

EGYETÉRTÉS

Létfizetési árak: Egész évre 20 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 788.
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 700.

Tisztelettel felkérjük vidéki előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt sziveskedjenek lehetőleg gyorsan intézkedni, hogy a lap küldése fönnakadást ne szenvedjen.

Kész a kiegyezés

Budapest, október 5.

Immár a legállhatatosabb reménységek is ingadoztak; az izgalmas várakozás feszültsége a legmagasabb fokra hágott. Kinn a pályaudvaron fűtve állott az osztrák miniszterek külön vonatja s minden pillanatban tartani lehetett attól, hogy a tárgyalások fonala megszakad és a távozó különvonat füstjével együtt a megegyezés utolsó kilátása is eloszlik. Aggódással, féléssel teltek meg a lelkek, nyomasztó sulylyal nehezedett mindenkire a közel jövő bizonytalansága. És akkor, az utolsó pillanatban, a késő esti órákban szárnyra kél a váratlan szenzáció: *Megkötötték a kiegyezést!*

Mi az orthodox függetlenségi elvek alapján állunk. A mi hitünk szerint csak a gazdasági önállóság, az anyagiakban való teljes függetlenség lehet igazi útja ez ország boldogulásának. Egy új kiegyezés, mely a közös gazdasági berendezés természetes konzekvenciája, csak elodázza azt az időt, amikorra ezeknek az ideáloknak reális megvalósulását remélhetjük. A mostani nehéz viszonyok között azonban még azt is valljuk, hogy a kiegyezés megkötésének híre megkönnyebbülést és megnyugvást fog kelteni mindenfelé.

Két ország közgazdasági élete hónapok óta tapogatózva kereste a lábai alól kisiklott szilárd talajt. Kétes eshetőségek bizonytalan homályában botorkáltunk s vártuk a pozitív bizonyosság jötevé világosságát. Rejtelmes sűrűség utvesztőjébe tévedt gazdasági fejlődésünk útja és ki sem számíthatta ki, hogy ez az út hova vezet? Bátortalanság és iránytalan óvatosság megbénított minden üzleti kedvet és minden vállalkozó hajlamot. Az egyezkedési kísérletek változó kilátásai szerint idegeskedett a tözsde; elég az utolsó napok példájára utalnunk, amikor az ellentmondó hírek karaktere szerint óránként hullámzott a különböző értékek irányzata.

Ez a tapasztalás csak megszilárdítja bennünk azt a meggyőződést, hogy egy ország gazdasági jövőjét lehetetlen tartósan meghagyni ezen az ingadozó bi-

zonytalan alapon. De ugyanez a tapasztalás azt is mutatja, hogy az adott helyzetben mennyire szükséges és mennyire kívánatos volt az, hogy végre létrejöjjön a megegyezés.

Arról, hogy a kormányzásban résztvevő és többségben levő függetlenségi párt azonnal és haladék nélkül megvalósítsa elveit, megcsinálja az önálló jegybankot, föllállítsa a piros-fehér-zöld vámsorompókat, szó sem lehetett. Minden előkészítés és átmenet nélkül merénylet lett volna ez az ország jól fölfogott érdeke ellen. Olyan hirtelen ugrás, amelynek esélyei kiszámíthatatlanok. Az utolsó kéteslendő politikai fejleményei készületlenül találták a függetlenségi pártot. Amikor a súlyos felelősségtől teljes kormányzás terhét elvállalta, sok tekintetben kész, befejezett helyzetet talált. A gazdasági közösség alapján meg voltak már kötve a külkereskedelmi szerződések. És az egész országot számtalan érdekszál fűzte az évtizedes közösséghez, amely érdekszálak erőszakos elszakgatása kiszámíthatatlan eshetőségekkel járt.

Ezek a körülállások eleve megkötötték a kormány szabad elhatározását. Ösztöne és meggyőződése szerint nem választhatta a legjobbat, hanem be kellett érnie azzal, hogy az abszolút rossz elhárítsa és véget vetve a további bizonytalanságnak és romboló tájékozatlanságnak, alkalmas formát keresen arra, hogy az ország jövő fejlődését egy új kiegyezés keretében biztosítsa.

Most már az a kérdés lép előtérbe, hogy milyen lesz ez a kiegyezés?

Itt egyelőre nem lehet tudni semmi bizonyosat. A két kormány szó szerint egyező kommunikációja csak azt publikálja, hogy a megegyezés megvan, a részletekről nem nyilatkozik. A kiegyezés mérlegének megkötésével tehát várni kell addig, amíg ezek a részletek is ismertek lesznek.

Egyet azonban már is kétségtelenül meg lehet állapítani: a megkötött kiegyezés magyar szempontból rossz nem lehet. Nem lehet pedig azért, mert a kormányt támogató koalíció többsége a kiegyezésről ugyanugy gondolkozik, mint mi. A kormánynak számolnia kellett azzal, hogy a függetlenségi párt semmiestre sem szavazna meg egy olyan megállapodást, amelyik az ország gazdasági fejlődését megbénítaná. A függet-

lenségi párt méltányolva azt a kényszerhelyzetet, amibe jutottunk, nem akadályozza meg a gazdasági közösség meghosszabbítását. De nem tűrné el, hogy egy új kiegyezés az Ausztriához fűzött kötelekeket megerősítse. Ellenkezőleg! A függetlenségi párt a közösség kitolásába csak úgy mehet belé, ha a teremtetett új állapotok alkalmasak arra, hogy a gazdasági önállóság útját előkészítsék s a nemzeti erőgyűjtés nagy munkáját megkönnyítsék.

A kormány kétségtelenül tudatában volt ennek, amikor követeléseit megszo-vegezte. Bizonyosnak látszik az is, hogy a tárgyalások elnyulása, az osztrákok huzódózása arra vezethető vissza, hogy magyar részről nem lépték túl az elfogadható feltételek mértékét. Ebből következik, hogy most, amidőn a kiegyezés elkészültét publikálják, ez a magyar álláspont győzelmét is jelenti, mert hiszen egy könnyelmű engedékenység a parlament többségének elvi meggyőződését tekintve, egyértelmű lenne a koalíciós kormány bukásával.

És ebből következik az is, hogy a most megkötött kiegyezés egy tekintetben lényegesen különbözik a megelőzőktől. Az eddigi kiegyezések ugyanannak a lekötöző békiyónak voltak egyes tovább vezető láncszemei, míg a mostani kiegyezés nem egy új lánczarkikához, hanem a gazdasági szabadsághoz vezet. Ez a kiegyezés utolsó a sorban, utána nem következhetik más, csak az önállóság és szabadság, a független gazdasági élet élő Magyarország kiépítése.

Jó lesz, hogy ha ezzel már most tisztába jönnek Ausztriában is. Nálunk a gazdasági közösséggel járó mizériák már megérlelték azt a meggyőződést, hogy csakis a különválás és a gazdasági függetlenség biztosíthatja Magyarországot jövőjét és fejlődését. A függetlenségi eszmék hódító térfoglalása bizonyossága ennek. A negyvennyolcas elveket valló közvélemény s az ebből kinőtt parlamenti többség, tekintettel a meglevő parancsoló kényszerhelyzetre, ezuttal még belemegy a közösség meghosszabbításába. De lássa be az osztrák kövélemény, hogy az események iránya vas következetességgel a különválás felé vezet. Ne akarják föltartóztatni a kérelhetetlen bizonyossággal bekövetkező konzekvenciákat, hanem nyugodjanak bele abba, amit mi a megkötött kiegye-

zés legértékesebb erényének tartunk, abba nevezetesen, hogy ez a kiegyezés visszavonhatatlanul az utolsó.

A lejárt váltó.

Irta: Mezei Ernő.

Október 10-én a parlament úgy fog összekerülni, hogy amerre tekintetét fogja vetni, mindenünnen egy Mene-tekel óriási lángbetűi fognak feléje villámlani, mintha az égbojt egyik szélétől a másikig volnának felírva. Ez a vakítóan sugárzó Mene-tekel-eket; az általános szavazatiog követelése. Zavaros torlódásban nyomul a következő ülészak felé a nagyobb-nál nagyobb, fontosabbnál fontosabb feladatok sokasága. Kiegyezési kérdések tömege; alkotmánybiztosítók ügye; a veszedelmessé vált horvát probléma; a költségvetés és még annyi más, hogy azt hinnők, a legerősebb parlament munkaképességét is túl kell haladniuk. De ezen a sötét gomolyon is kísérteties vad lobogással átvilágít az általános szavazati jelszava. Elhiszszük, sokan vannak gyengébb szeműek, akik ezt a tüzfényt csak fekete szemüvegen át tudják szemlélni.

Október 10-én a szervezet munkásság hadsoraik tüntető felvonulása, a nyugalomra kényszerített főváros és a kiáltozástól harsogó utcák fogják a különös ünnepi keretet szolgáltatni a parlament megnyitására. Meddő dolog volna a szocialista vezérékkel porba szállani a múlt, vajon az általános szavazati ügyeért igazán szükség van-e még az ilyes döbbenetes látványosságra és a benne kifejezett „erkölcsi” nyomásra? Amikor annyira fittogtatják az erőszakot, amelyet kifejezteni módjukban állhat, az ő dolguk is bizony sok tekintetben viseli magán az erőszakoltság bélyegét. Tagadhatlan mégis, hogy ez a robbantó módszerük ezuttal megfelel nemcsak az agitációjuk szokásos rendszerének és az ő különleges céljaiknak, hanem összhangzásban van a helyzeten uralkodó általánosabb szempon-

tokkal is. Látták csak az imént, hogy Bécsben a mozgósított tömegek hasonló felvonulása egyszerre gördülésbe hozta a lavinát és a nagy reformeszmé ellenállhatlan sodrába kényszerített olyan törvényhozást is, amelyet addig az általános szavazati ellenségnek ismertek. Értjük, ha azt hiszik, hogy a tulnan adott példa még fogatosabb lesz nálunk, ahol a parlamentet már születésének különös fogadalmá kötelezi az általános szavazati törvényesítésére. Az általános szavazati így a magyar törvényhozásnak egy lejártó váltója, melyet október 10-én neki bemutatnak, mielőtt pörös uton való behajtását szorgalmaznák.

A mai parlamenttől kérni, követelni, sürgetni talán egyebet sem lehet, mint a választójog nevezetes reformját. Ennek a reformnak jegyében született és ez az ő lelkiismerete: több, ez az ő lelke, mert ez az igazi létjoga. Hiába háritják reá Herkules tizenkét munkáját, alig is képzelhető parlament, mely ehhez kevesebb szellemi és erkölcsi erővel rendelkezne. De mentől kevésbé képes nagyarányú és sokoldalú munkásságra, mentől inkább van hiájával az eszmei tartalomnak és a cselekvő ösztönnek, annál inkább összpontosul minden hivatottsága a választói reform megteremtésében. Végzetül látszik előre, hogy semmi egyebbel ne tudjon hasznót tenni az országnak, mint éppen ennek a reformnak megalkotásával. Látnak, látjuk, mikép készülnek már javaslatok, egyezmények, alkuk, amelyek romlással és megalázással fenyegetnek és a nemzet rémülve nézi, hogy ezeket is a mai függetlenségi többség munkarendjébe illesztik. És ha volt abban a keserves paktumban, amely a mai parlament életét kifizette, egy olyan pont is, amely a nemzetnek kívánatos ezért jelentett, oh mily tehetetlenül kell néznünk, hogy éppen ezeket kiforgatja és kisikkasztja az autokratikus önteltség. Am minden ilyen váratlan és gyűlöletes fordulat csak újabb erősség a mai parlament tulajdonképi hivatása mellett. Ha a paktum átmeneti idejét ott Bécsben csak arra akarják használni, hogy újabb láncokat ko-

vácsoljanak a nemezet számára, amál szükségesebb a végső megoldás, amelyet a paktum is az általános szavazati jelölt ki. Ha elodázzák vagy megcsönkítik az alkotmánybiztosítók szigorú tartozását is, annál sürgösebbé, közvetlenebbé válik az általános szavazatiog nagy záradéka. Ez a nagy torkolat, amelyhez minden kanyarodás és tévedés közelebb juttat. Az általános szavazatiog az egyenes megoldás, mikor minden egyéb feladat bonyodalmas, kínzó rejtélyllyé válik. Azokról a vidám urakról nem is érdemes beszélni, akik gyerekes hiuságukban ezt a válságos átmeneti parlamentet is az ő kedves Arkádiájuknak képzeltek, amelyben nyugalmas, „normális” törvényhozási játékaikat játszhatják. Ezek a holdbani élhetek, de az idők fergetege aligha le nem potyogtatta már őket onnét is.

Csakugyan, nekünk nincs is szükségünk a munkáslégiók dübörgő lépteire és harsogó kiáltásaira, hogy oly sürgősnek lássuk, napról napra sürgösebbnek is a választójog reformját. Nem az ő régi türelmetlenségük beszél belőlünk, hanem az a másik, amelyet a nemzeti közszellem végzetes zavarodása korbácsol fel a lelkekben. Nem is a szocialista agitátor urak szemponyjából nézzük ezt a kérdést, nem is fogadjuk el se szent fetisnek, se dogmatikus jelszónak. Ha az idők és dolgok fejlődése immár a nemzeti élet történelmi szükségévé tették azt is, hogy szervezete és vérkeringése szabályozó erői közé foglaljuk az általános szavazatiog is, ennek igenis úgy kell megalkotva lennie, hogy történelmi létünk törvényeivel meg-egyezzék és nemzeti egyéniségünk veszedelme ne származzék belőle. Ez a mostani parlament speciális feladata és mondjuk mindjárt, ez az ő különös képesítetttsége is. De éppen ezért meg kell szívlelnie a régi intést: Periculum in more. Ne képzelje, hogy ennek a kérdésnek mindig ura maradhat és bármikor egyformán hatalmában lesz helyes törvényhozói ösztönét, biztos nemzeti feifogását minden ellenkező nyomás és kísértés ellenében érvényesíteni. Semelyik kérdésnél nem válhatik be annyira, mint

A csalódás.

Irta: báró Nyáry Alber.

(Utánnomás illos.)

Együtt tanultak a „Szabad iskolában”. Ott, ahol csak az eredetiséggel lehet vinni valamire. Ahol jól öltözködni ép olyan bűn, mint jól rajzolni.

Sághy Dénes volt a fiú, Ács Elza a leány. Élentetés két természet, akik eleinte nehezen tudták megérteni egymást. A közös vonás, a bohémességük is elűtött egymástól. A fiúnál minden áron kitünni akart, a leány meg inkább leplezni igyekezett. Sághy Dénesnek természetesen gondot adott, hogy eredeti lehessen ruházódásában, vihselkedésében. Természetétől aféle olasz szépség volt, villogó fekete szemekkel, élveteg piros ajkkal, a mely fölött a selymes legénytoll csak-hogy éppen ütközött. Hullámos fekete haja gondozott fürtökben hullott homlokára s nem egyszer a reggel legszebb idejét vette el, míg a makranczos hajfürtt a kellő természetes formát kapva lögött le a szemöldökre. Szülei jó módoak voltak s így a szabónak külön kellett ügyeskedni, hogy a művész urí gynevezett anyag ruhákat kap-hasson. Az meg már Dénesnek vált dicséretre, hogy a gondos urí nevelést, amit a szülői háznál kapott, szabad, keresetlen durva beszédmóddal tudta leplezni. Elza szegény volt s talán nem is csinált valami nagy örömet neki, mikor egy-egy magasabta ruhára excentrikus nagy kék kötöt kötött, hogy elföldjön vele hol egy szabásokozta ránczot, hol az apró öltésű foltot. Csak kényszerűségből járt durvafonású óriási szalmakalapban, de az ő végtelen tisztasága mel-

lett mégis úgy látszott, mintha ez az egyszerűség hatásra volna számítva. Arcza sápadt, keskeny volt, madonnaszerű kifejezéssel, csak szeméi voltak égők, rajongással tekintők. Az alacsony homlokot durvaszálu, szintelen haj körítette, egyszerű, keresetlen kontyba csavarva. Termete szépídomu, telt volt s talán nagy sikert tudott volna elérni, mint modell, Ács Elza, a festőnő.

Tehetségre egyik sem volt kimagasító. De azért Sághy Dénes sok dicséretet hallott, amelyek inkább a szép, a gazdag fiúnak szóltak, mint a művészeknek. Öntelt volt azonban s nem igen tépelődött ezen. Megelégedett a dicsérettel s igen természetesen találta, hogy különb a többinél. A művészettel, mint aféle igazi „szabad művész” bánt s igyekezett memél könnyelműben felfogni a dolgot. Képei szeszélyeseknek látszottak első pillanatra, merész fantázia, kontrasztos színzagyvaság, de jobban megnézve a vásznakat, érezni kezdjük, hogy legalább is annyi gondot adtak alkotójuknak, míg rajta mindent kellőképp összehavarni sikerült, mint az a homlokba hulló hajfürtt. Elza maga a szorgalom volt. Talán nem is való a szabad művészek közé. Véletlen sorsa ebbe a környezetbe dobta s szegény igyekszik megelégni a követelményeknek. Együtt szítja a többivel a gazdagokat s már maga is elhiszi, hogy az anarkia lesz megmentője a világnak. De természetesen csak olyan naív, jószivíű ő is, mint az iskola többi növendéke, ahol bizonyára tömeges ájulások lennének egy csirke vérenek láttára. Emellett nagy buzgalommal igyekszik elfelejteni, hogy holmi elavult muzeumokban antik képeket is látott, amelyek pontosan két szemé van az arcképek-

nek s a zöld falevelek ágakon lógnak a tájképeken.

Sághy Dénes volt az iskola büszkesége, szemé-énye. Önérzetes fellépése, mindig tele tárezája utat csináltak neki a cézhibeli művészek társaságába is, ahol ő beszélt a legvilágíthatalmasabban a megunt életéről. Ő! a körüti sarokkávéház a Mekkája minden festő-növendéknek. Addig, amíg be nem juthat oda, féltetteket hisz a kaczagó, civakodó művészekben, s mikor végre törzsvendég lesz a telerakott márványasztal mellett, akkor a tudatlanság megtetesülését látja minden szomszédjában. Sághy Dénes alig volt husz éves, és már itt tartott. Mélységesen szánalmas pillantással mért végig egy-egy régi piktor, aki nem akar az ő képeiről modernséget, életet, igazságot tanulni.

Az iskola mestere a világ leglustább embere volt. Mondják, hogy reme kdolgokat tudna alkotni, de sajnos, óriási vásznai még csak kompozicióban vannak meg. Már vagy harmincz év óta küzd a nyüzsgő tömegnek gondolatban való elhelyezésével. Egyelőre csak tanulmányokat csinál chez a nagyszabású képéhez. Néha egy-egy parasztfiút, aztán valami nagyszakálú rabbit festet meg mostan, hogy ezek miként jönnek majd egy képre valamikor, azon nem tőri a fejét senki. Mikor a „mester” vászna mellett áll, ünnepe az iskolának. Léleket visszafójtva álliak körül tanítványai, érezve a perc izületét. Alkot a mester! Ah! oly ritkán van kedve az alkotáshoz. De a vázlatokból is meglátja az igazi szakértő, hogy mit tudna, ha akarna. De fog is akarni! Mikor majd elkészül nagy képének a kompozíciója, akkor szégyenkezve fogják csak megnézni a régi nagymeste-

éppen ennél az agitációs kohókban folyton izzásig hevített jelszónál ez a végzetes szó: trop tard! Késő, késő!

Pedig milyen szerencse, hogy ez az oly zavarosnak és gyámoltalannak látszó alantasszintvonalu parlament mintha csodálatosan volna megalkotva arra, hogy éppen a választói reformot sikeresen és üdvösen, a leghelyesebb nemzeti mértékek alkalmazásával teremtsen meg. Ennek a reformnak irányzatába, keretébe vág bele teljesen a többségnek koalíciós szerkezete és annyi nagynevű, népszerű egyéniségnek a kormányban való egyesítése. Szabad-e azt pillanatra elfelejteni, hogy a koalíciónak egész mai helyzete és rendeltetése tulajdonképp csak az általános szavazat kérdéséből sarjadt ki? Még a nemzeti ellenállás legégettebb válságaiban írta Apponyi, hogy a függetlenségi párt nem ajánlhat kevesebbet, mint a király, Kossuth Ferencz meg egyenes kísérletet tett ugyanakkor arra, hogy a pártok csoportosítását az általános szavazat kérdése körül hajtsa végre. Nem is igazolja semmi más annak a gyászosan rejtelmes paktumnak, az igazi Pandora-szelenczének elfogadását, mint az, hogy ezt a kétélű késként gyilkosan ható kérdést föltétlenül kellett az abszolutizmus darabont szolgáló kezéből venni és a nemzeti hatalom ellenállhatatlan fegyverévé átforgatni.

Bűnök büne, nemzeti kárhozat volna az, ha ez a parlament önző kényelmességéből ennek az ő történelmi küldetésének legjobb alkalmát elszalasztaná. Itt egy elmulasztott pillanat a legveszedelmesebb előnyöket nyújthatja a nemzet ellenségeinek és szinte látomány erejével látjuk közelegni a vészes próbát, amikor az önzetlen és népbarát hazafiaknak két felől kell majd a megsemmisítő aknatüzeket kiállaniok. Fent és alant egyaránt tátongnak az örvények egyre szélesbedő gyűrűzeteikkel. Oh be szeretnők, ha ez a mai függetlenségi többség annyira meggyőzött lelkiismeretével otthagyná a kiegyezéseket, kvótaemeléseket, katonai

budgeteket és fenségesen ölbetett kezekkel kijelentené, hogy semmi más dolga nem lehet, mint a jövő nemzeti akarat megváltása. Ő is a nemzeti akarat isteni fényével homlokán foglalta el a parlamenti többség arénáját. Hajh, az isteni kegy mihamar a siralmas lekötöttség bélyegévé feketedett. Az lehet csak korszakos dicsősége, hogy megnyitja a kaput az utód előtt, ki a nemzeti akarat még ragyogóbb vértjével fog rajta belépni.

Megkötötték a kiegyezést.

— A két kormány megegyezésre jutott. —

Budapest, október 5.

Csaknem másfél évi alkudozás után, amely ez év eleje óta a két kormány között közvetlenül folyt, ma este fél nyolcz órakor hivatalosan publikálták, hogy a kiegyezés létrejött. Öt nap óta folyt a legnagyobb izgalmak között a legutolsó tárgyalás a budavári miniszterelnöki palotában és a kiegyezés sorsa a legutolsó pillanatig nemcsak bizonytalan, de megkötése még ma délután is nagyon kétséges volt.

Az osztrák kormánynak a bank-kérdésben elfoglalt lehetetlen álláspontja volt az oka ennek a helyzetnek. A magyar kormány támaszkodva a függetlenségi párt hatalmas erejére, bebizonyította az osztrákok előtt, hogy a bank-kérdés nem tartozik a kiegyezés komplexumába és az érvek megdönthetetlen igazsága előtt az osztrák kormány kapitulálni volt kénytelen. Az Egyetértés mai számában már ismertette a magyar kormány kompromisszum-javaslatát, amelyet végül is, valósággal drámai jelenetekben bővelkedő tárgyalások után végre is elfogadott az osztrák kormány is. Ezután már csak a többi még függőben levő kérdések elintézése volt hátra, amelyek közé tartoztak a kvóta-fölemelés ellenében kívánt rekompenzációk is. Ezek

között a legfontosabb volt az *annabergi csatlakozás* kérdése, amelyben — hirszerint — az osztrákok annyiban engedtek, hogy a csatlakozás kiépítését nem ellenzik, de kijelentették, hogy 1917-ben, ha a vámközösség megszűnik, az osztrák államvasutakhoz csatolják.

A kiegyezés részleteire nézve különben szigorú titoktartást fogadtak a tárgyalások résztvevői s így a mű egésze csak két hét múlva, amikor a két kormány elnöke ugyanazon a napon a maga parlamentje elé terjeszti, fog nyilvánosságra kerülni. Így egy kiváló magyar államférfi, aki a kiegyezési tárgyalások egész ideje alatt emberfölötti munkát végzett a kiegyezés megkötése érdekében, munkatársunk előtt csak így jellemezhetette a kiegyezést:

— Becsületes munkát végeztünk, amely minden érdeket kielégít. A kiegyezés a középuton halad és a parlament a kormány becsületes munkáját nyugodt lelkiismerettel honorálhatja azzal, hogy a beterjesztendő javaslatokat megszavazza.

A pártkörökben természetesen nagy izgalommal várták a tárgyalások eredményét, s az izgatottság csak növekedett, amikor elterjedt annak a híre, hogy az osztrákok nem utaztak el, hanem folytatják a tárgyalásokat. A függetlenségi pártkörben különösen nagy volt a mozgalom, mert köztudomásra jutott, hogy Kossuth Ferencz ma délután, az utolsó tárgyalások megkezdése előtt tanácskoztott Barabás Bélával és magához kéréte gróf Batthyány Tivadart és Ugron Gábort is, akik azonban a meghívást nem kapták idejében kézhez. Barabás Béla még délután elutazott s így a párt tagjai nem tudhatták meg, hogy miről beszélt vele a párt elnöke. A telefon útján sem tudtak a mi-

reket. A világ annyira hátra volt idáig, hogy ezeket istenítették. Nézzék meg Varjassy vásznát. Oh a tanítványai tudják, hogy ő a világ első talentuma. És milyen mester! Sággy Dénesnek is egyedül ő imponált a világ összes művészei közül.

Hogy a mester hasonló jó véleménynyel volt-e az ifjú óriásról, azt nem igen árulta el soha. Szerette a bőkezű, szép uri fiút, de hogy az ő képeire tett legkevesebb megiegyezést, azt annak is lehetett volna tulajdonítani, hogy azt tartotta: aki nem pénzért dolgozik, az mindig jót csinál.

Szegény Elza felől senki sem volt valami nagy véleménynyel. Ő maga is csak másokat hámuld és nem volt öntelt egy cseppet sem. Pedig nem volt tehetség nélkül való, csak nagyon is szerény volt s kevés önbizalmu. Ugy szokták meg a csendes kollegát a növendékek, mint egy jelentéktelen szürke alakot, akivel nem is érdemes hővebben foglalkozni. Észre sem vette egyikök sem, hogy a rosszul szabott ruha milyen szép terméket főd s hogy szeme lángolni is tud a kis leánynak.

Azaz egyikök észrevette mégis. Sággy Dénes. Egyik napon sehogy sem ment a munkája; letette hát az ecseteket s unottan nézegetni kezdte társait. Szeme önkénytelenül megakadt Elzán, aki kipirult arcczal, lázas buzgalommal dolgozott, mialatt a könnyű nyári ruha a nagy forróságban szinte hozzátapadt testéhez. Dénes kedvtelve nézegette a lánykát, aztán érdeklődve állott állványá mellé.

— Ez nagyon sikerült fejed Elza, — mondotta érdeklődve. — Lásd én nem tudom összehozni sehogysem ennek a leánynak a képét. Nem tudom megérteni az arca kifejezését. Te valósággal a lelket festetted meg.

A leány csodálkozva emelte szeméit Dénesre. Ilyen közvetlenül sohasem szólott még hozzá Sággy. De azért keze szívesen tette le a palettát, hogy elsevegjen festőtársával.

— Igazán csodálkoznék rajta, ha a muzsa éppen ma homlokon csókolt volna. A lelket megfesteni nagyon nehéz lehet, ezt már minden dicséretedre sem tudom elhinni, hogy sikerült volna nekem. Azt hiszem arra is képtelen lennék, hogy megismerjem valakinek a lelkét. Ha csakugyan sikerült volna ezuttal, ugy csak szerencsés ösztönömnök köszönhetem.

— Majd meglátom ezután, hogy csakugyan olyan kevésbé vagy-e lélekismerő, mint ahogyan állítod. Ezután majd jobban figyelemmel kísértem, amit csinálsz, mint eddig, természetesen, ha nincs kifogásod ellene.

— Kifogásom? Legkevesébe sem — felelt a leány őszinte örömmel — nagyon hálás leszek, ha őszintén megkritizálsz képeimet.

— S aztán elfogadod majd az én kritikámat? — kérde Sággy, merően szemébe nézve a leánynak.

— Hogyne! Azért, hogy te nem törődöttél velem, én ugy lopva mindig megnézem képeidet. És én nagy tehetséget látok bennök. Neked csak akarni kellene, komolyabban akarni, s remek műveket alkotnál.

— Igazán beszélsz, Elza? Nem gunyolódol? — kérde a fiu gyanakodva.

— Igazán, szivemből — felelt a leány, merően szemé közé nézve Ságghynak.

E naptól kezdve jó barát lett a két növendék. A közös tanulási időn kívül csaknem mindig együtt lehetett látni őket. Ságghynak jól esett a magasztalás, amivel bőven bánt kis barátjáné, aki mind nagyobb rajongással esüggött rajta. Először csak a hála füzte Déneshez, mint első-

höz, aki vele, a leánynyal foglalkozott. Aztán lassanként utólrta a leányok közös végzete, szerelmes lett.

Ez a szerelem nemesebb volt a szokottnál. Tiszta, önzetlen, eszményi volt s csupán a lélek szerelme, minden érzéki vágytól menten. A leány, könnyelmű, közepes tehetségű fiu egy fél-istenként állott Elza előtt, aki csak jó tulajdonságait látta neki. Dénes eleinte meglegedett azzal, hogy a leány rajongásával hiúságát legyeztesse, mikor meg lassan betelt ezzel, felkelt a vágy benne, hogy a leány lelkén kívül az övé legyen annak teste is. És Elza minden nagyobb ellenállás nélkül meghozta ezt az áldozatot. Nem mivel a saját vére is ösztönözte a bűnt, hanem egyszerűen azért, mert Dénes kívánta így. Mert Dénesnek nyújt gyönyört karia ölelésével s mert annak a művészetét szolgálja az ő testének idoma, ha levonja előtte utolsó leplet is.

A növendéktársak tudtak erről a viszonyról, de a művészek nem itélik el ugy az ilyesmit, mint általában szokás. Ugy tettek, mintha az egész dolog titok volna előttük. Külömben sem nagyon törődtek vele. A fiuk sajnálták ugyan Ács Elzát, mert az állhatatos hűség tekintetében nem éppen nagy véleménynyel voltak Ságghyról, de csakhamar napirendre tértek az eset fölött.

Közben felköltözött Pestre az iskola. A fák elhullatták már lombjaikat s a hideg őszi szél megdermesztette a szabadban festők ujjaikat. Sággy egy ateliét rendezett be magának, a hová Elzának minden pillanatban szabad bejárata volt. A leány nem is tekintette már magát művésznak, egyszerűen belenyugodott abba, hogy Sággy Dénes modellje és egyuttal a kedvese lehetett. Azt hitte, hogy így jobban szolgálja a

niszterelnökségtől híreket kapni, mert az osztrák szakreferensek az összes telefonokat állandóan bécsi beszélgetésekre használták. Így aztán a párt tagjai este nyolcz óra tájban szétszözltek, anélkül, hogy a kiegyezés megkötéséről a pártkörben értesültek volna.

Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter ma este Körmenre utazott, ahol holnap a Kossuth-szobor leleplezésénél beszédet mond és ebben valószínűleg czélzásokat fog tenni a kiegyezés megkötésére.

A mai utolsó tárgyalások izgalmairól és eredményeiről a következőkben számolunk be:

A délelőtti tanácskozások.

A tegnapi sivar eredménytelenséggel végződő tanácskozások után, ma már nem várt senki semmi eredményt a politikusok megbeszéléseitől. Mindössze is csak arra voltak kíváncsiak az emberek, hogy a teljes szakítás milyen külső effektusok közben fog megtörténni.

Valami azonban még is volt a levegőben, ami a tegnapi monstruózus vitában kimerült idegeket is galvanizálni tudta. A magyar miniszterek ugyanis, jóval tíz óra előtt gyülekezni kezdtek a miniszterelnöki palotában, ahol Wekerle miniszterelnök már várta őket. Negyed tizkor kezdődött meg a magyar államiériák felvonulása. Elsőnek Popovics Sándor pénzügyi államtitkár jött meg gyalogszettel, azután Kossuth Ferencz kereskedelmi minisztert hozta meg bérkocsija, majd gróf Apponyi Albert valás- és közoktatásügyi miniszter alakja tünt fel a palota kapujában. A miniszter a siklón jött fel, épp úgy, mint Sztérényi József kereskedelmi államtitkár. Fél tíz előtt néhány percczel gróf Andrássy Gyula belügyminiszter is a miniszterelnökségen volt, közvetlenül utána jött Mezőssy Béla földművelésügyi államtitkár és Darányi Ignác földművelésügyi miniszter. Fél tízkor pontban Günther Antal igazságügy-miniszter kocsija robogott a lépcsőfeljárathoz, őt percczel utána gróf Zichy Aladár és Josipovich Géza miniszterek alakjai tüntek fel a miniszterelnökség kapujában. A két miniszter néhány percczel beszélt, azután elváltak egymástól. Josipovich a Szent György-téren és Színház-utcán keresztül a horvát miniszteriumba ment, gróf Zichy Aladár pedig felsietett

a lépcsőn dr. Wekerle dolgozószobájába, ahol ekkor kezdetét vette a tanácskozás, mely voltaképen folytatása volt a tegnapi est minisztertanácsnak. A tanácskozás körülbelül egy teljes óráig tartott s eredménye az lett, hogy a magyar kormány tagjai kész megállapodásokkal várták osztrák kollégáikat arra az eshetőségre is, ha a végleges szakítás szükségszerűleg megtörténnék.

Tíz órakor a portás harangja az első osztrák urak érkezését jelentette. Ezek Forst osztrák kereskedelmi miniszter és Spitzmüller pénzügyigazgató voltak, akiket az osztrák urak mellé rendelt ajtónálló, az osztrák miniszterek és kíséretük számára fentartott terembe vezettek. Oda vonultak be és ott tartózkodtak, míg csak a magyar minisztertanács véget nem ért: Derschatta vasútiügyi miniszter, Koritowski lovag pénzügy- és Auersperg földművelésügyi miniszterek és báró Beck osztrák miniszterelnök és állandó kíséretje, dr. Sieghardt titkos tanácsos osztályfőnök. Beck és Sieghardt negyed tizenegy óra után pár percczel érkeztek meg, s a helyzet külső képéhez még az is hozzá tartozik, hogy úgy a magyar, mint az osztrák államiériák igen komorak voltak. Ez a komorság szinte megfektette a ma délelőtti tanácskozásoknak egész menetét és beavatott helyeken semmi reményt sem fűztek már a tanácskozások eredményeihez. Az általános vélemény ma délelőtt az volt, hogy a kiegyezési tárgyalások végleg meghiusultnak tekinthetők. Egyébiránt maguk a vezető politikusok ugyanilyen reménytelennek láthatták a helyzetet, mert az osztrák miniszterek már a délelőtti folyamán úgy intézkedtek, hogy ma este végleg visszatérhessenek Bécsbe.

A magyar államiériák előzetes tanácskozása, mint már említettük, egy teljes óráig tartott.

Ezen a tanácskozáson a magyar miniszterek és államtitkárok megállapították a bankkérdésben elfoglalt álláspontjukat és mindazokat a módosított proppozíciókat, amelyeket a bankkérdésre vonatkozólag tettek. Az osztrák miniszterek fél tizenegy óra tájban szintén mind együtt voltak. Ekkor átment hozzájuk Wekerle Sándor magyar miniszterelnök és írásban átnyújtotta báró Beck osztrák miniszterelnöknek a magyar minisztertanács határozatát, amely információink szerint a következő volt:

— A magyar kormány a helyzet végleges tisztázása czéljából a következőket tartja szükségesnek kijelenteni: A függetlenségi párt a maga teljes egészében s egyöntetűleg állást

foglalt az önálló bank mellett. Ezt a mozgalmat nem lehet olybá venni, mintha az egy pártfrakció, vagy csoport akciója lenne, mert ez az egész párt mozgalma. A kormány teljes meggyőződést szerzett e tényről. A kormány tehát — ha saját eddig is ugyanez irányban képviselt álláspontjától el is tekintene — csak az országgyűlés többségének követelését mint a kiegyezés egyik feltételét végleg leszegezi. A magyar kormány — ismerve a bankkérdés fölvetésének veszedelmes voltát s a törvény rendelkezéseit — kezdettől fogva azon volt s e nézetének kifejezést is adott, hogy a bankkérdés a kiegyezés komplexumába nem való, azt ki kell kapcsolni s elintézését későbbi nyugalmasabb időkre halasztani. Az osztrák kormány volt az, mely a bankkérdést több ízben is fölvetette s legutóbb föltétel gyanánt követelte, hogy ez a kérdés is a kiegyezésben nyerjen elintézését. Miután a magyar kormány megújuló kísérlet után meggyőződött arról, hogy az osztrák kormány ehhez a követeléshez ragaszkodik, kénytelen saját álláspontját preczizirozni, mely, tekintettel a kormány eredeti álláspontjára s tekintettel a magyar parlamenti többség állásfoglalására, nem lehet más, mint az 1910-ben való bankelkülönítés követelése.

Az osztrák miniszterek nagyon kedvetlenül és lehangoltan fogadták a magyar kabinet ultimátumát, de azonnal minisztertanácsra vonultak vissza, amely tizenegy óra utáni tartott. Ezen a tanácskozáson elhatározták, hogy a magyar kormány módosított proppozícióit nem fogadják el és délután öt óra tizenöt perccel visszautaznak Bécsbe. Az osztrák kormányelnök féltető-kor dr. Wekerle Sándor miniszterelnökhöz ment és kijelentette, hogy bármennyire sajnálja is, de kénytelen megállapítani, hogy a további tárgyalásokat bár folytatja, de medőnek tartja.

A külön tanácskozások után a magyar és osztrák miniszterek közös tanácskozáson gyűltek össze a nyitott terrászra. Alulról tekintve igen érdekes volt a kép. A terrásznak a sikló felé néző oldalán dr. Wekerle és báró Beck miniszterelnökök által élénk vitatkozásokba merülve, Beck hevesen gesztikulált, Wekerle egy ízben erőlyes kézmozdulatot tett, mire osztrák kollégája vállat vont és félrehívta

művészetet, mintha maga is üzi azt. Ezzel a feltétlen odaadással azonban a tapasztalatlan leány azt érte el, hogy a férfi lassanként unni kezdte ezt az egyhangú viszonyt. Új kalandokat keresett, s egy napon Ács Elza csukott ajtókra talált. A leány nyugodtan fordult vissza a küszöbről, s rossz sejtélme nem sugta meg, hogy odabent most más foglalta el az ő helyét. Megadón nyugodott bele, mikor Dénes arra kérte, hogy kerülje egy ideig a műtermet, mert ott titokban egy nagyszabású művön dolgozik, a melyet nem szabad senkinek látnia. Ugy akarja vele meglepni a világot. S hetek, hónapok multak és ez a kép egyre készült. És Elza várt türelmesen, míg csak Sággy Dénes meg nem unta ezt az újabb viszonyt is, s akkor kinyitott Elza előtt megint a műterem aijtája.

A falon egy hatalmas méretű vászon függött. Az előtérben kimeredt szemekkel, félelemtől összehuzódott tagokkal térdelt a bűnös asszony, s a nép éppen reá készült zudítani a közöport. De visszatiltia őket a megváltó fehér ruhás alakja. Elza elfojtott lélekzettel bámulta a képet. A tehetségnek akkora megnyilvánulása volt e vászon, hogy nemcsak őt, hanem a külföldi táriatokat is lebilincselte. Végigjárta az egész világot, s a tudás kiforratlansága mellett mindenütt elismerték alkotójának óriási tehetségét. Sággy Dénest világhírűvé tette ez az egy képe. Nem is dolgozott ezután semmit, úgy látszott, mintha összes alkotó erejét kimerítette volna. De ennek az egy képnek a hírből holtáig elég dicsőfény sugározhatta be.

És ez a dicsőség nemcsak őt tette boldoggá, hanem Elzát is. Csak az az egy fájt neki, hogy ennek a képnek az alkotásában neki nem volt része. Annak a bűnös asszonynak a teste nem

Egy napon megkapta reá a választ, hogy miért nem. Megtudta a valót. Hogy Sággy Dénes megunta őt már s hogy azon a hosszú időn keresztül nem volt neki szabad a Dénes szerelmes óráit zavarni. És a leány szívére szorította kezét, hogy elnyomja annak a heves dobogását, s nem árulta el egy könnyel sem mérhetetlen fájdalmát. Csak ebhűséggel nézett a férfire, lesve annak gondolatát, hogy teljesíthesse azt. És ha látta, hogy talán az ő mérhetlen szerelme terhére van neki, akkor egy panaszhang nélkül vonult félre, epedve várva azt a percet, mikor a Dénes hívó szavára átlépheti megint a szentély küszöbét. És a szegény leány, aki csak az imént törölte le könnyeit, vig, esacsogó, bohó lett megint, csak hogy a férfi kedvét lelje benne. Hogy másokkal kell megosztania a Sággy Dénes szerelmét, ezt a végtelen boldogságot, az csak akkor epesztette őt, mikor elérjőzködve, magában zokoghatott. És ilyenkor is az vigasztalta, hogy mégis csak ő az egyetlen, aki a Dénesnek a lelkét szereti, aki fel tud emelkedni ennek a lángésznek a lábaporából, aki a „Bűnös asszonyt” alkotta. Az a többi csak a Dénes égő ajakára szomjas, de nem tudja benne imádni a művészt is.

Elmerülve állott megint az isteni mű előtt. A kép egy külföldi tárlatról került haza megint, s Elza új meg új szépségeket fedezett föl rajta. Egyedül volt a műteremben. Sággy Dénes nem adott mindig számot utjáról. És amint a leány elragadtatással csodálja a képet, szeme egy ismeretlen foltot lát az egyik alsó sarkán a vászonon. Az utban megdörgölődött kissé s a föld szürke tónusa valami vörös árnyalást mutat. Elza közelebből nézi a foltot s szeme möhön tapad oda. Ugy látszik, mintha egy régi alá-

írás litne át a reá kent festéken. Egy olyan betűt lát, amelyik nem fordul elő a Sággy nevében.

A leány arca egyre sápadtabbá válik s szemét nem tudja elvenni arról a helyről. Végre óvatosan néz körül, mint aki büntényre készül s nesztelen léptekkel megy az asztalhoz, hol a Dénes festőszerei állanak. Egy kevés terpentinnel néhány pillanat alatt lemossa a foltot s a régen oda festett név mindjőbban előtűnik. Egy idegen név! Elzának alig van ereje, hogy egy karosszéki elvánszorogjon. Halálosan lesújtotta ez a szörnyű felfedezés. Sággy Dénest idegen kép tette nagygyá, híressé. Lassan kezd visszaemlékezni. Egy beteg, köhögő embert lát maga előtt, örökös lázban égő, beesett arcczal. Azt hívták Lajtának. Szegény lehetett, nagyon szegény. Didergő testét alig fődte vékony ruha s mikor Dénes a sajátjaiból adott neki, igazán boldoggá tette azt az embert. Hallotta róla, hogy nagy tehetség s óriási vesztesége a művészetnek, hogy oly fiatalon el kell pusztulnia. Sággy Dénes volt egyetlen barátja, egyetlen jőtevője. Ó temette el is. És lám ő örökölte a képeit is. Megérdemelte, mert ő volt egyetlen barátja, egyetlen jőtevője szegénynek.

Beesteledett. A fiatal művész vidáman lépett be műtermébe. Éppen ma fényes ajánlatot kapott egy külföldi muzeumtól az „Asszony bűnére”. Asztalán egy lecsukott levél hevert. Gondtalanul nyitotta fel s csodálkozva olvasta a néhány kusza betűvel írt sort: Isten veled! Nem tudtam elviselni a csalódást. Elza.

Másnap a hullámok egy kis sziget zátonyára tették ki az Ács Elza testét.

Sieghardt. Fel és alá a terrász hosszán gróf Andrássy Gyula belügyminiszter és Popovics Sándor államtitkár sétáltak, majd hozzájuk csatlakozott gróf Zichy Aladár, ő felsége személye körüli miniszter. Később Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter félrehívta Popovics államtitkár, mire gróf Andrássy Gyula és gróf Zichy Aladár egyedül sétáltak. Néhány perc telt el így, mialatt báró Beck hirtelen bucsut vett Wekerlétől. Gróf Andrássy Gyula erre Wekerle miniszterelnökhöz lépett, hozzájuk csatlakoztak gróf Apponyi Albert, Darányi Ignác és Kossuth Ferencz miniszterek is. Rövid öt perczig tartó tanácskozás után az osztrák miniszterek kijöttek a terrászra és elbucuztak a magyar kollégáktól. Néhány perc múlva megjelentek a lépcsőházban gróf Andrássy Gyula és gróf Apponyi Albert, kocsijukba ülnek és nem telik bele tíz perc s az osztrák miniszterek is elhagyták a palotát. Az elválás azzal a megállapodással történt ugyan, hogy a tanácskozásokat délután 5 órakor folytatják, az osztrák miniszterek azonban aziránt is intézkedtek, hogy este 7 óra öt perczkor különvonattal visszatérhessenek az osztrák fővárosba.

Az utolsó tárgyalások.

Délután fél öt órakor kezdtek ismét gyülekezni a tárgyaló felek a miniszterelnökség palotájában. Egymás után érkeztek a magyar kormány tagjai, akik Jekelfalussy és Josipovich miniszterek kivételével, teljes számban összegyűltek. Ott voltak továbbá Popovics, Sztérényi és Mezőssy államtitkárok és a szakreferensek közül Ottlik és Teleszky miniszteri tanácsosok. A magyar érdekek képviselői rövid tanácskozást folytattak egymás között, amíg az osztrák kormány tagjai megérkeztek. Öt órakor már mind együtt voltak az alkudozók és kezdetét vette az utolsó tanácskozás, amely valóban nem várt eredményre vezetett.

A tárgyalás nagyon nyomott hangulatban kezdődött. A délelőtti alkudozások eredménytelensége nagyon befolyásolta a résztvevőket és senkisémm bizott abban, hogy a rendelkezésre álló rövid másfél óra alatt egyezsége lehessen jutni.

A tárgyalások négy bizottságban folytak. Külön tanácskozott a két miniszterelnök, külön a magyar és osztrák miniszterek, külön a magyar szakreferensek és végül külön csoportban az osztrák szakreferensek. A bizottsági tárgyalások eredményét azután közös értekezleten vitták meg.

Az első óra a legnagyobb bizonytalanságban telt el. Mindenki tudta és érezte, hogy a két miniszterelnöknek tanácskozása döntő fontosságú és hogy ennek eredményétől függ az egész kiegyezés sorsa. A bank-kérdés fölött tárgyalt a két kormányfő és arról volt szó, hogy báró Beck elfogadja-e azt a kompromisszum-javaslatot, amelyet Wekerle Sándor a magyar kormány ultimátumaképpen állított föl s amelyet körvonalaiban az Egyetértés már mai reggeli számában vázolt.

Néhány percczel hat óra előtt szenzációs fordulat állott be. Az osztrák miniszterek lerendelték a különvonatot, amelylyel hét óra öt perczkor Bécsbe kellett volna utazniok. Ez volt az első jele annak, hogy szakítás nem történt és hogy a tárgyalásokat az előre megállapított időn túl is folytatják. A két miniszterelnök között létrejött a megegyezés abban az értelemben, hogy a magyar kormány által javasolt kompromisszum-tervet az osztrákok a tárgyalás alapjául elfogadták.

Lázás munka indult meg most. A két miniszterelnök megegyezése valósággal felvillanyozta a többi résztvevőket, akik most már gőzerővel igyekeztek a megegyezést az egész

vonalon létrehozni. Ekkor oszlottak szét a csoportok és rövid másfél óra alatt az egyes bizottságok már be is fejezték ezt a munkát és azután közös értekezleten a két kormány tagjai elfogadták a megszóvegezett pontozatokat.

Kész a kiegyezés.

Esti fél nyolcz óra volt ekkor. A tárgyalások véget értek és a kiegyezés kész volt. A miniszterek oszladozni kezdtek. Legelsőnek gróf Andrássy Gyula belügyminiszter távozott, majd utána gróf Apponyi Albert kultuszminiszter hagyta el a miniszterelnöki palotát. Háromnegyed nyolcz órakor Kossuth Ferencz is lejött a tárgyaló-teremből. Mielőtt kocsijába ült volna, a várakozó újságírók előtt először ő tett olyan nyilatkozatot, amely a kiegyezés megkötésének hírét megerősítette.

— Nagy haladás történt — mondotta — néhány perc múlva az urak tudni fognak mindent!

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter és Mezőssy Béla államtitkárok jöttek le a lépcsőn. Mezőssy már egészen határozott kijelentést tett:

— Meg van a kiegyezés. Várjanak az urak öt perczig és megkapják a hivatalos kommunikét.

— Igen, — tette hozzá most Darányi, — a kiegyezés kész van.

Az osztrák miniszterek közül Forscht, gróf Auersperg és Koritovszky távoztak először és ők is kedvező fordulatról szóltak. Azután elmentek a szakelőadók is. Báró Beck és famulusa Sieghardt osztályfőnök maradtak utolsónak Wekerlével és az osztrák miniszterelnök különösen szívélyesen vett bucsut Sztérényi államtitkártól, a ki valóban emberföltött munkát végzett és aki az egyetlen volt a tárgyalók között, aki rendületlenül bizott a kiegyezés megkötésében. Amikor az osztrák miniszterelnök és a famulusa távoztak, Sieghardt még mindig pesszimiztikusan nyilatkozott, ezeket mondva:

— A kiegyezés még nem kész, de remélhetőleg meglesz.

Néhány percczel később azután hivatalosan is kiadták, hogy a kiegyezés kész van. A hivatalos jelentés így hangzik:

A ma délután folyamán tartott több órai tanácskozás alatt mindkét kormány megegyezésre jutott a kiegyezés főbb vitás pontjaira nézve. Ennek folytán megvan most már annak a lehetősége, hogy az eddig még függőben tartott egyes részletkérdések is véglegesen letárgyalassanak. Ezen munkálatok minden valószínűség szerint még több napot fognak igénybe venni. Reménység van arra nézve, hogy lehetséges lesz az ezután elkészítendő kormányjavaslatokat mindkét törvényhozásnak a legközelebbi két hét folyamán előterjeszteni.

Erre való tekintettel mindazok, akik a kiegyezési tárgyalásban résztvettek, becsületsszóra kötelezték magukat a létrejött megegyezések tartalmának szigorú titoktartására.

Az utolsó munkálatok.

A mai nappal tehát a kiegyezési tárgyalások véget értek, de a munka még nem fejeződött be. Tekintettel arra, hogy a kiegyezés körül még több elintézendő, különösen szóvegezési munkálat maradt fenn, az osztrák miniszterek egyelőre még Budapesten maradnak. Elintézésre vár még a többi között a hitel és pénzügyi kérdésekre vonatkozó megegyezéseknek megszó-

vegezése, ami a Popovics államtitkár elnöklésével ülésező vegyes bizottságok munkáját képezi. A vasuti és agrárkérdésekre vonatkozó megállapodások megszóvegezésével már csaknem elkészültek. Ha ezen szóvegezési munkálatokkal az együttesen ülésező osztrák és magyar bizottságok elkészülnek, következik az egybehangzó hiteles példányok kicserélése. E munkák elvégzése még kb. egy-két napot fog igénybe venni és így az osztrák kormány tagjai is ennyi ideig fognak még Budapesten maradni. Hír szerint az osztrák miniszterek kedden utaznak vissza Bécsbe.

Az elfogadott kompromisszum-javaslat.

Tudvalevő dolog, hogy a kiegyezés megkötésének legnagyobb akadálya eddig a bank-kérdés volt, amelyben az osztrák kormány azt az ismeretes álláspontot foglalta el, hogy a bankszabadság kérdését is most, a kiegyezés kerebében kell megoldani. Ezt a megoldást pedig az osztrákok úgy kívánták, hogy a magyar kormány tegyen kötelező elvi nyilatkozatot, amelynek értelmében annak idején a bankszabadság meghosszabbítását fogja szorgalmazni a törvényhozástól. A magyar kormány ezt a lehetetlen követelést természetesen nem fogadhatta el és kompromisszum-javaslatot terjesztett ultimátumképpen az osztrákok elé. Erről a kompromisszum-tervről az „Egyetértés“ már mai számában adott hírt, amikor a következőképpen ismertette lényegét:

A bank-kérdést most teljesen kikapcsolják a kiegyezési tárgyalásokból és Magyarországnak szabad kezet hagynak. Tőle teszik függővé, hogy akkor, amikor a kérdés napirendre kerül, a közös jegybank megtartását vagy az önálló jegybank felállítását határozza-e el. Arra az esetre azonban, ha Magyarország az önálló magyar jegybanknak felállítására határozza el magát, állapotjanak meg már most olyan garanciákra nézve, amelyek biztosítják, hogy a bankkülönítés a valutára és a két ország hitelére hátrányos ne legyen.

Ez a kompromisszum-terv tette lehetővé a kiegyezést. A tárgyaló felek ugyan szigorú titoktartást fogadtak, de abból az információból, amelyet kitűnően beavatott osztrák forrásból kaptunk, kétségtelenül megállapítható, hogy valóban az „Egyetértés“ által ismertett kompromisszum-javaslat alapján jött létre a kiegyezés.

Az osztrák államférfiu ugyanis ezt az információt adta:

— A diszkrétciót mind a két fél kívánta, mert egyes, esetleg kiszivárgó részletek nem adnák meg az egész munkának helyes képét és a kiegyezési mű mérlegét valótlán színben tüntetné fel. Ezért szükséges, hogy az egész mű egyszerre kerüljön a nyilvánosság elé és hogy a közvélemény egyszerre tudjon meg mindent.

— Ami már most a bank-kérdést illeti, amely tudvalevőleg a legnagyobb nehézséget okozta, most nem forog fenn a szüksége annak, hogy ebben intézkedés történjék. Az Osztrák-Magyar Banknak az év végéig kell elhatározni, hogy kérelmezi-e az 1910-ben lejáró szabadság meghosszabbítását és ennek a kérelemnek a jövő év februárjában kell a két kormány elé kerülnie. Amíg tehát a jegybanknak ez a kérelme nincs a két kormány előtt, sem miféle intézkedésre nincsen szükség. Most csak arról lehet szó, hogy a két kormánynak abban kellett elvben megállapodnia, hogy milyen intézkedéseket tesz, ha a bankközösséget 1910-en túl meghosszabbítja és milyen intézkedéseket, ha abban állapodik meg, hogy a bankközösséget nem tartja fenn, ha-

nem felállítja az önálló jegybankot. Ezek az intézkedések első sorban arra vonatkoznak, hogy az esetleges bankelkülönítés ne rendítse meg hitelviszonyainkat és valutánkat.

A megegyezés után.

Délutáni két óraker a váról szanaszét szaladtak a kiegyezési kibiczek (ez egy ad hoc pálya és időszaki foglalkozás) és megtöltötték a várost azzal a hírrel, hogy:

— Nincs kiegyezés!

A fotografusok elvitték a gépeket abban a hitben, hogy a felvételek, amelyeket ma délután a miniszterelnökség erkélyén megjelentekről csináltak, ilyen feliratokkal fognak megjelenni a képes lapokban.

A magyar miniszterek kijelentik, hogy nem engednek.

Az osztrák miniszterek ragaszkodnak a követelésekhez.

Beck elbucszuk Wekerlétől: „Soh'se látjuk egymást!” kiáltással.

Az esti lapoknál lázas munka kezdődött, a kiegyezést temették.

A városban örült telefonálás keletkezett. A börze-kávéházban nyomtak egyet a magánforgalmon.

— Milyen jó, hogy szombat este van, hogy legalább holnap nem lesz börze és csak hétfőn jön az öreg baisse.

A politikusok összesereglettek.

— Most hát éljen az önálló vámterület és a külön bank! — szólottak az Erzsébet-köruton.

De igen savanyu ábrázatokat vágtak hozzá.

Együttal azonban belebocsájtottak a gyors kombinációkba. Hogyha ebből kormányválság lesz, hát ki lesz a miniszterelnök.

— Wekerle nem marad meg — jelentették kategoricze — már tegnap is azt mondta, hogy unja az egész ügyet.

Egy perc alatt kész volt az egész kabinet névsora. Különleges nevek kerültek előtérbe.

— Ki csinálja az önálló bankot?

Persze, hogy e legkevésbé sem megvendülő foglalkozásra is akadt vállalkozó. Beszéltek egy politikusról, hogy már francia pénzcsoporttal tárgyalt és hogy akármelyik perczben utnak indíthatja a nagy pénzeket.

— Csak a vasutasok ne sztráikoljanak — tették hozzá.

Időközben érkezett a hír, hogy a miniszterek még egyszer összeülnek délután fél öt óraker.

— De csak azért jönnek össze, hogy még egyszer konstatálják a végleges szakítást — tették hozzá a hírhez.

— Csak deklarációt fognak szövegezni — beszéltek a még inkább tájékozottak.

És este már a fotografusok sem mentek át Budára. Napfény nélkül amugy sem tudnának fotografálni s ezenkívül már megvannak a szakításról szóló képek, már elő is hívták őket, hát mire való lenne ismételni?

Az, hogy az osztrák miniszterek részére különvonatot rendeltek, éppen erős argumentum volt.

Lassanként már a kávéházakban, vállalatoknál, kereskedésekben, gyárakban, kaszinókban, klubokban kezdtek megszokni, hogy a beszélgetések témája az az állapot legyen, amibe a kiegyezés nélküli ország jut, keverve kormányválsággal, a pártok felbomlásával és hasonlókcal.

Akik eddig folyton azt hirdették, hogy lesz kiegyezés, nem mertek mutatkozni. Viszont, akik a kiegyezés meghiusulására kötöttek fogadásokat, szaladtak a politikai bookmakerekhez.

Ezek az utolsó szalmaszálba kapaszkodtak: — Várjuk meg a nyolcz órai vonatot

— De hisz az osztrákok már a hét órai vonattal elmennék.

... Nos hát, most következik a fordulat. Miként a drámákban. Avagy a vígjátékokban.

Mindenekelőtt a hét órai vonattal sokan utaztak. Mentek utasok Vác felé is. Gödöllő felé is. Sőt a közuti vasutakon is voltak utasok. A viczinálisokon is. De se ezen, se azon, se a nyugati pályaudvarról, se a keletiről nem mentek, nem utaztak — osztrák miniszterek.

A pártkörökből kezdtek eloszladni a képviselők.

— Sokáig csinálják a deklarációt, majd elolvassuk reggel.

A főkepenzések, vállalkozók és a többiek elküldték színházakba a családjukat.

— Ki tudja, hová jutunk a jövő héten, hadd mulassanak még ma.

De nyolcz óra tájban egy fekete bajszu ur beugrott a siklóba és hirtelenében rászólt az ajtónyitogatóra:

— Maga nem is tudja?

— Mit nem tudok én?

— Maga nem is tudja, hogy meg van.

— Hogy én „hogy meg vagyok”, köszönöm, jól meg vagyok.

— Nem maga van meg, hanem a kiegyezés van meg.

— A kiegyezés, köszönöm, az is jó lehet.

Mindegy. Valakinek csak el kellett mondania minél előbb, azonnal.

Ő a miniszterelnökségről jött és ő szaladt ki legelőször azzal a hírrel, amit ott közöltek, hogy megvan a kiegyezés.

Mert amikor Budapesten már mindenki azt tudta, hogy nincs kiegyezés, hogy végre vége, komolyan vége és okvetlen vége a kiegyezésnek, ugyanakkor Budán a magyar miniszterek és osztrák miniszterek végre komolyan és okvetlen, véglegesen, biztosan megegyeztek és megkötötték a kiegyezést.

Ekkor már a telefonok is csengettek mindenfelé.

— Megvan a kiegyezés!

A fűszeres, aki jeget akart rendelni, azt a választ kapta, hogy:

— Megvan a kiegyezés.

A kávéházakban a pinczér azzal a figyelemzetéssel adta a törzsvendégek kezébe az esti lapokat, hogy:

— Nagyságos ur, de nem gílt ám, amit ezekben tetszik olvasni, mert megvan a kiegyezés.

Egy-egy politikus, aki véletlenül jelen volt, azonnal a helyzet magaslatára emelkedett, eképpen szavalt:

— Én mindig mondtam, hogy meglesz a kiegyezés, én sokat működtem... Én tegnap is figyelmeztettem Wekerlét:

(Ugyanaz a politikus volt, aki a délutáni kapucziner mellett még következőleg nyilatkozott:

— Mindig perhorreszkáltam a kiegyezést. Én erősen dolgoztam azon, hogy legyen vége a komédiának és váljunk el. Tegnap is figyelmeztettem Wekerlét...)

A tőzsdekávéházban nagy riadalom volt.

— Megvan!

— Ilyen a pech — sópáncodtak — szombat estére csinálják meg a kiegyezést, amikor vasárnap nincs nyitva a tőzsde. Szeretném leharapni a fejemet, hogy már délben, amikor mindenki azt mondta, hogy nincs kiegyezés, nem úgy csináltam a schlusszokat, mintha meg volna a kiegyezés.

A hölgyek, akik a színházakban sok ékszerrel feldisztatva ültek, abban a meglepetésben részesültek, hogy a férjük várja őket az előcsarnokban.

— Fiam, olyan boldog vagyok. Megvan a kiegyezés

És végigsimogatta tekintetével az ékszerket, amelyek most már megint biztonságban vannak.

A gavallér pedig, aki az asszonyt várta, eloldalgott. (Észrevette, hogy ma kiegyezési est van, ahol felesleges a harmadik.)

Késő este másodszor is megteltek a kaszinók és a klubok. A délutáni kombinációk ellenkombinációja következett. Mi volt, amikor nem volt kiegyezés és mi lesz, amikor van kiegyezés? Egy pár miniszteri liszta, amely gyorsan keletkezett, oly hirtelen megsemmisült.

És minél tovább maradtak ébren, annál inkább elfeledték, ami volt és a mikor elbucsztak, mindenki így szólott:

— Ki mondta azt, hogy nem lesz kiegyezés. Nevetséges! Igazán nevetséges, hogy milyen tájékozatlan emberek vannak a világon!

Budapest, október 5.

A képviselőház október 10-én, csütörtökön délből 12 óraker ülést tart, amelynek napirendje a legközelebbi ülés idejének és napirendjének megállapítása.

A főrendiház állandó igazoló bizottsága szerdán délelőtt 11 óraker ülést tart.

Horvát készülődés. A horvát szerb koalíció elnöksége körlevélben felhívta a magyar országgyűlésbe kiküldött delegátusokat, hogy 10-ikén valamennyien Budapesten legyenek. Hétfőn a koalíció Zágrábban tartja utolsó tanácskozását, de szerdán Budapesten is fog tanácskozni és végleg megállapodni a követendő eljárás felett. Az a hír, mintha a magyar kormány a koalícióval vagy annak egyik másik tagjával a képviselőház összeülése előtt tanácskozni szándékoznék, egy oldalról sem nyer megerősítést. Holnap, vasárnap a haladó párt Eszéken tartja második nagygyűlését, amelyben Lorkovics Iván és Surmin György képviselők nyilatkozni fognak a politikai helyzetről és a Budapesten követendő magatartásról. A nagygyűlés napirendje azonkívül az általános és titkos választói jog és az állam és egyház közti viszony kérdését is felöleli. Medakovics, a tartománygyűlés elnöke, aki a szerb önálló pártnak is elnöke, kijelentette, hogy teljesen alaptalan az a hír, mely szerint pártja ki akarna lépni a koalícióból. A szerb önálló párt teljesen szolidáris a koalícióval és annak minden akcióival közre fog működni.

Kossuth Ferencz üdvözlése. A ferenczvárosi függetlenségi és 48-as pártkör Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter meleg hangu táviratban üdvözölte abból az alkalomból, hogy a máv. igazgatósága a vasuti munkásoknak kívánt kedvezményeket megadta, a miskolci műhelyi munkások is táviratban üdvözölték Kossuth Ferencz kereskedelemügyi minisztert és Szerényi államtitkárt.

Gróf Apponyi Albert és a nemzetiségek. Mióta gróf Apponyi Albert a közoktatásügy élére állott, éber figyelemmel kíséri, különösen a nemzetiségek lakta vidékeken, az államilag segélyezett népiskolák működésének eredményét. A beszerzett adatokból a miniszter meggyőződött arról, hogy a multban követett iskolai politikai mellett egész sereg olyan nemzetiségi, legfőként oláh iskolának nyújtott az állam tetemes segélyt, mely iskolák nem hogy a magyarság érdekeinek szolgáltak volna, hanem ellenkezőleg egész községeket hajtottak az oláhság karjaiba. Az állam által nyújtott segély számos esetben oly nagy, hogy mellette az iskola fenntartó község vagy hitfelekezet hozzájárulása számba sem jöhet. Ez nem akadályozza meg, hogy ezen tulajdonképpen az állam pénzén fenntartott iskolák a németek, a szerbek, legfőként a magyarok közt végezzék az oláhsítás művét. Erdély és a délnyugati megyék nem egy községében a lakosság túlnyomó része református vagy római katolikus, anyanyelvül azonban ma már az oláh nyelvet vallja. Ennek a szegényletes állapotnak akar a miniszter következetes munkával véget vetni.

A miniszter, ahol csak lehet, állami népiskolák felállításával helyes irányba kívánja terelni a közoktatás ügyét és ezenkívül a nemzetiségek ingerenciája alól akarja felszabadítani az államsegélyvel fenntartott iskolákat is. A közoktatásügyi miniszter ezen irányának megvalósulása már a közoktatásügyi tárca jövő évi költségvetési előirányzatában fog kifejezésre jutni.

Politikai hangulatok.

I. A nagy hét.

A politika nagyhete következik. Hónapokig tartó szünet után a parlament megnyitása. A képviselők elmaradt beszámoló helyett, melyek az elmúltakról szólottak volna, a kormány beszámolója a jövőre alkotott tervekről. Tájékoztató és irányítás, hogy mi történik a programmal, melynek beváltására a koalíciós pártok támogatásával a kormány vállalkozott. És előről kezdődik az egész nóta, miként a megunt verkli.

Mégis úgy látszik, hogy mozgalmas idők lesznek. Ámbár a nagy szünetnek nem sok tanulságos eseménye volt, mindamellett részben a kormányzat speciálisan politikai világához nem tartozó jelenségek hatással voltak a képviselőkre és a közvélemény, amelyet ez idő alatt nem foglalt le az országgyűlés, nagy anyagot dolgozott fel s néhány kérdést tisztázott, néhányat kiélestitett, de a legszükségesebbekre nézve a megoldást siettetette. A szünet eseményei közül a pártpolitikai jellegűek nem maradnak nyom nélkül, de nem is okoznak oly rombolást, mint aminő akkor keletkezett volna, ha az ügyek alkalmával véletlenül együtt van az országgyűlés. A néppártnak a függetlenségi párttal való összeütközése félig-meddig a feledés és megbocsátás leplevel takartatik el, mindamellett bizonyos óvatosságra való intelem marad utána és most már a függetlenségi párt vigyázva kezel minden kérdést, amely programját érinti, nehogy a néppárt elvételére mutathasson rá és a függetlenségi párt nimbuzsának a rombolása mellett a maga népszerűségét akarná növelni. A függetlenségi párt igen ügyel most már, hogy mielőtt valamely kérdésben a kormányt támogatná, meggyőződik felőle, hogy a néppárt is így cselekszik, nehogy a néppárt kivonhassa magát és az ódiomot a függetlenségire hárihassa. S míg a néppárt a vidéken való terjeszkedésre szabad kezet kapott, a függetlenségi párt kerületeiket, nehogy oda a néppárti propaganda behatoljon. Am a szünet alatt kétségtelenül előnyt szerzett a néppárt, mert a koalícióból kilépéssel való fenyegetőzése folytán papiai részére fizetésrendezést eszközölt ki s a rendezést a kormány feladatai közé sorozta. Viszont a függetlenségi párt a koalícióban helyzetének sok nehézségével küzd, a hatvanhetes alapon való kormányzás a többségben levő függetlenségi párttól áldozatokat követel és pedig oly áldozatokat, amelyeket nehezen lehet rekompenzálni a hatalomban történő részesedés által. Ha csak egyéni rekompenzációkat nem értenek a türelmesség továbbtartásának eszköze gyanánt, avagy a felszabadulással, ha tudják kellőképpen biztatni a csüggedő lelkeket.

Már kezdenek népesedni a pártklubok. A puhatólódzó és hangulatot csináló miniszterek után megjelentek a skeptikusok és az elégtelensek. Már látszanak a csoportosulások és szembekerülnek egymással a csapatok, melyek közül az egyik feltétlenül támogatja a kormányt, a másik ellenben a függetlenségi program egyik másik részét tilalomra gyanánt állítja a törekvések útjába. S a különböző színek, foltok és árnyalatok láthatókká váltak, miként azelőtt, a mikor egy-egy áramlat felül akart kerekedni

és utat törni magának a többi között akár gazdasági kérdésben, akár a közszabadságok mérlegelésénél s egyes reformok, tervek, szándékok bírálsakor. Viharokat jósolnak magának a függetlenségi pártnak első összejövetelére is, és kérdésnek marad, hogy vajon a különböző elemeket sikerülni fog-e csendesítő szóval, intellemmel, avagy szigorúsággal és a pártkérdés felvetésével úgy összetartani, hogy a kormány terveit ne akadályozzák, ellenben elősegítsék. A pártközi helyzetben a függetlenségi párt kompakt együttmaradását tekintik a legfontosabbnak és okvetlen szükségesnek. Ha a függetlenségi párti többség a maga teljességében megmarad a kormány mellett, akkor a koalíció az eddigi rendben tartható össze s az alkotmánypárt munkája könnyebb lesz és a néppárt elszakadásától (amit különben a függetlenségi párt egy része inkább óhatandónak tart, mint megakadályozandónak) nem lehet félni.

A koalíció ily együttmaradásától függ nagyrésben minden és elsősorban ettől függ a horvátok és nemzetiségek észretérítése. Nem mondhatjuk, hogy a szünetet kellőképpen felhasználta volna a horvát kérdés megoldására. Leginkább csak a megoldás előkészítése történt meg. És míg Rakodczaynak úgy ahogy sikerült a rezoluzionisták pártját megosztani és egy unionista párt alakításának terveit megállapítani, sem az egyik sem a másik részen nincs még kézzelfogható oly eredmény, melytől a rendes állapotok helyreállítását lehetne várni. A magyar országgyűlés összeülésének napjára a horvátokkal még nem leszünk tisztában. A mult obstrukciósai közül pár elmarad, de a többi megmarad. A kik elmaradnak, azokkal sincs még tisztázva az egyezség, mert maga az unionista párt megalakulása is későbbre van halasztva; október végére, sőt esetleg november elejére. A rezoluzionisták viszont még nem mondtak le az obstrukcióról. Ezenkívül a nemzetiségek éppen nem töltötték felhasználatlannal a vakációt. A propagandát tovább folytatták nemcsak idebent, hanem külföldön is, még pedig a maguk szempontjából nagy eredményekkel. A nemzetiségek együtt vannak, az országgyűlés által el nem ismert államellenes programmal együtt gyűléseznek és ugyancsak el nem ismert, az országgyűlés bizottságaiban és tisztikarában helyet nem kapott pártjuk a különböző nemzetiségű képviselők egyöntetű hozzájárulásával tanácskozik a teendőkről és határozatokat hoz a parlamentben tanusítandó magatartásra nézve. S a kormány egyáltalában nem tudhatja, hogy a horvátok és a nemzetiségek csinálnak obstrukciót és ha igen, mikor és mely javaslatokkal szemben.

Hasonlóképpen a pártok tagjai sinésenek tisztában vele, hogy a jelentkező obstrukció legyőzését a házszabályok érintése nélkül kell-e legyőzni, avagy pedig meg kell csinálni a házszabályrevíziót. Némelyek úgy félnek tőle, mint a tüztől, mások ellenben minden tekintet nélkül a multakra hajlandók elhinni a legvégső határig, még fegyveres karhatalomnak a behozataláig is, természetesen csakis annak a jognak az érvényesítésére, hogy az országgyűlés a nemzeti akarat szabad megnyilvánulása lehessen. Az óvatosak ellenben attól tartanak, hogy ez az elhatározás a külföldi agitációknak újabb tápot ad, újabb erősítés gyanánt szolgál s talán ez a gondolat vezeti a nemzetiségeket is, amikor nem mondanak le oly tervekről, melyekkel a házszabályrevíziót provokálhatják. És ha a házszabályrevíziót Bécsből diktálják, ők arra is gondolnak, hogy a szükségesség előidézésével egyuttal Bécsben is érdemeket szereznek.

Mi minden van még a teendők sorában, külön hagyva az Ausztriával való gazdasági

ügyeket. Az alkotmánybiztosítékokról nyilatkozatokat várnak minden oldalon. A költségvetés előterjesztését várják az adóreformmal együtt. Az ülésszak bezárása után az új ülésszak megnyitása a személyi kérdések egész sorozatának a bonyodalmait hozza. És mi lesz a közös költségekkel, a delegációkkal, a hadsereg részére igényelt új terhekkel, minden viszontszolgáltatás nélkül.

Ezenkívül lépten-nyomon előbukkannak gravamenek, melyek a szünet közben is gyűltek.

... Ezalatt pedig a szervezkedett munkavilág végtelen sorokban sorakozik fel és átvonul a városban, melyet egy napra ellenségtől ostromlott várrá tesz hasonlónvá, elhalad a parlament előtt és követeli a terminust az általános titkos választói jog megvalósítására.

Az általános titkos választói jog! Nem akar időt adni más teendők békés, gondos elintézésére, sietteti a kormányt és a parlamentet.

Holott sem a kormánynak nem gyönyörűség a mostani viszonyok között a nagyobb sikerek kilátás nélkül bajlódni az ügyekkel, sem a parlament együttműködése nem bizonyos, amikor minden lépten-nyomon attól kell tartania, hogy úgy bomlik elemeire, hogy egész együttlétének csak az az emléke maradjon, hogy semmi hasznosat sem tudott alkotni.

A legnagyobb válságok idején sem volt erősebb szükség arra, hogy minden lépés következményei lelkiismeretes gondnal mérlegeltesenek, mint aminő szükség erre a mostani napokban van.

II. És megvan.

Megvan! Mi van meg? Hát mi volna meg? A kiegyezés? Persze, hogy a kiegyezés. Mi más lenne, mint a kiegyezés. Megvan? Igazán? Persze. A kiegyezés, csakis a kiegyezés és főképpen az igazi, visszavonhatatlan kiegyezés van meg. Hogy történt, miképpen történt? Csak úgy történt, amint mondtuk, amiképpen elejétől kezdve, az ischli tanácskozás ideje óta folyton hangoztattuk, hogy a kiegyezésnek meg kell lennie, tehát a legvégső terminusra meglesz. Ez a legvégső terminus október tizedike. Így állapították meg a magyar miniszterek. Addig még lett volna öt nap. Azonban egyet és mást tekintetbe kellett venni. Nevezetesen, hogy a függetlenségi pártban a nyugtalanság napról-napra nőtt és a szervezkedések kétségtelen jelei mutatkoztak. Tekintetbe kellett venni azt is, hogy a magyar kormánynak nem lesz ideje újabb tárgyalásokkal bajlódni. S arra, hogy előről kezdje azt, amit már egyszer elvégzett. A szövegezéshez is idő kell, az összeegyeztetéshez is. Ha megindul a parlamenti malom, magához köti a minisztereket, tehát be kell végezni a kiegyezést.

A mai napon még igen érdekes jelenetek voltak. Hullámoztak a tanácskozásokból kikerült vélemények és a skepticizmus erős harcot folytatott az optimizmussal. Időnkint az összes miniszterek úgy néztek ki, mintha az orruk vére folyna. Óránkint száguldoztak a hírvivők a bulletinokkal, hogy a válság nő, a kiegyezés haldoklik. Egyszer az osztrák miniszterek már megegyezés nélkül el akartak utazni délután öt órákor. Aztán engedtek és azt határozták, hogy elmennek hét órákor, de már erre az időre különvonatot is rendeltek. Most hát ez volt az utolsó óra.

És mire az utolsó óra ütött, a gép fűtését beszüntethették, a lokomotívot elvezethették, mert meglőn az egyezség, megvan a kiegyezés, az osztrák miniszterek itt maradnak szövegezni, összeegyeztetni.

Tehát megvan! És ahogy este a városban

száíról-szájra terjedt a hír, hogy megvan, mit szólnak róla. Azt mondták:

— Persze, hogy megvan! Hát mondta-e valaki, hogy nem lesz meg?

KÜLFÖLD.

Oroszország és Bulgária titkos konvencziója.

Budapest, október 5.

Vladimir, orosz nagyherceg nagyon fontos politikai misszióval járt Szófiában. Az orosz és a bolgár kormány politikai katonai konvencziót írt alá Macedóniára vonatkozólag. A szerződés a «Vecerna Posta» indiszkreccziója folytán került nyilvánosságra, melyet eddig sem bolgár, sem orosz részről nem czáfoltak meg.

Ezen állítólagos egyezmény szerint Bulgária kötelezte magát külügyeit, amennyiben azok Macedóniára vonatkoznak, teljesen Oroszországra bízni. Bulgária kötelezi magát saját területén megsemmisíteni a macedóniai mozgalmakat, oly módon, hogy a bandák működését megakadályozza. Ezzel szemben Oroszország kötelezettséget vállal, hogy ugyan ily irányban nyomást gyakorol Szerbiára.

Bulgária átengedi Oroszországnak és Ausztria-Magyarországnak a Törökország feletti ítélkezési jogot, azzal a kikötéssel, hogy katonai megszállás esetében a bolgár hadsereg a vardártól a Fekete tengerig oly hadállást foglal el, melyet a bolgár hadügyminiszterium már előre kiszemel.

Ebben az esetben a bolgár hadsereg vezérkari főnökségét és a hadosztályok parancsnoksági állásait oly személyekkel töltik be, kiket az orosz hadügyminiszterium szemel ki. Két orosz lovashadosztály megjelenik Bulgáriában a bolgár hadügyminiszterium rendelkezésére, legkésőbb hét nappal az orosz, illetve osztrák magyar részről Törökország ellen megindítandó hadjárat esetén. Bulgária flottilája a burgasi és várnai kikötőkben várja az orosz admirális parancsait, ki az egész fekete tengeri flottát fogja vezényelni. A bolgár kormány kötelezi magát a hadjárat tartama alatt a flottát és a két lovas hadosztályt élelemmel ellátni.

Oroszország viszont kezességet vállal az iránt, hogy Romániát arra bírja, miként szükség esetén a semlegességet oly módon övja meg, hogy hadseregének egy részét hadilábra állítja és részben a határra rendeli, részben pedig megszállja a dunai erődírményeket.

Bulgária sikeres hadjárata esetén a kontribuczióknak egy harmadát és az annektált területnek szintén egy harmadát kapja. Konstinápoly az orosz akció területébe tartoznék, de a bolgár hadsereg közreműködnek az adrianopoli terület megszállásánál olyképen, hogy elpusztítja a tapaldsai tábor, ahol aztán az orosz hadsereg táborát ütne.

A titkos konvenczióknak záradéka így hangzik: A hadi üzenet és a békekötés joga Oroszországot illeti meg.

A marokkói bonyodalom. A tangeri nagy mecesben ma az összes előkelő arabok jelenlétében fölolvasták Abdul Azisz szultán levelét. A szultán ebben a levélben megokolja rabati utazását s elmondja, hogy az összes nagyobb törzsek, amelyekkel utjában találkozott, mily előzékenyek és szivesek voltak hozzá, hogy értékes ajándékokat vittek neki s fegyvert és embereket bocsátottak rendelkezésére, hogy Rabatig való útja biztos legyen. Abdul Azisz levelében végül

azt a kívánságát fejezi ki, hogy már most az ország-expedicióról, ma délelőtt kiutasították. I. nak összes belső és külső ügyeit rendezték. A lakosság kedvezően fogadta a manifesztumot. — Pablo Iglesias spanyol pártvezért, aki Párisba utazott, hogy ma este előadást tartson a marokkói spanyol-francia expedicióról, ma délelőtt kiutasították. Iglesias este utazott vissza Spanyolországba. Kivüle még három más spanyolt és pedig Kuenté igazgatót, Kanales és Iglesias kereskedőket is kiutasították. Mindhármán kénytelenek voltak Párist elhagyni. — A Petit Parisien szerint Franciaország még mindig tárgyal Németországgal, hogy beleegyezését nyerte fegyvercsempészet elnyomására irányuló intézkedésekhez. Németország hozzájárulása val'szinű.

A kínai anyacsászárné meghalt. Pekingből érkezett táviratok jelentése szerint a kínai anyacsászárné meghalt. Ha e hírek megfelelnek a ténynek, akkor Kina nagy politikai átalakulások előtt áll. Az anyacsászárné, ki a gyenge császár helyett a tulajdonképeni uralkodó volt a hatalmas birodalomban, tudvalevőleg lelke volt a konzervatív pártnak, mely mindennemű haladást megakasztott. Rendkívül gyűlölte az idegeneket és minden európai-ellenes mozgalomnak titkos kezdeményezője volt. Kina szabadgondolkodó elemei bizonyára könnyebben lélegzenek fel, mert most már megvalósíthatók lesznek azok a tervek, melyek Kínát közelebb hozzák a civilizációhoz.

Október hatodika.

☉

Magyar Golgotha napja . . .

A szabadság egy nagy sorsjáték — ahogy Thiers írta — melyet a gondviselés rendez. A nagy népek bátran részt vehetnek benne. Ha olykor vesztenek is, jobbadán mégis nyerni fognak. Mit veszítettünk? Mit nyertünk? Az emberek lelkiismeretében csak az Isten olvashat, nemzetek sorsát intéző egyeseket csak a történelem vonhat felelősségre: — mi legfeljebb a tettek rugóit, szándékát kutathatjuk. A mindennapi élet kenyérharca, a politikai élet zűrzavara alig hagy időt az emlékezésre. Pedig mi van nekünk egyebünk: mint emlékeink. És mikor esik jobban az emlékezés, mintha lelkünk fájdalommal, szomorúsággal telik meg. A fájdalom, szomorúság hazudni nem tud, abban csak igazság lehet.

Ha a zsarnokság valóban egy szép sirirat, akkor minden nemzet közt nekünk van legnagyobb ilyen sirfeliratunk. Olvassunk ma e sirfeliratokból az aradi kazamaták szomoruan pisálkozó mécsese mellett, melynek szívünkbe markoló lángját most, ötvennyolcz év után újból felénk hozza a borongós őszi szél.

Mikor az első lövés az Alpok közt eldőlt, Európa forradalma még csak valudott, hogy röviddel utána végigsöpörjön tisztító tüzével az egész korhadrt rendszerű világon. A népek haragos csillagát akkor még köd fődte, hogy később szikrázó meteorként gyujtson és romboljon, egy új világot alkotandó és hogy azután eltűnve, sötétséget borítson mindenkire. A lassan tűnő sötétségbe mi világítottunk bele utoljára; először vakító fényvel, azután a börtönök rőt lángjával; először diadalra hívó csatakürtök és bömbölő ágyuk hangjával, végül a halálra ítélt martirok, a mézarszékre hurczolt ezerek néma jajával fordítottuk magunkra a népek figyelmét.

Ki gondolta volna, hogy a mi gyönyörűségesen induló vértelen forradalmunk ily szörnyű vérkeresztségbe ful. Vérkeresztségbe az egész emberiségért! Mely hagyta, hogy legjobbjaink bitófán haljanak, börtönökben szenvedjenek, száműzve legyenek, hogy szép viruló rónaságaink temetővé változzanak, hogy a siralom országában két zsarnok hatalom ülje rettentő hekatombáját, varjuk károgása s judáspénz csörömpölő zenéje mellett.

Az események be vannak vésvé mindenki szívébe, próbáljunk mélyére hatolni annak,

hogy a következő 58 év társadalmába mint véssődött bele október 6.

„Cosa fatta capo hac“ . . . Mikor 1848-ban jobbágyainkat felszabadították, micsoda óriási átalakulás ment végbe a néplélekben. A kezdet erős lökése fölszínre pattantotta a néplélekben szunnyadó nemes erőket. A hazaszeretetnek, önfeláldozásnak olyan csodás példáit mutatta a békőiből felszabadult nép, amilyenre a szabadság emléiből rég táplálkozó nemzeteknél is alig akadunk. A nép méltónak mutatta magát a nagy átalakulásra. 48-ban született meg a mi demokracziánk és a mi szabadságharcunkat ez a mi demokracziánk vívta csodás lelkesülő erővel, míg meg nem törtetett. És hol van most ez a hatalmasnak készülő demokracziánk?

. . . Cosa fatta capo hac . . .

Legyőztünk.

Amint valami csapás lesujt egyeseket, amint veszített csata demoralizált hadseregeket: ez a demoralizálás sokkal inkább nyilvánul egy egész nemzetnél a mélyen néző szem előtt, ha a veszített ügy az egész nemzetet érdekelte. És mégis a sors csodás játéka folytán a mi Világosunk, a mi Aradunk, mintha nem az újszülött demokracziát sújtotta volna, hanem az uralkodni látszó közeposztályt. A demokraczia mintha félreállt volna azon napok után . . . A demokraczia s benne a nép amely csodára képes, ha egyszer izmaizt feszíti, épp oly nehezen mozdul, ha egyszer félreállt. Hol vannak azok az aspirációk, amik az életet tartották annyiakban a szenvedések közepette és amit a nemzet lánglelkű száműzöttjével annyian szítottak, tápláltak reménykedve — hiába?

Tarquinius szépséges feleségét meggyalázta Sextus fia s a római nép megboszulta az erény meggyalázását, bár forradalmát ez indította is meg, persze hozzájárulhatott a gyilkos zsarnok uralkodásnak a megelégedése. És királyát elűzte. Az adók szedését, a véráldozatot még talán békén tűrheti egy nép a jövő haszon reményében, bármily csekély is legyen az, de az erényén, a becsületén ejtett sebet ritkán tūri. Pedig Lucretia sérelme mi ahhoz az ostorhoz képest, amely hitvány göggel suhintott végig a sziveken, a lemészároltakon, hogy azután véresen a nemzet arczába csapjon. Szegény nép! Jaj annak, kin a fásultság, a demoralizáció annyira erőt vett, hogy nem mozdul, mikor lelkét szakítják ki, mikor tisztán látja a czélt, a szándékot, hogy bár csak egy feje lenne, hogy a zsarnokhatalom egy csapásra suhinthatná le. A mi nőinket meztelelenül vesszőztették meg, leányainkat meggyalázták, aggodat, gyermekeket kizoztattak meg, ezeket gyilkoltattak le felbőszített hordák által, azonfelül, hogy a nemzet jeleseit bitóra luzzták. A világtörténet összes gazsagai mik ehhez képest? A népeknek, vezetőiknek szerencsétlensége az, hogy a veszteség képzelt nagysága uralkodik lelkükön, holott a tényleges veszteség még nem kényszeritené őket, hogy megalkudjanak a körülményekkel. Oh Róma! Ticinus, Trébia, trazenusi tó, Cannae . . . és Róma nem kért békét . . . Hannibállal Itália földjén nem alkudozott . . .

De mindez nálunk a történelem más lapjára tartozik. Megtörtént. Vétünk, hogy nem figyeljük az idők intő szavát soha. Pedig a történelem nem szokott következtelen lenni önmagához, ha a körülmények, emberek változnak is, az ezeken uralkodó szenvedélyek és az események szülőokai többnyire ugyanazok. Az eszméktől tobzódó francia forradalomban, mely forrongó öléből eredményeket dobott a felszínre, ha az emberek egymást gyilkolták is, madártávlatból az egésznek képe csak borzadályt kelthet, de nem szánalmat. Mert az egész emberi volt, emberi tévedéseken alapult. Az ott patakzó vér megter-

mékenyítheti az eszmék földjét, a miénk égre kiált!

Emlékezzünk e szörnyűségekre és lássuk, mi jött utánuk. Megalkuvás, kishitűség, gyáva-ság. Kicsinyek és gyengék vagyunk a lélekben. Ne csudáljuk, ha nincs ma olyan uralkodó, ki azt mondaná: tisztelet a tehernek, asszonyom. De nincs ma olyan nép se és ez az oka aman-nak, és ez a baj is, aki azt mondaná: Assez de Bonaparte.

„La morale est dans la nature des choses“.

De mikor mindez, ahogy most van, olyan természetellenes. Akkor ideálokért lelkesülve, harcolni és áldozni tudtak, most, mintha min- ket meg se legyintett volna a forradalmak szele? Mintha aludtunk volna? A gyakran han-goztatott európaiaskodás helyett középkoros-kodunk. A kitüntetésekkel való hivalkodás, ka-paszzkodás, és egy bukó nap felé való sanda tek-intés az iránytű ma, mintha bizony már nem más csillagok járnának? . . . Ami haladás van, az olyan idő követelte modus vivendi, aminek ellen nem állhatunk; de hol vannak már a többi nemzetek?

Minden nemzet megünnepli multjának gyász- és örömnapiját. És ez egy kis nemzetnél százszor fontosabb. Mert, ha az irodalomnak be-is kell folyni a népek nagy eszmetengerébe, egy nemzet csak akkor állhat fenn, mint ilyen, ha kidomborítja fiai, nemzeti sajátosságait. Hát még ha ez a nemzet oly kicsiny, mint a miénk. Ne-künk első sorban befelé kell élnünk. Amihez nagyban hozzájárul a multa emlékezés. Hisz egy-egy ilyen október 6. puskaporos vörös lángja jobban bevilágít történelmünk homályá-ba, mint a lojális alattvalók hizelgő szavai. Hisz a mi összeköt bennünket az emberiség többi népeivel, az a szenvedésben rejülő testvériség nagy ereje. Hisz szabadságharcunk, október 6-unk szerezte meg két világrész osztatlan szimpátiáját, részvétét; és segítségét, ha egy kicsit várunk.

Az a kis zsinog, amin kiszenvédtek mártir-taink, kösse össze lelkeinket egy erős fogadás-ban. S azoknak, a sziveket átfuró kilőtt go-lyóknak tompa hangjára hallgassunk ma, hisz a történelem órájának kongását nem az üdvölvé-sek mutatják, hanem ezek a messze és örökké hangzó hangok!

TÁVIRATOK.

Az orosz pénzügyminiszter Párisban.

Páris, október 5. (Saját tudósítónktól.) Ko-kowcew pénzügyminiszter a „N. Fr. Pr.“ tudó-sítója előtt kijelentette, hogy csak betegsége miatt jött Párisba; Oroszországnak ez évben nincs szüksége hitelműveletekre.

Azt is mondta, hogy Oroszországban a nép nagy örömmel fogadta a Japánnal és Angliával kötött egyezményeket, amelyek a Franciaor-szággal létrejött alliance mellett a legerősebb biztosítékai a világbékének, amit a francia-an-gol és francia-japán szövetségek még szilár-dabbá fognak tenni.

Oroszország viszonya Ausztria-Magyaror-szághoz — mondotta Kokowcew — sohasem volt olyan szíves, mint éppen most, amit Wla-dimir nagyherceg bécsi fogadtatása is biztosít.

Az orosz pénzügyminiszter holnap vissza-utazik Pétervárra. Londont nem fogja megláto-gatni.

Közgazdasági táviratok.

New-York, okt. 5. Terménytőzsze. Gyapot. New-Yorkban 11.55, okt.-re 11.67 januárra 11.87. New-Orie-ansban 11.718, Petroleum stand withe New-Yorkban 8.45 Filadelfiában 8.40, raffined in cases 10.90, Credit Balances of oil City 178.—, Zsir. Vestern Steam 9.40 Rohe testvérek 9.60. — On 34.50—35.— Réz 14.50—15.—

Osikago, okt. 5. Gabonaüztsze. Zárlat. Buza irány-zata állandó, októberre — — — — K., deczemberre 101 — K. Fengeri szilárd, októberre 60.25 K.

Osikago, október 5. Terménytőzsze. Zsir január a 8.72, tegnap 8.70, májusra 8.87, tegnap 8.87. Szalonna short clear 8.62, tegnap 8.62. Sertéshus ja-nuárra 14.10, tegnap 13.02.

Werböczy István.

Budapest, október 5.

A budapesti ügyédi kamara azzal hódolt Wer-böczy István emlékének, hogy egyik előkelő festő-művészünkkel megfestette a legelső magyar tör-vény kodifikátor arczképét. Ezt az arczképet hét-főn lepezik le az egész ország ügyvédjeinek je-lenlétében.

A magyar ügyvédi kar tartozott Werböczynek ezzel a hódolattal. Csaknem negyedfélszáz esz-tendeig a magyar jog azon a csapáson haladt, amit híres „Hármas könyv“-ében ez a nagy el-műj ember szabott ki számára. A „Tripartitum furis Hungaricae“ tekintélye példátlan az egész világon. Törvénykönyvnek szánták, a rendek el is fogadták, a király alá is irta, még sem lett tör-vény belőle, mert a zavaros viszonyok és belső intrikák következtében a lepecsételése, szétkül-dése és kihirdetése elmaradt. Ezek hiányában nem birt tételes törvény jellegével, de az elma-radt formalitásokat pótolta a jogkereső közönség meggyőződése, mely a Tripartitumot babonás tisz-telettel övezte. Egész a mult század közepéig a Werböczy hármas könyve irányadó zsinór volt min-den jogi kérdés eldöntésében. A nemzet magán-jogi és közjogi meggyőződésének valóságos bibliája lett ez a könyv, a magánjogok és közszabadságok védője.

Werböczy a Mátyás király halálát követő összeomlás és bomlás korszakainak legérdekesebb alakja. Működése úgy is mint kodifikátoré, úgy is mint politikusé, egy rendszerbe olvad. Célja: a magyar közszabadságok megóvása, a magyar nemzeti állami magatartása. 1505-ben az ő indít-ványára hozzák meg a rendek a híres rákosi vég-zést, amelyik a nemzeti királyság visszaállítását rendeli. Werböczy messze előrelátó lelke meg-érezte, milyen romlása lesz az országnak az, hogyha idegen dinasztiák bitang jószágává válik.

A Tripartitum megalkotásával ugyanezt a célt szolgálja. Abban az időben a nemzet és a nemesség egy, a nemesi jog, a nemzet erőssége. Werböczy Pál közjogi és magánjogi vonatkozásá-ban ezeket a nemesi privilégiumokat bátyázza körül. Fő szokták róni, hogy a Tripartitum a jobbágysággal drákói módon bánik el. De a Tripartitum humanitását nem szabad a modern kodexek emberségéhez mérni. Más a 16-ik és más a 20-ik század társadalma. Werböczy könyve nem új elnyomást törvényesít a jobbágyság ellen, csak a meglevő állapotokat szedi paragrafusokba. S ugyanakkor, amidőn a nemesi privilégiumokat kodifikálja lefelé, megteszi ezt fölfelé is, a koronával s a hatalmaskodó oligarchákkal szemben.

Akkor ez a nemzeti szempont, akkor a ne-mesi kiváltságok egyek a közszabadságokkal s a királyi abszolutizmust csakis ez korlátolja.

Werböczy joga ezért — a maga korához vi-szonyítva — liberális és nemzeti jog-rendszer. Aminek bizonyossága az is, hogy ezt már az ő ko-rában is így érezték az emberek, mert különben a Tripartitum nem lett volna olyan hamar döntő tekintélyű és példátlanul népszerű.

AZ EGYETÉRTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

Mozgó képek.

Sárga veszedelem.

Az egész világon félnek a sárgák inváziójától, kitiltják a japánokat, kínaiakat és ime éppen nálunk — gyanutlan budapestieknek — ütötte fel a fejét a sárga veszedelem.

Egyetlen szerencse, hogy nem hozott másra ve-szedelmet, csak arra, aki felidézte, aki betessékelté, aki rántkukmálta — a Népszínház-Vigoperára. Mert, azt hiszem, nem kell különösen kiemelnem, hogy a Sárga dominóról van szó.

Egyetlen kitűnő tulajdonsága mégis van, éppen úgy, mint a sárga répának. Erről azt mondja a Nép-színházról száműzött népdal:

Ki az urát nem szereti
Sárga répát főzzön neki.

Ezt aztán meg is lehet enni, az asszony fejéhez is lehet vágni és ott is lehet hagyni. Ugy hallom, hogy a tegnapi premiére közönsége is ezt az utóbbit választotta. Ez az új operette kitűnő tulajdonsága.

— Alig egy pár napos az új Népszínház — je-gyezte meg valaki — és már is megnősült.

— Hogyan? — kérdezték meglepetten.

— Hát nem látja, hogy Ney-je van?

— Ah!

— Ugy bizony! Sőt azt is sejtem, hogy máris szeretne tőle elválni.

Kétségtől csak a sárga irigység mondatta ezt azzal a rosszmájú emberrel.

— Mi szükség volt ezt a darabot előadni? — té-pelődött egy más valaki.

— Ez csak a színház új elnevezésének demon-strálása végett történt.

— Nem értem!

— Pedig nagyon egyszerű. A régi színház neve most, ugy-e, Népszínház-Vigopera? Nos tehát az új-donságában kifejezésre kellett juttatni az összeolvasztott két műfajt. A „Sárga csikó“ népszínműből megtartották a sárgát, a „Fekete domino“ operából a dominót. Így támadt a „Sárga domino.“

— Csak egyet sajnálók.

— És az?

— Hogy a népszínműből nem vették át — Bla-hánét és az operából — Szoyer Ilonkát.

Voltak jóindulatauk is, akik enyhíteni iparkod-tak az ellenséges hangulatot.

— Sok igazságtalanság éri azt a szegény Má-dert. Azzal vádolják, hogy a régi gárda oszlopos tagjai közül senkit se tartott meg.

— Holott?

— Holott már a második újdonságban sikerhez juttatta Szirmai.

— ?

— Hát nem tudja, hogy ő irta a „Sárga do-minó“-t?

(Csodálom, hogy a jámbor, a tehetséges fiatal zeneszerzőt nem téveszti össze Apponyival is, mert az viszont — Albert.)

Ma reggel több újságíró kereste fel a Népszín-ház-Vigopera szimpatikus orvosát.

— Hogy van az igazgató ur?

— Jól, — felelte bámulva a doktor — hiszen nem beteg.

— Dehogy nem; azt hallottuk, hogy sárgaságba esett. Mindent sárgának lát; még Barna Izsót és Zöldi Vilámát is.

Azt tudjuk, hogy az új operette eredeti czime „Petendyné Párisban“ volt és hogy miss Haltonnak kellett volna a főszerepet kreálni. Az angol diva — bár akkoriban meghiusította a színrehozást — most is érdeklődik a darab sorsa iránt s tudakozódott, hogy volt-e siker. E következő táviratot küldték neki:

„Liebe miss, es war ein Miss-Erfolg.“

— Ezenkívül más is emlékeztet a régi librettora! csuolódik egy rosszesont.

— Halljuk!

— Eredetileg Szomor-darab volt, azóta pedig csak egy betű változott s lett belőle Szomor-darab. Ennél kegyetlenebbet nem hallottam.

Rosta.

Országos ügyvédgyűlés.

Budapest, október 5.

Magyarország ügyvédei hétfőn kezdik meg Budapesten immár negyedik országos gyűlésüket, hogy a kar vitális érdekeit érintő, fontos kérdések felett tanácskozzanak és határozatot hozzanak. Lapunk tegnapi számában már körvonalaztuk azt az anyagot, melylyel a kongresszus foglalkozni fog. A tárgyalási anyag élén az ügyvédi rendtartás reformja áll, mely hihetőség a törvényhozást is nemsokára foglalkoztatni fogja.

Köztudomású, hogy több mint félszázad óta óhajtik reformálni az ügyvédi törvényt. A munkálatok régóta folynak ez irányban, de eredményre még sem vezettek. Az első reformmunkálat még Pauler igazságügyminiszter idejében, 1879-ben kezdődött meg. Azóta Fabinyi Teofil, Szilágyi Dezső és Plósz Sándor igazságügyi miniszterek készítették törvénytervezetet az ügyvédi rendtartásról.

Pólónyi Géza a múlt év folyamán a Budapesti Ügyvédi Kamara kezdeményezésére közzétette a Nagy Dezső- és Pollák Illés-féle törvénytervezeteket, alkalmat akarván nyújtani ezáltal az ügyvédi karnak arra, hogy tervezeteket bírálata kapcsán az ügyvédi rendtartás reformjának alapelveire és irányára nézve óhajait kifejezésre juttassa és ezzel a reform előkészítését előmozdítsa.

A szakköröknek ez uton megnyilvánult véleménye azonban teljes hitelességgel nem tájékozhatta az igazságügyi kormányt és az ország közvéleményét az ügyvédség egyetemének nézetei, óhajai és tervei felől. Ezért az ügyvédgyűlés állandó választmánya most a kongresszus elé viszi a reform nagy kérdéseit, hogy ezeket az ügyvédi kar részéről befejezett nézetek alakjában állítsa a törvényelőkészítés elé.

A kongresszus napirendjében továbbá a megélhetés rideg kérdései dominálnak. Ez nagyon természetes azon jelenségénél fogva, hogy az ügyvédség az országban évről-évre aránytalanul szaporodik. Míg Németországban például 8500 lélekre, addig nálunk körülbelül 3400 emberre esik egy-egy ügyvéd. És míg Berlinben csak 2400 emberre, Budapesten majdnem minden 600 emberre egy-egy ügyvéd jut. Tehát a népesség arányát véve alapul, Magyarországon megegyezően annyi az ügyvéd, mint Németországban, pedig ebben az országban a nemzeti vagyon és a jogi forgalom aránytalanul nagyobb a mienkénél.

Ezen aránytalan túlszaporodásnak természetes következménye: a nyomor, az anyagi romlás. A kongresszust kell tehát, hogy foglalkoztassák a magyar ügyvédség anyagi helyzetének orvoslására vonatkozó kérdések, módok. Így megvitatás tárgyát fogja képezni, szükséges-e az u. n. közügyvédségeket megszüntetni s teendőiket magánügyvédekre bízni, hogyan szerveztessék országosan a szegényvédelem, mily mérvben töltsék be a bírói állások bizonyos százaléka ügyvédekkel, mennyiben ruháztassanak át a közjegyzői jogosítványok ügyvédekre és miképp szabályoztassék az összeférhetetlenség fontos kérdése? Ide tartozik az ügyvédi nyugdíjintézet létesítésének kérdése is.

A legélesebben belevág azonban az anyagi érdek körébe az ügyvédség szervezetének kérdése. E kérdés előadójától dr. Darvai Fülöpötől már megtudtuk, hogy ő a létszám-korlátozás, a numerus clausus tekintetében indítványt fog a kongresszus elé terjeszteni. A szervezeti kérdésnek természetesen ez lesz a

legkritikusabb pontja s habár értesülésünk szerint a numerus clausus hívei nagy többségben vannak, emiatt a gyűlésen éles harcokra van kilátás.

A kongresszus elé mindenesetre figyelemmel tekint az igazságügyi kormány is és vele együtt mindenki érdeklődéssel kíséri a honoratior osztály ezen legműveltebb és független részének a jobbért való küzdelmét.

Egészségtelen és az egész országra nézve káros állapot, hogy ez az értékes és intelligens kar, mely másutt az igazságszolgáltatásnak a bírói karral egyenlő faktora, nálunk folyton visszaesik és elszegényedése mellett mindjobban veszít tekintélyéből.

Segíteni kell ezen a bajon! Nem vagyunk annyira gazdagok, hogy nemzeti társadalmunk azon osztályát veszni engedjük, mely hazánkban a haladásnak mindenkor egyik legerősebb támasza volt.

Epen ezért, mivel az egész ország közvéleményét érinti az ügyvédség helyzetének kérdése s érdeklődéssel tekint a megkezdődő kongresszus elé, alább az ügyvédi kar jeleseit szóaltattuk meg ez alkalomból, hogy ők minő jelentőséget tulajdonítanak az ügyvédség anyagi és erkölcsi helyzetének javítása szempontjából az országos ügyvédgyűlésnek, mi a véleményük a numerus clausus kérdéséről és a kari érdekek szempontjából micsoda intézkedéseket tartanának fontosaknak.

Dr. Baracs Marczel.

Dr. Baracs Marczel az ügyvédi kamara jeles ügyésze a következőket közölte munkatársunkkal:

— Az ügyvédi nagygyűlésre körülbelül ezerötven kartárs fog eljönni, akik közül ezerkétszáz vidéki ügyvéd. Ez a jelenség arra vall, hogy az ügyvédi karban erős a szolidaritás és a hálalosság, hogy vállvetett munkával előre vigye az ügyvédség ügyét. Megdöbbenő jelenség másrészt a vidéki kartársak tömeges részvétele, mert ez arra vall, hogy az ügyvédválság, amelyről eddig azt hittük, hogy csak a fővárosi ügyvédeket sújtotta, a vidéki kollégákat is magával sodorta. A vidéki kollégák érdeklődése valószínűleg a tárgysorozatunk ama két pontja felé irányul, amelyekről a helyzet jobbrafordulását várják; ezek: a nyugdíjkérdés és az ügyvédi rendtartás kérdése.

A nyugdíj dolgában alapos előkészítési munkák történtek és ebben az irányban bíruik a kormány ígérését. A hatalmas egyhangu manifesztáció e kérdés mellett siettetni fogja a nyugdíjkérdés megoldását.

Az ügyvédi rendtartás két tervezetben fekszik a gyűlés előtt. Az egyiket Nagy Dezső, a másikat Pollák Illés készítette. Nagy Dezső terve a régi alapokon akarja megtartani az ügyvédséget, Pollák Illés új alapokra kívánja fektetni és rendszeresíteni akarja az alsó és felsőbírói ügyvédkedést. Akármilyen elmés is Pollák Illés tervezete, a gyakorlatban kivihetetlennek tartom. Telve van belső ellentmondásokkal és ha meg is valósul, az ügyvédek bajain nem lendít. A legjobban bizonyít a kivihetlensége mellett az, hogy bár most már csaknem egy éve ismerik és tárgyalgatják, az eszme nem tudott hódítani.

A gyűlésen meg fog ismétlődni a harc a szabad ügyvédkedés és a numerus clausus közt. Ezelőtt a szabad ügyvédkedés hívei óriási többségben voltak, a mai válságos helyzetben nem tartom kizártnak, hogy határozati javaslat fogadtassék el a numerus clausus mellett. A magam részéről ezt a javaslatot nem tartom szerencsésnek, de károsnak sem, mert lehetetlennek tartom, hogy a törvényhozás a numerus clausust törvényileg intézményezze. A mi nem-

zeti viszonyaink annyira megkivánnak egy szabad, független és friss ügyvédi kart, hogy gondolni sem lehet másra. Kormány által kinevezett lomha, tespedő és föl nem frissíthető testület nem tudná teljesíteni azokat a nagy nemzeti és társadalmi feladatokat, amelyek az ügyvédi karra tartoznak. Eltekintve mindentől: a numerus clausus nem segít az ügyvédek baján, mert egyszerűen mechanikai eszközökkel gazdasági bajokon segíteni nem lehet. A túlprodukczió oly nagy, hogy ha a szerzett jogokat respektálni akarjuk, csak évek múlva, huszonöt—harmincz év múlva alkalmazhatjuk a numerus clausust. Addigra pedig akkora torlódás keletkeznék, hogy ez a rengeteg tömeg rákényszerítene a törvényhozást, hogy lerombolja a korlátokat. Példa rá a külföld, ahol szintén vissza kellett állítani a régi rendet. Igenis kell tenni valamit az ügyvédek érdekében. Gondoskodni kell, hogy a jogász-proletáriátus tulságba menő produkciója szűnjék meg. Sem az állam, sem a megye nem tudja, de nem is akariák fölvenni a jogász pályára tóduló elemeket. Ennélfogva tehát mind az ügyvédi pályára lépnek, amelyen az önállóság hamarosan elérhető.

Decentralizálni kell az egyetemi tanítást, úgy kell szervezni, hogy a joghallgató époly lelkiismeretesen végezzen, mint az orvostanhallgató, vagy a műegyetemi hallgató. Szigorítani kell a tudományi és gyakorlati előfeltételeket, különösen a gyakorlati éveket. Ha például el tudjuk érni, hogy a jelölt csak 32 éves korában lesz ügyvéd, ezzel sokakat visszatartunk a pályától. Lesz egy erős rostálás nemcsak kvantitatively, de kvalitatíve is.

Az ügyvédek válságán segít, ha a bírói szervezetet hozzákapcsoljuk az ügyvédi szervezethez. Oly tereket nyitunk meg ezáltal, amelyek eddig zárva voltak s ezáltal nemcsak az ügyvéden, de a közjogrenden is segítünk. Végleges javulás két tény bekövetkezésétől várható: a gazdasági föllendüléstől, amely az önálló gazdasági berendezkedéstől várható és a nemzetnek a jogállam felé mindinkább való kifejlődésétől.

Az ügyvédi kar még mindig többet szolgál a köznek, mint amennyit a köztől kap. Nem gondolok arra, milyen terheket viselünk önként és magunkra kényszerítve. Az elmúlt válságos politikai időkben minden társadalmi osztályok közt az ügyvédek voltak azok, akik teljesen mocsoktalanul kitartottak. Kell, hogy a nemzet ezt meghálálja.

Végezetül arra kérem, hogy ne értsenek félre minket. Az ügyvédi kar válsága alatt csak anyagi válságot szabad érteni. Mert egyszerűen bámulatos, hogy a nyomor mellett mily magas színvonalon áll a kar erkölése. Előforduló bünököt a leggyorsabban megtoroljuk. A kar fejelemi mérlege ma, amikor megegyezően annyian vagyunk, mint tizenöt évvel ezelőtt, sokkalta alatta marad az akkori fejelemi esetek számának. Lehet, hogy ennek részben az az oka, hogy fejelemi bíráskodásunk rendkívül szigorú lett.

Dr. Pap József.

Dr. Pap József, a budapesti ügyvédi kamara titkára, egyetemi magántanár a következőket mondotta:

A numerus clausust határozottan ellenzem. Ellenzem azért, mert annak behozatalával azok az ügyvédek, kik soron belül volnának, nem felelnének meg kellő lelkiismeretességgel hivatásuknak, viszont azok, kik kívül esnek, iszonyú stréberséget vinnének véghez, hogy üresedés esetén ők kerüljenek sorra. Veszélyeztetné ezenkívül a független ügyvédi hivatást és megakasztaná az ügyvédek nemes és nagy feladatának teljesítésében. Mert az ügyvédeknek kettős funk-

ciója van: a perben megfelelni a magánjog védelemnek és örködni a közszabadság fölött.

Az ügyvédek érdekének megvédésére a legalkalmasabb módnak találnám az ügyvédi kamara autonómiájának szélesebb körre való fektetését.

Ebben különben történt már némi haladás, amennyiben január 1-én megkezdte működését a Kurián az ügyvédi tanács, melynek tagjai felerészben bírák, felerészben ügyvédek lesznek. Ez a tanács fog határozni ügyvédek fõlvetelérõl és fegyelmi ügyekben.

Az ügyvédi kar tekintélyének megvédése érdekében elsõ sorban arról kellene gondoskodni, hogy a bírák sokkal több tiszteletet tanúsítsanak az ügyvédekkel szemben. Bizonyos kollegialitást kellene teremteni e két kar között, ami ugy volna elérhetõ, hogy bírói állások bizonyos számú ügyvéddel töltsenek be.

Az anyagi érdekek megõvásának kérdésénél különösen tekintetbe kellene venni, hogy a peres eljárás, tekintve az ügyvédek elszaporodását, nem nyújt már megélhetést az ügyvédeknek. Ezért új kereseti forrásokat kellene megnyitni. Ezek volnának: az ipar terén, szabad védjegy oltalmazása, a közigazgatás egész területe, a katonai bünvádi eljárás, a zugirászat korlátozása, és egyebek.

A nyugdíj kérdése egyike azoknak, amelyek megvalósítása elodázhatatlan. Nem áll az, amit egyes kamarák kifogásolnak; tudniillik, hogy a nyugdíj ugyis oly kevés volna, hogy nem érdemes nyugdíjintézetet létesíteni. Mert azok az összegek, miket most osztanak ki kegyképpen az elaggott ügyvédeknek, sokkal kisebbek, mint amilyen a nyugdíj volna, mit a jogosultak aztán nem kegyképpen, hanem jogos követelés gyanánt vennének föl. Kis ráfizetéssel különben igen szép nyugdíjalapot lehetne teremteni. Különben is a huszonhét ügyvédi kamara közül huszonnégy egyhangulag a nyugdíj mellett nyilatkozott, míg ellene csak három. És pedig: Miskolc, Balassagyarmat és Szombathely. Százalékban kifejezve 90 százalék mellett és 10 százalék ellene szavazott.

Dr. Nagy Dezsõ.

Dr. Nagy Dezsõ, az ügyvédi rendtartás egyik tervezetének elkészítõje a következõket mondotta munkatársunknak:

— Nagyon megtisztel, hogy hozzám fordulnak és véleményemre kíváncsiak. Az ügyvédi nagygyûlés elé kerülõ tervezetet, mely az ügyvédi rendtartással foglalkozik, én készítettem Szilágyi Dezsõ megbízásából ezeltõtt tíz esztendővel. Ez a tervezet kerül most a gyûlés elé, mert lényegében nézetem nem változott. Én az ügyvédi rendtartást nem tartom oly univerzális orvosszernek, mely az összes bajokat megszüntesse. Különösen az anyagi bajok azok, melyeket ügyvéd-rendtartásilag orvosolni nem lehet.

A numerus claususnak a leghatározottabb ellensége vagyok. A mi az állam jogügyeinek magánosok által való ellátását illeti, határozottan úgy vélekedem, hogy üdvös dolog, ha az állam fontosabb jogügyleteknél kikéri kiváló ügyvédek tanácsát. Szükségesnek tartom, hogy az állam fontosabb szerzõdések megkötésénél kérje nagy gyakorlatu ügyvédek segítségét. A kincstár jogügyeinek a mostani hivatalos szervezet mellett való ellátása nem felel meg a dolog természetének, miután jogi ügyeket hivatalilag szervezni nem lehet. Káros ez az intézmény úgy az államra, mint az egyesre. Nagy Frigyes is próbálkozott ügyvédi hivatalokkal, de ezek csakhamar kiultak a világból. Az állam az ügyvédség belevonása által sok bajtól, kellemetlenségtõl és önként milliókra rugó károktól óvna meg magát. **Robbant sok rossz szerzõdés kötésnek venné**

elejét ilyenformán. Ez az újítás használna az államnak, de használna az ügyvédségnek is, mert jelentékenyen belemarkolna az ügyvédek anyagi existenciájába.

Nagyon helyesnek tartom a szegényvédelemnek minél nagyobb alapokra való fektetését. Az ügyvédi kar járjon elõl abban, hogy a nagy tömeg jogügyeit a legnagyobb gonddal ellássa, mert elsõsorban a tömeg szorul jogvédelemre. Ez nagy szociális gondolat és becsületére válik az ügyvédi karnak, hogy ebben zászlóvivõ.

Helyesnek tartom, hogy ügyvédek, akik nem laknak közjegyzõi székhelyeken, közjegyzõi jogosítványokkal láttassanak el és így olcsó pénzért álljanak rendelkezésére a közönségnek. Ez áltál megszûnik, hogy a vidék közönsége a hiányos szakismeretû községi jegyzõkre szorul. Nagyon sok késõbbi pörnek vesszük így elejét, már pedig az ügyvédek nem az a fõfeladata, hogy pörököt vigyen, de az, hogy helyes tanácsal pörök keletkezését akadályozza.

Fõltétlen híve vagyok annak, hogy a bírói kar ügyvédekkel reorganizáltassék, természetesen úgy, hogy azok, akik a bírói pályán kezdtek jogászai munkájukat, sérelmet ne szenvedjenek. Szükségesnek tartom ezt, mert új pálya nyitásával az ügyvédek helyzete javulna, de meg az egységes bíraskodás csak úgy képzõdhetik, ha az élet iskolájában fölõttek szerepelnek, mint bírák. Az összeférhetlenség dolgában liberális álláspontot foglalok el. Ezt a kérdést csak az ügyvédi függetlenség szempontjából kívánom elbírálni. Az ügyvéd egyszerűen ne üzzön semmiféle olyan foglalkozást, ami õt a független jogvédelemben csak bármiképp is korlátozná. Az ügyvéd függése károsabb, mint a bíró függése, mert a bíró hibáit orvosolhatja a felsõbb bíróság, de a függõ ügyvéd által elkövetett hibákat nem orvosolja senki.

Dr. Pollák Illés.

Dr. Pollák Illés, az ügyvédi rendtartás egyik második tervezetének elkészítõje, a következõket közölte munkatársunkkal:

— Az ügyvédyûlésen két ügyvédi rendtartásnak a tervezete kerül tárgyalásra. Ezen a fõtárgyon kívül fognak még tárgyalni egy csomó dolgot, amely már régen foglalkoztatja a kart. Ezekrõl a mellékérdésekrõl aig nyilatkozhatom, mert nincs mit mondjak róluk. Az ügyvédi rendtartás kérdését illetõleg ismeretes, hogy a Nagy Dezsõ-féle tervezet a régi formákat õhajtja megtartani, míg az enyém új alapokra kívánja fektetni az ügyvédi szervezetet. Az ügyvédi kart az én tervezetem két részre osztja: egy alsó bírósági és egy felsõbírósági ügyvédi karra. Az alsóbírósági ügyvédi karban a fiatal ügyvéd tíz évet töltõsön s ez alatt az idõ alatt csupán egyes bíróságok elõtt tárgyalhat. Ezzel azt kívánom elérni, hogy a fiatal ügyvéd gyakorlatra, tapasztalatra tegyen szert, leiggadion az életben. A tíz éves turnus után joga van magát a felsõbírósági ügyvédi karba fõlvetetni s megjelenhet a társas bíróságok elõtt is. Tudom, hogy ekörül igen nagy érdekek rakodnak le és a kérdés tárgyalásánál nagy vihar lesz. Az ügyvédek ilyen fõlosztására azonban szükség van, mert ez a kipróbált helyes mód. Ilyen fõlosztása van az ügyvédi karnak az összes kulturállamokban, csak nálunk nem, mert mi mindenben az osztrákot utánozzuk. Anglia, Franciaország, Németország, Olaszország, Svédország, Norvégia ennek a rendszernek hõdölnak, csak mi nem. Csak éppen ebben a szerencsétlen, állítólagosan demokratikus államban nem akarnak tudni a tagolásról. Már pedig az, hogy minden kulturállamban tagolják az ügyvédi kart, bizonyítja, hogy ez kultúrshükséglet. A régi tervezet szerint a kibûit ügyvéd-csírke ugyanazt teheti, amit Hódossy Imre és a fiatal ember böven él is ezzel a joggal,

A fõtagolás nemcsak kenyérkereset dolgában javít, de tisztesség dolgában is. Egy fiatal hadnagyra nem biznak divíziót, még akkor sem, ha el tudná kommandirozni. Nem bizzák rá, mert nem szabad rábízni. Nincsen meg neki a tapasztalata, körültekintése, hogy a divíziót vezesse. Az ügyvédekre is áll ez. A Kuria felülvizsgáló tanácsának elnöke ma este nagy kinnal átbo-csát az ügyvédi vizsgán egy sápadt, verejtékező embert és holnap ugyanez az ember, mint ügyvéd nagy hetykén ott áll a Kuriánál és mérge-sen magyarázza az elnöknek, hogy mi a jog. Természetes, hogy a bíró meg sem hallgatja ezt a fiatal embert és ennek a fél issza meg a levét.

Tudom én azt nagyon jól, hogy az én tervezetem most aligha válik valóra, mert a kar még nem elég érett. Érdekes meglepetés lesz azonban, hogy nagy manifesztáció lesz a numerus clausus mellett. A legérdekesebb, hogy Darvai Fülöp, az elõadó is fõladta eddigi álláspontját és maga is a numerus clausust fogja indítványozni. Én természetesen fõltétlen híve vagyok a numerus claususnak. A numerus clausus azonban csak harmincz év múlva segít, a bifurcatio azonban rögtõn.

Az országos ügyvédyûlés napirendjének második tétele a kamarai bíraskodás. Ezt mind a két tervezet õhajtja. Szerintünk az ügyvéd és a fél közt levõ vitás kérdésekben egy hármás bírósága a kamarának itéljen. Az appelláta a királyi táblához megy, ahol egy ötös ügyvédi tanács, amelyben két ügyvéd van, dönt.

A harmadik pont az ügyvéd és ügyfele közti viszony. Ezt a viszonyt az én tervezetem a legmesszebb garanciákkal veszi körül és tekintettel van úgy a félre, mint az ügyvédre. Igen sok elõjogot nyújt ez a tervezet az ügyvédek és sok régi kívánságot teljesít, de viszont és ezekkel szemben tetemes garanciákkal veszi körül ezeket a jogosítványokat. Az ügyvédek megtalálják a maguk létbiztosítékát, de azután meg is kell, hogy embereljük magukat. Hosszu ügyvédi tapasztalatom gazdag tárházából meritek és igen jól tudom, mi fáj az ügyvédeknek, de azt is tudom, mi kell a közönségnek.

Dr. Messinger Simon.

Dr. Messinger Simon az ügyvédi kamara választmányi tagja szerint:

Hatezer ember csoportérdeke a nemzet millióinak tömegérdeke mellett, látszólag eltörpülõ jelenség. És mégis elsõrendû közérdek, hogy e kar méltányos kívánságai figyelemre találjanak, mert léte és mûködése erõsen belekapcsolódik a jogbiztonság és a jogfejlesztés állami feladatainak teljesítésébe.

A mi társadalmunk nem mér igazságos mértékkel a saját ügyvédségének. Szeretné, ha egészében oly magas színvonalon állana, mint a francia barreau legkiválóbbjai, de nem adia meg neki az ehhez szükséges anyagi és erkölcsi talapatot, sõt ahol teheti, elvonja alõla még a meglévõt is. Pedig a magyar ügyvédi kar e mostoha bánásmódra nem szolgált rá. A nagy-közönség persze, csak a botrányeseteket veszi észre, melyek nem számosabbak, mint külföldön és mint bármely más foglalkozási körben, de nem vesz tudomást arról a becsületes munkáról, melyet a kar nagy zõme végez, a nagy ingyenes tevékenységrõl, melyet a büntetõjogi védelem terén épp úgy, mint a polgári jogszolgáltatás körében fejt ki.

A kar anyagi helyzete ijesztõ módon rosszabbodott. Pedig ez nem pusztán megélhetés kérdése. Vele csorbul a tekintély, a jó hír és a függetlenség.

És félõ, hogy az ügyvédi kar nem töltheti be azt a nagy hivatását, melyet nálunk a társadalmi szervezet körében eddig elfoglalt. Ha

az ügyvédi kar züllesnek indul, nem járhat elől abban a munkában, mely a jogrend megváltoztatásával is akarja kiküzdeni a társadalmi fejlődést és haladást.

Az ügyvédkérdést nem tartom osztálykérdésnek. A kar anyagi hanyatlása az ország gazdasági helyzetével függ össze. Erős ipar és kereskedelem keletkezése nemcsak gyarapítaná az ügyvédség megélhetésének eszközeit, hanem újabb és tágabb tereket nyitna meg az érvényesülni akaró értelmiség számára, mely ma a jogi pályát lepi el. Az ügyvédség egészséges fejlődésére nagy befolyással lesz az önálló vámtérület.

A numerus clausus és a bifurcációra nézve az a véleményem, hogy ez nem az ügyvédség érdeke. Igaz ugyan, hogy e mellett van a többség, de ez belátható időn belül semmit sem változtatna a kar helyzetén. A bifurcáció pedig választalat állítana fel a kar keretében, a mi ellenkezik a demokratikus haladással.

Dr. Vázsonyi Vilmos.

Dr. Vázsonyi Vilmos országgyűlési képviselő, az ügyvédi kamara választmányi tagja:

— Már a legutóbbi ügyvédi gyűlésen is szó volt a numerus clausus-ról. Azóta az ügyvéd-proletárok száma meggyarapodott s így, bár akkor még nagyon kevés hive volt a numerus clausus-nak, most ezeknek a hiveknek a száma megszorodott. Nekem ma is az az álláspontom, a mi akkor volt: a szabad ügyvédségnek vagyok a hive. Az ügyvédség, amelyik pillanatban erről az alapról lelép, elveszti a függetlenségét s elveszti azt a szerepét is, amelyet a törvénytisztelet és alkotmányvédelem idején az ügyvédség legjobbjainak segítségével vitt. A numerus clausus a jelenlegi generáció önzése volna a jövő generációval szemben s eredménytelenség helyébe lépne az ügyvéd-proletáriátus helyébe lépne az ügyvédjelöltek proletáriátusa. Egyáltalában nem rajongok azért, hogy az öreg provizorok és öreg képményseprősegek mellé harmadiknak oda kerüljön az öreg ügyvédjelöltek típusa. Ebben az országban az egész középosztály szegény vagy szegényedik; természetes, hogy ez a jelenség az ügyvédi kart sem kíméli meg, mert egy országnak a gazdasági fejlődését vagy pangását a gazdasági élet jogvédelmét végző ügyvédi kar föltétlenül megérzi. Hogy mégis, mint lehessen segíteni az ügyvédség helyzetén, az nagyon bonyolódott kérdés, mert amint mondtam, az ügyvédi kar helyzetét nem lehet a társadalom helyzetéből kiemelni. Nagyon nagy kár, ha azt hiszi, hogy az ő helyzete a társadalom áramlásától külön szabályozható. Egy országban, ahol a termelés csekély, a földművelés primitív, az ipar és kereskedelem kisszerű, ott azt prédikálni a középosztálynak, hogy menjenek ezekre a pályákra, teljesen meddő dolog. A kapitalista társadalom sokkal keservesebben bánt el a lateiner-osztályllyal, mint a rendi társadalom. Az ügyvéd-kérdés szorosan összefügg azzal, hogy lesz-e gazdasági önállóság, ipari és gazdasági élet, mert a gazdasági viszonyok javulása az ügyvédség sorsát is emeli. A jog munkásainak helyzetét azzal is lehetne javítani, hogyha a jog területét megnagyobbítanák. Hogyha a közigazgatás minden ténye ellen jogorvoslatot kereshetne a fél s különösen, hogyha a pénzügyi közigazgatást kiemelnék mai obskurus helyzetéből s ezekre a területekre helyelhetne az ügyvéd, akkor kenyeret adnának az ügyvédnek, anélkül, hogy elvonnák a másoké.

Dr. Stiller Mór.

Dr. Stiller Mór, a Jog szerkesztője ezt mondta: Az ügyvédek helyzetének megjavítását nem tartom czélszerűnek a numerus clausus után.

mert ez visszaesése volna a jogkifejlődésnek. Az ügyvédek tulszorodásának meggátolására sokkal czélszerűbbek volnának oly intézmények, melyek megnehezítik az ügyvédi oklevél megszerzését. A doktorátust nem hogy el kellene törölni, mint ahogy szó van róla, hanem ellenkezőleg, annak elnyerését meg kellene szigorítani és a gyakorlati időt minden körülmények között öt esztendőre emelni.

A nyugdíj-kérdést törvényes intézkedések nélkül, melyek kötelezővé teszik a tagságot minden ügyvédre, aligha fogják megoldani. Ezt azonban nem látom czélszerűnek, mert hiányán volna minden jogalapnak.

Mi az ügyvédek jó erkölcsi és anyagi érdekeinek megvédését illeti, az több szempontból bírálható meg. Mindenesetre az ügyvédek maguk vannak hivatva elsősorban, hogy a kar tekintélyét fenntartsák. De az állam is nagyban hozzájárulhatna oly módon, hogy több ügyvédet kinevezne a bírósághoz és a közigazgatáshoz. Angliában és Németországban például az állam oly módon ad tekintélyt az ügyvédi kar-nak, hogy ügyvédek, kik bizonyos évek során érdemeket szereznek az igazságügyi szolgálat keretén belül, kinevezi jogügyi tanácsosnak vagy titkos igazságügyi tanácsosnak, a mi természetesen nem egyéb czifra sallagnál, de alkalmas arra, hogy az ügyvédi kar tekintélyét emelje a közvélemény előtt.

Az ügyvéd anyagi érdekét első sorban úgy lehetne megóvni, ha az erősebb bírói oltalomban részesülne. A bírónak a költségek megállapításánál nem kellene szigorúan a költség-táblázathoz alkalmazkodnia, hanem mérlegelnie kellene a munka minőségét is.

Dr. Darvai Fülöp.

Dr. Darvai Fülöp, a szervezeti kérdés előadója szerint:

Az ügyvédség szervezetének reformálása tekintetében mindeddig ellenkezője voltam a numerus clausus behozatalának. Ma azonban a tulszorodás fékezésére más eszközt nem tudok, mint az ügyvédek létszámának korlátozását. Ez irányban a kongresszuson, mint a szervezeti kérdés előadója indítványt is fogok tenni, melynek czélja lesz: hogy az országos ügyvédgyűlés mondja ki a létszám korlátozásának szükségességét és küldjön ki bizottságot a kérdés rendezésére.

Dr. Berger Miksa.

Berger Miksa, az ügyvédi kamara választmányi tagja, a következőket mondja:

Az V. országos ügyvédgyűlés hivatalos tárgysorozata szerint annak anyagául a Nagy Dezső és Pollák Illés által készített ügyvédi rendtartások javaslatai és ezek kapcsán az ügyvédséget érdeklő csaknem valamennyi reformkérdések vannak tervbe véve. Oly óriási anyag ez, melynek alapos megvitatására egy sokkal hosszabb időtartamra tervezett ankét sem volna elegendő. Tekintve azonban, hogy a szervezet kérdése egymagában oly horderejű és annyira összefügg a folyton növekvő tulszorodás meggátolásának vagy legalább csökkentésének problémájával, hogy az általános érdeklődés központjában évek sora óta domináló helyet foglal el: nagyon is valószínű, hogy ez-uttal is a tanácskozások során dominálni fog és a legfőbb ütköző pontot fogja képezni. Érdekes jelenség mindenesetre az, hogy bár a numerus clausus iránti óhaj legalább elvben mind szélesebb rétegekben hódít: a keresztülvitel kielégítő megoldása oly messze távolban késik, hogy a gyakorlati megvalósítás előtt e rendszer legelszántabb hivei is megtántorodnak; míg a Pollák Illés tervezetével rokon ama reformeszmé, hogy a pályája legkezdetén álló

még alig elkészült ujoncz-ügyvéd legalább egy meghatározott ideig csakis az alsóbb hatáskörű fórumok előtt való ügyködésre szoríttassék, — észrevehetőleg élénkebb visszhangra talál.

A hazardjáték ellen.

Budapest, október 5.

Mennyi tinta és papiros elfogyott már a hazardjátékok ellen irt cikkekre! Különösen, mikor egy-egy revolverdörrenés, vagy pedig nagyobb botrány is beleszólt a teoretikus bölcselkedésekbe. Mert a dolog úgy állt, hogy mindenki szidta, mindenki kárhoyatosnak találta az elharapódzott hazardjátékot, helyesnek a sok tilalmat, még, sőt különösen azok is, akik — tudomásul véve mindenféle okos és hasznos intelmet — tovább játszottak.

Pedig a közvélemény tudatába már régen átment, hogy a kártyajáték, a veszedelmes epidemia ellen kell, feltétlenül kell valamit tenni. De hogy mit: — azt senki sem tudta. Érezte mindenki, hogy a sok írott malasztok érvényt kell szerezni. A rendőrség a maga hatáskörében megtett, amit tehetett; de az ő hatalma a nyilvános lokalitások, tehát a kávéházakon és a vendéglőkön túl nem terjedt. Pedig a tulajdonképeni fosztogatások, ekzisztenciák tönkremenése, egyének züllesse a kaszinók, társaskörök villanyfényes, csilá-láros termeiben, előkelő miliójében történt. Oda a rendőrség be nem mehet; ott garázdálkodhatott a legőrültebb, legvadabb játék a szövetkezeti és uzsorakölcsönök nagy öröme és fellendülésére. Itt kellett valamit tenni, mert a kaszinók vezetősége — nyugodtan nézte, hogy a tagok makaót, bakkaratot stb. játszanak. Még csak azt sem tartotta szükségesnek, hogy az arany keretben diszergő alapszabályokat, amelyek szigorúan tiltják a hazardjátékot, — a fal felé fordítsák.

Gróf Andrássy Gyula végre komolyan hozzálátott, hogy a hazardjátékok pusztításainak véget vessen. És nem csak hogy helyes, de mindenesetre czélhoz vezető is az ő rendelkezése. A kaszinókkal és klubokkal szemben a belügyminiszterium ugyanis azt a védelmi módot fogja követni, hogy előbb bizalmas uton figyelmezteti a kaszinók vezetőségét a hazardjáték megszüntetésére s ha ennek fogamatja nem volna, a kaszinókat alapszabályaikra való hivatkozással feloszlatja.

Igaz, hogy majd ismét sokan lesznek, akik holmi egyéni szabadság korlátozását, sőt sérelmét fogják hangoztatni. Ezek ugyanis szeretnek azzal előállni, hogy az állam ne gyámkodjék örökké; aki tönkre akar menni, hát menjen tönkre. Lehet mindenkinek esze, hogy meggondolja mi vár reá, ha a korlátokon túl megy.

Ebben volna valami igaz, ha maga a tömeg nem volna kiskoru. Pedig az. A tömeget vezetni kell, mint a gyereket; a tömeg, ha érzelmei, indulatai elkapják, épp oly kevéssé hallgat az ész szavára, mint a gyerek. Megy előre, vágat a phantomok után, szeme a messzeségbe néz és nem látja, hogy lábai előtt mi fekszik és megbottlik, levágódik, agyonzuzza magát.

A bölcs figyelmeztetés a kiskoruknál mit sem ér; a tömegnél se. De az egyénnél sem, ha egyszer indulata, szenvedélye rabja lesz. A leghatalmasabb férfi gyerek lesz ilyenkor és a gondos szülők, barátok ilyenkor sietnek mindent, amivel a gyerek magában kárt tehet, félretenni. Minél kevesebb az alkalom, annál kevesebb lesz a bottlás.

Nagyon helyes tehát, hogy Andrássy Gyula a játékokra való alkalmakat szünteti meg. A példa se vonzzon, más ember szerencséje ne csábítson, hívságos remény ne ösztökéljen és az urrá lett szenvedély ne garázdálkodhasson, mert nem lesz reá hely és alkalom.

Annál is inkább sürgősebb volt a miniszter erélyes közbelépése, mert a hazardjáték már kezdett a tudatos fosztogatás jellegével birni. Akadtak ugyanis éleimes vállalkozók, akik ily kaszinókat — jobban kártyázó helyiségeket — csak azért alapítottak, hogy a tagok játékszenvedélyét a saját czéljaikra fordítsák.

Andrássy szokott tapintatával jár el; nem rohan ajtóstól a házba. Előbb a szigorú rendszabályokat csak a már „megjegyzett” kaszinók ellen alkalmazzák, mert azt remélik, hogy ezek fölslatásától a többiek levonják a helyes következtetést és a maguk jószántából tiltják be a házardjátékokat. A rendszabályok alkalmazásáról és életbeléptetéséről a belügyminisztérium már a jövő héten leiratban értesíti a fővárost és az államrendőrséget.

Igy azután remélhető, hogy kevesebb lesz a kártyajáték ördöge által az erkölcsi posványba lőköttek száma.

Az osztrák vasutasok mozgalma.

Budapest, október 5.

Az osztrák államvasutak passzív rezisztenciája még mindig tart, mely a Nordwestbahn és az államvasutársaság összes vonalain nagy forgalmi zavarokat idézett fel. Brünben az államvasutak raktárai tulontul vannak zsufolva: a menetrendszerű 14. tehervonat helyett csak kettőt indíthattak. Prágában az államvasut kénytelen volt az áruforgalmat beszűntetni, mert a menetrendszerű nyolcz tehervonat helyett itt csak kettőt indíthattak. A brüxi szénbányák nem képesek szemet szállítani, mert a rendszerint használt vagonoknak csak hatvan százalékát bocsátották rendelkezésükre.

Az északnyugati vasut igazgatósága kiadta alkalmazottainak az államvasuti fizetési osztályába való sorozására vonatkozó körlevelét. Az alkalmazottak, akik általánosságban azt remélik, hogy az államnál érvényben lévő fizetési rendszer szerint átlag 400 koronával magasabb díjazásban fognak az eddiginél részesülni, reményeikben megcsalhatkoztak. Az igazgatóság fizetési osztályozása szerint a középrangu tisztviselők 80, 120, 400 és 800 korona javítást kapnak. Az elkeseredés, különösen a fogalmazói személyzet és a mérnökök körében oly nagy, hogy a helyzet lényeges kiélesedése várható. Most már a személyvonatok indítása is nagy akadályokkal jár. Az államvasuti igazgatóság már most számol azzal az eshetőséggel, hogy egyes vonalakon, főleg Észak-Csehországban megszünteti a személyforgalmat. A bécsi iparvállalatok is erősen érzik a passzív rezisztencia hatását, mert csak nagynehezen kapnak nyersanyagot a feldolgozásra. A vonatok átlag 3-5 órával késnek. Az államvasuti alkalmazottak végrehajtó bizottsága egyhangulag elhatározta, hogy megbízói előtt kijelenti, miszerint nincsenek abban a helyzetben, hogy a társaság proppozícióit kielégítőeknek mondassák.

Az északnyugati vasut alkalmazottainak küldöttsége megjelent Derschatta vasuti miniszternél, hogy az állami vasutak fizetés sémája alkalmazásának a módozatait előterjeszse és keresztülvitelének a lehetőségeit megbeszélje. A mozgalom vezető bizottsága a vasuti minisztériumban három óra hosszat tanácskozott Geudebrück osztályfőnökkel és kifejtette, hogy a Nordwestbahn alkalmazottainak helyzete még rosszabb lesz, ha fizetéseiket az államvasuti fizetések mértéke szerint rendezik. Az elnöki osztály főnöke megígérte a bizottságnak, hogy oda fog hatni, hogy az igazgatótanács az alkalmazottak bizalmi férfival közvetlenül tárgyaljon. A vasuti alkalmazottak koalíciója, hogy az igazgatóságokkal szemben közös eljárást tegyen lehetővé, tegnap elhatározta, hogy a cseh vasutas szervezetek és a német vasutasok birodalmi szövetségének küldötteit táviratilag ülésre hívja össze. A koalíció több mint százharmincezer taggal rendelkezik.

Ma a vonatok legnagyobb része Bécsben késéssel érkezett. Igen nagy bajok vannak a város tejjel való ellátásával. A környékbeli majorosoknál a tej tegnap már csaknem teljesen elfogyott és legnagyobb részük kocsjait Stockerauba küldte, hogy ott tejet szerezzen.

A bécsi kávéházak tegnap délután a tejhiány miatt nagy zavarban voltak. Attól tartanak, hogy az esetben, ha a passzív rezisztencia még néhány

napig eltart, Bécsben a tej ára nagyon meg fog drágulni. Az északnyugati vasuton már a személyvonatok is tetemes késéssel érkeznek.

Hivatalos jelentés szerint az északi vasut alsóbb hivatalnokainak és szolgálóinak az államvasuti személystatusba való besorozására vonatkozó tervezet már majdnem elkészítették olyannyira, hogy a vasutügyi minisztérium már a jövő hó folyamán megkezdi az északi vasut igazgatóság vezető ki-küldötteivel a besorozási alapelvek tárgyalását. E tárgyalásoknál az északi vasut alkalmazottainak óhajait és javaslatait, azokat is, amelyeket az alkalmazottak a mai napon terjesztettek igazgatóságuk elé, tekintetbe fogják venni. A besorozás tekintet nélkül a közzététel időpontjára, ez év október 1-sejétől számított hatálylyal lép életbe. A besorozási modalitásokat illetően a személyzet annál nagyobb nyugalommal tekinthet a közzététel elé, minthogy a vasutügyi minisztériumot a besorozási alapelvek megállapításánál az alsó hivatalnokok és a szolgaszemélyzet irányában ugyanazon jóakarattal fogja vezérelni amelyet az északi vasut alkalmazottjaival szemben tanusított, amidőn azokat az osztrák államvasutak személyi statuszába sorozták be. Ezenkívül az alsóbb hivatalnokoknak és szolgálóknak jogukban áll, hogy az államvasutak személyi státuszába a megállapított modalitások mellett való áttételét kérhessék, másrészt pedig továbbra is a volt északi vasut igazgatóság rájuk vonatkozó normái szerinti elbánást követelhetnek.

Az osztrák államvasutársaság a következő kommunikét közli: A rendkívüli forgalmi viszonyok és nagyobb tehertörődés következtében a Prágába, valamint Prága felé — ugyszintén helybe, valamint a Pardubitz—Cseh-Trübau közötti vonal állomására, azontul fekvő állomásokra szóló teherárak felvétele egy időre beszűntetettik, kivéve mégis a gyorsáru, élőállat és élelmiszerekből álló szállítmányokat. A következő kommunikét adta ki az osztrák-magyar államvasutársaság: A rendkívüli körülmények következtében a mai naptól kezdve a bécsi és Mistelbach, valamint a Bécs és Stadlau közötti helyi személyvonatok, ugyszintén a Bécs és Lajta-Bruck között érintkező 107. sz. személyvonatok egyelőre beszűntetettek.

Az osztrák államvasutak igazgatósága rendeltet adott ki, amelylyel további intézkedésig beszűntette Bécs és Mistelbach közt a 107., 108., 109. és 110. sz. helyi vonatokat, Bécs és Stadlau közt a 115. és 130. sz. vonatokat és a Bécs-Bruck közt közlekedő 107. sz. vonatot.

EGYETÉRTÉS.

Október hó 1-ével új előfizetést nyitottunk az Egyetértésre. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minden előfizetőnk teljesen díjtalanul kapja a magyar család számára kiváló gonddal szerkesztett „Magyar Szalon” című folyóiratot.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . .	2 kor. 40 fill.
Negyedevre . . .	7 kor. — fill.
Félévre . . .	14 kor. — fill.
Egész évre . . .	28 kor. — fill.

A szabadtanítás kongresszusa.

Pécs, október 5.

Ma délután tartották meg a szabadtanítás kongresszusának együttes ülését a nemzeti kaszinó nagytermében. Elnök indítványára az ülés elhatározza, hogy technikai okokból előbb meghallgatják mindkét előadót, hiszen tárgyuk ugy is rokon és a vitakozást csak azután nyitják meg. Először Pikler Gyula adta elő nézeteit a szabadtanítás tárgyairól, módjairól és eszközeiről. Előadásának eszmemenete következőkben foglalható össze: A mindenkori oktatásnak két célja van: egyrészt az oktatottak felvilágosítása, hogy képesek legyenek boldogságukat fokozni, másrészt az oktatottak félrevezetése, hogy az oktatók boldogságát növeljék. Az előadásoknál — ugymond — a legfontosabb, hogy azok az értelemre és a kedélyre minél mélyebb és maradandóbb benyomást tegyenek, miután a szabad oktatás legfőbb célja nem az, hogy élettelen ismeretek halmozását gyűjtés, ami a társadalmi béke szempontjából káros is lehet, hanem olyan nemzeti és emberi egységes világgépfogás terjesztését mozdítsa elő, melynek minél teljesebb közösége mellett az egyén és a nemzet legjobban boldogul. Ennélfogva az egyéniség tökéletesblítésének és az áldozatkész nemzeti közérzés hatályosításának minél nagyobb összhangjára kell törekedni.

A vitakozást Jászai Oszkár nyitotta meg. Utána Klárík Ferencz szólalt fel; mindketten radikális szocialis álláspontot hangoztatva. Utánuk a keresztényszocializmus magyar képviselője, Gieszwein Sándor szólalt fel. Magáévá teszi Piklernek azon nézetét, hogy a szabadtanítás főcélja az egyéniség boldogulása. Zigány Zoltán dr. elfogadja Gaál javaslatát, hogy a szabad tanítás, mint eszköze az általános műveltségnek, állami feladatnak tekintessék.

A tárgyaláshoz Bernolák, Emberek Károly és Jócsák Károly szólottak hozzá. Prohászka püspök többek között előadja, hogy az ő szocializmusok nem éri be a szeretettel, hanem először is igazságot sürget. Ugyancsak sürgetik a nemzeti élet folytonosságának elvét s az emberiségnek ideáljává kombinálják a nemzeti sajátosságok elemeit. Küzdjünk egymásért, — ugymond — vessük el a történelmi elmaradottság elemeit s egyesítsük a történelmi szellemet a nemzeti haladással. Szükséges a szabadoktatás tárgyául a kedély és az akarat nevelését is kitzűnünk s nemcsak a gazdasági érdekek előmozdítására való rákérését a népnek.

Pikler dr. záróbeszédében örömeinek ad kifejezést, hogy oly sok nézőpontja találkozik a Prohászkaéval és így folytatja:

„Ha Prohászka püspök azt várja a szocialistáktól, hogy a jövőben ne legyenek kozmopoliták, ugy figyelmezteti őt, hogy a kozmopolitizmus szó ugyanazt jelenti, mint a kozmopolitizmus. Azt ajánlja, hogy először ők javuljanak meg. Ha az egyház férfiai mostanában olyan naczionalisták, ajánlja nekik, hogy a valás terén is érvényesítsék a nemzetiségi individualitást, kezdjék a hazafiságot itt.”

Ma délután az első szakosztály második és harmadik csoportja tartott ülést. A második csoportban a mennyiség és természettudományi tárgyak tanítása volt az eszmecseré anyaga. Első felolvasó Becke Manó volt, aki a mennyiség tanításáról értekezett. A második előadó Illósvay Lajos műgyegetemi tanár volt, ki a természettudományok tanításáról értekezett. Dr. Gerlóci Zsigmond az egészség tanításáról szolt. Schack Béla főigazgató arról értekezett, hogy a kereskedelmi ismeretek minő mértékben és módszerrel tanítandók a szabadtanítás keretében. Gaul Károly a technikai ipar és technológia tanításáról értekezett. Kossutányi Tamás mezőgazdasági ismeretekről, Magyar Kázmér a város, falu és tanya gazdanépének oktatásáról és Uges Sándorné a nők gazdasági szakoktatásáról szolt.

Október 10.

— Saját tudóstónktól. —

Budapest, október 5.

Ez a dátum alighanem kortörténeti emléke marad Magyarország kulturfejlődésének. Mert ma már félig-meddig kibontakoztak ennek a mozgalomnak óriási méretei s merjük állítani, hogy a tömegeknek ekkora apparátusa még nem mozdult meg a jogfejlődés harcában soha.

A rendőrség felhivatalos sugalmazásában az a hír került tegnap közforgalomba, hogy a tüntetők száma mintegy 20—25000-re prelinálható. Ez a szám a mai bizonyossággal szemben megmosolyogni való naivságnak látszik, mert teljes bizonyossággal meg lehet már állapítani, hogy a felvonuló tömegben minimálisan egy negyed millió ember lesz együtt. Ez a szám azonban a szociáldemokrata párt vezetőségének nyilvántartásában, amely az egész mozgalmat felöleli, jelentékenyen nagyobb, pedig ott is nagy kritikával vannak a tételek beállítva.

A rendőrség és a tüntetés.

Ma már a rendőrség is tudomásul vette a bejelentett tüntető-felvonulást. A főkapitány reggel magához rendelte a kérvény aláíróit, Garbai Sándort és társait és közölte velük, hogy a bejelentett népgyűlést tudomásul veszi, de a parlament előtt való elvonulást a menetnek nem engedheti meg, mert a képviselőház ülést tart s a demonstráció akadályozná a képviselőket a szabad közlekedésben. A főkapitánynak egyébiránt semmi kifogása sem volt a kérvény többi része ellen s mikor a szociálista vezérk értesítette a főkapitány szobájából, Boda Dezső írásban is elküldte indokolt határozatát a párt-vezetőségéhez. A határozat egész terjedelmében a következő:

„Garbai Sándor és társai budapesti lakosok bejelentik, hogy a székesfőváros lakosságának egy része folyó évi október hó tizedikén az általános választójog ügyében felvonulást és népgyűlést rendez. Kérik a népgyűlésre vonatkozó bejelentés tudomásulvételét, illetve a felvonulásra a rendőrhatalom engedély megadását.

A benyújtott kérvényben foglalt tervezett szerint a menet a város különböző pontjain megjelölt gyülekező helyeken csoportosulva és a tervezetben megjelölt utcákon át zeneszóval felvonulva, csatlakozik a Tisza Kálmán-térről reggel 9 órakor induló menethez, mely a Kenyérmező-utcán, Rákóczi-uton, Erzsébet-, Teréz- és Lipót-körutakon, Nádor-utcán, az Országház-térnél részben át, továbbá ismét a Nádor-utcán, Arany János-utcán, Váci-köruton, Andrássy- és Aréna-uton a Városligetbe, az Aréna mellett levő térre vonulva, ahol is „1907 október tizedikének jelentősége és küzdelem a választói jogért” napirenddel nyilvános gyűlés tartaték.

Ezen bejelentésnek a tervezett népgyűlés megtartására vonatkozó részét tudomásul veszem, a fentebb jelzett útvonalon való felvonulásra azonban a rendőrhatalom engedélyt nem adom meg.

Igy kellett határoznom azért, mert a képviselőház október 10-én délelőtti ülést tart. Így ilyen nagyobb menetnek az Országház-téren előreláthatólag órákon át tartó elvonulása a szabad közlekedést megakasztaná, a parlament tagjainak a képviselőházba való eljutását a legnagyobb mértékben megnehezítené és mert a felvonulásban résztvevők által okozott zaj, lárma, zene a parlamenti tárgyalás nyugodt lefolyását egyenesen lehetetlenné tenné. Erről Garbai Sándor urat értesítem azzal, hogy ezen vég-határozatom tizenöt napon belül a m. kir. belügyminiszter urhoz felelőbe lehet küldeni. Budapest, 1907. október 5. Dr. Boda Dezső főkapitány.”

A szocialisták és a belügyminiszter.

Ez ellen a határozat ellen azonban a párt vezetősége fölébkezett a belügyminiszterhez. A bejelentők a felelőbeadásban hivatkoznak arra, hogy számos útvonal vezet a parlamenthez, amelyeken a képviselők a parlamenthez juthatnak, anélkül, hogy a menettel érintkezniök kellene. Különben az 1905. évi szeptember tizenötödikén megtartott felvonulás alkalmával a néptömeg elfoglalta az országház előtti egész teret és a képviselők ennek dacára akadálytalanul bejuthattak a parlamentbe, annál inkább bejuthatnak most, mikor az összes utcák szabadok maradnak. Alaptalan az indokolásnak az a része is, hogy a tömeg lármaja és a zene akadályozná a képviselőket. A menet a tér tulsó oldalán vonul végig s a zene nem hallatszik be a termekbe, már csak azért se, mert a tér azon oldalán csak a folvosok

vannak, az ülésterem ablakai pedig nem is oda nyílnak. Mindezen okoknál fogva arra kérik a belügyminisztert, hogy a főkapitány végzését megmásítva, a felvonulást vegye tudomásul.

A szocialisták és a képviselők.

A mai napnak különben van még egy rendkívüli érdekessége is. A szocialista-párt ugyanis levelet intézett kétszázhatvanöt képviselőhöz, felszólítva őket, hogy csatlakozzanak ahhoz a küldöttséghez, amelyik október 10-én a képviselőház elnöke elé fog menni. Az érdekes levél így hangzik:

Meg kell még emlékeznün a főkapitánynak egy dicséretes, tapintatos hirdetményéről, amelyet a rend érdekében intézett a főváros közönségéhez.

A hirdetmény így szól:

„Hirdetmény. A székesfőváros lakosságának egy része azt határozta, hogy a képviselőház első ülésének napján, e hónap tizedikén a munkát beszünteti. Meg vagyok győződve arról, hogy székesfővárosunk törvényisztező és rendszerető lakossága ezen a napon is tartózkodni fog minden olyan cselekmény elkövetésétől, ami a közrend és nyugalom erőszakos megzavarását eredményezné. De tapasztalatok szerint ilyen alkalmakkor mindenkor előtérbe nyomulnak azok a rosvott multu erőszakos munkakerülők és ismert csavargók, akik a tisztas munkás néphez tartozóknak egyáltalán nem tekinthetők, ilyenkor azonban a munkások közé elegyedve, közrend megzavarásában és nem ritkán a vagyon elleni bűncselekmények elkövetésében mindig előljárnak. Törvényes kötelességem, hogy a székesfőváros közönségét az ilyen cselekmények által előidézhető rendzavarás káros következményei ellenében megvédelmezzem. Intézkedésem tettem azért, hogy ezen napon az összes kerületi kapitányságoknál megfelelő rendőrkirendeltség álljon készenlétben. Erről a közönséget azzal a felhívással értesítem, hogy minden elkövetett, vagy megkísérelt zavargásról, vagy törvénytöréssel, főleg a dolgozni akaró munkások ellen irányuló erőszakos cselekményekről akár szóbelileg, akár telefon útján azonnal értesítsék az illetékes kerületi kapitányságot. A rendőrhatalom teljes készséggel és minden rendelkezésre álló erejével igyekezik fog, hogy a törvény uralmát, a közönség személy- és vagyonbiztonságát minden támadás és erőszak ellenében megoltalmazza. Figyelmeztetem és kérem egyúttal a székesfőváros közönségét, elsősorban a tisztességes munkásokat, hogy ne tartsanak meg sorakban az ilyen rendbontó elemeket, ne legyenek részesei és segítőitársai az ilyenek által hiúsos czélzathból kezdeményezett rendzavarásnak, hanem saját érdekükben a becsületes munkásosztály jó hírneve érdekében maguk is segítsekknek abban, hogy minden megkísérelt rendzavarás már csirájában elfojtható legyen. Budapest, 1907. október hó 4-én. Dr. Boda Dezső főkapitány.”

Ellenakció.

A szervezett munkásság mozgalmával pének a proklamált általános munkaszünet napján, vezkedéséről is érkeznek hírek. Így a hazafias alapon szervezett munkások az október 10-iki tüntetésben nem vesznek részt. A tervbe vett általános munkaszünetet magukra nézve kötelezőnek el nem ismerik és e napon dolgozni fognak. Az ország 105 városában a hazafias munkás egyesületek holnap, vasárnap, gyűléseket is tartanak és e gyűléseken egyöntetű határozatokat hoznak e kérdésben. A gyűlések alkalmából a következő röpiratot osztják szét az egész országban:

A választási törvény reformálását a nemzet többségének óhajtása és kívánsága értelmében komoly emberek vették megvalósításra programmba. Ezt a programmot szentesítette a magyar király, aki ezzel az alkotmányos tényével megpecsételte a sorsát a választási jognak. Ennek tehát, mint a király és a nemzet egyetemes akaratának, meg kell valósulnia, a nemzetközi szociáldemokrata párt belekontárkodása nélkül.

És meg is fog valósulni! Ezért Magyarország népének a proklamált általános munkaszünet napján, október 10-én, munkánál van a helye! Munkaszünetét senki el ne hagyja! Az a katona, aki helyét hűtlennül elhagyja: áruló. Az a munkás, aki október 10-én dolgoztalan lézengésre adja magát: árulója lesz az általános egyenlő és titkos választói jognak.

A hazafias alapon szervezett munkás egyesületek városoktól távolabb gyűlést tartanak az általános, egyenlő és titkos választói jog szent jelszavával visszaélő ellenség mozgalmának elítélésére.

Bátran ki a sikra! Parancsolja ezt a tisztesség és becsületesség! Parancsolja az a nagy tisztelet, amelyivel tartozunk az általános, egyenlő és titkos választói jog iránt! Ellen Magyarország hazafias munkásosztálya!

Rendőri intézkedések.

Nem tudni még, milyen arányu lesz ez az ellenakció, a munkások fölvonulása azonban kétszázhatvanöt óriási méretű lesz. Természetes tehát, nagyarányu políciális intézkedések is történnek előtte. A fölvonulás napján az állam-

rendőrség egész legénységi állománya mozgósítva lesz, sőt Boda Dezső főkapitány előterjesztésére gróf Andrássy Gyula belügyminiszter elrendelte, hogy a székesfővárosi államrendőrség katonai segítségben is részesüljön, minthogy a rendőrség létszáma nem elegendő a szolgálat teljesítésére. Nagyobb lovasági őriáratok fognak czirkálni az utcákon egy-egy tiszt vezetése alatt és minden egyes ilyen csapathoz egy-egy rendőrfelügyelő lesz beosztva. A fővárosi rendőrszobákban is kisebb gyalogsági csapatok lesznek készenlétben, hogy szükség esetén a rendőrség segítségére legyenek.

Hogyan tüntetnek az újjászervezettek?

A nemzetközi szociálisták óriási arányu mozgalma mellett azonban meg kell emlékeznünk az újjászervezett szociáldemokratákról is, akik az általános választói jog mellett való tüntetésnek érdekes módját választották. Magyarország négyezer községéből ugyanis október 10-én 8000 levél fog érkezni a fővárosba és pedig négyezer Wekerle Sándor miniszterelnök, négyezer pedig gróf Andrássy Gyula belügyminiszter lakására. Minden egyes levél, több száz aláírással, az általános választói jog törvénybeiktatását fogja sürgetni.

A demokraták is tüntetnek.

A fővárosi demokrata-párt szintén tüntetni fog az általános választói jog érdekében és a főváros polgárságának bevonásával nagygyűlést tervez. A nagygyűlésről, amely október 8-án, kedden este nyolcz órakor lesz a Központi Demokrata Kör helyiségében (Liszt Ferenc-tér 4. ezelőtt Gyár-utca 18.), a demokrata-párt plakáton való felhívással értesíti a polgárságot:

Állandó sztrájk.

Ezekből félig-meddig konstataálható, hogy milyen óriási arányu mozgalommá növi ki majd magát a november tizediki demonstráció. Nagyön valószínű tehát, hogy hatásában is rendkívüli lesz. A szociáldemokrata-párt vezetősége különben már meghatározta egy titkos értekezleten azokat a kérdéseket, amelyekre a kormánytól feleletet vár. Értesüléseink szerint, a Ház elnöke elé járulandó huszötös bizottság három kérdést fog Justh Gyula el éteriesztetni. És pedig, hogy mikor nyújtja be a kormány az általános választói jogról szóló törvényjavaslatot, másodsor, hogy mikor kerül az a Házban tárgyalás alá és hogy milyen lesz a formája.

Ha erre a párt határozott és precíz választ nem kapna, akkor kész az október 10-iki egy-napos sztrájkot állandósítani is, mind addig, a mig a kormány köztelző kijelentéseket ne tesz.

A vasutasok.

A tegnapi vasutas-sztrájkhir ma sem bizonyult valónak. A vasutasok között teljes nyugalom van és nincs is rá kilátás, hogy ez a nyugalom valami által a közeljövőben megzavartatnék. A mai nap minden eseménye egy könyomatos kommunike, amely Batthyány Tivadar gróftól szállatja meg. A híreske így szól: A vasutasok körében már napok óta terjesztik azt a hírt, hogy a vasuti munkások által inszezenált október 10-iki mozgalomhoz a kinevezett vasutasok jörése is csatlakozni fog, mert nincsenek megelégedve a fizetésrendezés eredményével. Erre a híresztelésre vonatkozólag gróf Batthyány Tivadar, az Országos Vasutas Szövetség elnöke a következőket jelentette ki:

Nekem is tudomásom van erről a hírről, de előre is mondhatom, hogy az minden alapot nélkülöz. Olyan egyének terjesztik, akik minden eszközt felhasználnak arra, hogy megbontsák a hazafias irányu Szövetség erős szervezetét, amely természetesen őket sok mindenben akadályozza. Pedig ezt a czélukat nem fogják elérni. A vasutasok, akiknek zöme a Szövetség zászlójához csatlakozott, jól ismerik már az ilyenfajta rosszakaratu hírek terjesztőit és nem ilnek fel üres ugratásoknak. Az az árutorlódás, amelyre hivatkoznak, csak határszéli állomásokon lehet meg és csak természetes következménye az osztrák vonalakon most uralkodó zavaroknak, melyeknek hatását a mi határállomásaink is megérik. Az a híresztelés azonban, mintha sztrájkmozgalom, vagy az ugynevezett amerizálás a Máv. vonalain is fenyegetne, nem egyéb rosszakaratu koholmány. A hazafias magyar vasutasok sokkal több a kötelességérzet, minthogy bujtogatók csábításának engedjenek.

UJDONSÁGOK.

Eladó királyság.

Már nem csak a sárga faj, de a feketék is clénkbe kerültek. Ha nem is olyan meglepetés-szerű majomügyességgel egyszerre kusztak fölénk mint a friss, kulturára pedig ősrégi japán faj tette, ha nem is olyan szétszórt, széles csatár-láncban, rohamlépésben szorították vissza az üt-közö pontokra, de azért itt-ott már a feketék is felütik a fejüket s századokra mutatnak példát a maradiságában megmerevedett Európának.

Afrikában most legújabbán egy királyság eladó. Mint nálunk a molyette bunda, vagy a jókarban tartott, de elutazás miatt fölöslegessé vált szép plüssgarnitúra. Jutányosan, szabadkézből és jóval a vételáron felül. Az egész királyság mindössze egy millió frankba kerül, de még eből lehet alkudni harminczöt százalékot. A királysággal együtt jár a teljes rang és jelleg, mindenki ott is olyan nagyur lehet, amilyennek gondolja magát, teleaggalhatja melél a Fehér Fül, Zöld Pálma és Kék Elefánt rendjelekkel, ha úgy tetszik: Isten kegyelméből származhatatja le egész családfáját s egyszerűen kimondhatja, hogy a feketék előtt az ő személye szent és sérthetetlen. S mindez a jó mindössze kerek millióba kerül, de olcsóbban is megkaphatja, aki jól alkuszik rája.

S hogy a vétel ne csak olyan légies, rózsaködben derengő illúziókból álljon, vastag realitással az új király átveheti a vevőtől mind a háromszáz feleségét is, amit ráadásul kap az uralkodó gondokért. A közönséges fekete embernek elég lesz ebből a veszedelmes portékából egy szem is, neki legyen háromszáz. Ha már király egyszer az istenadta!

Nem tudom, akad-e Európában vevője ennek a kissé délre fekvő királyságnak. De ha jogos tulajdonosa nem is rázza át senki nyakába, ez pusztán olyan csekély formalitás miatt fog megtörténni, amilyen az a körülmény, hogy ezt a királyságot a vén Európa talán ugyanugy vett, vagy hasonló vérontással megszerzett királyságai nem fognak maguk közé valóznak elismerni. Ezt a királyt nem látogatja meg sem a nagy Vilmos, sem az orosz czár s bár a maga dombján ép úgy tarthat népparlamentet, vagy félmeztelen dárdás katonáival szétkergetheti azt, épp úgy megszavaztathatja a békét vagy háborút s épp úgy küldhet milliókat a délsarkú szibériai börtönökbe, akik hatalma ellen a nép javáért küzdenek, de azért ezek az aranypántos uralkodók még sem fogják soha elismerni negatív elvtársnak. S éppen ezért valószínű, hogy senki sem fog még csak egy millió frankot sem adni a fekete szuverén csigákból fűzött és sáskával teli tüzdelt koronájáért. Nem éri meg az üzlet — ahogy itt Európában mondják: azok, akik egy milliót könnyen, vagy sirva fizetnek, de fizetnek egy fejedelmi mosolyért, vagy leereszkedő vállvergetésért.

Ránk egyszerű halandókra azonban nem az a fontos, hogy akad-e vevő, vagy se a molyette hermélipalástra, ha ugyan van ilyen takarója az aysbóniai királynak. Ebben a kereskedői ügyletben éppen a felkínálás ténye az, amiben hennünköt a feketék sok-sok lóhoszszal megelőzték S hogy akadt király, ha mindjárt Aysbónia királya is aki pénzért adja a királyságát, hogy tehát azt is minden évszázados sallangtól csupasza vetkőztetve egyszerűen a pénzpiacra dobja, ez az a határpont, ahol mi még nem tartunk.

Mert mi a királyságok fentartására drága pénzeket és sok, igen sok pénzeket fizetünk, holott épp annyi köztünk van hozzá, mint az aysbóniaihoz. Valamikor a barlangokban a családok és törzsfők személyes vitésége, ereje és ravaszsága, másként a viszonyokhoz való személyes alkalmazkodása szerezte meg az uralmat, mely lassan-lassan egy-egy család, egy-egy törzs és néposztály hatalmává vált. Akkor már a törzsek és népek küzdöttek

ennek a hatalomnak a megvédésért, illetve megszerzéséért s még ma is csak szuronyerdők véres hegyein lehet a trónig eltekinteni.

Ma még a fiaink küzdenek a trónért, de eljövend az idő, hogy az a sok vér és pénz, hogy az a sok, most elpocsékolt élet megélhetésünk gazdasági könnyebbségéért fog küzdeni s akkor nem fegyverrel és ágyugolyóval, hanem gazdasági szervezetekkel, trösztökkel és ellentrösztökkel fog folyni a küzdelem. S akkor a királyság éppugy megvehető lesz, mint most a molyette bunda, vagy a jókarban tartott ripszgarnitúra. Ha ugyan adnak érte annyit, amennyire mi ezeket az ócskaságokat becsüljük.

MIK.

— Személyi hírek. Dr. Dollinger Gyula udvari tanácsos, egyetemi sebész-tanár, a francia sebészek kongresszusára Párisba utazott. — Lipót bajor herceg Augusta főhercegnéasszony látogatására Bécsből Kistapolcsányba utazott.

— Új királyi tanácsos. A király Paul Vilmosnak, a brassói Kereskedelmi és Iparkamara elnökének, közhasznú tevékenysége elismerésül a királyi tanácsosi czímet díjmentesen adományozta.

— Kitiüntetés. A király Geduly Gyula miniszteri tanácsos, államvasuti igazgatónak buzgó szolgálati elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjét díjmentesen adományozta.

Gróf Batthyány Tivadar üdvözlése. Gróf Batthyány Tivadarhoz, mint az Országos Vasutas Szövetség elnökéhez, a miskolci vasuti műhelyek összes munkásai üdvözlő táviratot küldöttek ma, amelyben meleg köszönetet mondanak az igazgatóság által adott kedvezmények kivívásának érdekében kifejtett működéséért.

Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök arra az üdvözlő táviratra, amelyet az állami tisztviselők szegedi kongresszusa hozzá intézett, a következő választ küldötte gróf Batthyány Tivadarhoz, mint a kongresszus elnökéhez:

Az állami tisztviselők Szegeden tartott országos kongresszusának meleghangú távirati üdvözlését hálás köszönettel vettem s az abban megnyilatkozott tántoríthatlan bizalomnak kifejezése annál nagyobb örömmel szolgál, mert egyik nélkülözhetetlen alapfeltétele ez a bizalom a kormány sikeres működésének.

Amikor úgy a magam, mint általában az egész kormány nevében kijelentem, hogy erre a bizalomra a jövőben is számítnék s a jövő alkotások eredményességéhez fűzött reményeket jórésben a tisztakar hazaifias és szakavatott működésére építjük, örömmel használom fel az alkalmat, hogy az állami tisztviselők egyetemét a kormány különös jóindulatáról és jogos érdekeik hathatós gondozásáról biztosítsam.

Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem nyilvánítását.

Wekerle.

— Rostand nagybeteg. Edmond Rostand, a jeles költő két hónappal ezelőtt vakbélgyulladásban megbetegedett, állapota azonban időközben némi javulást mutatott. Pozzi tanár, aki korábban nem találta szükségesnek az operatív beavatkozást, most azt hiszi, hogy a fájdalomnak jelenlegi állapotában csupán műtét mentheti meg a beteg életét. Javaslataira a nagybeteg Rostandot a Pyreneusok közt fekvő Camboba szállították. A műtétet a közeli Bayonneban fogják végrehajtani. Bajonneból éjjel táviratozzák: Rostand akadémikus ma vabéoperációnak vetette magát alá, amely jól sikerült. A beteg állapota kielégítő.

— A zanzibári szultán Bécsben. Érdekes exotikus vendég érkezett tegnap este Bécsbe. Zanzibár ura, Seyyid Ali szultán. A fiatal uralkodó csekély kíséretével a Brisztól szállóba szállt. Utazásának nincs politikai háttere; amint a szultán maga kijelentette, tanulmány-ut. Bécsből Londonba utazik, ahol számos összeköttetése van, mert tanulmányait ott végezte.

A gyűlekezési jog. Gróf Andrássy Gyula belügy-miniszter, egy konkrét eset kapcsán, a gyűlekezési jog szempontjából fontos elvi jelentőségű határozatot hozott. Kimondotta ugyanis, hogy népgyűlésekre hatósági biztos kiküldetése közérdekből történvén, e közérdekű kiszállítás költségeinek megfizetésére a népgyűlést bejelentők nem kötelezhetők.

— A bádeni nagyherceg temetése. Szalvátor Lipót főherceg ma Bécsből délelőtt Karlsruheba utazott, hogy a királyt az elhunyt bádeni nagyherceg temetésén képviselje.

— Kossuth Ferencz Körmenten. Körment város hazafias közönsége szobrot emelt Kossuth Lajos emlékezetének, amelyet holnap lepleznek le nagy ünnepségek között. A szoborleplezési ünnepélyen résztvesz Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter is, ki számos képviselő társaságában ma este 9 óra 35 perczkor különvonaton Körmentre utazott. A miniszter még a holnapi nap folyamán visszaérkezik a fővárosba.

— Az aradi gyásznapi. Az aradi mártírok ünnepét az egész ország kegyeletes melegséggel fogja megülni az idén. Az ünnepségre mindenütt nagyban folynak is a készülődések. Itt a fővárosban különösen a ferenczrendiek belvárosi templomában lesz fényes ünnepség.

A gyászünnep alkalmából a templomot fekete drapériákkal és délszaki növényekkel ékesítik s a szentély előtt katafalkot állítanak föl. Az évforduló vasárnapra esvén, a gyászünnepet október 7-én, hétfőn tartják meg, amikor gróf Batthyány Lámisét. Nyomban utána, délelőtt 10 órakor pedig az aradi vértanúk emlékére tartanak gyásztisztizteletet.

Az egyetemek és főiskolák ifjusága által e hó 6-án délelőtt 10 órakor a Vigadóban rendezendő gyászünnepélyen Endrődi Béla ódáját Sirmái Imre, a Király-Színház tagja fogja elszavalni.

A VI. kerületi függetlenségi és 48-as Kör által e hó 6-án délelőtt féltizenny órakor saját körhelyiségében (VI., Andrássy-ut 67.) rendezendő gyászünnepéről tegnap közölt tudósításunkba sajtóhiba csuszolt be. Ugyanis a műsor 3. számában jelzett énekszámot nem Odry Árpád, hanem ifj. Odry Lehel fogja énekelni.

A Központi Demokrata-Kör ma este 8 órakor saját körhelyiségében emlékünnepet rendezett, melyen dr. Vázsonyi Vilmos orsz. képviselő, a kör elnöke emlékezett meg az aradi vértanúkról. Az ünnepély után társaslakoma volt.

A III. kerületi Demokrata-Kör ma este fél 9 órakor gyászünnepet rendezett, melyen a megnyitó beszédet Benedek János, orsz. képviselő, elnök, az emlékbeszédet Palágyi Lajos mondta.

A Kereskedő Ifjak Társulata október 6-án, vasárnap délelőtt, saját dísztermében (IV., Semmelweis-utca 17., I. em.) az aradi vértanúk emlékezetére gyászünnepet rendez. Az ünnepi beszédet dr. Molnár Jenő, orsz. képviselő tartja. Belépti díj nincs.

A Ferenczvárosi Kültelki Függetlenségi és 48-as Kör október hó 9-én szerdán nagyszabású gyászünnepet tart Külső soroksári-ut 57. szám alatti helyiségében. Az ünnepi beszédet dr. Tompa Antal, a IX. kerületi függetlenségi párt elnöke tartja.

A Józsefvárosi Népkör az aradi vértanúk emlékére ma este körhelyiségében (Baross-utca 39.) kegyeletes ünnepeet rendezett, amelyen a nagyszámú hallgatóság sorai között dr. Nagy Dezső, dr. Ráth Endre és Simkó József országgyűlési képviselők is megjelentek. Dr. Dénes megnyitja után dr. Pláner László mondotta el nagy tetszés közben magas szárnyalású ünnepi beszédét, mely után Vizer Dezső, a kör dalárdájának közreműködésével elénekelte Erkel Szózatát, melyet az egész közönség vele énekelte. Az emlékünnepet 120 terítékes társasvacsora követte, melyen beszédekert tartottak dr. Havass Rezső, dr. Nagy Dezső, dr. Ráth Endre, dr. Nagy Elek, Algöver Andor ág. ev. lelkész, dr. Bosányi Iván és mások.

A vidéken szintén nagy ünnepségek lesznek:

— Gróf Széchényi László menyasszonya. Londonból jelentik, hogy Miss Gladys Vanderbilt vagyona sokkal nagyobb, semmint az első hírek jelentették; apai és anyai örökségét 120 millió koronára teszik. Egy hónap előtt, mikor elérte nagykorúságát — miss Gladys 22 éves — megkapta egy összegben 60 millió koronányi örökségét anyja után. Az egész vagyont, amely amerikai milliommány lánynak és európai arisztokraták összeházasodása után Amerikából kivándorolt, hozzávetőleg 800 millió koronára becsülik.

— Házasságok. Keszthelyi Ernő, a Hazai Bank Részvénytársaság Nádor-utcai fiókjának főnöke, akit pénzügyi körökben ismert agilitása és tudása révén szaktekintélynek tisztelnek, a fővárosi előkelő társadalom egyik legkedveltebb tagja, zsurnalisztikai munkálkodásával elismert újságíró, eljegyezte Kanitz Irma kisasszonyt.

Forrai Gábor m. kir. államvasuti felügyelő és neje fia, Forrai Róbert gépész-mérnök, kir. iparfelügyelő e hó 8-án, kedden délben 12 órakor vezeti oltárhoz a dahány-utcai templomban Barber Ernát, cserkúti Engel Miksa és neje, Brachfeld Cesarin leányát.

Dr. Gálos Rudolf eljegyezte Ligeti Annuskát Sárospatakról.

Dr. Szigeti Pál eljegyezte dr. Dévai Ignác kir. ítélőtáblai bíró leányát, Margitot.

Pogány Mórész fővárosi műépítész eljegyezte Szabó Albert és neje, Gencsi Lujza leányát, Margitot. Aradról.

— **Vigyázatok Monikára!** Veronából a Toselli-házaspár tegnap táviratot kapott, amelynek tartalma szörol-szóra ez:

— Az Isten szerelméért, vigyázatok Monica hercegnőre! Szász ügynökök utban vannak s Trenton és a Szimplon-alaguton át hozzátok utaznak. Legyetek óvatosak! Legyetek boldogok!

Képzeltető, hogy mekkora ijedelmet okozott ez a távirat a Velenczében időző Toselliék körében. Toselli azonnal oltalmat kért a helyi hatóságoktól. Azután táviratozott Veronába, hogy az onnan érkezett távirat valódságáról meggyőződjék s hogy megtudja, vajon nem üttek-e vele tréfát. Tegnap este kilencz órakor a Beatrice-villában három ismeretlen ember jelent meg, akik azt mondták, hogy a Toselli-házaspárnak egy birtokot akarnak eladni. Toselliék nem voltak otthon s a szolgák az ismeretlen embereket kiutasították. A szász udvar tegnap az illetékes olasz bíróságnál keresetet adott be Monika hercegnő kiadása végett.

A Chemnitz Allg. Ztg. közli, hogy Criegern kamarás Nizzába utazott felkutatni Pia Monica hercegnőt. Ha megtalálja és birtokába veheti, akkor Drezdába utazik vele és átadja Reitzenstein bárónénak, akire a szász király a hercegnő nevelését bizta. A Leipziger Neuesten Nachrichten közli, hogy a drezdai udvar köréből arról értesülünk, hogy Metzsch udvari miniszter tömegesen kapja a leveleket, amelyekben ajánlkoznak sokan, hogy megfelelő jutalomért visszaszerzik az udvarnak Pia Monica hercegnőt. A minisztérium igen természetesen nem is hederit e nyereszkedésre spekuláló levelek irónak ajánlatára, mert az udvar az olasz törvényeszk után kívánja jogát érvényesíteni és más lépést nem hajlandó tenni. Ez felel meg a király intencziójának, aki különben hidegen nézi a Montignoso-affért, amelyhez semmi köze. Minden ezzel ellentétes hír hazugság. — Toselli atyja elmondta a Secolo munkatársának, hogy fia anyagi zavarokkal küzd. Közvetlenül házassága előtt viszonya volt egy firenzei előkelő polgár leányával, aki a házasság miatt boszut esküdött Toselli ellen és töltött revolverrel ment Fiesolebe. A Toselli-párnak sok kellemetlenséget akaznak a német utasok, akik mindenáron látni akarják őket. Az utolsó napokban is tömegesen jöttek Fiesoleba, a Beatrice-villa előtt összeverődtek és éltették az új párt. Toselliék a balkonról köszönték meg az ovációkat, a grófné pedig képes levelező-lapokat háigált le, amelyeken ő és férje, mellettük pedig Pia Monica hercegnő egy számon nyargalva van lefénképezve.

— **Az aradi székegygyűlés.** Aradon az ország minden részéből összejött székegyek részvételével ma délután tartották meg a városháza dísztermében a generális székegygyűlést. Bedő Árpád, az aradi székegyotthon elnökének megnyitó beszéde után Elekes Béla háromszéki főispánt választották meg a gyűlés elnökévé, kinek indítványára Wekerle miniszterelnökhez a következő üdvözlő sürgönyt küldötték:

A hazai székegyiség folyamatban levő nagygyűléséből, melynek főtárgya beható tanácskozás a nemzetiségi helyen veszélyeztetett magyarság megvédelmezésének módoszatai felől, üdvözlőjük a nemzeti kormány nehéz küzdelmei között. Biztosítjuk legszárkább ragaszkodásunkról, annak minden tagjára isten áldását, segítő erejét kérjük.

Előadást tartottak: Elekes Béla, Bedő Árpád, Sándor József, Ferenczy Géza, Zakariás János képviselő javaslatokat terjesztett elő a veszélyeztetett vidékeken fenálló középiskolákban a magyarok gyermekei részére az állam és egyetek által felállítandó internátusokra vonatkozólag. A javaslatokat a gyűlés elfogadta. Este a színházban diszelőadás volt.

Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter a következő sürgönyt küldötte: Székegy-otthon, Arad. Öszintén fájlalom, hogy a kiegyezési tárgyalások generális gyűlésükön leendő megjelenésemet lehetlenné teszi s így csak ez uton külgöhetem meleg rokonszenvem biztosítását az egybegyűlteknek. Kossuth.

— **Öngyilkos uriaszony.** A Mária-utca 46. számú házban revolverrel föbelötte magát ma este nyolcz órakor özvegy Bakos Jánosné. A harminczöttesztendős uriaszony, aki nagyfoku idegességben szenvedett, kilencz éves Margit nevű leányával lakott a ház első emeletén. Sógort, Pach József újpesti vállalkozót még ma reggel magához kérette telefonon este nyolcz órára. Délután 6 órakor bezárkózott a szobájába és kétszer halántékon lötte magát. Nyomban meghalt. Az uriaszony készült az öngyilkosságra, mert ebéd

után a leányát sétálni küldte a cselédjével és meghagyta nekik, hogy mindaddig, amíg a sógora megérkezik, ne háborgassák őt, mert pihenni akar. Csak este nyolcz órakor érkezett meg Pach József és a bezárt ajtót feltörték. A földön feküdt hatalmas vértócsában Bakos Jánosné. Négy levelet írt, mielőtt tettét végrehajtotta volna. Egyet ezek közül a rendőrséghez intézett, melyben kéri, hogy ne bonczolják fel, hanem küldjék a holttestét Gótába és ott égetessék el. Az uriaszony különben nagy vagyont hagyott hátra. Gyógyíthatatlan idegbaja miatt lett öngyilkossá.

— **Wöflingék házassága.** Wöfling Lipót atyja, a toszkánai nagyherceg, aki már öreg, törődött ember, egyik szemére megvakult. Az öreg nagyherceg a szemét operáltatni akarja, Lindauba utazott és ott találkozott Wöfling Lipóttal, aki a pályaudvaron várt rá. Igen szívélyesen üdvözölték egymást. Az atya szereteteljes szavakat intézett fiához. Bucszászkor átölelte, szerencsét kívánt a házasságához, atyai áldását adta rá s azt mondta, mutassa magát megint nem sokára. A nagyherceg este Münchenbe utazott. A menyasszony két nővére Németországból megérkezett a lakodalomra. A zugi villát teljesen rendbehozták, mert az új pár ott szándékozik lakni. Ma összecsomagolták s Bécsbe küldték Wöfling elvált feleségének butorait s ugyancsak el fogják küldeni százezer frank értékű ékszereit is, minthogy Wöflingnek az az óhajta, hogy semmi se maradjon ott, ami első feleségének tulajdona volt. Wöfling Lipótnak atyjával Lindauban történt találkozásáról ma a következőket írják: Wöfling Lipót annak idején a lehető legfeszültebb viszonyban vált el szüleitől és a nagyhercegnő befolyásának köszönhető, hogy atya és fii közt közeledés jött létre. Wöfling mindig nagy tiszteletet tanúsított atyja iránt és annyira javult köztük a viszony, hogy utóbbi időben nemcsak leveleztek, hanem Wöfling többször látogatást is tett Lindauban. Wöfling nem közölte szülei-előre, hogy újra meg fog nőszülni és csak a lapokból tudták meg az ujságot. A nagyherceg békülékenységet fiával szemben az is magyarázza, hogy nagybeteg, mankóval jár és majdnem teljesen vak. Wöfling anyagi ügyeit már annak idején rendezték. Egyszer s mindenkorra kapott 200.000 koronát és azóta havonta 3000 koronát kap. Uja nőszülése a szigorúan katolikus érzelmű nagyhercegi párt mégis kellemetlenül érintette.

— **Oktober 1-én kezdődött a téli kura a Szent-Lukácsfürdőben.** A jelenleg ott levő vendégek közül felemlítjük a következőket: Kenedy A. Józsefné, London; Kaminsky Leó, Lukovác; Gersich Gregor és családja, áll. tanácsos, Belgrád; özv. Candiano Sándorné, Bucarest; Vollrath Gyuláné, Vollrath Walter, Beuthen; Moldován Miklós, Csernovicz; Stratescu Nicolae mérnök, Bucarest; Lázárszky Ferencz és kísérete, Tarnow; Herczog Istvánné, Turn-Severin; Grossmann Zsigmond, kereskedő, Wien; gróf Königsegg Fidéi, Arad; dr. Lengyel Soma főorvos és neje, M.-Sziget; Früchtl Edem. á. v. felügyelő, Szombathely; Hermann Emil m. k. bányá-főtanácsos, Selmeczbánya; Gönczy Imre m. k. honvéd alezredes, Debreczen; Szegő Mór gyárigazgató, Zádoli; Milhoffer Lajos és neje állomásfőnök, Orsova; főtisztelendő Balázs Ferencz plébános, Torja; Vajna Gáspár ügyvéd, Ny.-Szereda; György Imre és neje főszolgabíró, Csákova és még számos külföldi és magyarországi előkelő vendég, akik a kiváló budai gyógyfürdő szállodáiban a kura használata végett tartózkodnak.

— **Az első délutáni előadás** vasárnap, október hatodikán lesz a Fővárosi Orfeumban és mint mindenkor, úgy most is d. u. 4 órakor veszi kezdetét. A délutáni előadás műsorát az igazgatóság nagy gondal állítja össze. Megemlítiük itt, hogy az igazgatóság közkívánatra azt az ültást honosítja meg, hogy a földszinti ülőhelyek két első sorát számozva és helyenként 3 koronáért bocsátja a közönség rendelkezésére. Az októberi műsor fénypontja, Miss Orford idomított táncos elefántjai. Ilyen remek valósággal szenzációsnak mondható mutatóvánt ezen a színpadon a budapesti közönség még sohasem látott és hogy elseje óta minden este az utolsó helyig megtelik a nézőtér, abban ennek a remek varieté-számnak nagy része van. Az esti előadások mint rendszeren 8 órakor kezdődnek.

— **Társas utazások.** Egyre élénkebb az érdeklődés olaszországi utazásunk iránt, mely október hó 15-én indul és Délolaszország legszebb helyeit érinti. Jelentkezési végső határidő október hó 11-ike, melyen túl beérkező jelentkezések nem lesznek figyelembe vehetők. A II-ik Jeruzsálemi utunk, az I-ső sikerére hivatkozással, szép reményekre jogosít fel, mely utóbbi más utirányon Konstantinápoly—Smyrna—Beyroth érintésével vezet Jeruzsálembé.

Indulás november hó 25-én. Programokkal készségeggel szolgál a „Magyar Utazási Vállalat r.-t.” IV., Eskü-ut 3. sz.

FERENC JÓZSEF KESERIVIZ

páratlan HÁSHAJTÓSZER

x **Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 f.**
x **Hiányos emésztés a legtöbb betegség oka.** Az emésztés állandó szabályozására vezet a Fragner B. cs. kir. udvari szállító prágai gyógyszerárúhábol eredő kitűnő dr. Rosa-féle gyomorbalzsam. A helybeli gyógyszerárúhában raktáron. Lásd a hirdetést

x **A kvótát emelik!** de nem emelik az Alföldi fehérkeresztes sósorszesz árát, az marad a régi; pedig indokolt volna a drágítása — óriási sikereivel!

x **Fodor-féle vivóterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna és vivásra.

x **Zászlók, czimerek, minden kivételben kaphatók** Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. sz. Árjegyzék ingyen.

x **A kavicot is megemészt!** rövid idő alatt az a gyomorbeteg, ki a kecskeméti keresztes gyomorke-serít használja, melyet az Első Alföldi Cognacgyár r.-t. készít, Kecskeméten.

x **A Beretvás-féle Migrén-pasztila** öt perc alatt mindenféle heves főfájást biztosan megszüntet. Egy doboz (24 pasztila) ára 1 korona 20 fillér minden gyógyszerárúhában.

x **Férfiüdvítárunk** legjobb kivételben Vass Jenőnél Budapest, Erzsébet-körút 22.

x **Az előkelő világ** kiváló előszeretettel keresi fel a Michelstaedter utóda Váci-utca 3. szám alatti czipő-áruházát; magunk is méltányoljuk a közönség ezen elismerését, mert czipőinek mindegyike egy-egy különlegesség. A szabott árak a talpba bevésve vannak és így tulkövetelés nem létezik.

x **Felhívjuk** a t. olvasóközönséget Keleti J. műszerész mai hirdetésére.

x **Az Apollo-Színház** e heti műsora a közönség igényeit teljes mértékben kielégíti. Két elsőrangú kép dominálja a fényes műsort: „A legyőzött cowboy” és „A négy éves hősnő”. Az első kép az amerikai népiélet rendkívül érdekes epizódját, az utóbbi pedig egy kis leány délutáni sétájának történetét adja elő. Mindkét kép cselekménye rendkívül érdekes háttérben játszódik le, naponként általános tetszést arat, minck a közönség fokozódott érdeklődése a legbiztosabb fokmérője.

x **Az ősz beálltával** megkezdődött a kerti munkálatok egyik legfontosabb ága: új fák ültetése, gyökerek, koronák nyesése, kertek átalakítása, rózsák ültetése, földbehajtása és betakarása, mely munkálatok szakszerű és pontos elvégzését, valamint a legszébb díszfák, rózsák és egyéb kerti díszvirágok szállítását elvállalja Weber Károly tájkertész és rózsateleptulajdonos, Békásmegyeren, Budapest mellett.

x **Oktober hó elsején** be kell rukkolni, így mondja a nóta és önézetesen dudolja az uniformisra gondoló regruta. Csakhogy katonáéknál nem a snádig uniformistól, hanem pontosságától függ az önkéntesnek sorsa. Ne mulasszák hát el a gondos szülők a vitélő urít egy megbízható járásu órával előltni, mielőtt a család személfénye késedelmeért első büntetését a zord kapitánytól kihuzná. Pontos megbízható járásu, katonai strapáczókra is megfelelő órák a hirneves óramesternél, Polgár Kálmánnál (üzlete és raktárai: Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. sz. I. em.) 5 évi írásbeli jóállás mellett kaphatók. A cégvezetés az érdeklődőknek ingyen és bérmentve megküldi 2009 ábrás, nagy képes album-árjegyzékét.

Vérszegénységet

rendkívül gyorsan gyógyít a SCOTT-féle Emulsió és az ezen betegségből származó kedélytelenséget, eszügedést és gyengeséget is elhárítja. Az a jó hírvé, melyet a SCOTT-féle Emulsió kivívott magának, különösen

Vérszegénység

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védelmét — a balászt — kérjük ügyesen venni.

eseteibe, azon alapszik, hogy annak elkészítéséhez azokat a legfinomabb szereket használják, melyek pénzért egyáltalában beszerezhetők, s melyeket sok évi tapasztalat alapján tudtak felismerni, továbbá, hogy ezen alkotórészek a sajátos SCOTT-féle eljárás által izletes könnyen emészthető Emulsióvá dolgoztatnak fel. Ennek eredménye ezen készítmény, melynek tápereje felülmúlhatatlan.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.

Kapható minden gyógytárban.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A hálás utókor.

(Szinjáték 3 felvonásban. Írta: Lengyel Menyhért. Bemutató a Nemzeti Színházban.)

Nyissátok meg a kapukat az ifju erők előtt és adjátok meg nekik a szólás jogait! Régen hangzik a szó; sokszor siket füleknek hangzott. Annál szebb és vigasztalóbb látványosság, ha a fiatal erők valamely képviselője kiemelkedik az ismeretlenség homályából és jogához jutva megmutatja, hogy igenis az ifjúságban van a legértékesebb erő, amelyet gondosan kellene ápolni és támogatni.

Valami támpontja volt a Nemzeti Színháznak, amikor Lengyel Menyhért szinjátékát előadásra elfogadta. E fiatal író egyik művét a Thália előadta, még pedig nem mindennapi sikerrel. Ha ehhez a sikerhez hozzámérte „A hálás utókor” kvalitásait, amely ma vonult el a Nemzeti Színház közönsége előtt, akkor bizva bizhatott, hogy a darabot legalább is nyájasan fogadja majd a közönség.

A nyájasság mérvéről és arányairól még alább szólunk néhány szót. De már itt megjegyezzük, hogy még nyájassabb lehetett volna a fogadtatás, ha a dramaturg, vagy a dramaturgia munkájával megbízott férfiú kissé könyörtelenebb lett volna. Nem tudjuk, ez idő szerint ki végzi ezt a fontos munkát. A drámabíró bizottság tagjai nem; ezek az urak csak véleményt szolgáltatnak. Az igazgatónak alighanem más teendői vannak. De akárhol rejtőzzék is, sok szinpadai érteke nem igen van. Különben észrevette volna, hogy abban a kitűnő materiában, amelyet Lengyel Menyhért szolgáltatott, sok a fölösleges cikornyos, az elnyújtott és ezáltal szélesre taposott jelenet, a végtelen hosszú párbeszéd. A jó dramaturg sas szemét éppen az jellemzi, hogy észreveszi ezeket a szépséghibákat, amelyek — ha tultengenek — könnyen válhatnak szerkezeti hibákká.

Kétségtelen pedig, hogy Lengyel Menyhértnak volt egy derült gondolata, melynek igazi szinpadai vidámságát nem alterálta semmiképen az, hogy az a gondolat egyszersmind erősen szatirikus gondolat is. S fokozzuk az elismerést Lengyel műve iránt, ha hangsúlyozzuk, hogy ezt a szatirikus vidám alap gondolatot a közélet kellő közepéből merítette. Mint minden szatíra, mely a közélet nyavalyáit és félszégeit ostorozza, ugy ez is ríktó színű; az ecset vastagon fogja a cizinóbert és haragos sárgát; sokszor a feketét is. De tagadhatlan, hogy a szatíra ostorával a szerző tud bánni és odacserdített vele, ahol fáj. Eltorzítva, kiszínezve, kiáltó festékbe keverve, talán magára ismerhelne nem egy nagyképi szövívője a közéletnek s nem egy intézmény, mely a közérkölcseket hirdetve, voltaképen erkölcstelen alapon áll.

S miből áll valójában Lengyel Menyhért szatirikus alapeszméje? Hogy nálunk, Magyarországon a tehetségeket, amíg élnek és viaskodnak, amíg gondolataikért, eszméikért, meggyőződésükért lelkesednek, kigunyolják, kirekesztik, ha lehet elnyomják, ha lehet eltiporják. Haláluk után azonban hihetetlen módon glorifikálják őket. Egy csomó íres, léha, tudatlan törtető, akinek magának eszméje nincs, fölkapja emléküket; kultuszt csinál eszméikből, csak azért, hogy ezeket az eszméket anyagilag fruktifikálják, maguknak fényes állásokat biztosítsanak és élőködjének annak a gondolatain, akik pedig ők maguk a halálba kergettek.

Látható, hogy ennek a szatírának fanyar, sőt keserű íze is van. A szerző érezte is, hogy ezt a fanyarságot enyhíteni kell. Szerencsés volt, mert szindarabjának szerkezetébe tudott annyi eleveniséget, ötletet belevinni, hogy a második felvonástól kezdve a vidámság elnyelte a fanyar mellékízt. Attól fogva, hogy a derűtség villamos árama érintette a közönséget, hogy kacagás-kacagást ért, a darab sorsa is a szerző javára dőlt el. A publikum felfingta és elfogadta a szatírárt és ráadta a szankciót. Az érdeklődés növekedett; tapsok hangzottak nyílt jelenetekben; felvonások végén

pedig a szerzőt sokszor és lelkesen hívták a lámpák elé.

Mindenki átértette a darab hősenek, dr. Ruyder Dénesnek sorsát. Eszméi miatt háboruságba keveredett a feleségével, a sógorával, a szociáldemokrata párttal, a kormánnyal, a kiadóival, szóval mindenkivel, akitől sorsa függött. Elbujdosott hát, mert megutálta a világot. Pedig oly művet írt, mely jogot formált a halhatatlanságra. Becstelen stréberek állták útját érvényesülésének. Mikor mindenki azt hitte, hogy öngyilkossá lett, akkor ugyanazok, akik hűtlenül elhagyták, akik üldözték, most fölkapták eszméit; kultuszt tettek nevével, emlékezetével s a világot telekürtölték, hogy milyen nagy ember volt. Abból a kultusz-ból szépen megélték, vagyont is szereztek. Sőt egy nemes emberbarát százezer koronás alapítványt is tett nevére, azzal a kikötéssel, hogy évenként egy művészi író kapja meg az alapítvány évi kamatait.

S mikor javában ünneplik, egyszerre csak ölve, elevenen betoppan a tisztas társaságba az ünnepelet. Mit csinálnak az élővel, mikor ők csak a halott kultuszából tudnak megélni? Már-már azon gondolkoznak, hogy lehetlenné tegyék és becstelen eszközökkel megsemmisítsék. Ekkor jó ötletük támad: fölajánlják neki a nevére tett alapítvány évi kamatait, hogy újra elfűnjék és váljék megint halottá. S ő ugy megundorodik a hipokrizistól, hogy elfogadja az évi összeget s ismét visszatér az önkéntes számtűzésbe. Ugy is csak azért jött vissza, hogy egy leányt, akit elcsábított, ki hiven szerette s gyermeke is van tőle, magával vigyen. És él igazi életet az élet kedvéért s nem a közhasznu eszméért.

Az első felvonásnak is volt hatása; de a dramaturg kimélve a szerző érzékenységét, megfedkezett a szükséges törlésekről. Ebben a felvonásban a tragikus hangok és sötét színek dominálnak. A második felvonástól kezdve a szatíra derült és vidám tónusa lép előtérbe s a hangulat egyre emelkedőfélben van. Itt is vannak fölösleges és elnyújtott részletek, amelyeket jó lett volna kihagyni. A tetszés ebben a felvonásban érte el tetőfokát s nem csökkent a harmadikban sem. A fogadtatásról már szólunk.

Az előadásba Pethesnek jutott a legnehezebb feladat; de teljesen nem is oldotta meg. Ő játszta a kiüldözött s halottnak vélt Ruydert. Sokszor félig rekedten kiabált; máskor alig érhetően beszélt. Pethesnek óvakodnia kellene attól, hogy háttal álljon a közönségnek. Ilyenkor szavát alig lehet érteni. Enyhítette mindezt az, hogy az alak jellegzetességét művészileg fogta föl s érvényesítette. Nagy sikere volt ma *Ivánfinak*, aki új oldalról mutatkozott be: a komikumban. Minden pontja sikerült s általában oly karakterisztikumot adott, amely minden részletében határos, átgondolt és feldolgozott volt.

Gál pompás és hatalmas ábrázolást nyújtott egy stréber igazgató szerepében. Erős, öntudatos, a szatírárt kiemelő és megvilágító játéka a darab sikerét biztosította. *Alszeghi* Irma szerepe kissé szentimentális volt; az ő szerepéből, különösen a a második felvonásban, legtöbbet kellett volna törölni. De azért így is a művész felfogásában dominált a nőieség és szépség. *Vizvári* Mariska szerepének fanyarságába vidámságot nem igen tudott vegyíteni. *Gabányi*, *Mihályfi*, *Rózsahegyi* kisebb szerepekben nagy hatást tettek.

Timár Szaniszló.

Josette kisasszony, a feleségem.

(Vigjáték 4 felvonásban. Írták: Gavault és Charvay. Fordította: Goth Sándor.)

Csupa fiatalos derű és pompás jókedv ragyogja be ma este a Vigszínház szinpadát. Két francia szorakozott azzal, hogy világos színekkel kedves képet fessen és ebbe a keretbe néhány mulatságos figurát helyezzen. Vigjátéknak nevezik a darabot, bár alap gondolata bohózat és alakjai is nagyjából bohózat figurák, de vigjáték avagy bohózat: a két rancia, mint két gamin mulat és velük mulatunk mi is. Ki törődik ilyenkor azzal, hogy miért íródott meg a darab, hogy kiindulási

pontja fölöttébb aggasztó, helyzetei némileg természet ellenesek, ha mindazt ami történik beragyogja valami ellenállhatatlan kedvesség, charme, amely jólesik és akceptáltatja a drámailag megokolatlant.

Josette kisasszony, amint ez már szokás, sőt a legjobb családoknál szokás, beleszeret egy angol gentlemanbe, aki egy éves utra indul, hogy ellenőrizze a világ minden táján elszórt üzleteit.

Természetes dolog, hogy az angol ifju csak egy év mulva vehetné el az enivaló kis Josettet, ami azonban azért baj, mert Josette egy nagynénje oly föltétellel hagyott egy mérhetetlen vagyont, hogy a fiatal leány tizenéves koráig menjen férjhez, ne hogy ugy járjon, mint az örökhagyó tanti, aki tizenéves korában kikoszorózott egy ifjut s azután kilenczven éves koráig nem kérte meg senki és ugy halt meg sivar aggszúzi állapotban. A helyzet vigasztalan, mert míg az angol végig járja összes vállalatait, mamzell Josettere ráköszönlene a tizenkilenczedik tavasz.

A szinte megoldhatatlannak látszó helyzetben Josettenek egy ideája támad: egy esztendőre felesége lesz az ő kedves, élete derekán álló keresztapjának, aki egy év letelése után gyöngéden, harmatosan, érintetlenül visszaadja a világot járó angolnak. Az agglegényi élethez már pompásan hozzászokott keresztapa huzódik, de azután ráadja fejét erre a mókaházasságra. Hogy mi történik azután? A széles mosolyok, a jóleső derűk, amelyek az óriási többségben jelenlevő hölgyek arcára kitelepedtek, elárulták hogy a jelenlevők tisztában vannak azzal, hogy a kis Josette és a deli keresztapa komolyan egymásba szeretnek és boldogan egyesülnek. Még csak az angollal van némi baj, de hamarosan elmúlik ez is: megjő az angol és abban a helyzetben van, hogy gratulációkat fogadja: az uton megnősült.

Jókedvűbb, bájosabb előadás hosszú idő óta nem volt a Vigszínház szinpadján. Még a Vigszínház elismert tökéletes és kiegyenlített játéka mellett is feltűnt a mai csupa napsugár előadás. Hatalmas tapsos és virágos siker színyán M. Harmath Hedvig röpött vissza régi félszékbe s lehet, hogy az ő bájos szeretetreméltó egyénisége sugározott ki közönségre, szereplőre egyaránt. Űde fiatalága, szendésege, csicsérgése, majd a szerető leányziből jövő meleg hangjai megvesztegették mindenkit. Jól esett nézni minden mozdulatát s jól esett halgatni friss hangját. Óriási siker jelezte azt a pontot, ahonnan új szinpadai utjára elindult és örvendünk, hogy a színház nyugtalan koboldja visszacsalogatta ezt a kedves talentumot. Pompás volt partnere, Hegedüs Gyula, akire már bájos dicsőítő jelzőt kieszelné. Goth Sándor sikerült alakján roppant sokat kacagtak. Kis, de nehéz szerepében Tanai brillírozott. Tapolczai, Vendrei, Sarkadi, Szerémi, Hegedüsne, Haraszty Hermin pompásan egészítették ki az ensemblét. A színház káprázatosan állította ki a darabot, amely a mai zajos fogadtatásból itélve hosszú életű lesz a Vigszínházban. (u.)

Az új hangverseny-évad.

Nagyon élénknek és változatosnak ígérkezik az idei hangverseny-évad. A gerinczét a szokásos tíz filharmóniai hangverseny alkotja. Ezenkívül lesz a Zenekedvelők Együletének két nagy zene- és énekkari hangversenye. Kamarai hangversenyeink érdekes új vállalkozással fognak gyarapodni. Hubay és Popper tanárok ugyanis három trio-estét rendeznek, első rangú zongoraművészek: Do h n á n y i, Stavenhagen és Backhaus közreműködésével. Emellett a Kemény-Kladivko-Szerémi-Schiffer, valamint a Grünfeld-Danziger-Berkovits-Bürger vonósnyegyes-társaság is megtartja szokásos kamarai zene-estéit. Mindezekhez hozzájárulnak még az Országos Zeneakadémia és a Nemzeti Zenede nyilvános hangversenyei, a dalesték, zongora- és hegedű-művészek magánhangversenyei, amelyeknek számát ma még nem is lehet megállapítani. De a tavalyi szezon eredményéből következtetve biztosra vehetjük, hogy a télen nem lesz este hangverseny nélkül. Izleltetőnek szolgáljanak az alábbi részletek:

A filharmóniai hangversenyeink műsorát a társulat titkársága a következőkben ismerteti: I. hangverseny november 6-án, közremű-

kodik Lengyel Ernő. 1. Beethoven II. szimfonia (D-dúr); 2. Liszt zongoraverseny (esz-dúr) Lengyel; 3. Grieg „Peer Gynt” I-ső suit; 4. Goldmark „Zrinyinyitány”. (Az új befejezéssel először.)

II. hangverseny november 20-án, közreműködik Koenen Tilly. 1. Volkmann „III. Rikárd” nyitány; 2. van Eyken „Ikarus” (Koenen); 3. Mozart „Simfonia Concertante” esz-dúrban hegedűre és brácsára (Baré és Grünfeld); 4. a) Strauss Rikárd „Hymnus”, b) Fiedler „Die Musikantin”, c) Wolff Hugó „Er ist's” (Koenen); 5. Dvorzsák II. szimfonia (D-dúr).

III. hangverseny december 4-én, közreműködik Thibaud Jacques. 1. Weber „Oberon” nyitány. 2. Lavotta Rezső „Nuit de Walpurgis classique”, szimfoniai költemény (első előadás). 3. Lalo Edouard „Simfonia spagnole” (Thibaud). 4. Brückner VII. szimfonia (E-dúr).

IV. hangverseny-estély december 18. közreműködik Albers Henri. 1. Mendelssohn „Szent-ivánéji Álom” nyitánya. 2. Ének (Albers). 3. Rékai Nándor „Változatok egy magyar témára” (első előadás). 4. Ének (Albers). 5. Beethoven V. szimfonia (C-moll).

V. hangverseny január 15-én, közreműködik Castles Amv. 1. Schubert „Befejezetlen” szimfonia (H-moll); 2. Mozart Levélaria a „Don Juan”-ból (Castles); 3. Sibelius „Karéla” suit (első előadás); 4. Ének (Castles); 5. Brahms „Akadémia-ünnepi nyitány”.

VI. Hangverseny január 29-én, közreműködik Flesch Károly. 1. Liszt „Les Préludes”; 2. Saint-Saens hegedűverseny H-mollban (Flesch); 3. Händel „Concerto” vonós hangszerekre kettős fuvókarral (első előadás); 4. Csajkovszky V. szimfonia (E-moll).

VII. hangverseny február 12-én, közreműködik Gabrilovics Ouzip. 1. Mozart szimfonia (B-dúr, első előadás); 2. Schumann zongoraverseny A-mollban (Gabrilovics); 3. Debussy „Fétes”. Nocturne (első előadás); 4. Koessler szimfonia H-mollban (első előadás).

VIII. hangverseny február 26-án, közreműködik Sebők Sarolta. 1. Haydn szimfonia, D-dúr 2-ik sz.; 2. Mozart Aria „Szóktetés”-ből (Sebők); 3. Antalfi-Zsirus Dezső „Magyar suit” (első előadás); 4. Ének (Sebők); 5. Strauss Rik. „Don Juan” szimfoniai költemény.

IX. hangverseny március 11-én, közreműködnek K. Durigó Ilona és Juhász Aladár. 1. Bach suit H-mollban (első előadás); 2. a) van Eyken „Judith diadaléneke”, b) Hubay „Hó takarja” (Durigó); 3. Liszt „Concert pathétique” zongorára zenekari kísérettel alkalmazta Burmester (Juhász); 4. Rymiski-Korzakov „Antar” szimfonia (első előadás).

X. hangverseny március 23-án, közreműködnek Vasquez-Molina grófnő, Valent Vilma, Arányi Dezső, Takáts Mihály. 1. Beethoven „István királyfi” nyitány; 2. Glück Agamemnon áriája „Iphigenia Antisban” című operájából (Takács); 3. Beethoven IX. szimfonia.

A filharmóniai hangverseny bérlőinek jegyeiket október 12-ig okvetlenül át kell venniük, mert azokat azonnal az új bérlőknek adják ki.

Hubay és Popper tanárok 3 trio-estét rendeznek bérlésben a Royal-szálló termében. Az első este szombaton, december 7-én Dohnányi Ernő, a második hétfőn, december 16-án Stovenhagen Bernát, a harmadik csütörtökön, február 13-án lesz Barckhausz Vilmos zongoraművész közreműködésével. Jegyek mind a három estére bérelhetők a Harmonia zenemű- és zongorakereskedésben, Váci-ut. 20.

A „Kemény-Kladivko-Szerémi-Schiffer” vonósnegyes társaság bérlésben rendezendő 4 hangversenyt Kelen Ida és Méri Jolán k. a zongoraművésznők, Marschalko Rózsika és Schmidfelseni Schmidt k. a dalénekesnő közreműködésével a következő napokban fogja a Royal-teremben megtartani: november 7. és 26., december 19. és január 6. A kiváló gonddal összeállított műsorban Dohnányi és Weiner Leo egy-egy vonósnegyessel képviselik a külföldiekkel szemben a hazai zeneszerzők gárdáját. Bérlni lehet ugyancsak a Harmonia zeneműkereskedésben.

A Grünfeld-Danziger-Berkovits-Bürger-féle vonósnegyes társaság ezidei hangversenyein a következő művészek fogják közreműködni: Bartók Béla zeneakadémiai tanár, Frank Gizella, Freund Etelka zongoraművésznők, Fodor Aranka, a m. k. Opera tagja, Gaba Blanka, Ipolyi Valéria zongoraművésznők, Kerner István karnagy, Medek Anna operanékesnő, Méri Jolán, Morvay Zsuzsi zongoraművésznők, Moshhammer Román, Rauscher-Langer Rózsika, Szamosi Elza, Venczell Béla, Vasquez-Molina grófnő operaházi tagok és dr. Weingartner Félix, a bécsi opera igazgatója. — Bérlni lehet Rózsavölgyi és Társánál; az első hangverseny november 3-án lesz.

Az első dalestélyt az új évadban Heinemann Sándor tanár rendezi hétfőn, november 4-én a Royal-teremben. Elénk emlékezetünkben vannak még a kiváló dalpoéta előadásai és örömmel idézzük őt, mint első, az évad küszöbén. A dalestély Méry Béla rendezi.

(*) Operaház. Szamosi Elza ma este „Sámson és Delila” női főszerepében ismét fényes diadalt aratott. Hódító szépségű Delila volt és egész alakítása magas művészi színvonalon állott. Nagyon szépen énekelte a művész az első felvonás csábító jelenetét. Az est fénypontja azonban a második felvonás szerelmi kettőse volt, amelyben úgy Szamosi Elza, mint Anthes a szó szoros értelmében remekelt. Tomboló tapsvihár és a felvonás végeztével számtalan kihívás jutalmazta a két szereplőt, akikhez Beck méltó harmadiknak csatlakozott. Itt említtük meg, hogy az operaházi énekkar vezetője, az erőshangu Walterné Kertész Irma, huszonnyolc évi színpadi működés után nyugalomba vonult. Az Operaház mai előadása, Sámson és Delila előtt bucsuzott el a színpadon egybegyűlt pályatársaktól. Az intézet nevében Mészáros Imre igazgató intézett hozzá bucsúbeszédet, igen meleg szavakkal megköszönve példás buzgóságát és az Operaháznak tett fontos művészi szolgálatait. Walterné a megszokott kedélyes modorában köszönte meg az igazgató szíves elismerését és a pályatársak szeretetét. Az énekkar nevében Balogh Hermin bucsuzott el az érdemes és rokonszenves pályatársától.

(+) Munkácsy-szobrok. A meddő Munkácsy-szoborpályázat munkáit ma mutatták be a városligeti múcsarnokban. Az egyes alkotások bővebb méltatására legközelebb visszatérünk.

(*) Elhalasztott megnyitó-előadás. Az Intim-színház e hó 6-ára, vasárnapra hirdetett megnyitó-előadása, az utolsó pillanatban előállott építkezési akadályok miatt ismét elhalasztódott néhány napra. A megváltott jegyek a megnyitás napjára érvényesek, vagy apénztárnál visszaválthatók.

(*) A Budapesti Cabaret Színház októberi ki-tünő új műsora állandóan nagy és előkelő közönséget vonz a Teréz-köruti elegáns helyiségbe. Husz új Cabaret-számon, a három kaczagtató új darabon kívül most minden este fellép László Rózsai, mint Glavari Zsazsa és mint Montignoso, Ferenczy Károly pedig, mint pesti bankiú.

(*) Slezák Leó cs. és kir. udvari operanékes, aki tavaly műsorváltozás folytán kénytelen volt dalestélyét lemondani, a Harmónia-igazgatóságát értesítette, hogy egyetlen dalestélyét vasárnap, november 3-án este fél 8 órakor biztosan megtartja a székesúvárosi Vigadó nagytermében és ez alkalommal számos opera-áriákon kívül egy egész sorozat itten még nem énekelte dalokat fog előadni. Jegyek erre az érdekes dalestélyre a Harmónia zenemű- és zongora-kereskedésben, Váci-utca 20, kaphatók.

Nyilt-tér.

A korábban közöltékert nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Szent-Margitszigeti gyógy-fürdők és szállodák r. - t.

VIZGYOGYINTÉZET bejáróknak és bennlakóknak

Teljes pénzió október havában személyenkint 10 K.
Prospektust küld az igazgatósaág.

Vérgyógyítás.

Homöpatia

Uj, eredeti gyógymód, mely rendkívül sikerrel alkalmazható köhögés-, asztma-, görvéllyör-, szív-, láthat gyomor-, bél- és idegrendszerben (neurasthenia) és nemely fontosabb bérhájban (pl. Lupus). Biztos védelem szélhűtés és elmezavar ellen. 18 évi tanulmányozás és alkalmazás után most szás meg szás teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének **Dr. Kovács J.** egyet. orvosnak (Homöpatia) rendelés Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt.
Rendelés naponta 9-1-ig és 3-5-ig. Díjazott levélre válaszol. — Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

Utazó ügynökök

Külföldi utazásokra tehetők szert korai utánjárásal.

Ifj. MECHLOVITS BUDAPEST

Váci-körút 55.

Szt.-Lukácsfürdő gyógyfürdő, Budan.

Téli és nyári gyógyhely.

Természetes forrómeleg, kénes források, iszapborogatások, masszázs, vizgyógyintézet, gőzfürdők, kő- és kádfürdők, gyógyvizuzodák. Olcsó és gondos pénzió. Csuz, köszvény, ideg-bőrbajok, lakás, ellátás felől kimerítő prospektust küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága, Budan.

NATIONALE GIESSHÜBLER

Legtiszább és legjavított **SAVANYUVIZ**

Ferdennőttek!

Kérjenek képes árjegyzékot az általam készített műfűzőkről és egyenes tartókról, lábról és nyúló készületekről.

KELETI J testgyógyászati műintézete, Budapest IV., Koronaherzeg-utca 17.

KALIPTAS

a legújabb és már is a legkedveltebb fogpó

Kapható: **MÜLLER J. L.** cs. és kir. Budapest, IV., Koronaherzeg-ut. 2. gyógyszerész, drogeria és finomabb ártételekben. Kis tubus 60 fillér. Nagy tubus 1 korona. **Fogpép**

Etvágyat javít, gyomorrondást megakadályoz

KRISTALY-forrás

szénsavval telített ásványvíze. Legtiszább és legégszégesebb esztall és borvíz. Vidékre és külföldre kérjen fuvardíjmentes szállítástól árjegyzést és címezze: Szt. Lukácsfürdő Kuvállalat, Budapest-Budan

Uj gyermekruha különlegességi üzlet

a „Kis Erzsébet”-hez.

Nagy raktár leány- és fiuruhákban. — Bábakelengyék. — Mértékszerinti rendelés. — Füzök különlegességek.

Stein S. és Társa Bpest, IV. Ferencziek-tere 2
Fükküzlet: Kolozsvár. 27076

Kedvezmény az EGYETERTÉS előfizetőinek.

Elég az utalvány szeivényén arra hivatkozni, hogy ön az „EGYETERTES” előfizetője, s ez alapon megrendelheti az

„ÜSTÖKÖS”

C. legjobb, legtartalmasabb illusztrált úclaplat kedvezményes áron.

1/4 évre (okt.-decz.) 2 kor.-ért (3 K helyett.)
(Nyilvános helyiségek e kedvezményt igénybe vehetik.)

Mindenki, aki most előfizet, díjtalanul kapja meg a karácsonykor megjelenő 50 éves **Jubileumi-Albumot.**

E mű legújabb 100 oldal terjedelemben rendkívül érdekes tartalommal, számtalan illusztrációval minden család asztalának díszé lesz.

— Az utalvány így címzendő: —
„ÜSTÖKÖS”, Budapest.

Legelegánsabb ruhákat, egyszerű ruhákat, diszmagyar ruhákat, intányosan készit és kölcsön ad **Szegfű és Mártha** BUDAPEST IV., Váci-utca 20

FŐVÁROS.

(Az élelmiszerek drágasága. Ma délután ülést tartott a székesfőváros közgazdasági- és közlelmiszerügyi bizottsága, Melly Béla tanácsos elnöklése mellett. Előterjesztésre került a pénzügyminiszternek az az ismeretes leirata, mely a főváros közlelmiszerzése körül mutatkozó bajokkal és nehézségekkel foglalkozik.

Az elnök előadja hogy a hatóság már rámutatott arra, hogy a vasúti tarifának kedvezőbbé tétele az az egyik mód, hogy az élelmiszerek ára enyhüljön. A leirat második tárgya: a zsír és szalonna. Mindkettőt az amerikai konkurrencziától kell féltetni. Igen nagy jelentőségű a tej- és vajdrágaságnak a kérdése, amelynek a lehető enyhítése, kell, hogy a hatóság és kormány egyik főfeladatát alkossa. A kormány tervbe vette, hogy a húsfigyasztsági adókat a városoknak akarja átengedni. A leirat a munkás-lakások ügyére is kiterjeszkedik. Az elnök azt hiszi, hogy ha ebben az ügyben is támogatást kér a főváros a kormánytól, szép eredményeket fognak elérni. Az élelmiszer közvetítők túltengésének tárgyalása közben hosszú vita fejlődött ki, melynek során Beck J., Mátyus Arisztid, Kraemer József, Salgó József, Székács Antal, Gerlei Lajos és Bittner János emeltek szót. A bizottság ezek után elhatározta, hogy a fölterjesztés anyagát abból vegyék, amit az elnök előterjesztett és abból, amit még a bizottsági tagok nyújtanak. Következett a tejdrágaság enyhítését célzó ügyosztályi javaslatok előterjesztése, amit Szabó Ferenc közgazdasági előadó tett meg. Elmondta, hogy Budapest napi tejszükséglete 160-180 ezer liter. Igaz, hogy az utóbbi időben a vidéki termelők egy-két fillérrel emelték a tej árát, ez azonban nem lehet ok arra, hogy a budapesti tejkereskedelem a történet óriási áremelést tegye. Egyik módszer lenne a tej árának a mértékletére, ha a 150 kilométerkörzeten túl fekvő termelőhelyekről hozott tejrre és tejtermékre nézve az állam 70 százalékos vasúti tarifakézdvezményt adna. Gerlei Lajos megemlíti, hogy a kereskedők nagyrésze azért emelte föl a tej árát, mert ma már a hamisításokat még sem uthetik olyan szabadon, mint azelőtt. Székács Antal azt javasolja, hogy rendezzenek be bizonyos kiterjedéstű tejátvételi telepet, anélkül, hogy ezzel konkurrencziát akarnának csinálni, de azért, hogy biztos eladódhelyet alakítsanak és az árakat némileg szabályozzák. Kraemer József ezt veszedelmes intézkedésnek tartaná, mert maga után vonná azt, hogy a főváros más élelmiszerekkel is kereskedjék. Szabó Sándor dr. tiszti főorvos-helyettes, a külföldi példák után indulva, abban a nézetben van, hogy a kartell-törvény szigorítása eléggé hatásos eszköz a hamisítások megállítására. Az elnök végül kijelenti, hogy az itt mondottak figyelembevételével fognak javításokat tenni a mutatkozó bajokon.

(Megerszünik a vásárpénztár részvénytársaság. A székesfőváros közgyűlése tudvalevőleg elhatározta, hogy a budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársasággal kötött szerződését nem hosszabbítja meg. Ennélfogva nevezett részvénytársaság megszűnik és az intézményt a főváros által alakítandó részvénytársaság veszi át. A megszűnő részvénytársaság, amelynek részint budapesti mézárásoknál, részint vidéki tenyésztőknél 200.000 koronát kitevő előlegei vannak, most a felszámolás előtt összes kiünlvőségeit behajtani szándékozik és e célból kommittenseit felhívta, hogy összes tőketartozásait annak kamataival együtt legkésőbb október 31-ig kiegyenlítsse. A társaság eme felszólítása különösen a főváros mézáros iparosait érinti súlyosan. A társaság már e hó 1-én összes közegeihez elküldte felmondó-levelet és egyben gondoskodott is arról, hogy alkalmazottainak esetleges ellenakcióit előre le-szerelje. A tisztviselők körében nagy megütközést keltett a statáriális eljárás és együttes akcióra készülnek egzisztenciájuk megmentése érdekében. A tisztviselők és a többi alkalmazottak a főváros tanácsához és a törvényhatósági bizottsághoz akarnak fordulni, hogy az alakítandó új társaságnál a főváros nekik alkalmazást adjon.

(Halmos János-utca. Több szerccsen-utczai kereskedő és háztulajdonos arra kérte ma a közmunkatanácsot, hogy a Szerccsen-utczát Halmos

János-utczának nevezze el. Az akció megindító a fővároshoz is akarnak fordulni, hogy támogassa kérelmüket a közmunkatanácsnál.

(Jég a betegeknek. A főváros egy igen üdvös intézményt valósított meg, mely nagy hiányt van hivatva pótolni. Egy műjéggyár igazgatóságával ugyanis szerződést kötött a gyógyító célokra szükséges jég szállítására. A szerződés értelmében a gyár nemcsak a városi kórházakat köteles vízvezetéki szűrt ivóvízből mesterséges uton előállított jéggel ellátni, hanem a közönséget is, amely eddig nagyon is nélkülözötte a gyógyító célokra szolgáló tiszta és egészséges jeget. A jéggyár az összes kerületekben legalább egy elárúsító helyet köteles tartani, ahol a közönség bármikor, vasárnap és ünnepponon éppen úgy, mint hétköznap, a nap és az éjszaka bármely órájában a kívánt mennyiségű jeget gyógyító célokra kilogrammonként két fillérért kaphatja.

(A Saskör megnyitó-estje. A nyári szünet után ma fényes bankettel nyitotta meg a Saskör termet. Hahóthy Sándor lelkes megnyitó-beszéde után Gara József szerkesztő, Boross Soma, Acsay Ignác, Krammer Károly, Dobrovizky Ágost és mások mondtak hatásos pohárköszöntőket. A nagyszámú vendégsereg a legjobb hangulatban sokáig maradt együtt.

SPORT.

Budapesti versenyek.

— Hetedik nap. —

A pesti őszi meeting mai hetedik napjának főszáma a 10.000 koronával dotált 2000 méteres Őszi-díj volt, mely a most kitűnő formában levő Kara Mustafa révén a Mauthner istálló zsákmanya lett Kukuruz előtt, míg a harmadik helyre Orphelin érkezett.

Részletes eredmény a következő:

I. Nyeretlenek versenye. Díj 3000 korona. Táv. 1600 m. 1. Blaskovich Elemér 36 pm Why? 56 kg. (Szente), 2. Blaskovich Ernő 36 sm Kupecz 56 kg. (Janek), 3. Egyedi A. 36 pm Marczona 52½ kg. (Paul). Futottak még: Regardiss (Gulyás), Thuja (Heidt), Oyama (Pretzner). Biztosan 1½ hoszzsal nyerve, 8 hoszzsal harmadik. Tot.: 10:14, 40:50, 80.

II. Welter-handicap. Díj 300 korona. Táv. 1400 m. 1. Mr. Redgrey 36 sk Ella 49½ kg. (Heidt), 2. Comp. K. F. 36 pk Juventa 41½ kg. (Baumgartner), 3. br. Baich I. 36 pk Toľana 57 kg. (Fries). Futottak még: Méltány (Taral), Fanfaron (Janek), Boszorkány (Cockeram), Kondor (Vivian), Wohiklang (Seiler). Könnyen 1½ hoszzsal nyerve, ½ hoszzsal harmadik. Tot.: 10:30, 40:88, 302, 316.

III. Őszi díj. Díj 10.000 korona. Táv. 2000 m. 1. Mauthner V. 46 pm Kara Mustafa 57 kg. (Birkenruth), 2. Egyedi L. 56 pm Kukuruz 55½ kg. (Taral), 3. br. Schossberger L. 46 sm Orphelin 57 kg. (Krouzil). Futottak még: Soros (Pretzner), Pretty Dick (Vivian). Küzdelem után 1 hoszzsal nyerve, nyakhoszzsal harmadik. Tot.: 10:34, 40:48, 46.

IV. Nyeretlen kétévcskek eladóversenye. Díj 2000 korona. Táv. 1000 m. 1. Miss Marie sm Floridsdorfi 54½ kg. (Szente), 2. gr. Degenfeld I. pm Flowerseller 45½ kg. (Taus), 3. br. Springer G. pk Nevermore 48 kg. (Dyk). Futottak még: Ne félj (Simon), Pipelette (Peschka), Bidou (Höning), Galád (Paul), Boquet (Puster), Váratlan (Smutny), Ginster (Baumgartner), Terep (Juhász), Grille (Seiler), Vorbei (Gulyás), Vilja (Guttman), Álomlátó (Klimscha), Marionette (Hollinger). Könnyen 3 hoszzsal nyerve, ½ hoszzsal harmadik. Tot.: 10:117, 40:124, 88, 124.

V. Eladó kétévcskek handicapja. Díj 2000 korona. Táv. 1000 m. 1. gr. Degenfeld I. sk Trés blonde 54 kg. (Szente), 2. Meichl T. sk Letzte Liebe 59 kg. (Birkenruth), 3. gr. Wenckheim D. pk Remek 57½ kg. (Haneke). Futottak még: Kis betyár (Taral), Décsy (Walkington), Kohanka (Krouzil), Hannakin (Carslake), Ballerina (Fries), Lisbeth (Cockeram), Fujiyama (Pretzner), Csilla (Heidt), Lilium (Taral I.), Parázs (Gulyás), Leontine (Southey). Könnyen 1½ hoszzsal nyerve, ½ hoszzsal harmadik. Tot.: 10:49, 40:72, 94, 66.

VI. Kétévcskek versenye. Díj 3000 korona. Táv. 1400 m. 1. br. Springer G. pm Vansittart 56 kg. (Taral), 2. Blaskovich E. pk Majális 54½ kg. (Carslake), 3. gr. Lamperg H. pk Tante Agnes 51 kg. (Guttman). Futottak még: Bocaccio (Hollinger), Royal Rose (Gulyás), Ez falut ér (Taus). Könnyen 1 hoszzsal nyerve, 1 hoszzsal harmadik. Tot.: 10:27, 40:82, 110.

— Nyolczadik nap. —

A St.-Leger.

A Derbyéjvázat utolsó nagy csatája és az őszi meeting legszebb klasszikus versenye a 60.000

koronával dotált St.-Leger holnap kerül dőlőre a városligeti versenypályán. Évről-évre a háromévesek legjobbjai mérkőznek a gazdag díjért s versenyben nem egyszer szenvedett már alapos korrekturát a Derby eredménye. A holnapi díjban az idei Derby győztese, Styrian is biztos induló, továbbá a Derby „fél” harmadikja, Lángoló is megjelenik a startnál. Ez idő szerint valószínű indulók a következők:

Bluette	lov.	Fries
Miután	”	Cockeram
Togo	”	Pretzner
Frau Godl	”	Krouzil
Fejérváry	”	Juhász
Izé	”	ifj. Janek
Lángoló	”	Szente
Héja	”	Pis
Hexenmeister	”	Taral
Styrian	”	Janek G.

E névsorból is látható, hogy a háromévesek színe-java fog a holnapi díjban mérkőzni és csak az a sajnálatos, hogy Come in time, a Henckel-istálló kitűnő háromévese nem vesz részt a küzdelemben, melyből pedig minden bizonynyal győztesen térne vissza és revanchot vehetne legyőzőjén Styrianon. A mezőny legjobb két lovának Lángolót és Styriánt tartjuk és megjegyezzük, hogy e kétnek legutóbbi vereségét nem tartjuk reálisnak. A Derby eredménye alapján feltétlenül Styrián pártjára kell állanunk, miután az a meggyőződésünk, hogy Lángolónak már a Derby 2400 méter távolsága is hosszu volt és így feltehető, hogy a holnapi 2800 méter még kevésbbé fog neki megfelelni. A harmadik reális jelölt a Trautmannsdorff-istálló kitűnő háromévese Hexenmeister, melynek ugyan az állóképessége szintén kétséges, azonban lassu iram esetén Taral művésze könnyen meglepetést hozhat. Ugyancsak jó helyesélyt lehet még a Rohonczy-istálló „Togó”-jának is adni, melynek a szükséges állóképessége is megvan, amint ezt az Elnöki-díjban Caramel mögött kivívott második helye is igazolja. Összegezván az elmondottakat, véleményünk oda irányul, hogy a holnapi St.-Leger győztese

Styrian

lesz Lángoló előtt, míg a harmadik helyre Togó és Hexenmeister között várunk érdekes küzdelmet.

Jelöltjeink a következők:

- I. Enida—Táitos.
- II. Egyedi L. ist.—Kevély.
- III. Styrian—Lángoló—Togó.
- IV. Belle Reine—Superba.
- V. Margaretha—Paula.
- VI. Alnok—Holdvilág.
- VII. Jeanette—Nemes.

A MAC. nemzetközi viadala.

Az őszi szezon legkimagaslóbb sporteseménye a Magyar Atlétikai Club vasárnap rendezendó atlétikai viadala lesz, melyen a csehek és osztrákok legjobb atlétái mérik össze erejüket a magyar atléták színjával.

Az osztrák főváros két legerősebb egyesülete: a Wiener Athletic Club és a Wiener Sport Club továbbá a prágai Sparta és Slavia nevezte be versenyzőit a MAC viadalára. A külföldi atléták közül csupán Kwieton Felixnek, a kontinens legjobb távfutójának, szereplése jár majd győzelemmel, ki az Andrassy-díjban és az I angol mértőföldes síkfutásban indul.

A vidék kitűnő versenyzői teljes számban vesznek részt a viadalon, melynek minden számában a legizgatóbb küzdelmeket fogjuk nézhetni.

A vasárnapi viadal programját az alábbiakban közöljvén, versenyszámonként kimutatjuk a legtöbb esélylyel indulók neveit: I. Király-díj. 100 yardos síkfutás. Simon (MAC), Kiss (Debreczen), Helmich (OTE). II. Államdíj. Sulydobás. Székelyhídi (Debreczen), László (BEUC). III. József főherczeg díja. 220 yardos handicap. IV. Frigyes főherczeg díja. Magas-

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használatá valódi áldás a gyomorbaosoknak és székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kapható mindenütt kis és nagy üvegekben.

EST
20

ugrás. Reichler (MAC), Zöld (Debreczen), Vadon (Debreczen), V. Jenő főherceg díja. Diszkoszvetés. Halmos (MAC), Antal (MTK). VI. Andrassy-díj. 14 angol mértőldes síkfutás. Kwieton (WAC), Vangel (MAC), Radóczy (MTK). VII. Szokoly Alajos-díj. 120 yardos gátverseny. Medgyessy (MAC), Holics (MTK) VIII. 1 angol mértőldes (1609 m.) síkfutás. Coburg Fülöp herceg díja. Kwieton (WAC), Tolnai (MFC). IX. 3 angol mértőldes (4827 m.) síkfutás. MAC díja. Lovas (BAK), Merényi (MAC). X. Rudugrás. Pertich Kálmán díja. Kazár (MAC), Hajdu (MFC). XI. Távolugrás. Dr. Polónyi Dezső díja. Veres (MAC), Rökk (MTK). XII. Gerelyvetés. MAC díja. Mudin (MAC), Alt (Arad).

A közölt programból láthatjuk, hogy a klasszikus versenyszámok győztesei a legértékesebb tiszteletdíjakkal lesznek kitüntetve.

A nagyszabású viadal vasárnap délután pont 1/3 órákor kezdődik a Margitszigeti sporttelepen.

() Cseh-magyar szövetségi mérkőzés. A két ország szövetségének csapatai holnap Prágában találkoznak egymással és megvívják, a ki tudja hányadik, reprezentatív matchet, melynek jelentőségét azonban nem tulajdonítunk. Az ilyen szövetségi mérkőzések eredményeiből nem lehet a két ország football-sportjának egymáshoz való viszonyára vonatkozólag tiszta képet alkotni. A szövetségi csapatokba alkalomszerűleg összekerült játékosok számbelileg teljes, de tényleg nem egységes csapatot képeznek. Azok, akik egy éven keresztül mindenkor ellenfelekként állanak egymással szemben, egy alkalomra összeveszve; nem értik meg egymást, ambíciójuk se túlságosan nagy, és sokkal jobban szívükön viselik klubjaik érdekeit mérkőzéseiken, mint a szövetséget, ezen a reprezentatív alkalommal. Ha tehát vasárnapon Prágában, vagy bármikor, bárhol, versenget szenvedünk, nincs okunk buszkodni a magyar football-sport alacsony nivója felett, mert ezek az eredmények nem irányadók. A football-klubok száma, tevékenysége és a legjobb csapatoknak egymással való többszöri mérkőzése szolgálnak első sorban támpontul ahhoz, ha azt akarjuk megtudni, vajon a magyar vagy a cseh football-sport áll-e magasabb nivón.

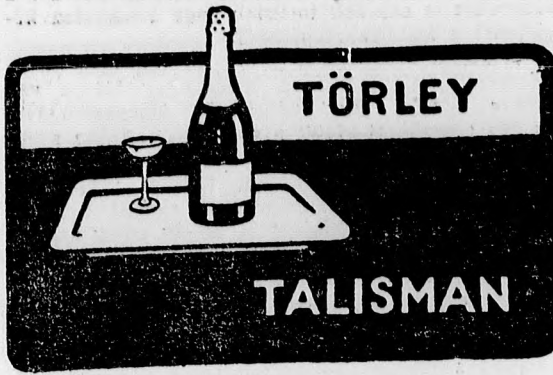
TÖRVÉNYSZÉK.

§ Elítélt házasságszédelgő. Régi ismerőse már a büntetőtörvényszéknek Schumitz Ignác foglalkozás nélküli csavargó. Hol lopás, hol orgazdaság miatt került már a vádlottak padjára s egy ízben már 20 hónapi börtönt is ült. Ma a változatosság okáért csalás büntetével vádolva jutott a bíróság elé. Ez év nyarán megismerkedett özv. Maróháni Jánosnéval s miután megtudta, hogy ennek 1000 korona megtakarított pénze van, nyomban megkérte a kezét. Az asszonnyal elhitette, hogy ő mozdonyvezető a magyar államvasutaknál havi 240 kor. fizetéssel és kilométer pénzzel. Azt is közölte a férj után vágyódó asszonnyal, hogy neki, mint mozdonyvezetőnek 1000 kor. óvadékot kell betennie, hogy a nősüléshez a máv. igazgatóságtól az engedélyt megkapja. A naiv asszony elhitte Schumitz hazudozásait s átadta neki az 1000 koronát. A házassági ígérethöz persze semmi sem lett, a hecsapott asszony feljelentésére a büntetőtörvényszék ma vonta felcölösségre a házasságszédelgő csalót. A törvényszék csalás büntette címén egy évi börtönrre és 200 kor. pénzbüntetésre ítélte a vádlottat.

§ A jogvédő egyesület ügyésze. A jogvédő egyesület dr. Domokos Andor budapesti ügyvédet, ügyészenek megválasztotta.

§ Vládne vád alatt. A dévai törvényszék vádta nácsa ma tárgyalta Vlád Aurél országos képviselő nevének pörét, ki a nyáron a bábolnai felekezeti iskola vizsgáján a gyermekeket arra buzdította, hogy ne tanuljanak magyarul és egyben az állam ellen izgatott. Az ügyészség Vládne ellen lázítás címén emelt vádat és a vádta nács mai ülésén Vládne vád alá helyezését határozta el. A megyében nagy érdeklődéssel néznek a képviselő neje bűnügyének tárgyalása elé.

§ Elítélt szülésznő. A budapesti büntető törvényszék Szepessy bíró elnöklété alatt ma mondott ítéletet Loissant Györgyné szül. Lechner Emma okleveles szülésznő magzatelhajtási és emberölési bűnügyében. Az volt a vád ellene, hogy a múlt év május havában tilos műtétet végzett De Battista Cézárnén, egy szobrász feleségén, aki ezen műtét következtében rövid idő múlva, fertőzés következtében meghalt. A kir. törvényszék Loissant Györgynét, miután vele szemben a magzatelhajtás büntette beigazolást nem nyert, dr. Bakonyi Pál védelme után felmentette a vád alól, ellenben elítélte gondatlanságból okozott emberölés vétségéért — az enyhítő körülmények figyelembe vételével — egy havi fogházra és 200 K pénzbüntetésre. Az ítélet ellen dr. Pálos ügyész, úgy a felmentés miatt, valamint a büntetés súlyosbításáért a vádlott nő terhére felelősséget jelentett be. De felelősséget a vádlott nő és védője.

KÖZGAZDASÁG.

Szerb marha a budapesti állatvásáron.

— A szerb állatcsempészet. —

Budapest, október 5.

A Szerbiával kötendő vám- és kereskedelmi szerződés ügyében a tárgyalásokat — mint tervbe volt véve — a magyar és osztrák kormányok meg sem kezdték szeptember folyamán, sőt most október elején sem, mert hiszen a magyar és osztrák kormányoknak egyéb dolguk akadt a kiegyezési tárgyalások folytatásával. Csudálatos türelemmel várja a szerb kormány a szerződéses tárgyalások újra való felvételére a kezdő lépéseket a magyar és osztrák kormányoktól. A folytonos ígéretések és halogatásokba a szerb kormány már belefáradt, Szerbiában a közvélemény a legnagyobb fölháborodással fogadta a bécsi szurómarhavásár napfényre derült titkát, hogy oda bosnyák provenienciára alatt szerb vágóállatokat is hajtottak fel. Szerbiában általános az a nézet, hogy az ország területéről hónapokkal ez előtt kivitt állatokat nem lehet állategészségügyi tekintetben származása után elbírálás alá venni, mert az inficiálás veszélyének ki lehet téve a határon való átvitel után is. Fölhozzák Szerbiában azt is, hogy a magyar és osztrák agráriusok az állategészségügyi szempontokat csak „köpenyegül” hozzák fel a határzár minden áron való megakadályozásának követelésénél, s tulajdonképpen az alacsony szerbiai állatárak miatt árgálnak a szerbiai behozatal megengedése ellen. Holott nyilvánvaló dolog, hogy Ausztriában és Magyarországon az állatárak fölemelkedéséhez más mellékörmények járultak hozzá. Németország ugyanis állatállományának följavítása végett az utóbbi években Magyarországból és Galiciából tömördek növendékállatot vitt ki s állattenyésztését teljesen megerősítette és följavította. Ez a növendékállat-pusztítás a monarchiában az állatállomány depokracizációját vonta maga után. Nagy mértékben hozzájárult az állatállomány csökkenéséhez a teigazdaság mindinkább kiterjedt mértékben való fölkarolása is; a gazdák a minél nagyobb teijhozamra baziroszák az állattenyésztést.

Mindent igen jól tudják Szerbiában s éppen ez szolgál indokul arra, hogy a monarchiával kereskedelmi szerződés kötésébe az állategészségügyi konvenczió nélkül egyáltalán bele sem mennek. Tagadni azonban viszont azt sem lehet, hogy kényszerűség hatása alatt állanak, mert ha a monarchia végleg elzárkózik a szerb állatbehozatal előtt, ez Szerbia állattenyésztését a tönk szélére sodorná.

A szerb állatcsempészet ügyében a mai nap szenzációja egyébként az, hogy nemcsak a bécsi marhavásárra csempészik be Bosznián keresztül a szerb marhát már hónapok óta, hanem a budapesti állatvásárokra is. Szakértők állítják, hogy a szerb és bosnyák szarvasmarha között külsőleg van ugyan valami hasonlatosság, de a szerb állat jóval erősebb és nagyobb s annyira jellegzetes, hogy első pillanatra felismerhető s hozzáértők még azt is meg tudják állapítani, hogy az egyes állatok Szerbia melyik vidékéről valók. Különösen szeptember hónap hajtottak fel a budapesti állatvásárra sok „bosnyák” marhát; október elején némileg csökkent a felhozatal, állítólag azért, mert a bosnyák felhajtók tudomást szereztek arról, hogy a hatóságok éberrel ellenőrzik a csempészeket s a marhaleveleket a legszigorúbban vizsgálják. A csempészek azonban gondoskodnak arról, hogy a marhalevelek kifogástalan

rendben legyenek, s a becsempésztett szerb állatok bosnyák provenienciájára igazolva legyen. A budapesti marhabizományosok ujabban megszüntették az előleg-adást a bosnyák állatkereskedők részére, tartván az elkobzás veszélyétől, mindennek dacára ma is elég nagyszámu szerb szarvasmarha jön fel a budapesti piacra, mert a bosnyák községi előjáróságok bármely jelentkezőnek kiállítják a járlatot, ha két tanuval igazolja, hogy az az állat, melyre a marhalevelet kiállítani kéri, az ő nevelése.

Igy áll ma az ügy. S bár nap-nap után kerül a budapesti és bécsi vásárookra szerb marha, a husarak ugyanoly magasak, dacára Darányi és Auersperg miniszterek egyöntetű álláspontjának.

A tőzsdéről.

— Heti beszámoló. —

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde e héten teljesen a kiegyezési tárgyalások hatása alatt állott. A hét elején az osztrák miniszterek Budapestre való érkezése s ezzel együtt a kiegyezési tárgyalások újból való felvétele kedvező hangulatot teremtett a különösen bécsi vásárlásokra a két hitelrészvény, első sorban azonban a Magyar hitel néhány koronával javított árfolyamán. A hét folyamán azonban a hitelrészvény többszörös ingadozásnak volt alávetve, aszerint, amint a közös miniszteri tanácskozásokról a kiegyezést illetőleg kedvező vagy kedvezőtlen hírek kerültek forgalomba. A politikai események tehát elég alkalmat adtak a spekulációnak arra, hogy tevékenységét kifejtse, azonban az üzlettelenség miatt alig alakult ki jelentősebb forgalom. Egyébiránt a politikai események mellett még az üzleti konjunkturák megváltozása is befolyást gyakorol a tőzsdére különösen a vasipari értékekben. Általában véve a tőzsdének lefolyt hete kisebb-nagyobb ingadozások után végig megjavította az összes jelentékenyebb forgalmu értékek árfolyamait. Ezt az általános, bár csekély javulást ugyan a tőzsdén a kiegyezés várható véglegesítésével hozzák kapcsolatba, de azért jórésze van az áremelkedésnek abban is, hogy az őszi évad rendszeren élénkebb üzleti forgalma az árfolyamokat mind megjavítja. Az elmúlt hét végéhez képest javították árfolyamukat a Magyar hitel javult 5.25, az osztrák hitel 1.25, a Lezámitolóbank 1.75, Jeizálogbank 1.25, Hazai bank 1 koronával. A többi spekulatív értékek közül a Rimamurányi részvény egy koronával, az Osztrák államvasutak egy fél koronával visszaesett. A Rimánál a vaspiacz lanyhább üzleti menete, az Államvasutaknál pedig az osztrák vasutasok passzív rezisztenciája volt kedvezőtlen hatással a részvények áralakulására. A járadékok és befektetési értékek piacza, tekintettel a pénzpiacz hosszantartó feszültségére, még mindig igen nyomott az egyetlenegy 4%-os Magyar koronaiáradék kivételével, mely a múlt heti zárlat óta négytized százalékkal javította meg árfolyamát. A helyi érdekek piaczn csekély volt a forgalom. Átmenetileg keresett volt néhány építőipari részvény, a Ganz-féle vasöntő részvény s egy-két malomrészvény. A helyi forgalmi értékek közül a Budapesti közúti vasut 3 és fél koronát, a városi vasut három koronát emelkedett. A sorsjegyek közül a Hazai sorsjegyekben élénkebb forgalom volt, tekintettel annak október 5-i huzására, azonban anélkül, hogy azok igen alacsony árfolyamuk javult volna.

Valuták és devizák árváltozásai szerény keretben mozogtak. Berlinben a lefolyt heti irányzata nem volt egységes. A hét elején még ügylátszott, mintha a múlt hét elég szilárd irányzata folytatódna, de már a hét vége felé újra megkezdődtek a realizálások és ekként a legtöbb értékben a kínálat kerekedett felül. A forgalom a legszűkebb keretben mozog és azt is csak a hivatásos spekuláció bonyolítja le, míg a tőzsdén kívül álló körök még mindig idegenkednek új engagementokba való bocsátkozástól. A nyugati tőzsdék lanyhaja jelentése, az osztrák-magyar kiegyezési tárgyalások ellentmondó hírei az érdekelt köröket tartózkodóvá teszik, minekfolytán a börze kedvtelen hangulattal zárul.

Párizsban a tőzsde helyzete a múlt héten kedvezőtlenül alakult. A forgalom szűk határok között mozgott, az olykor fellendült üzletkedv csak egyes nemzetközi értékekre szorítkozott. Buzdító jelentések híján és a réz árának további hanyatlása

következtében az árfolyamok lassanként lemorzsolódtak.

Londonban ez a hét sem hozta meg az oly régóta várt üzletmenet élénkítését. Ellenkezőleg, a hangulat nyomasztóbb volt az előző hetinél. A nagyközönség teljesen távol tartja magát a tőzsdétől, a hivatásos spekuláció bonyolítja le a forgalmat. A tömeges kínálat következtében az árfolyamok egyre hanyatlanak, a kontinentális börzék jelentései sem szolgálnak buzdításul, úgy hogy a tőzsde kifejezetten lanyha irányzattal zárult a hét végén.

A budapesti értéktőzsdén az egyes papírok árfolyamait a múlt hetéhez viszonyítva, következő táblázat mutatja:

	okt. 5-iki	szept. 28-iki
Magyar 4 százalékos aranyjár.	110.50	110.—
" 4 " koronajár.	93.35	93.10
Orosz 5 százalékos államk.	91.—	85.50
Magyar hitelrészvény	755.25	744.50
Osztrák "	277.50	274.—
Hazai bank	473.50	278.—
Leszámitoló bank	432.50	472.—
Magyar jelzáloghitelbank	3320.—	430.—
Pesti magyar keresked. bank	594.—	3320.—
Kereskedelmi r. t.	574.—	592.—
Salgótarjáni kőszénbánya	544.—	570.—
Rimamurányi vasmű	540.—	546.—
Közuti vaspálya	528.—	529.—
Városi villamos	275.—	278.—
Déli vasút	280.—	154.—
Osztr. magyar államvasut	155.50	664.—
Adria tengerhajózási r. t.	407.—	405.—
Drasche-féle téglagyár	489.—	490.—

A gabonátőzsdéről.

Az időjárás az elmúlt héten is alig változott. Az idő tartósan száraz és derült maradt és csapadék alig fordult elő. A hőmérséklet e mellett enyhe és magasabb, mint más évek ez időtáiban. A mezőgazdasági munkálatok szempontjából esőzések igen kívánatosak volnának. A tengeri tőrése nagyobbára be van fejezve és kedvező eredményt szolgáltat. A vízállás erősen csökkent. A külföldön ugyancsak enyhe és száraz idő uralkodott. A külföldi piacokon az irányzat nem alakult egyöntetűen, a forgalom azonban nagyobbára gyenge maradt és az árakban jelentékenyebb változások alig fordultak elő. Amerikában az árak kezdetben gyengültek, később azonban kedvezőtlenebb ausztráliai hírekre, magasabb európai jelentésekre és élénkebb exportkeresletre ismét javultak és a múlt heti zárójegyzések körül maradtak meg. Argentiniában az időjárás a növényzet fejlődésére kedvező; az árak alig változtak. Tengeriben az elszállítások a múlt heti mennyiség kétszeresére emelkedtek. Angliában uszórakományok iránt a vételkedv gyenge maradt és csendes irányzat mellett a detailüzletben sem volt élénkebb forgalom. A hét végével a jegyzések egyébként mérsékelttel javultak. Párisban az irányzat, tekintettel a kedvező belföldi terméshozamra, csendes és az árak alig változtak. Berlin gyakrabbi és erősebb árhullámzást jelentett, mely egyenlegként a későbbi határidők erősebb emelkedésében nyert kifejezést. A többi kontinentális piacokon a hangulat inkább ártartó, a forgalom azonban mérsékelt. Nálunk a hét folyamán az összes cikkekben, különösen azonban kenyérmagvakban szilárd irányzat érvényesült, mely a határidőpiac eseményei és a gyenge kínálat által befolyásoltatva, rohamosan fejlődött. Takarmányezikkek is kellemebbek. A határidő felmondások nem hozták ama nagy szállítási bejelentéseket, melyeket általában vártak. Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza a hét elején csendes irányzatú volt. A kínálat ugyan tartósan mérsékelt maradt és főleg vagonárura szorított, de a malmok sem tanúsítottak különösebb vételkedvet és csak a vezető malomcsoport eszközölt nagyobb beszerzéseket. Az árbitokosok így az első napokban némi árendeményekre is voltak kényszerülve. A felmondások kezdetével és a határidőpiacra beállott ezzel kapcsolatos fordulat hatása alatt azonban készáru buza iránt is szilárdabb fellegős érvényesült. A malmok élénk keresletet tanúsítottak, melynek utóbb teljes mérvben nem is lehetett megfelelni, mert kínálat gyenge maradt és a felemelt árkövetelések is készségesen adták meg. Rozs az egész hét folyamán csak mérsékelttel volt kínálva és kezdetben csak csekély vételkedvet találtunk. Merkantil áru el volt hanyagolva és csak 5 fillérrel olcsóbb árakon volt elhelyezhető. Az ér-

deklódás azonban fokozatosan javult, a helyifogyasztás vételkedvet tanúsított és az emelkedett határidő-jegyzések által befolyásoltatva 10—15 fillérrel magasabb árak voltak elérhetőek. Az export tétlen. Árpá (takarmány és hantolási célokra) megfelelően volt kínálva, a fogyasztási kereslet azonban gyenge maradt. Vevők csupán a gyárosok voltak, míg Kőbánya részére alig volt érdeklődés. Az árak a múlt héthez viszonyítva változatlanok és budapesti paritásra 7.65—7.80 korona között maradtak meg. Maláta-ár-pákban állomásokon átvéve a forgalom továbbra is gyenge. Vevő csupán a belföldi fogyasztás maradt, mely csak finomabb áru iránt tanúsított érdeklődést, ily minőségben azonban szórványosan vannak kínálva. Merkantil áru alig részesül figyelembe. Zár a hét folyamán kellemes irányzatot követett. A kínálat mérsékelt maradt ugyan, de a gyenge keresletnek megfelelt és csupán a szilárdabb határidő-piacra való tekintettel volt szükséglet esetén néhány fillérrel több elérhető. Ó áru már alig kerül a piacra. Tengeri ó áruban csak szórványosan került forgalomba és helyben 6.70—6.80 k. között jegyez. Ut-tengeri jól van kínálva, de nem mutatkozik különö-sebb vételhajlam. Néhány eladás tiszavidéki állomá-sokon nov.-decz. szállításra 5.60—5.70 k. jegyzéseken történt, de ezek inkább csak próbavételek jellegével bírtak.

	80	1	2	3	4	5
szeptember	10.94	11.13	11.25	11.38	11.47	11.40
októberi buza	11.12	11.72	11.89	11.64	12.10	12.09
aprilis	9.44	9.54	9.82	9.74	9.73	9.77
októberi rozs	10.14	10.81	10.43	10.43	10.40	10.40
aprilis rozs	7.68	7.75	6.76	7.84	7.81	7.75
októberi zab	8.24	8.26	8.43	8.41	8.34	8.34
aprilis zab	6.73	6.78	6.80	6.85	6.82	6.77
maiusi tengeri						

Változások a Pesti Hazai Takarékpénztárnál. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület igazgatóságában — mint értesülünk — mozgalom indult meg azért, hogy az egész ügyvezetést reformálják s így az ügyvezetést egész új kezre tegyék le. A tanácskozások egyelőre csak a kulisszák mögött folynak, de annyi kiszivárgott, hogy Hevesi Ödön, a takarékpénztár vezérigazgatója, nyugalmába vonul. Az így megüresedendő vezérigazgatói állásra egyik legnagyobb bankunk második igazgatóját szeretné az igazgatóság megnyerni. De szó van arról is, hogy a vezérigazgatói állásra a Hazai Bank egyik kiválóan képzett igazgatóját fogják megválasztani. E változásokat az év végével fogják keresztülvinni.

A Gschwindt-féle gyár új vezérigazgató-helyettese. A Gschwindt-féle gyár részvénytársaság legutóbb tartott igazgatósági ülésén Gschwindt Ernő czélgjegyzői jogosultsággal vezérigazgató-helyettesé nevezte ki.

A Terna r. t. a vidéken. A Terna Élelmiszerek Nagykereskedése R. T., melynek a fővárosban már hat fiókja van — amint értesülünk — a vidéken szándékozik fiókokat létesíteni. Hír szerint több nagyobb vidéki városban szándékozik a részvénytársaság fióközleteket alapítani, az ezekre vonatkozó tárgyalások folyamatban vannak.

Teljes ülés a kamarában. A budapesti kereskedelmi és iparkamarában október 8-án délután 4 óra-kor teljes ülést tartanak, melynek napirendjére a szénhiányt és a kereskedelmi miniszter leiratát az élelmiszer-kartellekről és egyéb közérdekű kérdéseket tűzött ki a kamara elnöksége.

A szövetkezetek ügye. A pénzpiac bonyodalmai folytán válságba sodródott szövetkezetek ügyében a mai nap nem hozott jelentősebb változást. A segítő akció keresztülvételére alakult szindikátus tudvalegőleg a Budapesti giro- és pénztáregyletet bízta meg az adminisztratív teendők elintézésével s nevezett intézet — amint már megírtuk — valószínűleg már hétfőn hozzáláthat a munkához. Felette kívánatos, hogy az előkészítő munkálatok ne húzódjának el hosszú időre, mert némely intézetnél, habár az ultimón elég szerencsésen tustek, még egyre tart a lappangó válság. A szövetkezetekkel szemben a bankok most tartózkodó álláspontot foglalnak el és addig, míg a szanalási akció meg nem kezdődik, nem folyósítanak hitelt s a velük szemben támasztott igényeikkel a szanalási bizottsághoz utasítják a hitelt keresőket. Bár a szövetkezetek nagyrésze prekarijus helyzetbe került, számos szövetkezet minden különleges beavatkozás szükségessége nélkül eleget tesz

kötelezettségeiknek. Sikerült néhány intézet czégtét feljegyeznünk, olyan intézeteket, melyek a mai nehé viszonyok között is megállják a sarat és nem is veszik igénybe a segítő akció támogatását. Ezek:

- Magyar törlesztési bank m. sz.
- Fővárosi kölcsönös segélyegylet m. sz.
- Belvárosi polgári hitelszövetkezet
- Budapesti kölcsönös segélyegylet m. sz.
- Fő- és székvárosi hitelszövetkezet
- Fővárosi kölcsönös segélyegylet
- Fővárosi hitelintézet n. sz.
- Országos koronataraképzintár m. sz.
- Budapesti József- és Ferencvárosi korona-hitelszövetkezet
- Pestmegyei népbank m. sz.
- Korona takaré- és hitelszövetkezet
- Központi takarékpénztár és bank
- Magyar közgazdasági bank m. sz.
- Leszámitoló és hitelbank m. sz.
- Hungária takaré- és hitelszövetkezet

Mindenesetre kívánatos, hogy azokat a szövetkezeteket, melyek nehéz idők közepette bonitásukról bizonyosságot tettek, visszleszámitolók továbbra is támogatassák az eddigi hitelkeretek fenntartásával.

A vagonhiány. Sajnos, állandóan föltűnően kell tartani a vagonhiány kérdését. A teherszállítás nehézségei veszedelmesen szaporodnak s attól lehet tartani, hogy a teherforgalom teljesen megszakad. Különösen a gabona, liszt és tengeri exportjának olyan akadályai, amelyek hova-tovább teljesen illuzióriusá teszik a külföldre irányuló szállítást. Az államvasutak állomásain az árufelvételt több helyen beszüntették. A már földolt áruk elszállítására csak hetek múlva kerülhet sor. Kiszámíthatatlan különösen a kisebb gabonakereskedők kára, akik az árufelvétel beszüntetése következtében nem tudnak eleget tenni szállítási kötelezettségeiknek. Az őszi kampány beálltával az ország minden részéből vagonszámra exportálnának Fiume felé gabonát és tengerit, az államvasut azonban nem veszi fel az árut, — nincs kocsi, ami kocsi van, azt a nagyobb tömegű szállításhoz használják. A kisebb emberek anyagi érdekeinek nagy károsításával jár ez az intézkedés, amelynek sürgős orvoslása elkerülhetetlen szükség.

Uj szövetkezet. A pénzügyáság és a kisbankok kalamitái úgy látszik, nem vették el a kedvüket egyes vállalkozó szellemű faiseur-öknek, akik ismét egygyel szaporították a szövetkezetek számát. A legújabb szövetkezet, melyet ma jegyeztek be a budapesti czéghivatalnál, a „Részjeggy takarékegyesület m. sz.". Igazgatósága: Csillag Jakab, Erhardt Sándor és Freund Gyula. Felügyelő-bizottság: Szalay János, Glück Ignác és Winter Miksa.

Az aradi Westinghouse-gyár. Már sokszor volt szó az Aradon épülő Westinghouse-gyárról, melynek finanszírozását Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank végzi. A gyárnak — mint már jelentettük — nagyobb mérvű pénzügyi szubvenziót engedélyezett a kereskedelemügyi miniszter. Most a miniszter az 1907. évi III. t.-cz. I. §-ában meghatározott állami kedvezményeket a Kunz József budapesti magánmérnök által a franciaországi Westinghouse-féle gyárral együttesen Aradon létesítendő automobilygyár részére, a gyár üzemének megkezdésétől számított 15 évre szintén engedélyezte.

Felszámoló szövetkezet. Az Általános takarékbank szövetkezet, mely 1902. július 2-án alakult, felszámol. Érdekes, hogy a szövetkezet igazgatósága már az 1904 október 28-án tartott rendkívüli közgyűlésen elhatározta a felszámolást, de azt csak három év múlva, azaz 1907 szeptember 25-én jelentette be a czéghivatalnál. Felszámolól Schuller Frigyes választott meg. A szövetkezet üzleti helyisége Alkotmány-utca 21. alatt van.

Az osztrák cukorkartel. Az Egyesület Osztrák Cukorgyárak bizottsága — amint Bécsből jelentik — október hónapra öt százalékot tett szabaddá a kontingentált mennyiségből. Az árakat nem változtatták meg.

Betétt akvizíció. Mióta a pénzpiac helyzete a drágaság és pénzügyi szükség jelében áll, a kisebb bankok hallatlan erőfeszítéssel dolgoznak azon, hogy betéteket szerezzenek. Kisebb intézetek, szövetkezetek, 7%-ot is ígértek betétekért, sőt a nagyobb intézetek sem riadtak vissza áldozatoktól, ha betéteket lehetett szerezni. Rendszerint olyan formában biztosították a jó kamatozást a félnek, hogy 4½—5%-ot irtak a takarékkönyvbe, míg ½%-ot, külön levélben ígértek, mint bonifikációt. Most azonban már ott tartunk, hogy utazó tisztviselők is járkálnak az országban, akiknek az a feladatuk, hogy az intézetek részére betéteket szerezzenek. Egyik elsőrangú pénzintézetünk is utaztat mostanában a Dunántulon, olyan

intézet, mely betétek tekintetében nemcsak milliókkal, hanem száz milliókkal rendelkezik. A betét-utazó nemrégiben — mint értesülünk — Esztergomban, Szombathelyen és Szentgotthárdon is megfordult s az ottani pénzügyintézeteknél betét ügyében tárgyalt, melyért 5%-ot is hajlandó volt fizetni netto, vagyis úgy, hogy a tőkekamatadót a budapesti intézet viseli. Szóval, ma a pénzt igen jól lehet kamatoztatni.

A Vásárcsarnok ellátó szövetkezet átalakulása. A Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezte a középponti vásárcsarnokban betöltött hatósági közvetítő tiszterét lemondott, mert a főváros szabályrendelete által megkötött nem tudta kellőképpen azt a feladatát betölteni, hogy a budapesti piac fogyasztóit állandóan és olcsón lássa el közvetlen a termelőkötől származó élelmi cikkekkel. A szövetkezet újonnan szervezkedett s czime jövőben: Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezte.

Ráth Péter és a szénhiány. A Kassa—Oderbergi Vasut vonalain naponta átlag 600—700 vagon szén szállítanak Magyarországra. A társaság tehát nagymértékben mozdítja elő a szénhiány enyhülését. A társaság vezérigazgatója rutkai Ráth Péter udv. tanácsos, személyesen utazik hetenként a vasutvonalon, hogy az órási mennyiségű szénzállítással előállított forgalom kellő lebonyolításáról gondoskodjék. Ráth Péter agilis igazgatása mellett a Kassa—Oderbergi vasut tehát a szénmizériák elhárításánál jelentős szerepet tölt be.

A székely akció öt esztendeje. A földművelésügyi minisztérium székelyföldi kirendeltsége a sepsiszentgyörgyi kiállítás alkalmából összefoglaló jelentésben számol be működésének öt esztendejéről. Öt év alatt a székely akció körébe vont vármegyékben 206 falusi gazdakört szervezett 10.971 taggal. Mikor a székely akció megindult, 63 népkönyvtár volt, ma 222 van a Székelyföldön, legnagyobb részük a gazdakörök kezelése és használata alatt. A falusi gazdakörökből keletkeznek a Székelyföldön is társadalmi szervezkedés további alakulatai, a különböző szövetkezetek is. Az 1906. év végén volt a székely vármegyékben 163 hitelszövetkezet, működésük felőlelte 534 község lakosait, volt 35.314 tagjuk 50.507 üzletrészesel, amelyek értéke 2.616.160 korona, ebből be volt fizetve 1.770.200 korona; a betétek összege örvendetesen emelkedő irányzat mellett 2.276.500 korona, tartalékalapjuk pedig 386.900 korona.

A Vásárpénztár R. T. felszámol. A Budapesti marhavásártéri vásári pénztár r. t. — mint értesülünk — október folyamán rendkívüli közgyűlést tart, mely kimondja a felszámolást, mert a társaságnak a fővárossal kötött szerződése az év végén lejár és többé nem újítják meg. A részvénytársaságot — mint ismeretes — 1.2 millió K alaptőkével 1897-ben a Pesti magyar kereskedelmi bank és a Magyar lezártító és pénzváltóbank alapította.

A Hazai Bank igazolványai. A Hazai Bank Rvt. figyelmezteti ama részvényeseit, akiknek birtokában ¼ Hazai Bank részvényekről szóló igazolványok vannak, hogy ezek az igazolványok a közgyűlés határozata értelmében csak folyó hó 31-ig maradhatnak forgalomban. Azok az igazolványok, melyek a mondott időpontig nem cseréltek be részvényekre, tőzsdei eladásra kerülnek és a befolyó összeg a jogosultak javára betétként kamatoztatik.

Vidéki intézetek zavarai. Eszékről jelentik: Az első horvát takarékpénztár észéki fiókja nyilatkozatot tesz közzé, melyben kijelenti, hogy nem vette át a fizetési nehézségekkel küzdő észéki Kereskedelmi és Iparbank vezetését, hanem az utóbb említett bank részvényesei többségének kérésére egy tisztviselőt delegált a hajba jutott bankhoz a felszámolás ellenőrzése céljából. Az első horvát takarékpénztár semmiféle szavatosságot nem vállal a betétek fedezésére vagy a hitelezők részbeni vagy egészbeni kielégítése tekintetében. Egyébként a zavarokba jutott bank ügye kedvezőbbre fordult, a visszszámítók meghosszabbították a hiteleket, a betevők pedig hat havi moratoriumot engedélyeztek. — A Niemci takarékpénztár ellen tegnap csődöt kértek, mert a bíróságokivüli egyezség alig fog sikerülni. A megszokott Zsivkovics igazgató a legnagyobb rendetlenségben hagyta vissza a takarékpénztárt. A mitroviczai ügyészség megindította ellene az eljárást.

Az állami lovak árverése. A Tattersallban tegnap árverezték el az állami ménesekből kisorolt fiatal kanczákat. Az összes felhozott lovak elkelték és pedig 1350 korona átlagárban. Árverés alá 85 darab ló került, amelyekért összesen 117.450 korona folyt be. Legdrágábban kelték el a fogarasi ménesből két behajtott fiatal kancza (4700 koronáért); a kisbéri ménes „Kistory 13” nevű kanczája (2800 koronáért); a bábolnai ménes „Shagya” nevű kanczája (1620 koronáért); a mezőhegyesi ménesből „Shaunon 1” nevű fiatal kanczája (2000 koronáért). A Tattersallban e hó 7-én délután kezdődik az angol telivér lovak árverése, amelyekre már eddig is 75 darab, jórésben a pályán ma is szereplő versenylovak jelentettek be.

Uj optikai gyár részvénytársaság. A C. P. Görtz optikai szerek gyára, melynek főtelepe a Berlin melletti Steglitz-ben van — amint értesülünk — Magyarországon is fiókot szándékozik alapítani. Az új fiókgár részvénytársasági formában jönne létre s a telepet Pozsonyban akarják felépíteni. A részvénytársaság alaptőkéje még nincs megállapítva.

Sorsolás. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület nyerevénykönyveinek október 5-én d. u. 4 órakor megtartott sorsolásánál 600.000 koronás főnyeremény a 4207 sor 13. számú sorsjegyre, 50.000 koronás nyeremény a 1829 sor 50 számú sorsjegyre, 20.000 koronás nyeremény a 2047 sor 07 számú sorsjegyre esett. Ezenkívül több kisebb nyereménnyel huztak ki sorsjegyeket.

Az új orosz kölcsön ügye. Mai számunkban jelentettük, hogy Kokovcev orosz pénzügyminiszter Párizsban Clemenceau miniszterrel tárgyal s hogy e tárgyalásokat egy új orosz kölcsön ügyével hozzák összefüggésbe. Most Párizsból azt jelentik lapunknak, hogy e tárgyalásokat az utolsó órában sikeresen befejezték. Amint összeül a дума, az orosz kormány betérjeszi a felveendő kölcsönre vonatkozó javaslatot. Addig a francia bankok hatlandók száz millió franknyi előleget folyósítani a felveendő kölcsönre. Az 1906. évi orosz kölcsön e hírek kapcsán a kontinentális, valamint a budapesti tőzsdén jelentősen emelkedett.

San Marino kölcsöne. San Marino köztársaság az olasz kormány jóváhagyásával a genuai Fratelli Caserato bankháznál 12½ milliónyi sorsjegykölcsönt kötött, melyet 25 líras címletekben bocsátanak ki.

A petroleumipar köréből. Amióta a legutóbbi karteltárgyalások eredménytelenül végződtek, csökkenőben van a petroleum ára. A galicziai Drohobyczban a ciszternákban szállítandó kőolajat (hordó és adó nélkül) 5 koronáért ajánlják, ab ott, métermázsánként. A Vacuum Oil Company r. t., mely amerikai tőkével létesült s Almás-Füzitön létesített gyárat, most a kannákban való szállítást akarja meghonosítani, úgy, hogy a vállalat szállítana a fogyasztóknak kőolajat, kisebb mennyiségben, a közvetítő kereskedelem megkerülésével. Szakkörökben az a nézet, hogy ez az üzlet nem lesz meghonosítható, mert a gyár nem rendezkedhetik be arra, hogy számtalan kis fogyasztónak hitelezzen, mi pedig a petroleumnál, mely 3 havi hitellel adatik el, elkerülhetetlen. A pénzpiac feszültsége nyomásztól fog hat a kisebb finomítókra, sőt egynehány nagyobb gyár-alapítási terv kivételét is hátráltatja. Szó van róia ugyanis, hogy a Kreditanstalt egy nagyobb finomítót épít Ausztriában, hol azonkívül francia tőkével is akarnak egy finomítót létesíteni, de ezek a tervek, amíg a pénzpiac helyzete gyökeresen nem javul, aligha valósulnak meg.

A mezőgazdasági szesztermelők és a szeszadó-reform. Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete gróf Széchenyi Géza elnöke alatt igazgató-választmányi ülést tartott, amelynek legfőbb tárgyát a szeszadó-reform dolga képezte. Az ülésen amelyen résztvettek: Frankl Ede, Darányi István, Léderer Arthur, Léderer Károly, Goldfinger Gábor, dr. Szilágyi Gyula és dr. Hérics Tóth Jenő, Elek Ernő stb., elhatározták, hogy amennyiben szükségesnek mutatkoznék, még október hó folyamára országos értekezletet hívnak egybe abból a célból, hogy a mezőgazdasági szeszérdekeltség minél számosabb képviselőiből alakuló monstre-küldöttség járjon a földművelésügyi és pénzügyi miniszterek elé, mely különösen a termelési jutalom változtatlan fenntar-

tását valamint ezzel kapcsolatban a mezőgazdasági szeszgyártás egyéb érdekeinek kellő méltánylását kérje. Az országos értekezletre vonatkozólag elhatározták továbbá, hogy e részben a propagandát az egyesület a magyar korona országainak egész területére kiterjeszti és oda fog hatni, hogy ezen az értekezleten a szesztermelő érdekeltség egyöntetű állásfoglalásra minél pregnansabban kidomboríttassék. Az ülés folyamán Zorád István ügyvezető titkár tett előterjesztést a szesztermelést érdeklő, különböző kormányintézkedéseknek közvetlen közlése érdekében a szakminiszterekhez intézendő felterjesztés tárgyában.

Vidéki pénzügyintézet hírek. A Magyarországi Pénzügyintézet Országos Szövetsége az alábbi vidéki pénzügyintézet változásokról nyert értesülést. A pénzügyintézet alakult a beszercezenaszódmegyei Bethlen községben „Minervi hitel- és gazdasági intézet részvénytársaság” czég alatt 100.000 korona alaptőkével. „Borgóvölgyi takarékpénztár részvénytársaság” Bolgoprundon 60.000 korona alaptőkével új takarékpénztár alakult. Eperjesen községi takarékpénztár van alakulóban. „Füzesabony és vidéki takarékpénztár részvénytársaság” czéggel 200.000 korona, 1000 darab 200 korona névértékű részvényre oszló alaptőkével új pénzügyintézet alakult és kezdte meg működését a hevesmegyei Füzesabonyban. „Hatvani munkáshitel részvénytársaság” czéggel 20.000 korona alaptőkével Hatvanban új hitelintézet alakult, mely a munkások hitelügyeit akarja szolgálni. „Bank és takarékpénztár részvénytársaság” czég alatt a Horvát-szlavonországi Krapina-Topliczán 200.000 korona alaptőkével új pénzügyintézet alakult. „Délmagyarországi közzgazdasági bank részvénytársaság” Lugoson” czéggel 500.000 korona alaptőkével Lugoson új pénzügyintézet van alakulóban. „Módosi népbank részvénytársaság” czég alatt 100.000 korona alaptőkével új pénzügyintézet alakult a torontálmegyei Módoson. „Nagyiklódi mezőgazdasági bank részvénytársaság” czéggel 50.000 korona alaptőkével új pénzügyintézet alakult Nagyiklódon. „Paksi takarékpénztár részvénytársaság” czég alatt 200.000 korona alaptőkével, mely 1000 darab 200 korona névértékű részvényre oszlik, új pénzügyintézet van alakulóban Pakson. „Topolyai népbank részvénytársaság” czég alatt 200.000 korona alaptőkével, mely 2000 darab, egyenként 100 korona névértékű részvényre oszlik, új pénzügyintézet van alakulóban Bácsstopolyán. „Horvát kisbirtokos-bank részvénytársaság” (Zágráb) czéggel 250.000 korona alaptőkével új pénzügyintézet alakult Zágrábban. A Beregszászi kereskedelmi és iparbank r. t. legutóbbi rendkívüli közgyűlésén tudomásul vette az igazgatóság azon elhatározását, hogy a 200.000 koronás alaptőkéjének 400.000 koronára való felemelése tárgyában hozott határozat oly értelemben vitetett keresztül, hogy 1000 darab 100 korona névértékű részvény elhelyeztetett, a további 1000 darab kibocsátási időpontjának megállapítása pedig az igazgatóságra bízott.

Amerikai magyar bank. A Norddeutscher Lloyd volt igazgatója, Pilis F. részéről annak közlésére kértük fel, hogy nem felel meg a valóságnak az a hír, mintha az amerikai magyar bank igazgatósági tagságát elfogadta volna.

A Hazai bank r. t. figyelmezteti ama részvényeseit, akiknek birtokában ¼ Hazai bank-részvényekről szóló igazolványok vannak, hogy ezek az igazolványok a közgyűlés határozata értelmében csak f. hó 31-ig maradhatnak forgalomban. Azok az igazolványok, melyek a mondott időpontig nem cseréltek be részvényekre, tőzsdei eladásra kerülnek és a befolyó összeg a jogosultak javára betétként kamatoztatik.

Ujabb fizetésképtelenségek. Napról-napra szaporodik azoknak a czégeknek a száma, melyek moratoriumot kértek vagy inzulvenziát jelentettek. Az újabb esetek a következők: Brunner és Krausz budapesti kézműáru-kereskedők moratoriumot kértek hitelezőiktől. Wagner Károly fűszerkereskedő is moratoriumot kért. Kovács Bálint műlakatos fizetésképtelen. Grauer Géza fűszerkereskedő bejelentette fizetésképtelenségét. Hartmann Miklós kézműáru-bizományi kereskedő hitelezőitől moratoriumot kért. Singer J. és Társa kefe- és konyha-berendezési czég fizetésképtelen. Adler Jakab ékszerkereskedő beszüntette fizetését. Mocsáry és Woittitz paszomántáru-gyáros-czég fizetésképtelen. Arukért 250.000 koronával tartozik, pénztartozásai 180.000 koronára rugnak. Porosch József liszt- és korpa-kereskedő fizetés-

Kapható, míg a készlet tart, egyedül:

ÖRÖM SÁNDOR

levélpapír-áruházában,

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 17. szám.

244 darab III. osztályú alumínium-fóli 90 fillér

Világ-rekord!!

100 darab egész finom csontlevélpapír, 100 darab színes bélelt borítékkal összesen 200 darab. Egy korona 20 fillér, 1000 drb. Kohinoor cigarettá-hüvely ragasztás nélkül 2.10 K. Vidékre csak utánvétel, vagy a pénz beküldése mellett. Csomagolás nem lesz számítva.

144 darab I. osztályú alumínium-fóli 1.80 kor

Világ-csoda!!

144 darab II. osztályú alumínium-fóli 1.20 kor

képtelen. Löwy F. debreczeni férfi-divatáru-kereskedő beszüntette fizetéseit. Wolf Jakob óbecsei kereskedő fizetéképtelen. Fesselhofer József nagykanizsai fűszer- és csemegekereskedő, kinek üzlete 67 éve áll fenn, mint már jelentettük, fizetési zavarokba jutott. Fesselhofer ezt azzal indokolja, hogy utóbbi időben 33 fogyasztási szövetkezet folytatott ellene versenyt, minek következtében elvesztette legjobb vevőit. Az egyesületi tárgyalások folyamatban vannak és jó eredményt ígérnek. Az árutartozások 26.460 koronára rugnak s az árukészlet értéke 5000 korona. Fesselhofer 25 százalékos kiegyezést ajánl hitelezőinek. Baumgartner J. Lajos zólyomi kézmű-kereskedő-czég 163.000 korona tartozással és 110.000 korona aktívával fizetéképtelen.

Az osztályországi máj huzásán a következő nyereseményeket sorsolták ki:
 13.000 koronát nyert: 69929.
 10.000 koronát nyert: 32366.
 5000 koronát nyertek: 24973 65580 69833 102122.
 2000 koronát nyertek: 1564 11898 14873 16251
 16324 21209 31757 36555 43622 44155 51443 52005
 52424 55156 58167 60486 65046 65602 69733 71401
 74111 84255 84082 90436 91044 95291 96030 98695
 98952 102045 111485 112055 112951 120279 124085.
 1000 koronát nyertek: 5645 9575 12502 15108
 15726 16017 17584 18252 22962 22291 24566 29813
 42309 48546 49059 49261 51408 62551 64993 65118
 65651 66981 72703 75947 76452 77333 78392 82864
 85132 85628 87645 89596 89459 89514 91866 92907
 94963 96446 997228 99283 103010 107436 108909
 109318 109137 112459 114809 117796 120907 121692.
 500 koronát nyertek: 4161 8046 9947 10491 13185
 17749 24840 26223 29858 30867 32279 33101 33691
 34288 38409 38631 41762 44012 47580 47978 50551
 51182 52061 55705 57825 64433 64040 66864 66999
 66369 66711 67487 68723 68010 70517 70316 74337
 74152 78833 85746 89943 90933 92647 92026 92935
 95088 98391 100908 103727 105439 105643 106939
 108062 112938 114014 118540 119677 123478 124886.

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Tőzsdei hangulatok.

Amikor a rómaiak valami köztisztviselőre, díszes méltóságra pályáztak, azokat a sebhelyeket mutogatták, amelyeket csatákban a hazáért szenvedtek. Jó lesz megjegyezni a börzéseknek is, akkorra, mire tőzsdetanácsosi választásra kerül a sor. Majd aztán megmutogathatják a sebeket, sőt a zsebeket is, inkább panaszkodva ugyan, mint dicsekedve, mert annyit még keveset szenvedett a spekuláció az értéktőzsdén, mint az utóbbi években. Először jó volt a pénzpiacz, de baj volt a politikában. Azután rendbe jött a politika, de kezdődött a baj a pénzpiaczon. Legutoljára meg mindakettőnél baj volt.

Most azután ott tartunk, hogy sehol sem tartunk. A vezértitkár ur megfogta a nagybetegnek, a pénzpiacznak a pulzusát s kijelentette, hogy aggodalomra nincs ok, nem pusztul el a beteg, hanem a receptet, azt elfelejtette megírni, orvosságot nem adott és szaladt haza, mint a bécsi professorok, ha vége van a konzultációnak. Hanem azért javul a beteg és állapotával már nem foglalkozik annyit a tőzsde. Van helyette más, ami foglalkoztatja. Megint a politika kerül előtérbe a tőzsdén. A másik betegség, amire már régóta kavarják az orvosságot. És most a tőzsde, éppen úgy, mint az egész közvélemény, azon tűnődik, megcsinálják-e az orvosságot és hogy le tudja-e nyelni az ország azt, amit kifőznek.

Ha jól akarnák csinálni a dolgukat azok, akik az orvosságot főzik, annak olyannak kellene lenni, mint a parika, amiről tudvalevőleg azt tartják: magyar-nak orvosság, németnek halál. Azonban aligha lesz ez így, hanem megfordítva. Egyelőre azonban nem a jövő izgatja a tőzsdét, hanem a jelen, legalább a börze hasznosíthatja azt a herce-hurczát, ami most folyik, mert aszerint igazodnak a kurzusok csáléra és

hajsza, akarom mondani baisse-re és hausse-ra, milyen hírek jönnek a kiegyezésről. Rendesen örül annak a tőzsde, ha nagyon ugrálnak az árfolyamok, van fluktuáció. De ezt főleg akkor lehet hasznosítani, ha van megbízás. Az pedig mostanában nincs és az emberek nem mernék „bedülni”. Reggel még jó híreket hoznak az újságok, de mire valaki megbízást ad, már valami kedvezőtlen neszelt meg a tőzsde; délnben még párás hausse bontogatta szárnyait, egy órával később már ott terpeszkedett a baisse.

Tipp pedig, amit használni lehetne, nincs. A legjobb tipp mostanában: nem játszani. A börzések megpróbálnak mindent, hogyan lehetne valamit halálni. Az egyik összegyűjti a szivarvégeket, kiutazik Dánosra, hogy megvesztegesse az öregbrest, talán megtud tőle valamit. A másik hordárnak öltözködik és oda áll a miniszterelnöki palota elé, talán elküldik valami levéllel s így jut egy morzsányi hirhez. A harmadik beáll fiakkeresnek, talán ő viszi majd a minisztereket és meghallja, mit beszélnek a háta megett. A negyedik fölcsapott pinczérnek és fölszolgált a Park-klubban adott vacsorán, de ő sem tudott meg semmit. De neki legalább megvolt az a haszna, hogy elmondhatta azt, amit kevés hitsorsosa: résztvettem a Park-klubban egy vacsorán.

Másként már kevesebb a baj, amivel foglalkozni kéne a börzén. Elcsönvesedett a fa-válság. Lesz még virág, azaz haszon a fán. A fakeskedők börzében a „Venezia”-kávéházban, melyet az utóbbi időkben „Inzolvencia-kávéháznak” akartak elnevezni, nyugodtan pikkolóznak tovább a törzsvendégek. Most azonban vidéken kezdenek sirni az üzletemberek, hogy rosszul mennek a dolgok. Amire a gazdák azt felelik, hogy menjenek ki a földekre s ott sirjanak, hogy nincs eső, mi nagy baj az őszi munkáknál. A szövetkezetek és kisbankok dolgában is nyugság van. Sőt némelyik fényes portált és új berendezést csináltatott, mintha olyan jól menne neki, akár valami hatalmas banknak.

Éppen egy ilyen zsebkidású bankról volt szó a napokban a tőzsdén, amely olyan fényes berendezést csinált, hogy akármelyik milliós intézet megirigyelheti.

— Ott jártam a napokban — mondja valaki — mondhatom, gyönyörű a berendezés.

— Azután mit csinált maga ott — kérdik tőle — csak nem ment el a jó dolga, hogy betétet vigyen oda. Vagy talán... isten mentsen, váltót nyújtott be?

— Sem az egyiket, sem a másikat nem cselekedtem — mondja a kérdező — csak azt néztem, mit vehetek meg majd, ha ott — licitáció lesz.

(Két öreg krajczár, azok közül a bizonyos vörös rézkrajczárok közül, beszélget egy harisnya mélyén.)

Az egyik: Na, szépen vagyunk, már bennünket sem hagynak nyugodni, ezt kellett megérnem, vagy ahogyan a Lipótvárosban mondják, megélnem öreg napjaimra.

A másik: Öregem, ennek így kell lenni, itt kell hagyni a nyugalmas otthont, így kívánja a becsület.

Az egyik: Persze, most jók vagyunk. Most mi is számba jövünk. Azelőtt csak ugynevezett „Niemand”-ok voltunk és a mesékben, közmondásokban szerepeltünk. Most mi is pénzszámba megyünk.

A másik: Értse meg, a czég becsületéről van szó. Tegnap kijött a főnök és azt mondta a pénztárosnak, No Adolf, holnapra jól megkösse ám a kravátlját, különben fölakaszthatja magát vele, mert fucses lesz az állása. Tudja mi lesz holnap? Fizetési nap. Amit az októberi terminusra kötöttek, buzát, rozscát, az után be kell fizetni a különbözetet a Giro-ba. Azután elszaladt a bankba pénzért. Egész délelőtt járkált az irodában és tépte a parókáját. Nem tudott annyit kapni amennyi kellett. Az egész iroda a zsebében kotorászott. A disponentstől kezdve a praktikánsig mind kiguberálta a pénzét. De még mindig hiányzott. Két krajczárról volt szó. Pedig

tudja, a leszámoló iroda kérelmelhetetlen és képes inzolvensnek jelenteni a czéget, ha csak egy krajczár is hiányzik a differenciából. Ekkor támadt a pénztárosnak az a mentő ötlete, hogy bennünket is előszed.

A másik: Azt hallottam, mikor mondta: „Van itt kérem egy régi harisnya, ami az öreg nagyságtól maradt, aki abba gyűjtögette a pénzt és most süll ki, hogy neki volt igaza, mert ez a legbiztosabb takarékpénztár, ha nem is fizet kamatot. A többit, néhány régi pénzdarábot, ami benne volt, önkátokát, lázsiásokat és máriásokat, már mind eladtam, csak éppen két régi krajczár maradt benne.

Az egyik: Emlékszem már. A máriás káromkodott is és azt mondta, máriás hunczut legyek, ha értem, miért háborgatnak öreg napjaimra.

A másik: No lássa. Hiszen én is mérges vagyok és már olyan vörös vagyok a méregtől, milyen csak egy vörös rézkrajczár lehet, de hát így kell annak lenni.

Az egyik: De azért még sem értem. Azért dobálnak bennünket ide-oda, hogy holnap a gabona-tőzsdei tudósítók beirhassák a lapjaikba: mindent differencia befolyt, az utolsó vörös rézkrajczárig?...

Ezt az alábbi levelet a Bristol-szállodában tartott árverésen vettem meg, azok közül a dolgok közül való, melyek az itt járt nagy művész hátrahagyott ingóságai u. m. szivarvégek, babér- és szerelmes levelek, eladásra kerültek. Ime:

Mester!

Hallottam, hogy Ön kíséretével és 26 ládájával együtt ideérkezett. Ide, Sóheropoliszba, hogy itt a saját jó tüdeje kárára és a mások rossz tüdeje javára énekeljen. Hallottam, hogy olyan nehezen jött és alkudozni hagyott magával, akár egy bankdirektor, akitől prolongációt kérnek, de amilyen nehezen jött, olyan hamar eltávozott. Én csak azért írok Önnek, mert hát úgy szegről-végről kollégák vagyunk, tehát üdvözölni akarom. Ugyanis én azért jöttem a világra, hogy a szegénysorsu tüdőbetegeken segíteni lehessen, innen a nevem a Jó-szív sorsjeggyel ellentétben Rossz-tüdő sorsjegy. Szintazonképpen Ön is azért járt itt, hogy pénz álljon a kórházhoz. És tisztelteljes üdvözlésem kapcsán nem hallgathatom el azt a megjegyzésem, hogy én ezt néhány ezer társammal egyetemben, olcsóbban csináltam s több jutott a rossztüdejű embereknek, mint így. De legalább Ön tudomást vett a rossztüdejűeken kívül a rosszmájú emberekről, kik a művészetén kívül még azt sem méltányolták, hogy Ön megdicsérte a fejedelmi Dunát és a királyi palota szépségeit.

Hogy ezt a levelet megírhatom, azt az én nagy szerencsémnek köszönhetem. A régi gazdám ugyanis, akinél be voltam csapva, másokat csapott be és én kiszabadultam a vasketreczemből. Mikor a ketreczemét kinyitották, nagy volt a megrökönyödés, mert helyettem és más kollegám helyett pornografikus képeket találtak. Így kerültem az új gazdámhoz s az alatt, míg ő, aki bankár, a felesége önagságát élesztette, mert elájult, hogy nem mehetett el Önt meghallgatni, szabadon maradtam a pulton és megírtam ezt a pár sort.

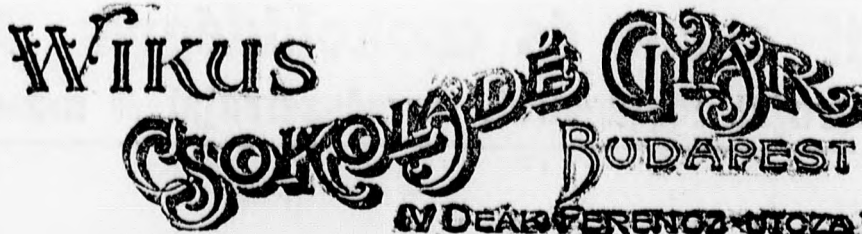
Mondom, az én szereplésemmel jobban jártak a tüdőbetegek. Ha nem lennének olyan átkozottul rosszak a pénzüviszonyok, talán ismét velünk próbálkozna az az egyesület s azt hiszem, nagyobb anyagi sikerrel. Különben a pénzüviszonyok Önt nagyon kevésbé érdeklik, Önt, aki ellentétben a „pauvre Henri”-vel, gazdag Enrico s akinek nagyon jó véleménye lehet a budapesti piacz felvevőképességéről, hogy még olyan drága papirosokat is el lehet itt helyezni, mint annak az előadásnak a jegyei.

Egyebekben, bocsássa meg nekem Mester, ez az önreklámot, de — Öntől tanultam.

Egy Szanatorium-sorsjegy.

Mivel a közjegyzők a váltóúvasokkal nagyon elfoglaltak, a másolatot nem hitelesíthette:

Kova.

OR

szám.

Gabonatözsde.

Az általános hausse-irányzat mára elgyengült s a tegnapi rohamos áremelkedéseket ma némi gyengülés követte, amit különben természetes reakciónak lehet tartani. Valamivel gyengébb külföldi jegyzések, de főleg tetemes nyereségrealizálások voltak okai az árak hanyatlásának. Ma is mindössze 24.000 méterruzsza búzát mondtak fel és ezeknek eladása semmi nehézségbe sem ütközött. A készáru-piaczon pedig ma még a rendesnél is jobb vásárlási kedv mutatkozott és az árak szilárdak maradtak. A készáru-piaczon malmaink ma élénk keresletet tanúsítottak és mintegy 40.000 mm. keit el, mely közül rakományok 5 fillérrel drágább, vagonáru változatlan áron kelt el. A többi cikkek iránya változatlan. A határidőpiacra a mai nap inkább a realizálásoké volt, mert már maguk a spekulánsok is nagyok és terhesnek tartják a hausseengementeket. A mai forgalom sokkal gyengébb volt, mint a heti üzlet lefolyása után várni lehetett és olykor egészen megakadt, különösen, amidőn Berlinből az olcsóbb jelentések beérkeztek. Felmondott 24.000 mm. buza, 10.500 mm. rozs és 29.000 mm. zab f. hó 10-én leendő átvételre.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 300 mm. 78 kg. 23.10 korona, 450 mm. 78 kg. 23.35 korona, 150 mm. 78 kg. 23.35 korona, 100 mm. 78 kg. 23.30 korona, 100 mm. 78 kg. 23.20 korona, 200 mm. 77.5 kg. 23.30 korona, 300 mm. 77.5 kg. 23.35 korona, 600 mm. 77.5 kg. 23.10 korona, 200 mm. 77.5 kg. 23.10 korona, 100 mm. 77.5 kg. 22.75 korona, 1000 mm. 77.5 kg. 23.30 korona, 100 mm. 77.5 kg. 23.10 korona, 150 mm. 77 kg. 23.20 korona, 100 mm. 77 kg. 23.— korona, 200 mm. 77 kg. 23.10 korona, 600 mm. 77 kg. 23.20 korona, 100 mm. 77 kg. 22 korona, hibás, 500 mm. 77 kg. 23.10 korona, 400 mm. 77 kg. 23.20 korona, 200 mm. 77 kg. 23.05 korona, 1000 mm. 77 kg. 23.50 korona, 1000 mm. 76.8 kg. 23.45 korona, 500 mm. 76.5 kg. 23.10 korona, 100 mm. 76.5 kg. 22.80 korona, 100 mm. 76.5 kg. 22.80 korona, 200 mm. 76 kg. 22.90 korona, 100 mm. 75 kg. 22.60 korona, 100 mm. 74.5 kg. 22.40 korona, 500 mm. 74 kg. 22.70 korona, 100 mm. 74 kg. 22.20 korona.

Pestvidéki: 200 mm. 79 kg. 23.20 korona, 300 mm. 78 kg. 23.10 korona, 650 mm. 77.5 kg. 22.85 korona, 500 mm. 77.5 kg. 23.10 korona, 400 mm. 77 kg. 22.90 korona, 200 mm. 76.5 kg. 22.90 korona, 800 mm. 76 kg. 22.90 korona, 100 mm. 74 kg. 22 korona.

Fehérmegyei: 1000 mm. 79.5 kg. 23.20 korona, 150 mm. 78 kg. 22.90 korona, 100 mm. 72.2 kg. 22.90 korona, 300 mm. 77 kg. 22.70 korona.

Bácskai: 4000 mm. 77 kg. 23.05 korona, 5000 mm. 77 kg. 23.50 korona, nov. száll. 5000 mm. 76.5 kg. 22.90 korona.

Felsőmagyarországi: 130 mm. 76 kg. 22.45 kor.

Tolnai: 1000 mm. 78 kg. 23.20 korona.

Törökbecsei: 1300 mm. 77 kg. 23.05 korona, 1470 mm. 76.3 kg. 23.05 korona.

Zentai: 1500 mm. 77 kg. 23.05 korona, nov. száll.

Raktári: 500 mm. 76.8 kg. 22.90 korona.

Rozs: 300 mm. 19.80 korona, 3 hó, 500 mm. 19.20 korona kpí. par., 700 mm. 19.25 korona kpí. par.

Zab: 100 mm. 16.49 korona, kpí., 100 mm. 16.10 korona, kpí.

Az árak 100 kg.-kint koronákban értendők.

Budapesti gabonaforgalom.

1907. október 3-tól október 4-ig.

Erkezett:	Elszállított:
Buza 25350	8230
Rozs 3514	434
Arpa 9580	612
Zab 3759	3013
Tengeri 1073	6708
Liszt —	6134
Korpa 100	1717

A határidőpiacra köttetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
 Buza októberre 11.48, 11.50, 11.45, 11.40.
 Buza 1908. áprilisra 12.12, 12.10, 12.14, 12.09, 12.07, 12.10, 12.06, 12.11, 12.07.
 Rozs októberre 9.72, 9.73, 9.70.
 Rozs 1908. áprilisra 10.46, 10.48, 10.40.
 Zab októberre 7.76, 7.77, 7.75.
 Zab 1908. áprilisra 8.42, 8.39.
 Tengeri 1908. májusra 6.81, 6.83, 6.79.

Déli 1 órákor zárulnak

Buza októberre	11.39—11.40
Buza 1908. áprilisra	12.06—12.07
Rozs októberre	9.69—9.70
Rozs 1908. áprilisra	10.39—10.40
Zab októberre	7.74—7.75
Zab 1908. áprilisra	8.35—8.36
Tengeri 1908. májusra	6.80—6.81

Délutáni forgalom.

Délután alig változott az irányzat; s az árak tartottan záródtak.

4 óra 30 perczkor zárulnak

októberi buza	11.40	11.41
áprilisi buza	12.09	12.10
októberi rozs	9.77	9.78
áprilisi rozs	10.40	10.41
októberi zab	7.75	7.76
áprilisi zab	8.34	8.35
májusi tengeri	6.77	6.78

Értéktözsde.

Ma az előtözsden ingadozó volt az irányzat és aszerint alakult az üzlet képe, hogy milyen hírek érkeztek a tőzsdére a kiegyezési tárgyaokról. Általában véve a forgalom eléggé élénk volt és a beérkező kiegyezési hírek nyomán mozgalmas képet nyújtott a tőzsde. A déli tőzsdére a külföldi börzék-ről is kevésbé biztató jelentések érkeztek s a politikai hírek nem kevésbé érzékenyen befolyásolták a tőzsdét, mint délelőtt. Néhol izgatott volt a hangulat s az értékek gyorsan változtatták árfolyamukat, mely árfolyamok néhány koronát tettek ki. Az értékek élénk forgalom keretében cseréltek gazdát. A helyi értékekben alig volt üzlet. Az utótözsden realizálásokra lanyhult az irányzat s miután a kiegyezési híreket a tőzsde kedvezőtlenül taksálta, az árfolyamok gyengültek.

Előtözsde.

Előtözsde ingadozó volt.
 Köttettek: Osztrák hitelrészvény 646.75—644.75.
 Magyar hitelrészvény 757.—754.75. Déli vasút
 ———— Rimamurányi vasút 545.—
 Közúti vaspálya ———— Hazai bank ————

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén változó volt az irányzat.
 Köttettek: Osztrák hitelrészvény 645.—644.50.
 Magyar hitelrészvény 756.50—754.— Osztrák magyar államvasút 662.50—661.50. Déli vasút ————
 Rimamurányi vasút 544.50—543.— Magyar leszámitolóbank 473.— Jelzálogbank 432.50—431.50.
 Közúti vaspálya ———— Városi villamos vasút ————
 ———— Magyar koronajáradék ———— Konvertált jelzalog-sorsjegy ———— Hazai sorsjegy ————
 ———— Hazai bank ———— Kereskedelmi részv. társ. ———— Orosz járadék 86.25—86.35. Belvárosi takarékpénztár ———— Erzsébetvárosi takarékpénztár ———— Salgótarjáni közszénbánya r.-t. ————
 ———— Neuschloss-féle Nasiczki tanin. gyár ————
 Erzsébet kir. szanatórium-sorsjegy ————
Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4.—5.— K, 8 napra 12.—14.— K, október végére 19.—20.— K.

Utótözsde.

Az utótözsde helyi realizálásokra lanyha irányzat tal folyt le, kedvezőtlen kiegyezési hírekre olcsóbb árfolyamok mellett kerültek forgalomba az értékek.
 Köttettek: Osztrák hitelrészvény 644.50—644.— Magyar hitelrészvény 754.75—752.50. Jelzálogbank ———— Déli vasút ———— Orosz járadék ————
 Végül maradt: Osztrák hitelrészvény 644.50. Magyar hitelrészvény 753.— Jelzálogbank ————

BECSI GABONATÖZSDE.

Bécs, október 5. (Az Egyetértés távirata.)
 A mai heti tőzsdére a budapesti és külföldi jelentések nem voltak élénkítő hatással és buza iránt csak csekély érdeklődés mutatkozott. Csak egy nagy malom vásárolt és mindössze néhány kötés jött létre. Az irányzat nyugodt, az árak tartottak a heti emelkedések 10—13 fillér.
 Elkelt 78 kg. 10.— korona Duna-Szerdahelyről, 10.75 korona Érsekújvárról, 79.80 kg. 10.95 korona és 11.05 korona Pozsonyból, 76.5 kg. 10.50 korona Beledről, 77.78 kg. 70.70 korona, Sopron-Ivánról, 77 kg. 10.70 korona Kisczellből.
 Rozs irányzata változatlanul szilárd; fizettek 9.52 K Győrből, 9.60 K Győr, 71.72 kg. 9.45 K Kisczell.

Arpából az export alig vásárolt, a teljes árak tartották magukat. Elkelt 1200 mm. mányai 9.75 korona Klein-Schwechkból, 1300 mm. csepeli 9.— koronáz.
 Takarmányárak árfolyama változatlan, tengeri és zab 5 fillérrel javult.

Jegyztetett buza: régi tiszavidéki 12.05—12.60 uj 11.90—12.45 korona, uj mosoni 11.10—11.40 korona, uj tótfelvidéki 10.10 11.65 korona, uj déli vasuti 11.15—11.40 korona, uj marchfeldi 11.20—11.25 korona.

Uj-rozs: tótfelvidéki 10.10—10.40 korona, csepeli 10.15—10.35 kor., pestmegyei 10.15—10.35 kor., különféle magyar 10.15—10.30 korona, osztrák 9.95—10.25 korona.

Arpa: morvaországi 9.40—10.— kor., marchfeldi 9.—9.50 kor., bécsvidéki 8.90—9.50 kor., csepeli 8.40—9.95 kor., győri 8.03—9.25 kor., Magyar tengeri: 7.25—7.45 korona, cinquantin 7.80—8.15 korona.

Magyar közepes zab: 8.15—8.40 korona, elsőrendű 8.35—8.65 korona, válogatott 8.60—8.85 korona, selejtes 8.05—8.20.

A hét végén lisztben jobb lett a forgalom, de az ára nem szilárdult meg, korpa irányzata szilárdabb lett

BÉCSI ÉRTÉKTÖZSDE

Bécs, október 5. Jölehet a kiegyezési tárgyalások eredménytelensége és a helyzet szülte nehézségek kedvezőtlen hatást gyakoroltak a tőzsdére, az irányzat nem lanyhult túlságosan, mert a budapesti tőzsde is nyugodtságot jelzett és mert mindig biznak abban, hogy sikerülni fog megegyezésre jutni a kiegyezés kérdésében.

11 órákor zárulnak:

Osztrák hitellr. 645.25, Magyar hitellr. 755.—, Länderbank —, Allamvasut 662.75 —, Elbavölgyi vasut —, Déli vasut 155.75 —, Alpési bányatársulat 612.—, Rimamurányi 545.—, Májusi járadék 96.20, Magyar koronajár. 93.50, Orosz érték 86.30, Török sorsjegy 184.50, Német márka 117.48.

A déli tőzsde nyugodt hangulattal nyílt meg.

1 órákor jegyeztek:

Osztrák hitel 645.25, Magyar hitel 755.—, Länderbank 426.50 Unio-bank 538.—, Allamvasut 662.50, Angol-bank —, Bankverein —, Déli vasut 155.75, Gőzhajó 1027.—, Alpési bányarészvény 611.50, Májusi járadék 96.20 Magyar koronajáradék 93.50, Török sorsjegy 184.50 Német márka 117.47, Elbavölgyi vasut 430.—, Rimamurányi 545.—, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. 429.—, Kárpáti petroleum.

Bécs, október 5. (Osztrák értékek zárlata.)
 4-2 százalékos papír-járadék 96.35, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.20, 1860-as sorsjegy 150.—, Osztrák hitelsorsjegy 445.—, Angol osztrák bankrészvény 295.50, Bécsi Bankverein 533.75, Osztrák-magyar bank 1780.—, Déli vasut 155.25, Dunagőzhajó társaság 1027.—, Dohány részvény 421.—, Cs. kir. arany (vert.) 11.36, Német bankváltók 117.40, Osztrák Lloyd 426.—, 4.2 százalék. ezüst járadék 96.30—83.—, Osztrák koronajáradék 96.55, 1864-es sorsjegy 252.50, Osztrák hitelintézeti részvény 645.—, Union-Bank 538.—, Osztrák Länderbank 426.90, Osztrák-magyar államvasut 662.50, Elbavölgyi vasut 429.—, Alpési részvény 612.—, 20 frankos 19.16, Londoni váltóár 240.17, Lipótkohó —, Töröksorsjegy 184.75. Nyugodt.

Bécs, október 5. (Magyar értékek zárlata.)
 4 százalékos arany-járadék 110.60. Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 144.50, Magyar hitelbank részvény 754.50, Magyar leszámitoló és váltó részvény 476.—, Rimamurányi 544.50, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 406.—, Magyar koronajáradék 93.40, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 93.15, Magyar nyer.-k. sorsjegy 193.—, Kassa-Oderberg vasut részvény —, Magyar jelzálogbank 438.—, Magyar keresk. bank —.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDE.

Berlin, okt. 5. (Tőzsdejelentés.) Megnyitáskor a spekuláció várakozó magatartása mellett az üzlet nyugodt. A forgalom általában szűk határok között

Nagyszombati cacao és csokoládégyár Nagyszombat.
 Kérjük: földrajzi, történelmi, természetrajzi és mesecsokoládét.

mozgott, az árfolyamok azonban jól tartottak. Bank-értékek irányzata egyenlőtlen. Vasutak közül osztrák államvasut bécsi vásárlásokra szilárd, amerikai vasutak nagyobb árcsökkenése szenvedtek. A járadékpiac elhanyagolt. Kohóértékek szilárdan indultak, szénértékek irányzata eleinte gyöngé, de később ismét megszilárdult. Hajózási értékek csak kevésbé változtak. A további folyamatban az irányzat mérsékelt ingadozások mellett némileg megszilárdult, főleg szénértékek szempontjából. Záratkor az irányzat a hét végén történt fedezések hatása alatt szilárd. A készpénzpiac ipari értékei iránt nagyobb vétekedv volt tapasztalható, az árfolyamok is nevezetesebb emelkedéseket tüntettek fel, mely körülmények szintén kedvező hatással voltak az üzletre. Napi pénz 4%, magánleszámitolási kamattal 4 1/2%.

Záratkor jegyeztetik: 4-2 százalékos papíráradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.30, osztrák hitelrészvény 202.80, Déli vasut 30.60, orosz bankjegyek 216.20, 4 százalékos új orosz kölcsön 71.90, Disconto Commandit 173.40, Dinamit-truszt 163.50, Harpeni 204.25, Unifikált török járadék 93.40, 4-2 százalékos ezüst-járadék —, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.30, Magyar koronajáradék —, Osztrák-magyar államvasut 142.—, Bécsi váltóár 85.75, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 200.—, Gelsenkircheni 190.50, Laurakohó 227.90. Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat) október 5. 4-2 százalékos papíráradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.45, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.50, Osztrák hitelintézet részvény 203.—, Osztrák-magyar államvasut 142.10, Északnyugati vasut —, Bustfieri vasut —, Londoni váltóár 204.50, Bécsi Bankverein 135.—, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 16.50, 4-2 százalékos ezüstjáradék 98.30, Osztrák koronajáradék 96.55, Magyar koronajáradék 93.70, Osztrák-magyar bank 129.20, Déli vasut részvény 30.60, Elbővölgyi vasut —, Bécsi váltóár 851.66, Párisi váltóár 81.40, Union bank részvény —, Alpesi bányarészvény 285.— Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat) október 5. 4-2 százalékos ezüstjáradék 98.10, 1800. sorsjegy 149.25, Déli vasut 30.60, 4 százalékos Aranyjáradék 97.90, Osztrák hitelrészvény 202.80, Osztrák-magyar államvasut 141.75, Olasz járadék 101.—, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.70. Szilárd.

London, október 5. Angol consol 83 3/16. Páris, okt. 5. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 94.22, Osztr. aranyjáradék —, Magyar aranyjáradék 93.55, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 489.—, 4 százalékos Olasz járadék 100.95, Déli vasut elsőbbségi kötv. 312.—, 5 százalékos marokkói járadék 508.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 95.—, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 87.60, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 89.—, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 97.—, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 500.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. 445, 4 százalékos spanyol járadék 91.80, 4 százalékos unifikált török jár. 92.15, Török sorsjegy 161.75, Török dohányrészvény 447.—, Osztrák földhitelintézet —, Osztr. Länderbank 462.—, Magyar Jelzálogbank 465.—, Banque de Paris 14.47, Banque Ottomane 693.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 164.—, Meridionalvasut 658, Keleti vasutak 700, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 644.—, Rio Tinto 17.19, Sucrerie d'Egypte 36.—, Tula 440.—, Thomson Houston 132, Urikányi község —, Chartered 30.50, De Beers —, East Rand 91.—, Jagersfontein —, Transvaal Consols 49.25, Transvaal Land Company 49.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.43, Váltó német piacokra (rövid) 120.75, Váltó Bécsre (rövid) 104.50, Váltó Belgiumra (rövid) 3/4, — Olasz aranyváltó (rövid) 1/8, Váltó Svájcra (rövid) 3/32, Csek Londonra 251.30, Magánkamattal 3 1/2. Nyugodt.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbánya.

Budapest, Október 5-én. (Hivatalos tudósítás.) Híztott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felül) — fillér. Közép (páronként 300-400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli sulyban) 130 132 fillér. Fialat közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő sulyban) 132 134 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 134 136 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) — fillérig, közép (páronként 240-260 kilogramm sulyban) — fillérig, könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban) — fillérig.

Sertéslétszám: 1907. évi október 3. napján volt készlet 36392 drb., 1907 október hó 4-én felhajtott 57 darab, 1907 október 4. napján elszállított 224 darab, 1907 okt. 5. napjára maradt készletben 36225 drb. A híztott sertésüzlet irányzata: élénkebb.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, okt. 5. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 310 darab sertés, 13 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 180 darab sertés, 47 darab süldő, — darab malacz, összesen 490 darab sertés, 30 darab süldő, — darab malacz. Eladatott 338 darab sertés, 10 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 152 darab sertés, 50 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felüli életsulyban 100-104 fillér, életsulylevonással 126-128 fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig — fillér, életsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felüli — fillérig, életsulylevonással 128-134 fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig 126-138 korona, életsulylevonással 130-138 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — korona, életsulylevonással 134 — fillérig. Belföldi süldő 92 — korona. Horvát süldő — korona. Malacz — korona. (Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, élősulyban értendő.) A vásár irányzata közepes, az árak változatlanok.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 5. —

Kinevezések. A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Révai Miklós távollatosság idején minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká a kassai pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőszékhely: a posta-, távirat- és távbeszélő államtitkár elnök-igazgatója Kimpán Lajos, Gajdosik János, Arvai Imre, Kecskeméti Pál, Jalkóczy Ignác, Erdei Ferencz, Tirschel Lajos, Horváth János, Hasak Gyula, Zichner József, Glász János, Kulcsár János, Obiczky Mihály, Germán Sándor, Lovag János, Weinberger Lajos, Sváb György, Nagy Imre B., Hidvégi Károly, Nagy Imre (szovát), Fejes Pál, Kóta József, Kun József, Deutsch János, Nagy Sándor, Barta József, Tengerdy László, Laufer Antal, Varsady István, Laczkovics István, Heinár István és Schöber Pál posta- és táviratbiztosokat posta- és táviratbiztosokká; a szegedi ítélőtábla elnöke dr. Vén András ügyvédjelölt, szegedi lakost a vezetésé alatt álló ítélőtábla kerületébe díjaz joggyakornokká és a nagyváradi főügyész a felügyelete alatt álló nagyváradi törvényszéki fogházhoz fogházi Cséki Imre hegyközségi lakost nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Aporné Steisz Francziska zakolati állami elemi iskolai tanítóként a lisztyói állami elemi iskolához jelen minőségében, Philipp Péter klópdiai és Czinczik Gábor gironai állami elemi iskolai tanítókat kölesönösen és a soproni törvényszék elnöke Farkas Ferencz csepregi járásbírósi hivatalához ugyanazon minőségben, saját kérelmére a felsőpulyai járásbíróshoz helyezte át.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Pantye György békéscsabai lakos Darabosra és Mautner Olga és Gizella budapesti lakosok családi nevének Mátéra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A nagykarólyi pénzügyigazgatóságnál pénzügyi titkári, a técsői járásbírósnál végrehajtói állásra 2 hét; — Nagypelén (Arad várm.) postamesteri állásra 3 hét és a titeli járásbírósnál irnoki állásra, 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

VIZÁLLAS.

Table with columns for dates (október 5, október 4) and locations (Inn, Duna, Horva, Vág, Iába, Dráva, Hara, Száva, Szamo, Krassna, Laterza, Labarca, Ung, Tisza, M., Szilg, Tokoháza, V., Namény, Tokaj, Tiszaföld, Szolnok, Csongrád, Szeged, T., Recse, Tisza, Hód, Bártfa, Ladmós, Zsolca, H., Namény, Margitta, B., Ujfal, Csucsa, N., Váradi, Herényos, Tarka, Gurahona, Horoszló, Hákas, Gyoma, Gy., Fehérvár, Branyicska, Szebestin, A., Erd, Makó, K., Körtaly, Kiszót, Temesvár, Bozsokcs). It lists various water levels and measurements.

Felhívás tisztelt olvasóinkhoz!

Az alanti rovathban felsoroltuk mindazokat a magyar kereskedőket, akik magyar árukat adnak el és akiknek, ha külsőből állították, magyar kereskedő boltjában vagyunk.

Hazafias lelkesedéssel ajánljuk t. olvasóinknak ezen magyar beszerzési forrásokat és felszólítunk minden magyar érzésű embert, hogy a magyarság mostani nagy idejében a magyar kereskedőket támogassa.

Mollinger Zsigmond keféárúgyára Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Telefon: 12-28. Mindennemű keféaru műszaki, ipari és gazdasági célra. Acélkefék. Házipari Cikkek Arucarnoka Budapest, V., Vadász-utca 7. Izabella főhercegnő 6 cs. és kir. fensége magas védőségevel működő pozsonyi háziipar-egylet készítményei, erszébetházai, felsővidéki és termesi himzések, kalotaszegi varrottások, torontáli szőnyegek, népies kőedény és avag-áruk. Magyar élelmiszer szállító részvény-társaság, Budapest, V., Nagykörönd-utca 17. sz.

Korn Róbert vasnagykereskedése Budapest, Iroda V., Lipót-körút 24. szám, raktár V., Váci-út 20. szám. Dus raktár minden fajta légszuszcsövekből és öszszekötő darabokból, kulcsövekből, forcsövekből, fűrócsövekből, fűtőhengerek, szénsavtartályok, csőigények, öntött vascsövek, szivattyúk, kutak, kifolyó állványok. Nagy dus választéku raktár mindenféle hengertel rud- és idomvasból, hengereft vasgerendákból és U-vasakból. Vaslemezek, légszusz-, gőz- és vízvezeték szerelvények teljes választéka. Szerszámgyár, csavarnetvárgók, új javított rendszerű gyorsfutó és köszörülő gépek. Különlegesség: csigafurók. Gelb N. és Fla. cs. es kir. udvari kárpitosok és díszítő, Budapest, VI., Teréz-körút 46.

Erdős. Ezüsttárgyak kicsinyben való árusítása Bachruch A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüstárúgyára. IV. ker., Királyi Pál-utca 13. szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárati földszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldísz, tálak, fényűzési cikkek, evőeszközök stb.) vásárolható. Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben, szabott gyári áron, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Hungaria Műtrágya-, Kénsav- és Vegyipari Részvénytársaság. Budapest, V., Fűrdő-utca 8. Szuperfoszfátot, strassfurti káinitot, stassfurti káilitrágyasó 40 százalékos káli tartalommal, továbbá mindennemű egyéb műtrágyaféle, azonkívül rézgálicot (98-99 százalékos) szállít elismert kitűnő minőségben legolcsóbban.

Szénessy Béla papírnemű-telepe és rajzeszköz-gyára Budapest, IV., Molnár-utca 35. Levélpapír-áruház: IV., Ferenciek-tere 9. Gyárt: iskolai író- és rajztáblákat, rajztömböket, vázlatkönyveket, körzőket, rajzeszközöket, üzleti könyveket. Szabadalmazott „Árpád” rajzeszközök gyártása.

Magyar Siemens Schueckert Művek villamosági részvénytársaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-körút 5. Telefonszám: 211. és 212. Táviratcim: Siemenschueckert. Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítási és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket, Villamos-vasutakat, Bánya-vasutakat, Egyenáramu, forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és motorokat, valamint az erőáram körébe vágó minden egyéb cikket. Különlegességek: felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos fűtőgépek, villamos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Kristály-víz, szénsavval telített ásványvíz hasznos ital étvágyzavaroknál és emésztési nehézségeknél. A legtisztább és legegészségesebb asztali és borvíz. Határozott szomjcsillapító. — Vidékre és külföldre fuvardíjmentes szállítás. — Kérjen árjegyzéket. — Szénsavtelítés-nélküli töltés is rendelhető, mely hasonló nyelése folytán pótolja a francia Evian és St. Galmier vizeket. Ezernél több kiváló orvos és tanár ajánlja 1904. St. Louis Grand Prix. Külföldi utazáson kérjen mindenütt Szt.-Lukácsfürdői Kristály-Ásványvizet! Szt.-Lukácsfürdő Kútállalat Budán.

Ákinek találmánya van, az forduljon Török László ökl. gépészmérnök hites szabadalmi ügyvivőhöz (Budapest, VII., Kerepesi-ut 30. Telefon 87-02), ki a szabadalmak, védjegyek és mintaoltalmak ügyeit a világ minden államában a legszakosítottan intézi el.

Kefőárúk, házi tisztítószer, fésűk, pipere és illatszerek stb. eladása V., Fűrdő-utca 7; VII., Erzsébet-körút 36. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Szt. Margitszigeti Gyógyfürdő Budapest. 43. C. kénés hévforrás, Thermal-, iszap-, villamos fény-, mester-séges szénsavas-, forrólégfürdők, a legmodernebbül berendezett vizgyógyintézet bejárók részére is, jutányos árak, gondos kiszolgálás. — Svéd gyógytorna-terem. — Napfürdő. — Dr. Bulling-féle beléggő-gyógyfürdő. — Fango-gyógyfürdő. — Csusz, részvény, ischias, izületi bántalmak, emésztőszervi bajok, szívbetegség, vesebántalmak, vérszegénység, ideggyengeség ellen. — 150 hold árnyékos park. 250 szoba teljesen újonnan átépített és legnagyobb komforttal berendezett két szállodában. Folytonos összeköttetés a fővárossal hajón és villamos vasuton.

Téli fürdőkúra a Szt. Lukácsfürdőben. Természetes forrómeleg, kénés források, iszapfürdők, iszapborogatások, mindennemű thermalis fürdők, vizgyógykezelés, masszázs. Lakás és gondos ellátás. Csusz, kőszvény, ideg-bőrbajok gyógykezelése és a téli fürdőkúra felől kimerítő prospektust küld ingyen a Szt. Lukácsfürdő Igazgatósága Budapest-Budán.

Szerkesztői üzenetek.

Z. Árpád, Nyitra. Tiszteletbeli tisztviselőnek az 1886. XXI. t.-cz. szerint a főispán bárkit jogositva van kinevezni. Korlátokat a törvény nem állít. Mint-hogy azonban az 57. szakasz g) pontja szerint a tisztviselői tisztviselői is „a mutatkozó szükséghez képest” nevezendők ki: ebből következik, hogy tisztviselői tisztviselőnek csak olyan kvalifikált egyén nevezhető ki, aki szükség esetén (ha t. i. szolgálatra berendeltetik) tisztviselői tisztviselőnek megjelölni is képes. Ebből folyólag árvaszéki ülnök t. b. főügyésznek csak abban az esetben nevezhető ki, ha ügyvédi vizsgája van. Tiszteletbeli főügyésznek azonban (bárha államudományi államvizsgája nem volna is) kinevezhető, mert akárhány vármegye szabályrendelete a minőségére való tekintet nélkül az árvaszéki elnökök szöke a tisztviselői és főügyező akadályoztatása esetén, pl. a közgyűlésen való elnökléssel megbízni és így a fennálló gyakorlat szerint az utóbbi kinevezés nehézségeibe nem ütközik.

K. B., Szeged, F. L., Nagyszombat, D. L., Pozsony, R. J., Budapest, H. S., Verőce, sorsjegyei nem nyertek.

Uj előfizető. Nagyon szívesen. Ha kívánja, utána küldetjük a lapot. Igen. Párisban és Londonban is megkapja, valamint minden külföldi városban. Egyébként pedig köszönjük szíves érdeklődését.

B. K., Debreczen. A témája határozottan érdekes, de mások is már feldolgozták. Nem használhatjuk.

B. B., Fiume. Különös kérdés. Kártyakérdésekre mindenkor szívesen megfellelünk, de a hamiskártyázás terén, ezt csak intézzék el maguk között.

M. S., Losoncz. A budapesti kir. tábla a következőket mondta ki: A cég nem egyéb, mint a kereskedőnek kereskedelmi neve, mely alatt üzletét folytatja és így egyéni cég esetében, ha annak tulajdonosa valamilyen fizikai személy, a cégé ellen hozott bírói ítélet az illető személy ellenében nemcsak kereskedelmi nevére, hanem polgári nevére való tekintettel is hatályos, aminek szükségképeni következménye, hogy a fizikai személy, mint cég-tulajdonos ellen folytatott perben hozott ítélet alapján kielégítési végrehajtásnak van helye nemcsak az illető fizikai személy kereskedelmi neve alatt, hanem polgári neve alatt található és végrehajtás alá nem vonható vagyonára is s így a cég ellen elrendelt végrehajtás fogantatosítható a perbe idézett cég-tulajdonos magánvagyonára is, anélkül, hogy külön kiterjesztő végzéssel a végrehajtást a cég-tulajdonos magánjogi vagyonára is elrendelni vagy kiterjeszteni kellene.

F. K., Fiume. 1. és 2. Építőmesterségek gyakorolhatására iparrendelői szükséges, melyet vidéken a főszolgabíró, városban a rendőrség ad meg. A kisebb közműves és ács munkák végezhetőire nem kívánatuk különösebb képesítés, hanem elég a kérvény mellett azt igazolni, hogy a kérvényező elismert 18 éves s ha kiskoru, gyámja vagy apja beleegyezését bírja, hogy azon építési iparágban, melyet gyakorolni kíván, legalább három éven át szakba vágó munkával foglalkozott; egyúttal szolgálatoson be: Budapest 40 koronát, ha tizezernél több lakossal bíró városban, vagy községben lakik 20 koronát, ha más helyen lakik, 4 koronát. Az ilyen kisebb közműves és ács munkák kis- és nagyközségekben az egyszerű szerkesztői földszintes lakóházak és hasonló gazdasági épületek építése, továbbá bárhol olyan javítások és tatarozások végzése, melyekhez a földszint magasságát meghaladó állványok szerkesztése és felállítása, vagy felülegzése nem szükséges, ha ezek építési engedélyhez nincsenek kötvé: új munkák közül padlók, kerítések, kapuk, aito- és ablakjelék, scrtés- és hasonló olák készítése. Aki az itt felsoroltaknál nagyobb munkákat akar teljesíteni, annak az építőmesteri képesítést kell megszereznie. 3. A hivatal mellett nem gyakorolhatja mesterségét. 4. Kérni lehet, de az eredményre előre nem lehet megmondani. 5. Ilyen címet nem viselhet. 6. Teljesen egyenértékű. 7. Irásban ez lehet a megszólítás: „Nagyméltósági Miniszter Ur, Kegyelmes Uram!”. 8. Személyes beszédben a megszólítás lehet: „Kegyelmes Uram!”. 9. Ezt csak orvos konstatálhatja. 10. Lehet betegség is, de lehet rossz szokás is. 11. Ez nem határoz semmit. 12. Régi rossz elnevezés.

K. P., Kassa. Az Osztrák-Magyar Banknak fiókintézetei vannak a következő városokban: Arad, Besztercebánya, Brassó, Debreczen, Eszék, Fiume, Győr, Kaposvár, Kassa, Keszthely, Kolozsvár, Máramarosziget, Marosvásárhely, Miskolc, Nagyberek, Nagykanizsa, Nagyvárád, Nyitra, Pécs, Pozsony, Sopron, Szabadka, Szatmár, Szeben, Szolnok, Szombathely, Szeged, Temesvár, Ujvidék, Zágráb, Varasd. A régi pénznek járó pénzre átváltása végett tehát ezek közül a legközelebb esőhöz lehet fordulni.

Felőlős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS,

Kiadótulajdonos

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1907. október 5-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap a nyugati részeken volt többnyire kisebb eső, amely itt-ott zivatarral járt; Fiumében ismét nagyobb csapadék esett (34 mm.) Az idő különben nagyobbbrészt változóan felhős, délkeleten állandóan derült. A hőmérséklet kissé emelkedett és átlag 6 fokkal magasabb a normálisnál; maximuma: Eszéken 27 C°, minimuma: Botfalun 4 C° volt.

Tegnap déli 12 és 1 óra között, meg este 10 óra után gyenge, távoli földrengést jeleztek a budapesti műszerek.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és nyugaton helyenkint eső várható.

Table with columns: Állomás, Legmagasabb hőmérséklet, Alacsonyabb hőmérséklet, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet különbség.

Table with columns: Buza, 100 kilogramm ára, 100 alioqramm ára, Faj, Különféle termények.

Table with columns: Államadósság, Bankok részvényei, Takarékpénztárak, Biletosíté társaságok, Gőzmalomok, Különféle vállalatok.

Table with columns: Sorsjegyek, Pénzmemek és váltók, Arany, magyar v. osztr. veri.

Perzsa szőnyegek

óriási választékban.

Olcso árak.

Stein Vilmos és Fia

V., Erzsébet-tér 16. sz.

ÉVŐESZKÖZÖK

EZÜSTBŐL és ALPACCA EZÜSTBŐL,

DISZTÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK

A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTÉLEPÉN

BUDAPEST, VIII. Erzsébet-körút 29. sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK. ARJEGYZÉK 2000°RAJZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

Várad - Velencei műkertészet és rózsatelep

Nagyváradon.

Legnagyobb és legelősből kertészeti telep az egész országban. 200.000 drb. szőlőfűtény, 200.000 drb. Ripária portális, 100.000 drb. gyönyörű koronás gyümölcsfa, 200.000 drb. nemes rózsza, 100.000 drb. dísz- és sorfa, díszcserje, bámulandó jutányos áron kapható. Virágminták: u. m. Csokrok, koszarok, a legelősebben készíttetnek.

A parkalkítás és tájkertészet, telepemnek egy különleges szakmáját képezi. Elvállalok terv és költségvetés szerkesztését, parkok, díszterek, nyilvános udányok, ligetek és gyümölcskertek alakítását és teljes kivitelét. A szükséges anyagot a beültetésekhez, terjedelmes és minden igényt kielégítő falkolom szolgáltatja. Arjegyzelet ingyen és bérmentve küld a Várad-velencei műkertészeti és rózsatelep Nagyváradon.

Mindenemű férfi és női

nemi betegségek

agyszintén vér-, bőr-, idegbajok, bujaker (Syphilis és férfigyengeség impotentia) alapos gyógyítására legjobban ajánljuk

DR. KAJDACSÝ

r. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

rendelő-intézetét

Budapest, VI., Andrassy-ut 13. sz.

Rendel 9 óráig 4-ig és este 7-6-ig. — Levélre válaszol. Gyógyaszerokról gondoskodik. Levél útján is biztos alkör.

CSENDÉS ÖZTHONOK.

— REGÉNY —

Írta: K. LARSEN.

45

Hirtelen keserűséggel vágta vissza az asszony:

— Igaz, teljesen mindegy — teljesen mindegy.

Henrik hallgatott.

... Csak fölvenné vele a harcot! De ő békességesen kitért és csendesen ült mellette, mint az okos férfi, aki tudja, hogy az asszonyok rossz kedvét nem lehet nyugalomba csevegni — más módszert pedig ő nem ismert.

Nem egyéb mint vakító, üres szavak, amelyek, ha arra kerül a sor, annyi vigaszt sem adnak, mint egy szegényes, kicsi kedveskedés — de megjegyzendő, hogy nem azon kedveskedések egyike, mely idők múltán tisztára csak reflexmozdulatokból áll...

Nemsokára elérték utazásuk célját. Antónia találkozott Henrik óvatos, csendes pillantásával. Mert azon szálonok egyikébe kellett lépnie, ahol Henrik finomsága, szeretetreméltósága által általános szeretetnek, csodálatnak örvendett, mindkettőjüket pedig csodálták boldogságuk és vagyoni jólétük miatt. Miért is nem volt bátorsága hozzá, hogy kikiáltssa, hogy mindez hazugság és nyomorult leplezés volt! Hogy ezáltal bátorságának szerencsés konzekvenciáját vonhassa le?! Mert ez a konzekvencia boldog érzést kellett éppen azért, mert bátorságot tanusítottunk.

De nem, az emberek százezernyi tömege éppen így járt-kelet és sokszor neveléses vagy aprólkos semmisségeken felbuzdulva, néha azonban a legbensőbb érzése folytán éppen olyan nagy kedvet érez, hogy kikiáltssa a világnak az ellenzését. És hasonlóan hozzá, mindnyájan megkötött kézzel tiltakoztak — de ezek a kezek vajjon miáltal voltak lekötve? Ezernyi apró lánczocskákkal, melyek összefüggésben voltak a neveléssel és a tradíciókkal?

De nem, nem, csupán a saját gyávaságuk volt a kötőkerék...

Amint felhaladtak a szőnyegekkel bevont lépcsőkön, Antónia ruhája zizegett-suhogott. Henrik teljes csendben lépdelt mellette. Fent a folyosón üdvözöltek egy díszesen öltözött házaspárt, kik előttük érkeztek meg; beszédlárma hallatszott ki a termékből.

Az ajtót kitérték és ők mosolyogva üdvözölték a házigazdát meg a feleségét. Az első azonban, aki eléjük jött, Kiar volt. Egy pillanatra úgy tetszett Antóniának, mintha a föld nyílt volna meg előtte. Vörvörösre vált s haragjában és félelmében egészen önkéntelenül Henrik karjába kapaszkodott. Henrik pedig meglepve nézett rá. Ebben a pillanatban már ott állott közvetlen előttük Kiar — szorgoskodva, mosolyogva. Mint egy farkasóváló, örvendő kutya — gondolta Antónia.

Kiar elhalmozta Henriket és Antóniát magyarázatokkal, miképpen történt, hogy ő, aki nem szokott itten megfordulni, ma meghívást kapott és mennyire örült, hogy őket meglepheti. Közben azonban folyton odanézett Antóniára.

Henrik nagyon helyeselte Kiar jelenlétét. Antónia pedig égető szégyenérzete mellett iszonyu felháborodást is érzett. Ez olyan férfibrutalitás volt, melyet egyáltalán el sem tudott képzelni. Ilyen sértően, ilyen hamisan gondol-

kolni egy asszony felől! A szíve szinte megdermedt, azaz talán nem is volt a szíve, csak valami benső ösztön, ami a méltóságot képviseli — olyasvalami, mit egyik ember a másik iránt kell hogy érezzen: — a megbecsülés. Ha esetleg a háziak Kiar mint asztaltársat jelölték neki, akkor rosszullétet fog ürügyl felhozni és hazaviteti magát! De nem, hiszen első ízben volt itt mint vendég, így tehát a ház asszonyát fogja vezetni.

De hogy el tudott jönni! A legkisebb kimélet sem volt benne ő iránta! Anélkül, hogy bevárta volna az izgalom lecsillapodását, amelyet a szavaival okozott.

És az a férfi azt állítja, hogy szeret!

Ugy bánik vele, mint a fú a játékszerével, amelyet felhuz és az folyton-folyvást szalad szünet, pihenés és kimélet nélkül addig, amíg öröme telik benne — míg a rugó eltörik... Igen, az a fú arcza nem volt megtévesztés... Éppen olyan játékos gyerek, mint Henrik... de ezerszerre rosszabb...

Nemsokára ezután asztalhoz ültek.

Antónia az egész idő alatt egyszer sem nézett arra felé, ahol Kiar ült és csak egyszer nézett — hogy ne vegyék tüntetésnek — Henrik felé, aki a poharát feléje tartva, üdvözölte — de egy kissé tartózkodóan — amit Antónia észrevett.

Antónia szomszédja egy ismert színészről beszélt, aki mostanában új szerepet kreál és azon kardoskodott, hogy Falsenék is legyenek ott a premiéren. Antónia kénytelen volt megígérni, hogy beszél majd erről Henrikkel.

Asztaltöntés után Kiar ismét odajött Antóniához és Henrikhez.

— Tudja, Kiar — mondá Henrik — én azt hiszem, már régen láttuk magat utójára nálunk.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.
Vasárnap, 1907. október 6-án

Nemzeti színház **Nepszínház-Vigopera**

Délután fél 3 óraker Délután 3 óraker

II. Rákóczi Ferenc **Bolond Istók.**
fogsága. Színi-ék 3 felvonásban, írta Szemer György.

Dráma 5 felvonásban. Írta Szigligeti Ede	Szoboszlai Kürthi Tormási Lubinszky Baicsai Nagy Bolond Istók Csontos Kontra Bálint Görömbö Pázmán Lábas Kalocsai Zita Székely Yola Mészáros G. Vetve Zöldi V. Juliuska Tallian A. Ringó Nelli Marosi A.
---	---

Este fél 8 óraker
A sárga dominó.
Operette 3 felvonásban. Egy olasz vigi-ék alaprajzának felhasználásával írta Mercy Adolt. Zenejét szerzele Szirmai Albert.

Herbert Nagy Edna, huzs Ney L. Mézy Bathory G. Hawy Lempst Csontos George Berryl Horváth Edward Doby Alfred Pázmán Fred Virág Reginald Petrási B. Gaby Simons Fábrián G. Hanie Ottó G. Dolly Tallian A.
--

Este fél 8 óraker
A hálás utókor.
Társadalmi színi-ék 3 felvonásban, írta Lengyel Menyhért.

Dr. Rujder Dénes Pethes Rápoli Gál Sebess Miklós Mihályfi Mártha Vizvári M. Ida Cs. Aiszeghy dr. Hegyi-Hercz Ivánfi Zebegeny Gabányi Kondor Rózsahegyfi Glattstein Hajdu Kerkes Náday
--

FOVAROSI ORFEUM
WALDMANN IMRE igazgató. VI., Nagymező-u. 17

Ma vasárnap

két nagy előadás
Kezdetük délután 4 és este 8 óraker.
Rendkívül érdekes szórakoztató új műsor.
A délutáni előadás mérsékelt árak.
Jegyelővétel: délelőtt 10-11g és délután 3-6g.
A télkerthben reggeli 5 óráig **VÖRÖS ELEK** cigányzenekara hangversenyez.

Varieté-Színház
ezelőtti Nemzetközi Orfeum.
BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 63. szám.
a diszesen átalakított helyiségekben.
— Napon a fényes új októberi műsor, —

Neitzel Trió fenom. excentrique	Les Meteor's plasztikus mesterművek
Naes Sigr. és Alfr. gör. korcsolyázó világbajnok	Ferenczy Kamilla női bariton-énekese.

Jaques aud Adrienne am. ének és tánc-duette.
Kende ur trükkje, bohózat.

— Az előadás kezdete este 8 óraker. —
A télkerthben éjjeli 12 órától reggeli 8 óráig

NAGY BALL MABILLE
A télkerthben reggeli 6 óráig **HEGEDUS GYULA** elsőrendű cigányzenekara hangversenyez.

WERTHEIMER-féle MULATÓ
VIII., Nepszínház-utca 28. Ujjonnan átalakítva!
— Bejárata a Tisza Kálmán-terti oldalon. Ma —

!! ÁLTALANOS KOZKIVANATRA !!

Színrekerül: **A hülge** életkép.

Kezdet 8 óraker. Jegyek a nappali pentházi előre váltva.

HELVÉZIA KÁVÉHÁZ
Andrássy-ut 35. szám.
Minden este cigányzene.

HATSCHEK BÉLA
optikai műintézet

emberi-műszerek gyári raktára és formák készítője.
(operatív teljes mőködése.)
Szemüvegek vagy orrszorítók minden szemhez és orra külön-külön választott; orvosi receptek szerinti megrendelések pontosan készítve.

Található: naponta reggel 10-ig, d. u. 1-4-ig, este 8-10-ig.
Budapest, VII., Király-utca 63., földsz. 3.

Nászajándékok
jubileumra díszítárvak, evő-
eszközök, műipari cikkek

részletfizetésre
is kaphatók jutányos áron

POLGÁR KÁLMÁN
műőrás ékszertelepén
Budapest, Erzsébet-körut 29. l. em.
Arjegyék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.
Iavitásokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítva.

ZIEGLER JÓZSEF
TÁNCZ-TANINTÉZETE
Andrássy-ut 25. szám
(Feljárata Nepszínház-utca l.)
megnyilt.
Az általános gyermekcsoport október 15-én veszi kezdetét.
Előjegyzések és beiratkozások egész napon át.
Számos látogatásért esedez **ZIEGLER JÓZSEF** táncztanító.

Vásongyári-raktár
ajánl eredeti árakon vászon- és damaszt-árakat, ugyszintén saját készítményű fehéreműveket.

Auer Ignác Fia
Budapest VII., Rákóczi-ut 10.
Mintákat szövetekből, vellekéből, ugyszintén vászonárakból, valamint nagy képes fehéremű árjegyzéket ingyen küldök.
Alapított 1850.

Ezüst Ezüsttárgyak kicsinyben való árúsítása
cs. és kir. udv. és kamarai ékszerész ezüsttárgyár.
IV. ker., Királyi Pál-utca 13 szám.
1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árúsítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárata földszint.)
E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldísz, lámpák, fénylázó cikkek, evőeszköz stb.) vásárlható.
Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben, szabott gyári árakon, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

!INGYEN!
és bérmentve küldi a
Párisi Nagy Áruház
Budapest, VII., Rákóczi-ut 38.
képes nagy árjegyzékét
mindenkinek, ki ez: egy leveleszállapon kér!

SEMLER POSZTO.
Alapított 1850. évben.

SEMLER J.
posztó-kereskedés, esasz. és kir. udvari szállító
BUDAPEST,
V., Deák Ferencz-u. és Bécsi-u. sarkán.
Az ősi idényre ajánlja legelőgánsabb
angol ujdonságait
uri öltöny, kabát és női costumökre.
Nagy választék Himalaya és utazó Plaid-ekben. Libéria-, bator- és kocsiposztók.
Minták készséggel küldetnek.
ALAPITTATOTT 1850.

Gyermekruha-osztály
elegáns fazonok nagy választékban
olcsó árak mellett

HOLZER - divatházába -
esasz. és kir. udvari szállító

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 9. sz.

RÓZSATEJ
kittinó teint-ápolószert 2 K
balzsamszappan hozzá —.60

OSAN kittinó fog-ápoló
szájviz 1 K 76 fill
Fogpor —.88 K.

TANNINGENE
legjobb háffestőszert 5 kor.

ANTON J. CZERNY, WIEN, XVIII., Carl Ludwigstr. 6. l., Wallfischgass.
Raktár: győgyeszerházban, parfümeriákban stb.

Ingóságokat.
butorokat beraktározunk, kívánatra azokra előnyös feltételek mellett pénzelőleget adunk, ugyszintén mindennemű költöztetést jutányosan elvállalunk.

III. Braun Testvérek.
József-körut 78. Telefon 86-19.

Zongorák és PIANINOK

a világ első gyáraiból, valamint saját közkedvelt gyártmányok, legszolidabban vásárolhatók és bérletetők

Keresztély
hírneves
zongoratormében

Budapest, Váci-körut 21. sz.

BLUM LAJOS
gazdagon berendezett
SIREMLEK-RAKTÁRA
BUDAPEST, VIII., KÖZTETEMŐ-UT 4.
ELADÁS NAGYBAN ÉS KICSINYBEN.
— Szolid kiszolgálás és jutányos árak. —
Elvállal temetőbe sírkövek átvállítását és sírfelrakatok újítását

Karsai Feri
női kalap-különlősségek divatterme
Budapest, IV., Párisi-utca 3.
Ajánlja dusan felszerelt raktárát eredeti párisi, francia és angol kalapkülönlősségeit.
Vidékre választékot szivesen küldök.

Egy háromszobás lakberendezés 360 forinttól
kardve, mely áll: 2 szekrény, 2 nagy, 2 éjjeli szekrény, 1 mosdó- és tükör márványai 130 frt.1 kredenc, 1 szőnyegasztal, 6 ebédlőszék, 1 szőnyegdivan, 120 frt. 1 kanapé, 1 fotel, 1 fantáziaszék, 2 ülőke, 1 szalonasztal és 1 konzol és tükör selyemmel vagy plüssel bevont 110 frt. Nagyobb és finomabb berendezések, valamint **butorok** nagyon olcsó árakert, nagy választékban.

NAGY IMRE lakberendezési vállalkozó butorraktár
Budapest, Váci-körut 9. l. em. Szerecsen-utca sarkok
365 képpel ellátott legmodernebb albumokat 60 fillér bélyeg beküldés ellenében megküldjük.

SZÍNHÁZAK.

Vasárnap, 1907. október 6. án.

III. Kir. Operaház

BAJAZZÓK

Drama 2 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta Looncaivallo R. Fordította Radó Antal.

A piros cipő.

Kezdeté 7 órákor

Király színház

Délután 3 órákor.

János vitéz.

Daljáték 3 felvonásban. Írta Bakonyi Karoly. Zenéjét Helai Jenő versel után szerzelte Kacsóh Pongrácz.

Este fél 8 órákor.

A vig özvegy.

Operette 3 felvonásban. Írták Leon és Stein. Zenéjét szerzelte Lohár Ferenc.

Zola, Valencienne, Danilovics gróf, Gyavri Hanna, Rosillon Camil, Nyegva, Praskovia, Kromov, Cascada

Magyar színház

Zárva

Vígyszínház

Délután 3 órákor

Ocskay brigádéros.

Történelmi színmű 4 felvonásban. Írta Herceg Ferenc. Ocskay László, Fenyvessy Tiszallona, Haraszti Pécsi, Tisza Jutka, Pécsi, Pyber, Tihanyi, Ozoróczy, Kazliczky, Jávorka, Göth, Dili cigányleány, Kürthy S., A palóc, Szerény, Szörényi, Balassa, Ocskay Sándor, Tapolczai, Könyves, Hegedűs, Papes, Vendrei

Este fél 8 órákor

Josette kisasszony a feleségem

Vígjáték 3 lev. írta Gavault és Charvay.

Andró, Hopedús, Theodor, Harmat H., Duprés, Göth, Duprés, Kiss I., Jókai, Fany, Vatorbier, Papolczai, Saint-Assies, Balassa, Saint-Assies, Haraszti H., Jalavert, Tihanyi, Myrianno, Hegedűs

CHICAGO

A főváros legtekélyesebb mozgófényképszínháza

VII. ker. István-ut 39. és Murányi-ut és Aréna-ut között. Villanyos megállóhely. 600 személynre berendezve. Fenntartott helyek. Házi zenekar. Buffet. Fiókszínházunk: Üllői-ut 12. 12 óráig kezdés 3 órákor

Arra legyen gondja!

hogyan gondozza testét és arcát. ápolja a kitűnő Rogátsy-féle Pipere-Borax-al.

Egy kevés a mosdó- vagy fürdővízbe hintve eltünteti a

Bőrczokat, Mitesszert, Szeplőt, Pörsenéseket, Barázdákat, Himlőhelyet, Májfoltot, Paffandásokat stb.

Üde, bájos, hamvas és fiatallá varázsolja, megszünteti a kiütést, bőrhámilást, korpaképződést és bőrrepedenést,

elmulasztja a test, lábizzadást és szájbüzt, gyógyítja a

szemgyuladást, sebesedést és torokfájást. Gyermekepolásnál szabályozza a vérkeringést és edzi a testet. Nyaralásnál fertőtleníti és puhítja a talajvizet. Háztartásban a fehérszínű ruhát tisztítja és a vasalásnál fényesíti. Edényeket, aranyat, ezüstöt fényesít

Egy doboz ára 30-75 fillér.

Próbadohoz 15 fillér. - 10 nagy doboz bérmentve. Borax krém 1 korona. - Borax szappan 80 fillér. Borax-Pouder, (fehér, rózsaszínű és krém) 1,20 fillér.

Kapható mindenütt. Gyógytárban, drogeriában és fűszerüzletekben, valamint a készítőnél:

Rogátsy Kálmán

drogériájában,

Budapest, VII. ker. Rákóczi-ut 10. szám.

Csak Rogátsy névvel valódi!

A legjobb iskola hegedűt

4 forinttól feljebb

REMÉNYI MIHALY

a m. k. Zene-Akadémia házi hangszerkészítője szállítja

Budapest, Király-utca 58.

Zenei hegedűk 6-8 -10-12-20 forintig.

Kipróbált hangverseny hegedűk minden áron. Az összes hangszernek duettárháza.

Zongorák, pianók, harmonikumok, cimbalmokról külön árjegyzék kéréndő.

Telefon 87-84.

Veszek zálogcédulákat

elzálogosított briliánsokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket a legmagasabb összegig költségmentesen kiváltok és teljes értéküket kifizelem

DEUTSCH ALFRED ÉKSZERKERESKEDŐ BUDAPEST, Király-utca 34. Petőfi-utca sark

Michelstädter Utóda

ÓSKÓ GÉZA

BUDAPEST,

IV., Váci-utca 3. sz.

Cipő-

különlegességei.

Ászaltottárakja talpa véve.

Szőrme-kabátok

KOPENYEK stb.

eredeti párisi modellek ujonnan érkeztek

HOLZER - divatházába -

csász. és kir. udvari szállító

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 9. sz.

Fegyverek, revolverek,

vadászati eszközök és töltények nagy raktára.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Fegyverjavítások olcsón és gyorsan.

Régi fegyverek újakkal kicseréltetnek.

FÖLDESI L. fegyverraktára

Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut 6. szám.

Vászon eladás!

Te'efon 258.

Néhány ezer méter 84 cm. széles rumburgi elnevezésű vászon, minden fehéreműre alkalmas, méterenkint 32 krajczárért. Több ezer méter 150 cm. széles lepedő-vászon varrat nélkül, méterenkint 52 kr.-ért kapható. Méretcsomagot 14 méteres végekben utánvét mellett szállít

Rosenberg és Quitt

női divat, szőnyeg és vászonárak nagy árnháza, Budapest, VI., Király-ut. 32. szám.

Alapították 1895.

Nagyságos Asszonyom!

Van szerencsém szíves figyelmét felhívni Budapestnek legnagyobb üveg, porcellán, zománccédeny, konyhaborondozós, dísz- és nászajándék tárgyak óriási gyári raktáramra, hol a legjobb minőségű áruk meglepő olcsó gyári áron, sőt azon alól is kaphatók, mivel vásárlásaimat a legnagyobb gyárakban személyesen teszem meg és évente 20-30 vagon árut veszek partiba, telmes áron elől is, amit szintén olcsón adok el. Ezen követett elvnek köszönhetem, hogy üzletemet naponta több száz vevő keresi fel és számtalan vidéki megrendelést kapok, azért kérem Nagyságodat saját érdekében is, semmi szín alatt ne mulasztja el üzletem megtekintését, vagy egy próbamegrendelést tenni.

Kitűnő tisztelettel

Takács Ferenc

Baross-tér 5. szám.

(Rákóczi-ut végén.)

== tanulatos áram: ==

- 6 szem. fehér porcellán ebédő készlet . . . frt 2.75
6 szem. „ „ „ preselt rococo „ . . . frt 3.50
6 szem. színes arannyal . . . csak frt 5.95
6 szem. színes arannyal rococo stílusban . . . frt 6.95
12 szem. arannyal rococo stílusban 58 drb. . . frt 14.-
12 szem. „ „ „ „ 84 drb. . . frt 25.-
6 szem. kávé v. teás készlet festett és arany. frt 2.-
6 szem. „ „ „ rococo stílusban. frt 3.50
1 teljes angol mosdó készlet . . . frt 2.-
1 „ „ „ nagy „ „ frt 5.-
porcellán tányérok 4, 6 és 8 krajczár, vizes vagy boros pohár 5 és 6 krajczár.
12 darab zománccédeny . . . frt 2.50
1 asztali lámpa golyóval . . . frt 1.-
1 „ „ nagy díszes tulipánnal . . . frt 2.50
Függő lámpák óriási választékban 4 forinttól feljebb.
6 személyes asztali üveg készlet nagyon finoman csiszolva és gravírozva csak . . . frt 4.95
Ingyen pakolás!
Ingyen láda!
Ingyen egy függő konyhaméricska!

FOLIES CAPRICE.

RÉVAY-UTCA 18.

Igazgatók: LEITNER és KELETI | Rendező: ROTT SANDOR

Az előadás kezdete 1/2 9 órákor.

Ujdonság. Ma és mindennap 9 1/2 órákor. Ujdonság.

Biztos diagnózis

bóhozat írta: Cagliostro. Végül 11 órákor

Die lästige Witwe.

Bóhozat írta: Satyr.

Évnyelvé: „A zongora tanár”, „Az oltáról” énekli Trebitsch Sándor. A birkózás énekli Türk Bertla.

Nappali penztár 9-11-g és délután 3-6 óráig.

Az 1-ső emeleti Casinó de Paris megnyitott. Kezdeté fél 12 órákor, többek közt a 7 híres Postillonok valamint spanyol és francia különlegességek fellépte.

TÁTRA MULATÓ.

Igazgatóság: GRÜNER JAQUES.

VII., Király-utca 77. szám.

A főváros legszebb családi variétéje.

A megnyitó műsor

rendkívül sikere

A kis Gürtler Dani.

Ezenkívül a 20 elsőrendű spezialistából és a remek bóhozat-társulattól.

XIV. ÉVFOLYAM TELEFON 63-45.

BEIRASOK

naponta 9-7-ig a

SOMOGYI MÓR tanár

ZONGORAMŰVÉS

képesített okleveles zongoratanár igazgatósága alatt álló zene-

államilag

CONSERVATORIUMBAN

VII., ERZSÉBET-KÖRUT 44. SZ.

ZONGORA, ÉNEK HEGEDŰ,

és az összes tanzakokra az ország legkiválóbb művésztől és pedagógustól oktatása mellett.

Prospektussal kívánatra készséggel szolgál az Igazgatóság.

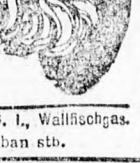
Sztály

ztékban tt

száza

udvari szállító

teza 9. sz.

Wallischgas.

ban stb.

kat

okra előnyös

adunk, ugy-

osan elvállalunk

vérek.

efon 88-19.

és

OK

yáraiból, va-

közkedvelt

legszelebb

ók és bére

ók

Sztály

ves

ermében

t 21. sz.

OS

ÁRA

UT 4.

LYEN.

Árak.

irfeliratok újítását

eri

me

utca 3.

rát eredeti

logosságeit.

adok.

kberent

ttól

krény, 1 mosdó-

S Z I N H A Z A K

Vasárnap, 1907. október 6-án

Városligeti Nyári Színház

Délután fél 4 órakor. **Viola, az alföldi haramia.**

Este fél 8 órakor. **A vasgyáros.** Színmű 4 felv. Itt: Ohnet Gy. Fordította: Fay J. Béla.

Ürdnő színház

Délután 4 órakor. **A virágok városa.**

Este fél 8 órakor. **A tenger.**

„APOLLO“-SZÍNHÁZ

Alagi lóversenyek. (Az Apolló-Színház felvétel.)

Az ügyetlen műkorcsolyázók. Hadgyakorlatok a német trónörökös jelenlétében. Az elbavölgyi légvasut. Az amerikai rendőrség felügyelete alatt álló ember.

Iramszarvas vadászat. Ragaszkodás a színpadhoz.

Elet a Balkánon. (A magyar katonák élete Boszniaiban.)

Kezdeté fél 6 órakor.

BUDAPESTI Cabaret Teréz-körút 28. (BOFONIERE.)

Minden este 9-től 12-ig nagy előadás. László Róza (2-kor) mint Glavari Zezza, (11-kor) mint Montignone. — Husz új Cabaret-szám. Három új darab. — László Róza, Nagy Endre, Ferenczy Károly, Kápolnay Irén, Mátyás Mándor, Balogh Böske stb. minden este fellép. Jegyár: 20. — Buda-Kossuth-Lajos-u. 4., Zipszer és Könyig Andrássy-ut 4. és a Cabaret pentára.

Vasárnap, november 3-án este 7/8 órakor a szék. f. v. Vigadó nagytermében.

Slezák Leo

cs. és kir. udv. operabéna egyetlen dalestélye. Jegyek: ülőhelyek 10, 8, 6, 4 korona bemenet 2 kor. Kaphatók a Harmonia zenemű- és zongora kereskedésben Váci-utca 20.

Hétfőn, november 4-én a Royalteremben

HEINEMANN

Sándor-tanár egyetlen dalestélye. Jegyek kizárólag Méry Bélánál Andrássy-ut 12. szám.

Erdélyi minta-vendéglő

Dalszínház-utca 8. szám. (Az Opera mellett.) Egész éjjel nyitva! — Minden időben triss meleg ételek. — Női kiszolgálás! — Kellemes szeparék! — Az éjjeli világ irkalkozó helye!

ALKALMI HARMONIUM.

Wagner a Hangszer- királynál Budapest, József-körút 15. sz. Telefon 67-85. Árjegyek ingyen. Háromtíz harmoniumok állandóan tartároz. Javítások pontosan eszközöltek.

A fürdő egész éven át nyitva van!

Erzsébet-Sósfürdő téli és nyári gyógyhely Budapest-Kelenföld, Villamos vasút-köziútca 40-84. A gyógyhely forrásai ajánlatok: a belek bántalmainál, alhasi és által. vérbőségénél, májbetegségeknél, aranyérvénél, túlságos elhízásnál, köztüvésznél és női bajoknál. Központi gőzjuttatás, villamvilágítás, pensió-rendszer. A teli időny alatt (szept. 1-től) árkedvezmény. Bővebb felvilágosítással szolgál és prospektus küld a fürdőigazgatóság. Báró KOZMITSZA budai KIBÁLY-KESERŰVIZE elsőrangú hashajtó. Téli nyári gyógyhely!

Látványosság a fővárosban!

Deák Ferenc-szálloda

VIII., Aggteleky-utca 7. szám I. hó 15-én megnyit.

Fényes berendezés, 75 szoba, központi légfűtés, villanyvilágítás, fürdők, fényesen berendezett kávéház, mérsékelt árak.

Tulajdonos: Pally Miksa.

Iskola kötetnyek. Italer, clot, chiffon és baletból a legfinomabb kivitelben Angol filanel blous drbja frt 2.25 Finom laft joupon drbja frt 7.75 REDLICH I. LIPÓT urí és női divat áruházában Bpest, Andrássy-ut 58. Csongory-utca sarok. Vidéki megrend. kérésre meg nem felel árut kicserélem vagy a pénzt visszadom.

SZABADALMAKAT védjegyeket és mintaoltalmat megszerez a Szabadalmakat Értékesítő Vállalat PÁSZTOR (hej. cég) BUDAPEST, VII. kerület, Erzsébet-körút 17. szám. Fővilágosítás díjtalan. 22576 TELEFON 24-20.

Jól lát? Ha nem, akkor forduljon bizalommal WATSCHEK optikushoz, csak Károly-körút 6. sz. ahol szem-érvizelés és látésvizelés is legelőszöbbsen kaphatók. Ingyen ártékcséké bérmentve.

Mint hívtólón szép ószi udonságot hozunk a lécs remek aljnt. 8 kor. Mint hívtólón szép ószi udonságot hozunk a lécs remek aljnt. 8 kor.

„ZUR SCHOSSENFABRIK“ XVI., Neulercheiderstrasse 2. Magyar levelezés. BÉCS. Magyar levelezés. Szeptember 15-én jelent meg nagyabásu ószi és téli divat albumunk mely gazdag tartalmánál fogva érdekes betekintést nyújt az új divat-terére azon tisztelt urhölgyeknek kik ez iránt érdeklél vselölnek 40 fűder levél bőlye-ekben való beklrdése ellen ezen divat lap fűder megküldük és a belőle eszközöl le, kisebb rendeléményél a 40 fűder lesz le vonva.

Kalapok eredeti párisi modellek most érkeztek 20 koronától 120 koronáig HOLZER - divatházába - Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 9. sz.

KERT ALAKÍTÁSOKAT Budapestben és vidéken terv és költségvetés szerint elvállal Weber Károly faiskola tulajdonos BÉKÁSMEGYEREN (Budapest mellett.) Gyümölcsfa díofa és rózsaszárjegyekkel ingyen szolgál.

CIMBALMOK, legújabb szabadalmazott szől beelő szerkezettel, melynek hangját, hangtartását más gyártmány meg elöl közelítheti, részletfizetéssre írtégszabóbbmaszó íótállással kaphatók. Fonografok, gramofonok, hegedűk, fuvolák, csellók, okarinák stb. olcsón legelőbbsen. Kétfeltesve alismert jó munkákert. Árjegyzéktingyen küld Mogyoróssy Gyula a. kir. szabadalmazott hangszergyártó Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71. Telefon 58-20.

Telefon 58-19 Lukács Gyula férfi-szabó a. kir. udv. Károly-körút 18. Féltöltő K 20 Öltöny 26 Gallér 14 Gaszdaszati kabát K 20 Szőrmebéléssel K 34 Télikabát 30 Nadrág 10 Fin- és gyermekruha dúsz választékban. !! Tisztigallérok !! Mérték szerinti megrendelésre csakis kiváló jó minőségű Honi és Angol szöveteket tartok raktáron. Telefon 56-19

ZÉRO Szab. hygiénikus klozetvatta. Végbél Aranyér Czukorbetegeknek Gyermekágyasoknak Csecsemőknek néklőbbsen. Minden tisztaságot szerető embernek feltétlen szükséges a „Zéro“ használata mert abszolút tisztá és kéllemes érzést nyer általa. Meggátol minden horzsolást és lafektiót. Használatban olcsóbb a papírnál! Kapható mindenütt: Zéró szab. vattaárugyár Bpest. TELEFON 87-62.

MEGHÓDÍTOTTUK A VILÁGOT!

GEREBEN BELA, KRISTÓF-TÉR 2

Legjobb... Legjobb... Legjobb...
PAP, PAP, PAP

GIGNER JÁNOS
Ágynemű-réz- és vasbutor-gyáros
szőnyeg, függöny, polcok, terítő stb.
nagy választékban.
BUDAPEST,
Erzsébet-körút 20,
Földszint:
Bátkút (Kerepesi) út 88. sz.
Gyár:
Kertész-utca 7. és 9.
Árjegyzéket
bárminek ingyen és bérmentve küldök,
Még nem feleltél árul kiscserélem vagy a pénzt visszadom.
Uyermékesek nagy választékban.

BERLINI VIKTORIA

Általános Biztosító Részvény-Társaság. Alapítatott: 1853. évben
Biztosítási állomány 1906. december 31-én ———— 1.646.205.807 kor.
Összvagyon 1906. december 31-én ———— 715.487.698 „
Bevétel az 1906. évben ———— 148.055.961 „
Nyereség az 1906. évben ———— 80.900.048 „

Különös előnyök:

Megtámadhatatlanság: A kötvény egy évi fennállás után semmi fölé alapon sem támadható meg.
Párhaj vagy öngyilkosság: Az első évben a teljes díjtartalék és ez után az egész biztosítási összeg fizetetik ki halálesetben.
Világkötvény: Kezdeti fogva tartózkodás és utazás az egész földön pótlék nélkül megengedve.
A biztosítás megszűnésének kizárása: Három évi fennállás után a biztosítás nem válhat érvénytelenné.
Legmagasabb költsön- és visszavásárlási érték három évi fennállás után.
Megszűnt biztosítások érvénybe helyezése 6 hónapon belül orvosi vizsgálat nélkül eszközölhető.
Háborúbiztosítás teljesen költségmentesen.
Nyereségnyeresékesedés: A tiszta nyereség 90%-a a biztosítottaknak szavatoltatik.
Az 1906. évi a biztosítottaknak a nyereség 93%-a, azaz 28.752.229 korona utaltatott át mint nyereségrész. — Már 1878 óta egy az ésszerű befizetések 20%-ával emelkedő nyereségrész fizetetik.
Példa: 10.000 koronára szóló megélt és halál esetére 25 évi időtartammal kötött biztosítás egy 30 éves részére összesen 6000.— koronába kerül.
Rövid, világos biztosítási feltételek, fenntartások nélkül. Ugyan képviselők alkalmaztatnak igazgatóság Magyarország és a Keleti országok részére.
Budapest, V. ker., Széchenyi-utca 1. szám.

E hirdetés rovásban minden szövegszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovásban minden szövegszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Veszek zálogszedőket, elzálogosított briliántokat, aranyat, ezüstöt, gyógyókat és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és a teljes értéket kifizetem. **Singer Jakab** ékszerkereskedő Budapest, Király-utca 91. Isabella-utca sarkán.

Mérnöki műszereket vesz, elad, cserél, lejtőrök, Planiméter, Teleskop, Goerz-Zeiss-Triädersnb.
HATSCHKEK EMIL
Andrássy-ut 13.
Fiókjá: Erzsébet-körút 38

Veresáfonyabefőt
BARTA-féle, 5 kilós postaköszörveg 6.—
korona **FELKA, KONZERVGYÁR** Felka, Szepesmeze, 88972

Modern urasági butorok alkalmi vétel és eladása
háló-, ebédlő-, szalon-, uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.
GROSZ SANDOR és társa
Budapest, Liszt Forczek-tér 8. sz. ez előtt Gyár-utca
Telefon 14-09.

BUTOR
árverősről, finom és egy szorú butor, hálószobák és garzon szobák Szalon bőrfotellek, gyönyörű tükör, diván, borszék, íróasztal, porzsaosznyeg és egyes darabok; Földes B., VII., Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Stenográfia
Budapest legnagyobb és legkedveltebb gyorsíróiskolája a
„Stenográfia”
országos Gabelberger magyar, német gyorsíró és gépiróiskola. — Kereskedelmi szaktantárgyak. — VII., Kazinczy-utca 8. l. em. 30. (Össze nem tévesztendő a Kazinczy-utca 3-as szám alatti Stolow-féle iskolával).

„MAGYAR” TEXTILIPAR
Polyótrát.
A gyapjú-, gyapot-, len-, kender-, selyem-, juta-ipar és kereskedelem közlönye.
Szerekszerés és kiadóhivatal
Ujvidéken.
Megjelenik havonta kétszer.
Előfizelési ára egy évre 12 kor.

Szepességi csemegék
BARTA-féle veresáfonya befőtét, málna-, szamóca-, csipkebogyó-, gomba- és kuskonzerveket, pastilomokat ajánl a **FELKA KONZERVGYÁR** Felka, Szepesmeze. Kérjen árjegyzéket.

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, tróda berendezések réz- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bőrgarnitúrák eladása és vétele.
Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szám I. emelet 263
Kazinczy-utca sarok.

Gimnaziumi, reál, kereskedelmi, polgár egyetemes önkéntességi, bármely erőttségű vizsga letévesztéséhez igényelt tantárgyakból legjobb módszer szerint tanít és tanított kitűnő philológus és matematikus. Egyenkénti oktatás. Tanítványok csak korlátolt számban vétetnek fel. A bámulatos eredményeket igazoló okiratok alakásban megtekinthetők. **Goitein Heinrich** Budapest, VII., Damjanich-utca 39. II. emelet 10.

Bőrszékkipar
bőrsajtolás és bőrfaragás.

KENDI ANTAL
Budapest, IV., Károly-utca 2
az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi bőrszékék és karosszékében, jóval olcsóbb árban, mint eddig.
Használt székek átalakítása bőrszékékre olcsó árakban. Legelőcsőbb bőrbutorok és állványok.

Ajtók és ablakok,
VASREDŐNYÖK, VASRÁCSOK,
kapuk használat és újak olcsón kaphatók
Lefkovits Jakabnál
Bpest, V., Csáky-utca 26. Korall-utca sarok, Lipót-körút közelében.

Ajtók és ablakok
rég és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvasszerzők, kertkorlásek, keramitlapok, Kehlheim, lapok olcsón kaphatók
Kelemen Mór,
épület-bontás vállalkozónál Budapest, Nador-u. 72-74. Ajtókat Szizet-ut 5.

INGYEN -GUMMI-
és különféle óvszer árjegyzékünket titoktartás mellett ingyen és bérmentve küldjük.
Nakira törv. védve lérti gummi különlegeség tucattja 12.— kor. 8 tucattól 20% engedmény
Uterus - Spray legújabb hygienikus női szer 14.— kor.
SUMMBÁLHÖLYAG 3, 4, 6, 8, 10, 12 K. tucattja Mintagyűjtemény 12 darab 4.— korona.
Pessar Celus darabja 6-8 kor. Ig Irrigator 3 kor. és 8. jobb. Bidec vasállványon 8 korona.
MAGYAR ORVOSI MŰSZERTAR
Budapest, VII., Rákóczi-ut 32. (a Rokus-kórház szomszéban) Fontos ólmus és a városi Keresztúrvédelmi

Polgári árak!
Pontos kiszolgálás!
Kitűnő szabás!
Videkre mintát küldök, nagyobb rendelésnél személyesen elmegyek.
Zellszka János
angol ural szabóterem **BUDAPEST,**
Andrássy-ut 56. l. em.
Állandó vázarték a legdivatosabb angol és bel-földi szövetekből.

Urasági butorokat, szőnyeget, csillárokat
és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és üzleteket is) veszek és eladok.
Nagy Zsigmond
VI., Lázár-utca 3 (a Váci-körút mellett).
Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni massander vagy másfajta háló, ebédlő, uriszoba és szalonbutorokban. Közhalószobák, bőrgarnitúrák és kárpitosítélekkben Porzsa, amyrna és más szőnyegekben és függönyökben, modern bronzcsillárokból gáz, villamos stb.-hez.

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETESEK

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban, Budapest, V. Sálvány-utca 6/C. 286

Eladó

elsőrendű tiszta méz, kilonként 1 koronáért. 4 1/2 kilót tartalmazó bádögbdönnel bérmentve 7 korona Szarka Zsigmond tanító, Szodó, u. p. Nagy-Sáro. 5456

Pénzkölcsön

Vidékre is 300 koronát hivatalnokok, kereskedők, iparosoknak szerzek kezes nélkül. Singer, Huszár-utca 1. válaszbélyeg. 5455

Vidéken lakó

nrak (hölgyek is) uri módon, naponta 25-30 koronát kereshetnek. Nem sorsjegy, nem biztosítás sem részlet-üset. Ajánlatok Weigl Leo Budapest VI. Szondy-utca 63. czimzandók. 5453

Parkettagyár

Gyöngyösön ajánlja gyártmányait.

Próbakísasszonyok

ajánljok ügyes szabónó jó termettel. Szives ajánlatokat "Ugyes" jellegre e lap kiadónivalába kér.

Zálogcédulákat,

brilliansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platinát legmagasabb áron veszek. Brilliansokért többet fizetek, mint amennyit vettek. SCHILLER IZIDOR, Sip-utca 8. 27133

Magánkutató iroda

Rákóczi-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Géza. Telefon 67-47. 26703

Réthy

név látható a valódi pemetefü cukorka minden egyes darabkáján 721v

Gyász esetben

ruhák soron kívül gyorsan festetnek feketére Haltenberger Béla ruhafestő gyárában Kassa. 27086

A Falkogen

tüdőbajt gyógyít, szurást, köhögést, lázat biztosan elmulaszt. Ára 3 korona. Kapható: Falk-gyógyszer-tár, Budapest, VIII Rákóczi-tér 2. sz. 25828

Fénykép-készülék objektívvel vez, elad, csoról hi tes Appolo lemeznek egyedül eláruló helye.

HATSCHEK EMIL

Andrássy-ut 13. Adja: Erzsébet-kört 83. Alapítástól 1877. Ezzel olcsóbb, mint részlet fizetésre.

Csemegeszlőt

megvétele keresek. Csak nagyobb tételekre refektálok. Saját személyzetemmel szedetem. Aránlatokat kér: Lázár József szőlőnagyerkeskedő Nagymaros (Hontmegye.) 5448

Önök övni kell a feleségét!

Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a tulbő gyermekáldás ellen, melynek eredményét a hála-iratok ezrei igazolják, diszkrétan küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. Fran Anna Kaupa, Berlin, 247. Lindenstr. 50.

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap-és államvizsgákra (egyeb tárgyakból is) Kolozsvára; Budapestre ugyszintén államszámvevőtanú államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészíti. Jogi szeminarium; Budapest, VI. Rózsa-utca 44. III: 8

Részletfizetésre

porcellán szervizek, lámpák: Kérésre árlap ingyen. Ivánkovits Károly Szeged.

Felgári iskolai

realiskolai, gimnáziumi, kereskedelmi, egyéves önkéntességre képesítő vizsgákra, valamint mindenféle javító és pótló vizsgákra legrovidebb idő alatt a legjobb sikerrel előkészíti. "Tanár" Budapest, Thököly-ut 8. I. em. 3. ajtó. 26814

Fűthető fürdőkád.

50 koronától feljebb, kádak 12 koronától feljebb, mindenféle szivattyú és vízvezeték berendezést vállalok

LEFKOVICS ADOLF Wesselényi-utca 51/E. Erzsébet-kört és Harsfa-utca között! Arjogyzek bérmentve.

Fülbetegek,

kik fülgásában szenvednek és nehezen hallanak, kérjenek prospektust a legújabb elektromos fülkészülékről (a fülelőgő lát-ható), kapható kizárólag Németi Móránál Nagyváradon, Nagyvásár-tér 14. I. emelet. 26918

OTT GYULA

Budapest, Eskü-ter.

Saját készítményeink nagy es dús raktára. Legújabb kivitelű KUTSCHERA-féle

sirkó-lámpák,

továbbá kaphatók szerviz- és nyerték- valamint mindenféle javítások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Eladás.

Több vivő eszköz, 2 fehér, 1 aranyozott keretű tükör 100/230 drbja 50 frt., 1 cserép kályha 15 frt., 1 Koburg szállítói czimer 160/90: 40 frt., 4 nagy Gobelín festmény és több kép igen jutányosan eladó. Megtekinthető VIII. Hunyadi-utca 27. Telefon 58-83.

Új iparág:

70% homokból, 30% olcsó kötőanyagból gép- és előtanulmány nélkül tükör-fényes márványlapot készíthet □ métereuként 1 koronáért mindenki. Grossmann, E. Arad, Szent László-utca 5.

Régi ezüsttárgyakat

és zálogcédulákat veszek és eladok mindennemű arany- és ékszerát, ugyanint régiségeket, drágakövet, arany- és ezüst-órákat, lánczokat, gyűrűket, ezüst-éveszközöket. Kérjen árjegyzéket ingyen. Fuchs Dávid utóda Budapest, IV., Váci-utca 18, I. emelet. 26764

Fenyőborovicska

(Juniperus) BARTA-féle, 3 liter K 7.50, 4 liter K 9.- bérmentve. FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 26973

Régi

BUTOR-SZALON

Budapest, Ferenciek-ter 3. telemelet. Vétel és eladás polgári, urasági, berendezések, keleti szőnyegek, csillárok, tükörök és régiségek. 30% megtakarítás. Telefon 82-13. 26926

Berházak, uriházak

Buda legszebb részén 13 urilakás átvehető 30,000 frt. 80% hoz. Uriház ugyanott 6 háromszobás lakás esetleg hatszobás szép kerttel 57,000 frt. nyaralt egy emeletes, szép kilátás 25,000 frt. Pesten a Maria-utczában szép kis uriház 45,000 frt. emeletes, Ferencz-kört mellett két ötszobás, 4 bolt 45,000 frt. Berházak urházak minden áron bővebben 9-12-ig Újváry irodájában II., Kánás-utca 12. 27104

Polgári, gimnáziumi,

kereskedelmi, real, magánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is.) Kerekes, Almássy-tér 16. sz. II. em. 18. sz. Válaszbélyegyet kérek. 25465

Butor:

új és használt beraktározásból visszamaradt, csillárok, lámpák, irodaibendezés, pénzszekrények bámulatos olcsón eladók. Beraktározási vállalat tulajdonos Landsman Sámuel Központi városház épület Gerlóczi-utca 2. raktár 10-11-12.

Építkezéseket!

Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen elvállalja, tehermentes teketet törlesztésre felépít. Építési tanácsokkal szolgál Eorsody építési iroda Bpest, Rákóczi-ut 71. 782

Hölgyek figyelmebe!

3 évi jótállással mindenki szereze meg magának a cs. és kir. szab. Viktoria önműködő kézi hímzőgépet. Ára 8 korona. Pénzt előre beküldőknek egy csinos minta lesz mellé csomagolva. Leírásokat és utasításokat mindeuknek díjmentesen küld a Viktoria hímzőgép-gyár, Budapest, VII., Columbus-utca 28.14. melet. 2662

Aikalmi vétel.

Butorok, visszamaradt szőnyegek, kényserítő körülmenyek miatt eladók: mahagoni hálószoza 180 frt., írósztal könyvszekrényvel, olajfestmények 2 frt. nagy perzsaszőnyegek, lámpák, 3 águ villany 14 frt. Árverési butoreladás. Dob-utca és Holló-utczal érintkező. 26816

BELHURUT,

(hasmenés) gyomorgörcs legjobb gyógyszer a BARTA-féle FEKETE-APONYA GYÖGYEOR gyógyszereszek és fűszereseknél 1 üveg ára K 1.60, 5 üveg 8.- koronaért bérmentve szállít a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 26971

Nagy és Fia

BUDAPEST, Semmelweis-utca 21.

állandó nagy lakberendezési kiállítás. (az egész házban) TELEFON 17-77.

Urasági butorok, új és használt butorok.

Nagy és Fia

Lakberendezési összes tárgyak.

Nagy és Fia

modern butorok: mahagoni, palisander, ében-és citromfa.

Nagy és Fia

Angol bőrgarnitúra, francia, olasz stíjű butorok.

Nagy és Fia

Valódi perzsa és smyrna szőnyegek.

Nagy és Fia

Velencei tükörök, üveg, csillárok festmények stb.

Nagy és Fia

antique butorok és szövetek, szalongszövetek.

Nagy és Fia

Nippek, bronzszobrok, olasz faragványok, meiszeni és altwien porcellán.

Nagy és Fia

Fióküzlet nincsen össze nem tévesztendő hasonnevű czéggel.

Nagy és Fia

Vesz és elvállal teljes lakás, szálloda és kastély berendezéseket vidéken is

Nagy és Fia

Állandó butor és antiquitások beszerzése a bécsi, párisi, velencei és romai árveréseken.

Nagy és Fia

Megbizottak a kontinens minden nagy városában.

Nagy és Fia

Állandó nagy lakberendezési kiállítás. (az egész házban) TELEFON 17-77.

Nagy és Fia

Urasági butorok, új és használt butorok.

Nagy és Fia

Lakberendezési összes tárgyak.

Nagy és Fia

modern butorok: mahagoni, palisander, ében-és citromfa.

Nagy és Fia

Angol bőrgarnitúra, francia, olasz stíjű butorok.

Nagy és Fia

Valódi perzsa és smyrna szőnyegek.

Nagy és Fia

Velencei tükörök, üveg, csillárok festmények stb.

Nagy és Fia

antique butorok és szövetek, szalongszövetek.

Nagy és Fia

Nippek, bronzszobrok, olasz faragványok, meiszeni és altwien porcellán.

Nagy és Fia

Fióküzlet nincsen össze nem tévesztendő hasonnevű czéggel.

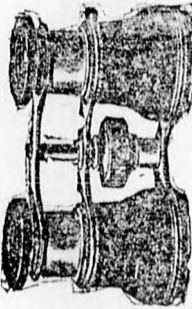
Nagy és Fia

Vesz és elvállal teljes lakás, szálloda és kastély berendezéseket vidéken is

Rajzeszközök

Színházi és tábori látesövek.

Szemüvegek és orrcsipesek.

Hömörök. Légsúlymérök. Müszemek

és minden e szakkavágó cikkek legjobban és legolcsóbban kaphatók:

KLEIN DEZSÖ

lâtezerésznél,

Kecskeméti u. 14.

Arjogyzek ingyen és bérn.

EXOTIKUS

értékpapirokat vidéki takarékpénztári részvényeket az arfolyam-lapban nem jegyzettéket, vesznek Kormos Gyula és Tsa bank- és váltó üzlet Széchenyi utca 5. - Telefon 30-51. - 1892 év óta bevezetett cég.

KI a YES-OUI-SI

ezmlő lapot megrendell, jatsva minden megerőltetés nélkül és önállóan az

angol és francia

nyelveket elaposan megtanulhatja előfizetési ár meggyedővenként minden kiadásra 8 korona. Megrendeléseket elfogad és mű-tárgyszámokat küld a kiadó-hivatal. Budapest, Andrássy-ut 22. szám.

Csemegeszlőt

legnemesebb fajokban, zamatos finom körtét, válogatott legzebb almát 5 kilós postakosarakban 3 koronáért szállít Rottmann és Keller szőlőtelepe és kertészete Kiskunhalason.

Valódi Magyar Szakácskönyv,

Irta Zilahy Agnes. Ötödik teljesen átdolgozott, a házi cukrászatot és befőttek készítéséről szóló részszel bővült kiadás Ára szép bekötésben 3.60 kor. A betűmőzőről, Gyümölcs, fű-zelék és saláta épen valódi eltartható. A legújabb tapasztalatok után Irta Zilahy Agnes. Ára kötve 1.20 kor.

Modern Könyv, Irta Kovács Mátyas, 484 fi-nom, különleges étel receptjét tartalmazza, melyet a szokásos szakácskönyvekben hiába keresnénk. Ára finom vászonkötésben 5 korona.

Singer és Wolfner

kiadása Budapest, VI., Andrássy-ut 10. Kapható minden könyvkereskedésben is!

Megjelent!

AZ

ÚJ GAZDASÁGI

CSELÉDTÖRVÉNY

(1907: XLV. t.-cikk.)

TÖRVÉNY

A gazda és gazdasági cseléd

közti jogviszony szabályozásáról

kiegészítve a vonatkozó törvényekkel.

Ára 60 fillér.

Megrendelhető a kiadó ATHENAEUM részvénytársulatnál Budapest, VII., Rákóczi-ut 54., valamint minden hazai könyvkereskedésben.

KÖZIGAZGATÁS.

A jegyzők és a köztisztviselők.

A községi jegyzők körében mindinkább sürűbben jelentkezik az a törekvés, hogy elszigetelt helyzetükből az országos tisztviselői karhoz való csatlakozással kimeneküljenek. Hogy ez minő formában történjék, arra nézve több terv merült föl, de kísérleteket még nem tettek. Igaz, hogy az országos tisztviselői kar vezetői részéről, kik a kongresszusokat rendezik és a szövetséget létesítették, eddig nem törődtek a jegyzőkkel és őket nem igyekeztek a magok kötelékébe bevonni, ami miatt a jegyzők közlekedése bizonyos akadályokba ütközik.

Van azonban egy mód, az erkölcsi csatlakozás, a kongresszus határozatainak elfogadása, aminek semmi sem áll útjában és amit az országos tisztviselők is szívesen fogadhatnak, mert ez elsősorban is az ő határozataik súlyát emelni alkalmas. E tárgyban az alábbi figyelemreméltó sorokat vettük:

Gyüre, 1907. október hóban.

Ellenségeink folyton agyarkodnak ellenünk. A napi sajtó, tisztelet a kivételnek, mint például az Egyetértés-nek, vagy támad vagy paródiáz benünket. Pedig volna egyéb támadni való is a közigazgatás mezején. Például egy szabad királyi városnak kétszáz ezer korona pótdadóját fedezésére elad 2 millió köbméter fát, amely nincs másutt, mint a külföldre. Alig beszéltek róla. Vagy tekintünk a külföldre. A kazáni kormányzóságban elikkaszt a vállalkozó egy millió rubel értékű gabonát az éhínségesek szájából. A napi sajtó egyszerűen megemlíti ezeket. De ha egy kis község anyagi zavarokkal küzd, ha egy körjegyző valami visszaélést követ el, ujjongva írnak hasábot a „jegyzők” kinövéséről és betörést csinálnak mindnyájunk becsületének szentélyébe. Ha az Egyetértés védelmébe nem venne bennünket, elmondhatnánk, hogy nincs számunkra igazság.

Felfordult világot élünk. Régi krónikából tudjuk, hogy szabad királyi Debreczen városában a XVII. század közepén istenkáromlásért

agyonkövezésre ítélték egy embert. Egy másiknak nyelvét szakították ki, jobb kezét levágták: szüle bántalmazásért. És ugyanez a század a város notáriusait a néha-néha előforduló szabálytalanságokért legfeljebb feddésre ítélte. A mai humánus kor mindezt megfordítva csinálja. Mig amazokat a bűnök enyhén bünteti, minket néhol oly szigorral, hogy legfőbb felettesünk, maga a belügyminiszter szükségesnek látta 45.623/1907. sz. rendeletével bevilágítani a sötét chaoszba, a mi Golgotánkba, hogy eléjét vegye a legsötétebb Afrikába illő igazságszolgáltatásnak: a vesszőfutásnál gyalázatosabb, családirtó felfüggesztéseknek, a mi velünk szemben már gyakorlattá vált.

Csak undorral lehet gondolni arra az európai rabszolgaságra, mire minket a mi fegyelmi szabályaink kárhözhatnak. Hogy egy másik magunkforma gyarló ember mint vádló és bíró egy személyben ítélhessen nemcsak mi felettünk; de ártatlan családunk sorsa felett is; felelőségre vonás következményei nélkül erkölcsi máglyára ítélhessen mindannyiunkat! Nem győzők eléggé hangosan felkiáltani ez ellen. Mindannyiszor, midőn alkalmam van, felsírok a testületünk tagjait érő korbácsütések miatt; mert előre látom, hogy a munkával való túlterheltesen kívül ezek a szegénytelen fegyelmi szabályok fogják a legnagyobb komolysággal hívni megásni. A legnagyobb komolysággal hívni fel tehát az intéző körök figyelmét az általunk észlelt sajnos tünetekre és szomorú statisztikai adatknál soroljuk fel, hogy a „Magyar Közigazgatás” 10 legutóbbi számában 656 kereslettel szemben 275 kínálkozó egyént látunk. De menjünk tovább. A községi jegyzői tanfolyamok hallgatóinak száma például annyira lepadt, hogy ez évben már csak 342 ifju végzett s így nem sokára bekövetkezik azon idő, amikor pályázó a segédjegyzői állásokra egyáltalában nem akad, a község házak üresek lesznek és mi munkatársak hiányában s rémséges munkahalmaz alatt lerokadvá kénytelenek leszünk az országra nézve is legveszedelmesebb sztrájkba belemenni.

Feltárva a sebet, kérjük annak gyógyítását, míg az üszkösödés be nem áll; mert a fekély az egész magyar közigazgatás fekélye.

Itt gyorsan kell segíteni. Nekünk csatlakozunk kell az országos tisztviselői kar szegedi kongresszusának határozati javaslatához, magunkévá kell azokat tenni és a magyar tisztviselők kívánságát a magyar községi jegyzők

részéről is meg kell ismételnünk. Legfőképpen a szolgálati pragmatikát, mint emberi jogainak biztosítékát elodázhatatlanul törvénybe iktatni kívánják.

Annyi munkáért, amennyit mi végzünk, annyi hazaszeretést, ami minket hevit, joggal várhatjuk, hogy kérésünk megszívleltessék. De midőn jobblétünkért küzdünk, kell, hogy a törekvés általános legyen s lelkesedni tudjon azokért a jövő nemzedék is.

Tóth József,

a szabolcs vármegyei községi és körjegyzők egyletének elnöke.

A jelölési jog.

A községi közigazgatási választások szabadságát a főszolgabíró jelölési joga illuzióriussá teszi és emiatt országszerte nagy az elégedetlenség.

Sok főszolgabíró a törvénynek ezen a hajmeresztő erőszakosságán úgy segít, hogy jelölési jogát a tisztesség és politikai eszélyesség határán belül gyakorolja. A legtöbb vármegyében évtizedek óta az a gondolat alakult ki, hogy a főszolgabíró a jegyzőválasztást megelőzőleg tapintatosan kipuhatólja, hogy a pályázók közül kiknek van pártja a községben s azokat jelöli. Nagyritkán megtörténik az is, hogy a főszolgabíró bizonyos fokú részrehajlást enged meg magának, be akar protezsálni olyan embert, akinél népszerűbb ember is van és ez utóbbi jelölését eljéti, hogy a maga jelöltjét megválasztathassa. Visszaélés ez is mindenestre, de még ezt az eljárást is lehet védelmezni, ha például a jelöltek közé beszusztat egy olyan harmadikat, akinek szintén van némi népszerűsége a községben és ezáltal lehetővé teszi, hogy az elégedetlenek erre szavazzanak. Így megtörténhetik aztán, ha csak a főszolgabíró jelöltjének erős pártja nincs, hogy ez a harmadik győz, amely esetben a község eredeti akarata nem teljesedik ugyan, de a főszolgabíróé sem és az ilyen megoldásba az emberek valahogy belenyugszanak.

De hogy a jelölési jognak minden korlát és tekintet nélkül való alkalmazása minő abszurd helyzeteket teremthet, arról meglepő bizonyossággal szolgál Körösladányi községnek Békésmegyei törvényhatósági bizottságához intézett fölterjesztése, mely a maga nemében páratlan választási eset ügyében sürgős jogorvoslatot kér.

A községben ugyanis főjegyzői állás meg-

A dalmát partokon.

Írta: Vértessy Gyula.

I.

A jó isten legszebb képét megfestette
S a legkékebb tenger mellé idetette.
Látszik is az isten keze minden részen
S nekem mégis úgy fáj, ha e képet nézem.

Szemedre emlékszem, ha a tengert látom:
S hidegséged érzem a fehér sziklákon —
S azokhoz ha szólok, akik itten laknak,
Akárcsak te, egyjő szó választ se adnak...

II.

De azért bámullak, szeretlek, csodálom
Téged is, mint ezt a tengerparti tájat.
S ennek is elmondom panaszom, mint néked
S ez is úgy nem érti, ahogy te nem érted.

De azért szeretjük egymást mégis talán —
Csak a szó idegen a parton s ajakán?
A lelkeink között valami van mégis...
Vagy csak csaljuk egymást, ő is, te is, én is?

III.

Égig nyuló sziklafalak
S csodaszép kert, a völgybe lenni.
Mintha összeszedtek volna,
Ami szép van, ide, mindent

Csodás keze látszik itt a
Mindeneket teremtőnek —
Igazán csodaszép képe
A félséges, nagy festőnek

De csak így ám! Így felülről.
Nagy messziről belenézve,
Amint lejjebb ereszkedünk,
Fogy a táj tündéri képe.

S mikor aztán benne járunk
Egészen a völgybe ott lenni,
Nem is értjük, hogy is láttuk
Oly szépnek e völgyet ott fenn.

Ombra völgye, képe vagy te
Szépen festett vágyaimnak,
Képe vagy te, fenn szárnyaló
Mesésen szép álmaimnak.

Addig vagy szép, míg fölöttem,
Bérczi utam büszkén járom,
Ha leszállok s vágyam betölt,
Csak a szürke valót látom...

IV.

Itt lenni délen, ezek a szomorú fűzfák,
Ezek a bubánat szép, szomorú fái —
Sose hittem volna, hogy úgy tud alattuk
Az én beszarjadzott sebű szívem fájni.

Valaha a narancs, babér volt az én fám;
Mikor volt gyümölcsét, lombját kire szórni —
De mióta utam így egyedül járom
Csak a bánat fája tud szívemhez szólni.

Cyprus suhogását érte csak meg lelkem,
Az ő sötét árnya: az én gyászom képe,
Amint sötét, karsu, büszke sudarával
Bánatosan felnéz a napfényes égre...

Divat.

— Akik tudnak öltözködni. —

Lermínierének, a mult század nagy divatmesterének párisi műtermébe állított be egyszer egy vidéki asszonyka ezekkel a szavakkal:

— Mester, sikkes akarok lenni és szép, előkelő és divatos, mutassa meg, adja rám a legszebb modelljeit.

Lerminiere meg se mozdult, csak csendesen mosolyogva rázta a fejét:

— Nem lehet az, asszonyom, hiába, nem lehet.

— Hogyan? Mi nem lehet? Hát nem vagyok-e csinos, fiatal, formás? Ne illelnek rám a legszebb ruha?

A mester csak egyre rázta a fejét:

— Nem, asszonyom, nem lehet; mert a ruha, bármilyen gyönyörű is, csak ruha s az asszonyi toilette az ezüst fürdőkádnál kezdődik.

Ez az ezüst fürdőkád jut eszembe, valahányszor így őszi levélhullatáskor hazatérek külföldi utamból s imitt-amott, a városliget kopaszodó fái között, vagy valamilyen színházi szenzáció alkalmából szembe találok magam egy Worth-, Doucet- vagy Paquin-moddellel, melyeknek ikertestvéreit alig néhány hét előtt hallottam még végigsuhogni, láttam végiglibegni az Alix les bainsi kaszinó-kertben, vagy a boulogne-sur-meri plágern.

Egyugyanaz a szabás, ugyanaz a szín és ugyanaz a díszítés s mégis micsoda megdöbbentő differencia! Mig amazokat valami láthatatlan szárnyak emelték a föld pora felé, ezeket a gravitáció legszigorubb törvény betartása huzza, görnyesztí megalázón.

Ugyanegy dolognak ilyen csaknem átmenet nélküli, ellentétes kétféle világítását megfigyelhettem csak egyszer volt még alkalmam, amikor Beireuthból hazatérve, hol Mottl veze-

ban minden...
közönség...
füllérel, kompakt...
füllérel fizetendő

TIKUS

ppapírokat
lakaróképző...
kötet az aról...
nem legyetek...
vesznek
Gyula és Tsa
és váltó üzlet
nyílt utca 5.
telefon 30-51.
a helyes...
és francia

YES-OUI-SI

megrendel, fát...
görög...
állás...
és francia

egeszülöt

bb fajokban,
m körtét, válo...
szébb almát 5
lakosarankint 3
szállít Rottmann
szőlőtelepe és
Kiskunhalason.

di Magyar

ácskönyv,
Agnes. Ötödik
dolgozott, a házi
tái és befőttek
szólo részlet
adás. Ára szép
ben 3.60 kor.
ol. Gyümölcs, f...
aláta épen való
A legújabb ta...
gán írta Zi...
Ára kötve 1.20
kor.

nyha, írta Ko-

tyás, 484 fi...
inleges étel re...
talmazza, melyel
szakácskönyv...
ába keresnénk
vászorkötésben
korona.

és Wolfner

stadása
VI. Andrassy...
apható minden
eskedésben is!

ient!

AZ

ASZASÁGI

DTÖRVÉNY

XLV. t.cikk.)

VÉNY

da és gaz-

ri cseléd

közt

szony

yzásáról

egészítve

zó törvényekkel.

60 fillér.

thető a kiadó

EUM részvény-
al Budapest, VII.,
t 54., valamint
hazai könyv-
kedésben. #

üresedésekor harmincz választópolgár arra kérte a főszolgabíró, hogy az állásra a segédjegyzőt jelölje, ki a főjegyzőt közmegelegedésre helyettesíti és akiben az egész község bizalma összpontosul.

A főszolgabíró tudomásul vette a beadványt és a választás alkalmával három idegen embert jelölt, akiket a községben senki sem ösmert.

A választók megdöbbenve hallgatták a jelölést és annak azt az indoklását, hogy az ajánlottak bármelyikét bizvást megválaszthatják, mert alkalmasak arra, hogy a község szellemileg szegény lakosságát vezetni leszenek képesek.

A jelölő szavak elhangzása után a választók némán összenéztek és gyorsan egyretemre jutottak. Senki sem szólt tudniuk egy szót sem, úgy, hogy a választási eljárás meg volt ugyan nyitva, de maga a választás még sem kezdődött meg.

A főszolgabíró, mikor fölismerete a helyzetet, szemrehányást tett a jelenvoltaknak, hogy habár az ő jelöltjének is vannak hívei, azok most még sem mernek előállni, hanem féltékeny meghuzódnak. Még e küelentése előtt többeket névszerint felszólított, az orvost, a lelkészt, a mérnököt, hogy kezdjék meg a szavazást, de ez mind hiábavalónak bizonyult.

A választás nem akart megindulni. Sem a névszerint felszólítottak, sem a többi választó közt nem akadt egyetlen egy ember, aki a főszolgabíró jelölése mellett sikra szállt volna, amihez fogható eset még aligha történt a jelölési jog törvénybe iktatása óta a hazában. Pedig a főszolgabíró más uton is igyekezett pártot teremteni a jelöltjének, ugyanis a Békésmegyei Közlöny szeptember 15-iki számában a körösladányiak jelöltjével foglalkozó bíráló hangon irt cikket tett közzé.

Igy aztán a választási eljárást be kellett fejezni minden eredmény nélkül.

A konfliktus, a mi ebből az eseményből származik, azt az érdekes kérdést veti fel, hogy mi lesz a dolog vége, ha egy újabb választási eljárás ugyanezzel a kudarczczal fog végződni, amire igen alapos kilátások vannak.

A körösladányiak ugyanis el vannak határozva, hogy akárhányszor hívják őket választásra, amíg az ő jelöltjük jelölve nem lesz, addig nem szavaznak senkire sem. És hogy áruló nem lesz közöttük, azt bizonyosra veszik.

Viszont a főszolgabíró is ragaszkodik a maga álláspontjához és a törvényadta jogaihoz. Hogy miért teszi? ő tudja. Bizonyára meg vannak erre a maga okai, mert nem lehet föltételezni, hogy pusztán a személyes rokonszeny vagy ellenszeny által magát emyire befolyásoltatni engedné és ily messze ragadtatná. Mi ezt készséggel föltételezzük róla és jóhiszeműségét nem vonjuk kétségbe.

tése alatt gyönyörködhettem a Meistersengerekben, egy vágvölgyi cigánybandától halottam a Preisliedet huzni.

Hiába, „c'est le ton qui fait la musique" a zenében s a ruhában egyaránt.

Mosolyogva olvasom a divattudósítók lelkiismeretesen pontos leírását, amely magában foglalja az up to date divat legaprólékosabb technikai magyarázatát. Az aljak hosszát, bőségét, lapszámát és ránczmélységeit. A derekák belését, kivágását, ujiformáit és vállésését. Az övek alacsony vagy magasságát, a csattokat, gombokat és átiógokat. A kalapok hajtását, a fűzők cheat-front voltát s nem tudják, nem látják, hogy hiába minden, minden, mert az asszonyi toilette az ezüst fürdőkádnál kezdődik.

Ez a Lermiére-féle dogma természetesen nem szószentírendő. Lehet az a tisztálkodási medence köből, porcellánból vagy fehérre fényezett bádoggból, de annyi bizonyos, hogy a jól öltözködés, az előkelő grációzitás, az öntudatos főhordozás legelemibb feltétele a gondos testi ápolás. Sok víz, sok szappan, egy kevés hintőpor és gondosan megválasztott illatos esszencia. S ha mindez megvan, úgy még a felsőruha kérdése csaknem láthatatlan távolba tolódik el. Előbb a hajápolás kerül sorra, a champouzás, az ondulolás, a diszkrét kaczerású fűrtözés, mely a fejnek biztosabb hajlást, nőiesebb bájat ad. Fontos tényezők a körmök, ezeknek csiszolása, fényesítése. Az ápolat kéznek előkelőbb a gesztusa, nemesebb a mozdulata. A francia nő mindennap megfűrdik, mindennap ápolja vagy ápoltatja a körmeit s hetenként egyszer mosatja a haját. A magyar asszony

Nem is ebből a személyes szempontból foglalkozunk a dologgal. De rá kellett irányítanunk a közvélemény figyelmét, mint olyan esetre, amely bármikor megismétlődhetik, és amin okvetlenül segíteni kell és pedig mi hamarabb.

Teljes lehetetlenség ugyanis megtörni egy olyan törvényes rendelkezést, mely, amint az eset mutatja, a szabadválasztás elvén ilyen csufúságot ejt. Nem szabad a kijelölési jogot annyira korlátlannak hagyni, hogy még egyszer megtörténhessék egy olyan pályázó jelölése, akit a választók közül egyetlenegy ember sem akar megválasztani.

Ez a körülmény a maga rideg kizárólagosságával plasztikus bizonyítékul szolgál a törvény botrányos tökéletlenségére.

A belügyminisztérium feladata lenne sürgős utasítást küldeni a törvényhatóságokhoz, mely a választásnál követendő eljárást bizonyos tapintatossági korlátok közé szorítja és az ilyen abszurd esetek megismétlődését kizárja.

A törvényhatósági bizottság, ahová a választók folyamodtak, legfeliebb új választást rendelhet el, de a mai törvény értelmében semmiféle intézkedést nem tehet. Itt végérvényes törvénymagyarázatra van szükség, egy országos hatályú döntésre, amivel kapcsolatban a főispánoknak szintén korlátlan jelölési jogára nézve is új utasításokat kellene szerkeszteni, mert a régi még nagyon is magán viseli a Tisza Kálmán érájának bélyegét és sehogysem illik bele a mai megtisztult politikai légkörbe.

Megüresedett községi orvosi állások.

Nagyiglód, körorvosi állás 36 községgel 800 korona fizetés, 400 korona uti átalány, halottkém- és husvizsgálati díjak, fizetéskiegészítés kilátásban. Október 6-ig. Főszolgabírószámszámjváár.

Székváros nagyközség, orvosi állás. 1000 korona fizetés, 200 korona lakpénz. Látogatási díj 1 korona, továbbiak 40 fillér, halottkém-díj 50 fillér és még biztosítási díj. Közi gyógyszerár kilátásban. Főszolgabírószámszámjváár.

Magyarlápós, harmadik körorvosi állás 15 községgel. 1200 korona fizetés, 400 korona uti átalány. Október 15-ike délután 4-ig. Főszolgabírószámszámjváár.

Bánhorvát, körorvosi állás 10 községgel, kéthetente látogatás. 1200 korona fizetés, 400 korona uti átalány, 400 korona lakpénz. Látogatási díj 1 korona, lakáson 1 korona 40 fillér, székelyen kívül 3 korona, éjjel 6 korona, további minden 2 óra 1 korona. Halottkém-díj 1 korona, járványkor 6 korona napidíj és járvar. Október 15-ig. Főszolgabírószámszámjváár.

Megüresedett községi jegyzői állások.

Nagyléta, községi jegyzői állás (adóügyi és járlatkezelésre). 1600 korona fizetés, 200 korona lakpénz. Október 8-ig. Főszolgabírószámszámjváár.

még javarészt megőrizte a szombatesti fűrdözés tradícióját, a körmeire kevés gondot fordít s a haját néha egy esztendeig se mossa meg. És hiába emel ez ellen vétőt a női hiúság, én tudom, hogy így van ez jó, jobb és legjobb körökben.

Természetes, hogy a divat gyorsan lepergő kinematográfyszerű változásait teljesen követhetni éppen úgy csak a kiváltságos osztálynak adatott meg, mint akárcsak a közlekedési eszközök közül az automobil. Azonban éppen úgy, mint a gépkocsival nem rendelkeznek még mindig kellemesen és kényelmesen juthatnak céljukhoz a kétlovas-, egylovas-, sőt vilámmossal is, éppen úgy érhetnek célját a kevesebb tökével rendelkezők a divat nagy mezőnyén is, ha ezt a célját tudatosan és helyes irányban keresik.

Ezeknek a második kategóriába tartozó, de még mindig sokat költséző és divatosan öltözködni kívánó asszonyoknak toilettein esik a legtöbb kifogásolni való. Eléggi ki van fejlődve az izlésük a ruhadarab megválasztásához, de nincs még meg az érzékük a kellő hordozásához. Könnyen adnak három-négyszáz koronát egy testhez simuló angol utcai ruháért, de felteszik hozzá látogató vagy kocskalapjaikat, elhordják régi tánczzipőiket s nem tekintnek súlyt a keztyük kifogástalan tisztaságára. Egy-egy blúz vagy kabátka átalakításáért nem egyszer kifizetnek száz koronát, de nincs szívük néhány ferintot kiadni egy, a toiletteit kiegészítendő megfelelő napernyőért, ruheért vagy fátvolért.

A felső ruhák óriási forgalma mellett a fehérneműt megtartják változatlan formáiban

Tótmegyer, segédjegyzői állás. 1200 korona fizetés, egyszobás szabadlakás. Október 15-ig. Főszolgabírószámszámjváár.

Kiripolcz, segédjegyző-anyakönyvvezető-helyettesi állás. 1200 korona fizetés. Október 22-ikén reggel 8-ig. Főszolgabírószámszámjváár.

Magyarfalva, segédjegyző-anyakönyvvezető-helyettesi állás. 1000 korona fizetés. Október 23-án délelőtt 10 óráig. Főszolgabírószámszámjváár.

Rákoskeresztúr, 2 segédjegyzői állás (nem rendszeres). 800 korona fizetés, közös szoba (fűtés, világítás, kiszolgálás). Október 15-ig. Főjegyző Rákoskeresztúr.

Dunakeszi, adóügyi segédjegyző-végrehajtói állás. 1000 korona fizetés. Azonnal. Előjáróság Dunakeszi.

Nagymaros, adóügyi segédjegyző-végrehajtói állás. Havi 70 korona. Rendszeresítés kilátásban. Előjáróság Nagymaros.

Gyimesbükk, segédjegyzői állás. 1000 korona fizetés. Október 15-ig. Főszolgabírószámszámjváár.

Krissova, segédjegyzői állás. 1000 korona fizetés. Október 30-ig. Főszolgabírószámszámjváár.

TANÜGY.

Az iskola multja és jövője.*

A Világosság Népművelő által kibocsátott „Tudnivalók" 3-ik pontjában azt találok megírva, hogy programjából az ipari szakoktatás ki van zárva.

Pedig ez az intézet, mint neve is mutatja, minden tőle feltehető eszközzel a népművelés szolgálatában áll. E szolgáltatásai közben „minden modern iránynak különbség nélkül helyt ad" és „a tanításban minden párt-, felekezeti- és módszери kényszertől teljes függetlenséget biztosít". Súlyt vet „az ismeretközlés kölcsönösségére, azaz diplomára való tekintet mindenkinek módjában van az itt, vagy bárhol szerzett ismereteket tovább adni."

A Világosság Népművelő egész programját kellene felolvasnom, ha bizonyítani akar-nám, hogy itt sem személyekben, sem dolgokban nincs válogatás. Mindenki mindenről elmondhatja nézeteit, csak azt a célt tartsa szem előtt, melyet az intézet igazgatósága ezekkel a szavakkal irt körül, hogy: „hasznos, reális, az önálló gondolkodást fejlesztő s a szellemi emancipációt előmozdító ismereteket terjesszen". S mindjárt erre a körülírásra következik az a tilalom, mely először tünt szemembe, midőn a programot átitottam: „Az ipari szakoktatás ki van zárva".

Érdemes megállni ennél a tilalomnál, mely * A Világosság Népművelő okt. 4-iki felolvasóülésén mondott beszéd.

ugy, ahogy azt a tiz-tizenöt év előtti divat követelményei szerint kelengyjükben kapták. Pedig hát a divatosan öltözködni kívánó hölgy repertoírjában a fehérenemű éppen oly vagy még fontosabb szerepet játszik, mint a felső ruha. Ez a bázisa a sikkes toilette-építkezésnek. A mostani vonal-ideál feltétlenül megkivánja a nyak és a vállak tiszta konturiát s így ezeken a helyeken okvetlenül mellőznünk kell minden dudrot, ránczot, vastag himzést vagy erős szálu csipkét, ami ezt a nyulánkító, lejtős vonalat megtörhetné. Ugyanígy a csipők körül. A régi, ránczba szedett sifion-alszoknyákat, melyek alul két, három sűrű, tartós himzésű fodorral vannak díszítve, sutba kell dobunk, ha már egyszer megszállott bennünket a „vanity fair" csillogó ördöge.

A mostani ruhaalkiak alá nem hordhatunk egyebet likacsos himzésű, csipkés, batisztból készült, ékalakban szabott, habos alszoknyáknál, vagy pedig suhogó harangformájú tafotazsüponokat. Ezek a lágy, omlás, felül szűk, alul tölcseralaku alsóruhák adják meg a járásnál a felső szoknya kecses ringását. Esztétikai szempontból ugyanilyen fontos szerep jutott a fűzővédőknek, melyek tulajdonképpen bélést képezik az áttört, inkruszált, aszurozott csipkés blúzoknak. Ezek mellett a leheletszerűen finom, valencienből, madeirából és batisztból összeállított, halványzsinli szalagsokrokkal díszített kis költemények mellett ugyan-csak sáralmasan regényesek a régi, szerény kis hurkolással ellátott sifion vagy vászon fűzővédők. Szinte lehetetlen elképzelni őket egy divatos derék alatt.

nyíltan megmondja, hogy ezen a helyen az iparnak egyik ágát sem tanítják. Itt nem tanítanak senkit kenyérsütésre; nem ruhakészítésre; nem lakóhelycsinálásra. Ennél a háromnál pedig „hasznosabb, realisabb” munkát nem ismernek.

Táplálkozás, testének oltalmazása, buvóhely keresése vagy készítése foglalta le irdomtalan hosszú ideig őseink, a történelem előtti kor fiaink összes munkásságát. De nemcsak az övéket. Minek vesztegetni a szót? Hiszen nekünk, a kései utódoknak maig sincs nagyobb gondunk a kenyérről, a ruháról, a lakásról.

És én mégis dicsőretek emlékezem meg a Világosság Népművelő igazgatóságának abbeli intézkedéséről, hogy az ipari szakoktatást programjából kizárta. Ez eljárásának első indító oka az lehetett, hogy az ipari szakoktatás nem a mi intézetünk, hanem a műhelyek dolga. Indító ok lehetett továbbá az is, hogy az ipari szakoktatás más berendezést kívánt, mint amit mi itt célba vettünk, vagy teljesíthetünk.

De ha nem csalódom, legfőbb indító ok mégis az volt, amit a művelődés megindulásának szokás nevezni, tudniillik a javak szervezésének oly birtoka, melyben az össz-szükségletek állandó fedezése mind függetlenebbé válik a fizikai erőkről, nyilvánuljanak ezek akár a férfi aczélikarjában, akár a lakóhely kedvező vagy kedvezőtlen viszonyaiban, s a mellettük sorompóba lépett emberi szellem, kiszámíthatatlan évszázadok tapasztalataival veszi át a vezetést s a nép közös érzelmein, közös szokásain, közös reményein, az egyívétartozásnak oly egységét alkotja meg, mely jó és balsorsban az önmegtartózkodás és önméltóság eszményét őríti a trónra.

Mondhatnám más szóval azt, hogy körünkben az erkölcsi motívumok lépnek a merő anyagi motívumok helyébe; sőt mondhatnám a Világosság Népművelő szavával: Itt a népművelődés, az önálló gondolkodás, a szellemi emancipáció a főcél.

De mikor így szólok, akár a magam, akár a szófukar Világosság Népművelő programja nevében, ügyelnem kell a második tilalomra, mely az ipari szakoktatásra vonatkozott a „Tudnivalók” 3-ik pontjában nyomban követi: innen ki van zárva „az üres retorika és tudákoság is.”

Megtörténhetik ugyanis, hogy valaki a fenti követelményt, az erkölcsi motívumok előtérbe nyomulását, mint a kultúra kezdetét üres retorikának tartja s gáncsot vet további következtéseim elé, melyekre pedig okvetetlen szükségem van, midőn az iskola fontos hivatását meg akarom állapítani.

Időig teljesen egyértelműen jártam el, e célom elérése végett, a Világosság Népművelő programjával. Ezen a ponton azonban kétfelé válhat azoknak az utá, akik a retorikát nem saját értéke, hanem a megítélő műveltségének mérté-

A fűző, mely a modern vonalharmonia irányadója, szintén igen fontos tényező a nő öltözködésénél. Egy centiméterrel feljebb vagy lejjebb téve a test köré, teljesen megváltoztatja az arányokat. Hosszabbra vagy rövidebbre szabva, átalakítja az idomokat.

A mai fűző csipőben hosszú, elől leszorított, s ez adja meg az első test kigyúzó karcsúságát, az övtől feljebb azonban lehet különféle, sőt kell is, hogy különféle legyen. Kabátos ruhákhoz a magas domboru fűző előnyös, francia derekhoz azonban csak az alacsony szabású ajánlható, mert így a felső test mintegy kiemelkedve a csipőkből, teljesen szabadon és ritmikusan mozoghat. Persze hiába hozatiuk meg a legelső párisi atelierok shial-front fűzőit, ha felölteni nem tudjuk. Ha a helyett, hogy alul jól befűzőnk s fölül nyitva hagynók, ezt például megfordítva cselekedjük, vagy a harisnyatartó gumiszalagokat nem a kellő helyeken csatoljuk le.

Szóval — ne csak ruhát vásárolni, de öltözködni tanuljunk meg, mert nagy bölcsességet mondott Lermière mester, mikor kimondta, hogy a női toilette az ezüst fürdőkádnál kezdődik. Akkor azután beléphetünk a nagy ruhaatellerekbe, ahol hosszú tölgyfiaszekrények mélyében pompáznak már tarka változatosságban az őszi és téli modellek, melyekről legközelebb fogunk beszámolni.

era-Violetta.

kével mérik. Bizonyos ugyanis, hogy földtekénk félvad, vagy a műveltség kezdetein is alól álló népeknél, például az eszkimóknál, az afrikai és délamerikai bennszülötteknél a retorikának nincs semmi értéke, holott nálunk, mint a meggyőzésnek egyik eszköze, közkeveltségnek örvend. Nem ok nélkül teszi a Világosság Népművelő, hogy csakis az „üres” retorikát zárja ki tanításainak köréből a tudákosággal együtt, ami a dolgok megítélésének alapjául szolgáló tényekben vagy egyéb adatokban való járattanságát jelentené.

Mint látni méltóztatnak, két kézzel ragaszkodom a Világosság Népművelő programjához. Hogy miért? azonnal megmondom. Kritikáját látom követelményeiben és tilalmában az iskolának, melyről szólni akarok. Én is azt tartom, hogy a valamennyiünk számára való iskola szervezetében ki kell választani azokat az eszközöket, melyeket használhatunk; továbbá a célunkra használható eszközöket egyenként ki kell próbálnunk, hogy nem csupa tudákoság szülőttei-e, illetőleg nem üres fogalmazványok-e, mint a fentebb emiített „üres retorika”. Ilyen kiválasztás és kipróbálás nélkül szerkesztett, vagy mint néptünk mondja: „villával egymásra hányt” ismeretekből csakugyan nem állhat elő az az intézmény, melyet én szellemi életünk legnagyobb biztosítékának tartok.

Ez állásponttól tekintve szét ama törekvések felett, melyek az iskola szervezésében a multban közreműködtek, a legváltozatosabb képet látom elterülni szemem előtt.

Látom a klasszikus görög világban a nevelés s az ugynevezett iskola közt való mély meghasonlást, mely az előbit rabszolgá gyermekvezetőkre, szó szerint a pedagógusokra bizza, viszont a legmagasabb szellemi vezetést iskolalapító filozófusaiban: Platonban, Aristotelesben stb. ünnepli. A filozófusok kidöltével iskoláinknak is nyoma vész.

A római világban történik ugyan már lépés az iskola intézményszerű megalapítására, különösen a juristák körében. Ez a törekvés azonban épen megjelölt szűk köre miatt általánossá nem válhatik. Mások próbálgatása pedig, mint például Quintilianusé, ki a retorika neve alatt igen tartalmas vázát mutat be az iskola intézményének, megint a személy életéhez fűződik. Halálával iskolája nyomtalanul eltűnik.

A kereszténység kezdetén az ugynevezett katecheta-skolák mutatnak nemcsak önállóságot, hanem állandóságot is, mely némi módosítással szinte korunkig fennmaradt. Ezt a fennmaradást annak köszönheti, hogy időjárásával kapcsolódott ahhoz az iskolai intézményhez, melyről — mint a tulajdonképeni iskola típusáról — azonnal szólok.

Ezzel, az iskola történetében örökre nevezetes alkotással, Nagy Károly idejében találkozunk. A hatalmas császár roppant birodalma minden részéből összeszedte a gyéren található tudósokat s elvitte a mai Aachen helyén alapított palotájába, hol szerveztette velők a hét szabad mesterség (septem artes liberales) iskoláját.

Ennek az iskolának a látogatására azzal a felhívással készítette Nagy Károly birodalmának nagyjait: Ha tetszik istennek a szép cselekedet, bizonyára tetszik neki a szép szó is. De nemcsak mágnásait készítette a császár Alcuin, Lombardi Péter stb. hallgatására, hanem maga is közbükiült s midőn vette észre, hogy tanárai fejtegetése túlhaladja értelmének körét, a festészetet is segítségül hívta a tanítások ábrázolására. „Pictura est laicorum litteratura.” E szavakkal jegyezték fel a történetírók a császár figyelmeltetését, melynek a romantikus stílus templomai köszönhették festészeti emlékeiket.

Megérteni, következtetni, szépen beszélni: ebben a hármaskörben kivánalomban fejlődik ki a császár iskolájának szervezete. Persze latin volt az iskola nyelve, valamint szervezetének neve. Grammatica, dialectica, rhetorica, ez volt a tudásnak hármaskör (trivialis) utja. Latin neve száz évvel ezelőtt még élt a magyar trivialis iskolákban, míg a név elfajult értelmével, iskolai jelentősége is elveszett.

Nos, ebben a Nagy Károly-féle palotaiskolában uralkodott az a retorika, melynek „üressége” ellen tiltakozik ma a Világosság Népművelő programja. Értsük meg hát, hogy mit választottak ki, mint lehető ismerettárgyat, a nagy császár tudósai az iskola eszközeit?

Azt választották ki, ami a művelődés kezdetére okvetlenül rá tartozik: a nyelvet. Első dolog megtanítani a grammatikát, vele a fogalmakat.

Ez ugyan két különböző dolog. Ők azonban egynek vették s így is hagyták ránk örökül a szinté mind máig virágzó elemi és középiskolákban. Ugy okoskodtak, hogy a fogalmakat legrövidebb uton akként taníthatják meg, ha megkülönböztetik tőlük a vele nem egyjelentőségű többi fogalmakat, illetőleg neveiket.

E tanítást folytatta tovább a triviális iskola második eszköze: a dialektika, melyben a görög filozófusok, főként Aristoteles példájára a fogalmakat alkotó részekre bontották, megmérítették mindegyiknek a körét, megállapították, hogy melyik a szélesebb és szűkebb körű, melyek azok a szűkebb körű fogalmak, melyeket a szélesebb körűek alá lehet foglalni. Ez aláfoglalás létrehozta az ítéletek alkotásának mesterségét, a logikát; viszont az ítéletek egymás aláfoglalásához vezetett el a következtetés tanára, az iskola büszkeségére.

Minden mesterkedés arra irányult, hogy a következtetésben, valamint a neki alapul szolgáló ítéletekben és fogalmi határookban ne legyen hiba. Azzal, hogy a fogalmak, ítéletek és következtetések által jelzett tárgyakban lehetett-e, volt-e hiba, nem törődtek. Így szűkíthetett meg az olyan iskolai feladvány, mely hosszú vitákra adott alkalmat: Voltak-e a paradicsomban mérges növények? Vagy az a másik: Miért könnyebb a döglött hal az elevennél, mely tudvalevőleg a víz alatt marad, holott a döglött a víz színén uszik? Arra, hogy a döglött és eleven hal salyát valaki megmérje s a feltett kérdést a biztos mérleggel döntse el, senki sem gondolt.

Végso és legmagasabb foka a trivialis iskolának a retorika volt, vagyis annak a megtanítása, hogy a tiszta fogalmakból alkotott következtetést miként kell az ékesszólás szabályai szerint akként formálni, beszélni, hogy a hallgatókat meggyőzni, vagy legalább megindítani lehessen. Ez az eljárás valódi művészeté emelkedhetik s rájául eshetik a legcsókönyösebb matematikus is, ha tapasztalja, hogy mint uralkodik gyakran nála sokkal tartalmasabb főként egy ügyesen beszélni tudó szofista. Ha pedig a szép előadással gazdag ismeretkör és feddhetetlen jellem társul valakiben, nincs, aki elragadtatná előle a versenyt a fórumon. Pedig, mint egykor Athénben és Rómában, úgy ma a parlamentekben dől el rövidebb-hosszabb időre a népek sorsa. Ezért tanított Quintilian a rómaiaknak retorikát, ezért becsüli az egyébként számtalaj s jövőbe látó tudó Anglia a parlamenti ékesszólás előkészítő iskoláját, a klasszikusokat.

A fenti példák rávezethetnek pedig már mindenkit a nyelvtani, dialektikai és retorikai iskola hibáira, úgy hogy meg is van már mindenfelé a készség, hogy az iskolát alaposan kellené újalkotni, vagy legalább betömni pusztá verbalizmusából származott hiányait. Ez a szűkséglet tartja mindenütt felszinen a középiskola reformjának szükségességét, melyről függ az ország többi köznevelő intézmények refundálása is.

Hogy azonban a kívánatos reform elvei mindenütt állanak, aban mindmáig nincs egyetértés a szakértők között és így az iskola jövőjének megajzólása, akár csak főbb vonalaiban, rész vállalkozásnak látszik.

Mielőtt azonban ennek ostromára térnék, röviden megemlítem, hogy a hét szabad mesterség második fele, az ugynevezett quadrivium (négyes ut) a következő ismereteket foglalta egyívé: az aritmetikát, geometriát, muzsikát és asztronomiát. A két első tisztán a görög matematika visszhangja volt; a muzsika az egyházi énekre szorított; az asztronómia pedig a kalendáriumszinálást tartotta főcéljának. Abba az elvi összefüggésbe azonban, mely az iskola próbakövet alkotja s mely a trivialis iskolában meg is valósult, a quadrivium soha el nem jutott. És csodálatos, hogy még ma is az a legnagyobb panasz az ellen az iskola ellen, mely tanításában a quadrivium ismerettárgyait bővebb mértékben alkalmazza, hogy nincs benne elv, következtetőkép hatásban nem is mérközhetik a nyelvek tanításában virtuskodó iskolával, a gimnáziummal. Szinte az jut az ember eszébe, hogy azért van ez így, mert Nagy Károly tudósai nem hozták szervi összefüggésbe a hét szabad mesterség tanítását. Mert ha megtették volna, a maireálskola dolga is rendben volna. Így valija be a mai szakértő gondolkodásbeli renyhességét.

El kell mégis ismerni, hogy a lustaságon kívül más okai is voltak a nyelvi alapon való megfeneklésnek. Hogy szótartó rövidre fogiam, főknak azt tartom, hogy „a hasznos, realis, az önálló gondolkodást fejlesztő s a szellemi eman-

ezipációt előmozdító ismeretek" dolgában nagyon lassan halad előre az emberiség.

Agricola Rudolf, korának (XV. század) kiváló tudósa, két dologra hívta fel az iskolaszervezők figyelmét: 1. a tudás tárgyaira, 2. a célhoz leggyorsabban vezető módszerre. Mind ebben egyetértünk Agricolával s egyetért vele a Világosság Népművelő programja is, legalább az első pontban. A másodikról a program nem szól, de szólni fogok én valamelyik későbbi előadásomban. Ezuttal Agricolának azt a felfogását mutatom be, melylyel a reális ismereteket háttérbe állítja. Szerinte a tudásraméltó dolgok kétfélék. Az első cselekedeteinkre vonatkoznak. Ez a morál és következményei, melyeket nemcsak Aristotelesből, Senecából, hanem a történetből, az ékesszólásból is lehet tanulni. A dolgok második rendjébe azok az ismeretek tartoznak, amelyek a szellemnek ékességei, tehát inkább gyönyörködtetők, mint szükségesek. Ide tartozik a dolgok természetének vizsgálata. Ha nem szükségesek is ezek egy derék ember kiképzésére, mindamellett hasznosak. Elszoktatnak a helyéltől s megszoktatnak nyugodtan szemlélni olyan dolgokat, melyeken a tudatlan bá-méskodik. Mindenki észreveszi, hogy ilyenekül a természettudományokat, a technikát tartotta.

Másik példát a leggyakorlatibbnak ismert Anglia történetéből veszem. Mind a polgári, mind az irodalmi életben nagy nevet szerzett Milton, az Elveszett paradicsom szerzője és Cromwell titkára. Idősebb korában leírta az iskolára vonatkozó nézetét s eze között azt, hogy a dolgok ismerete a legjobb eszköze a nevelésnek. Az angol gentry gyermeke tanulja meg a földművelés, a vadászat, halászat minden fogását. Minthogy pedig ezeket legjobban az ókori görög és latin írók írták meg, kiknek munkáival semmiféle újabb irodalmi mű nem vetekedhetik, sőt még csak nyomukba lépni sem törekszik, legokosabb, ha a műveltséget kereső ifjú minde-nekelőtt megtanul görögül és latinul s innen szerez tájékozottságot a természeti dolgokban. Ma már Angliában is változott a közfelfogás. Az ókori klasszikusoknak még mindig nagy a becsülete náluk, mint azt már mondtam is, az angol gazda azonban többé nem Pliniusból, nem Aristotelesből, nem Virgiliusból vagy Columellából szerzi meg földművelési ismereteit, hanem az agrikulturnális kémiából.

Milton pedig már a hatalmas léptekkel meginduló természettudományi ismeretek s felfedezések korában, a XVII. század közepén élt.

Nem szaporítom tovább a példát, melyeket annak a megvilágítására szándékoztam használni, hogy a természettudományi ismeretek felhasználásának milyen lassu az utja. Nincs ugyan már többé iskola, mely bezárna kapuját előttük, de azért mindegyre folyik az alkudozás a természettudományokat követő s az ugynevezett humanizmus alapján álló iskolák között.

Ennek az alkudozásnak, mely nem egy körben a esőkönnyösség minden színében tüdőklük, részleteit valószínűleg megint egy későbbi felolvasásban igyekszem irodalmi formába önteni.

Ezuttal, midőn egyttal mostani felolvasásom végéhez sietek, abbéli meggyőződésemet íparkodom indokolni, hogy mit tartok a jövő iskolája tengelyének. A múlt, s főképpen még a jelen iskolájának is tengelye a nyelv tanítása volt. A nyelv és irodalom, valamint a szónoki és költészeti tanítás mellett, minden más ismeret csak a Hamupipőke türt szerepét játszotta iskoláinkban. A verbalizmus monopoliumát alig lelemzhetném jobban, mint ha megemlítem, hogy a művészetek megértésének elemi ismereteit csak most kezdik, mint valami nagy vívmányt bevinni iskoláinkba, holott megérthető lett volna, ha ugyan a filológusok fiúle kinyílt volna annak a történeti igazságnak a meghallására, hogy a görög világ dicsősége nem annyira irodalmában, mint művészetében, az építészetben s különösen a plasztikában tetőzött.

Hogy ezek után hagyományos iskoláink csak az elutasíthatlan kényszernek engedve, nyílnak meg a természettudományok előtt, mindenki belátja. Mióta azonban a pozitívizmus alkotója, Comte Ágost a tudományok hierarchiájának szervezésével megteremtette a természettudományok logikai és etikai összefüggését, az alap biztosítva van a jövő iskolája számára. Ezt hirdetem jó három évtized óta s igyekszem egyttal kifejteni az ilyen alapokon szervezett iskoláknak azt a felülmúlhatatlan jelentőségét, hogy tanítványaiknak megszerzik a törvényszerűségi

hítet s vele a meggyőződést az erkölcsi világ pillérének, a jellemnek hivatásában.

Arról, hogy a természettudományoknak a köznevelő intézetekben ilyen alapul vétele az életre hasznos ismereteknek lesz a kulcsa, valamint realitása, az önálló gondolkodást fejlesztő s a szellemi emancipációt elővivő ereje, miről a Világosság Népművelő programja szól, mindenben felülmúlja a nyelvi alapokon nyugvó legiobb iskolák szolgáltatását, mely végeredményében mindig és mindenütt a vélemények anarkijára vezetett, azt nekem felesleges immár vázolni.

Nincs is más hátra, mint az, hogy ennek a természettudományi alapon nyugvó iskolának szervezetét vázoljam, mely szervezetben kétségkívül helye lesz a nyelvi, irodalmi, művészeti tanításnak is. A tanítás gerince azonban a jellemképző természettudomány marad. Ezzel a szervezettel foglalkozom én több, mint három évtized óta. Ha a közfelfogás, a jobb fők véleményének a hirdetését eszmék felé közeledését tekintem: sikerrel. De ha a hivatalos szervezetekben való helyfoglalást nézem: bevallom, mindmáig siker nélkül.

Dr. Bokor József.

Tanügyi hírek.

Személyi hírek. Dr. Göcz József, a Néptanítók Lapja segédszerkesztője, egészségi állapotára való tekintettel fentemített állásáról lemondott és lemondását a vallás- és közoktatásügyi miniszter, elismerésének kifejezése mellett, elfogadta.

Dr. Lázár Béla, a Magyar Tanügy szerkesztője és kiadója, lapjának legutóbbi számában a következő híradást tette közzé: T. előfizetőinkhez! Szerkesztőnk súlyos betegsége miatt a lap megjelenését bizonytalan időre felfüggesztjük. Az előfizetés beszüntetését és a hátralékok beküldését kérjük. Nagyon természetesen, minden igényt kielégítünk. A Magyar Tanügy kiadóhivatala.

A tanítók államsegélye. A folyó évi XXVII. t.-cz., mely a községi és felekezeti tanítók államsegélyéről intézkedik, a törvény végrehajtását több feltétel teljesítésétől teszi függővé, melyek az érdekeltek körében különféle magyarázatokra adnak alkalmat, melyeket a törvény végrehajtását szabályozó terjedelmes utasítások sem szüntetnek meg. Most „Az államsegély-kérvények szerkesztése és felszerelése az 1907. évi XXVII. t.-cz. alapján” című füzet jelent meg dr. Pacséri Károly sopronmegyei kir. tanfelügyelő szerkesztésében. A füzet az államsegély-kérvényezés minden eshetőségére részletesen kiterjeszkedik. Minden eshetőségre (a szerzetesek és szerzetesnők iskoláinak államsegélyére nézve is) kérvénymintákat s azok mellékleteinek tüzetes magyarázatát adja a füzet, s a szükséges kimutatásokat is közli. A füzet dr. Pacséri Károly kir. tanfelügyelőnél Sopronban egy (1) korona beküldésével megrendelhető, mely összeg ellenében a megrendelő a füzetet bérmentve kapják meg. A füzet a könyvkereskedésben is kapható lesz.

Izr. Tanügyi Értesítő. XXXII. évi, 10. szám, szerkesztő Stern Ábrahám, kiadja az Országos Izr. Tanító-Egyesület. A szerkesztő a közel jövő feladatairól emlékezik meg s az egyesület következő szerveit emeli ki: Az egyesület vagyonát, a könyvkiadó vállalatot, az egyesület közlönyét, végül a vidéki köröket.

Tekintélyes vagyon áll rendelkezésünkre. Ezt a vagyont elődeink önzetlen munkássággal, erkölcsi befolyásuk révén teremtették meg a mi számunkra. Vagyonunk gyarapításában ugyanennek a két momentumnak továbbra is érvényesülnie kell a magunk és az utódaink javára.

Második szerve egyesületünknek könyvkiadó vállalatunk. Már létesítésében két vitális alapelv érvényesült: a felekezeti szükséglet és a folytonos fejlődés és haladás alapelvei. Ennek a két alapelvnek állandóan és elevenen kell ezentúl is megnyilatkoznia. S ezért, bár fontos tekintet az anyagi jóvedelmezőség, mégsem fog bennünket tisztán a fiskális szempont vezérelni, hanem éppen a jóvedelmezőség növelhetése végett elsősorban arra törekszünk majd, hogy a tankönyveknél szükséges konzervatívizmusnak figyelembe vétele mellett, könyveink mindig jók legyenek. Ezért semmiféle megokolt kiadásoktól nem riadunk majd vissza sem régi kiadványaink tökéletesítésénél, sem felekezeti szükségletet kielégítő újabb sorozat megteremtésénél.

Pedagógiai lapok nélkül hál' Istennek nem szűkölködünk. De a mi közlönyünk a zsidó felekezeti oktatásnak egyetlen orgánuma. E ténynyel az a kötelezettség jár, hogy a zsidó tanügypolitika, valamint a modern, egységes, művelt alapon kialakuló, szent

hagyományainkon felépülő hitoktatás kérdéseinek, pedagógiájának és methodikájának első sorban nyílnak teret. Fontos hivatása e lapnak tehát, hogy a felekezet különféle viszonyainak, különféle kívánalmainak és a helyi viszonyoknak lehető figyelembe vétele mellett küzdjön azért, hogy oly normális tanszervezést legyen általános alapja a hitoktatásnak, amely pedagógiai szempontokból oldja meg a vallásitanítás mindenekelőtt kielégítő követelményeit. Ezért mozgalmat indítunk oly irányban is, hogy a hitoktatás országsszerte okleveles tanítók és rabbik kezében legyen csupán és megszűnjék az a szégyenletes állapot, hogy ifjuságunk vallási nevelése minden célzatosság nélkül hivatlanok és avatatlanok prédája legyen. Figyelemmel fogjuk kísérni az egyes községekben megnyilatkozó tanügypolitikai mozzanatokot is és az lesz a törekvésünk, hogy iskolaiügyünket az ellentétes és visszas állapotokból kivezessük, hogy így felekezetünk tanügypolitikája egységes, egészséges mederbe tereltessek. Így aztán felekezetünk vitális érdekeinek kielégítésével, felekezetünk tanításügye mindenkorra méltó helyet foglalhat majd el az országos tanügy keretében.

Fontos szervei az egyesületnek a vidéki körök. De még fontosabbakká válhatnak, ha az elnökségnek sikerül ama tervét megvalósítani, hogy vidéki körökünk belső, szerves kapcsolatba jussanak a központtal.

Egyéb közlemények: Radó Vilmos ir Kármán Mórról; Bíró Samu az egyesület létesítendő üdülőtelepéről. Kisebb közlemények, egyesületi ügyek, tárcza.

Szent Imre emlékkönyv. Születésének kilencszázados jubileumára összeállította dr. Vargha Damján. Ára füzve 1 korona 40 fillér. A gondos összeállítót a Szent Imre-ünnepek rendezésének megkönyvnyítése vezette. Gyermekversektől kezdve egészen Prohászka Ottokár püspök ódái szárnyalású beszédekig — ami maga is költemény — szindaraboktól énekszámokig van benne minden, ami ez ünnepek rendezéséhez szükséges. A költemények, szindarabok legnagyobb része e helyen jelenik meg először. Újabb katolikus költőink majdnem teljes számban sorakoznak itt. A prózai részben dr. Vargha Damján hangulatos beszédvázlatán kívül igen alkalmas volt Szent István intelmeit — dr. Békefi Remig jegyzeteivel — s a Szent Imre-legendát közölni. Ezekon kívül dr. Karácsonyi Jánosnak is van hatalmas czikke, melyben Szent Imrenek hazánk kormányzásában való részéről ad igen okos gondolatokat. Végül függelék gyanánt két alkalmi ének — kottázással együtt — fejezi be a könyvet, az egyik Mayer Károly székesfehérvári kánonok, a másik Kontor Elek dalos lelkével dicséri Szent Imrét.

EGYHÁZAK.

Rablás-e a szekularizáció?

Tisza István pápai kirohánása, melyben megbélyegezte a szekularizációt és a szekularizációt követelő papokat, e héten újra aktuálisá tette a református lelkész-egyesület ismeretes határozatát. A szekularizációt ellenző táborra úgy hatott ez a beszéd, mint egy ether-iniekczió. Ime, hirdette e had, nem csak mi, a klerikálisok, a reakcionáriusok, a papbérénczek hirdetjük, hogy éretlen, hebe-hurgya s alanti felekezetieskedő lépés volt a református papság fellépése, hanem maga Tisza István is mondja. És zeng a hozsanna Tisza Istvánnak ugyanazokban a lapokban, amelyek alig múltban még a geszti remete veséjében tapostak.

Nem tudjuk, örül-e Tisza István ennek a dicséretnek? S látva az öröm mámorában uszó tábor, belátja-e már, hogy a pápai szózatnak jobb lett volna elmaradnia. Tiszának is meg van az a joga, ami mindenkinek ebben az országban, hogy egyéni véleményét formáljon a dologról s elvégezze a meggyőződésével, hogy hive-e a szekularizációnak, s helyesli-e a lelkészek egyesülését? De mint egyházkerületi főgondnoknak tudnia kellene, hogy magas méltóságából kifolyólag neki minden szava különös súlyjal esik latba s ezért kétszeresen fontolgatnia kell, hogy kiejtse-e ezt a szót?

Tisza nyilatkozata után püspökérdekeket szolgáló lapok most már teljesen eldöntött ténynek veszik azt, hogy a szekularizáció erkölcsiellen egyházrablás s hogy a Balthazar-féle mozgalom a klerus vagyonát irigylő petrolőr-tiszteletesek okvetetlenkedése. Egy különösen zavaros és teljes tájékoztatatlanságra valló czikk már azt is írja, hogy nyílt rablásra és fosztogatásra szövetkeztek a tiszteletesek s hogy ha már erre az ultra léptek, ne álljanak meg a kezdet-kezdetén, hanem a papijavak fel-

osztása után folytassák az exekuciót a mágnás-javakon, azután a bankok pénzén s minden egyéb vagyronon.

A cikk ilyenformán csinos fogalomzavart teremt a kommunisztikus elvek s a szekularizáló mozgalom, magántulajdon és közvagyon között. S mert hogy ez a naiv tájékozatlanság (vagy rafinírozott számítás?) nem áll egyedül, gyengébbek kedvéért érdemes érinteni az agyoncsépett kérdést: csakugyan rablás és jogfosztás-e a szekularizáció?

Honnan ered az egyházi vagyon? Az első királyok, akik megalapították a keresztyénséget, úgy érezték, hogy a pogányság és törzsszervezet felé húzó országban szövetséges társuk lesz az Egyház, amelyik egyelőre gyenge és támogatásra szorul. Adtak hát neki bőséges javakat, direkt azzal a rendeltetéssel, hogy az egyháziok ezeknek a javaknak a jövedelméből fedezzék az egyház szükségleteit s bandériumokat állítsanak a királyság és az ország védelmére.

Már akkor sem magántulajdon volt a lelkészi birtok, csak egy kijelölt jövedelemforrás az egyházi kiadások fedezésére. A királyok állami kötelességnek s a királyság érdekének tartották azt, hogy az egyház szükségleteiről gondoskodjanak s ezt olyan korban teljesítve, amikor minden jövedelem forrása a föld volt, a gondoskodásnak azt a módját választották, hogy földbirtokot adtak a papok kezére.

Mi következik ebből?

Először az, hogy az egyház csak kezelője, hasznélvezője volt a rábízott földeknek; másodsor pedig az, hogy mihelyt az állam a gondoskodásnak más, megfelelőbb módját választja, jogosan és igazságosan visszaveheti az egyházra bízott javakat. Csak az a kötelesség hárul rá, hogy az egyházi szükségletek fedezésére más jövedelemforrást jelöljön ki.

A negyvennyolcas törvényhozás, amikor a huszadik törvénycíkket megalkotta, ebben a tárgyban már intézkedett. Kimondotta, hogy a vallásielekzetek összes szükségletei „közálladalmi javakból fedezendők”.

Az 1848: XX. t.-cikk ezideig végrehajtva nincs, csak apró-cseprő kongrua- és államsegély-törvényekkel pótolgatták a mulasztást. De világos, hogy amint végrehajtották a törvényt, ez azonnal maga után vonja a szekularizációt, mert az állam, amidőn más forrást jelöl ki az egyházi szükségletek fedezésére, egyszerűen visszaveszi — s jogosan visszaveheti az egyházi kezelésre bízott állami javakat.

Naivság vagy rosszhiszeműség azonban ezt jogfosztásnak hirdetni. Az állam nem sérti a szerzett jogokat, csak egyik zsebe helyett a másikból fedezi az egyházi szükségleteket.

Az ehhez való joga pedig elvitázhatalan.

Dr. Benda Jenő.

IRODALOM.

Az Élők Világa.

Az élet misztériuma és a halál problémája mindenkor a legérdekesebb és a legizgatóbb kérdései lesznek a végső emberi bölcsességnek. Nincs ember, akit az élet kérdése ne foglalkoztatott volna, nincs élő ember, kit a halál árnyéka meg ne remegtetett volna. A modern emberhez teljességgel méltatlan az a naivitás, amelylyel még a műveltek is ez örök kérdésekre felelni próbálnak. A műveltek zöme beéri a vékonyka iskolás tudással, amelyből a kiszikkadt emlékezet csak nagyon soványan táplálkozik. A feledésből kialakul a tudatlanság rezignációja, egy nemtelen frivolitás, amely fölényes mosolylyal és bágyadt közlegyintéssel intézi el az élet és a halál kérdéseit. Pedig a homo sapiensnek talán a legfőbb kvalitása, amely a többi élőlények fölé emeli, az életnek, a tudatnak és az elmúlásnak elmélyedő kutatása. Főelemmel vegyes tisztelet illeti meg e nagy kérdéseit. Pedig a homo sapiensnek talán a legfőbb az élet és halálról szóló, sokszor mély és jelentős mesékkal, amelyeket a vallás és költészet erkölcsi vagy művészi céllal ránk hagytak, annak nyugta nem lesz, míg saját korának tudományos vélekedését meg nem ismeri e kérdéstről.

A „Műveltség Könyvtárának” imént megjelent

kötete*) ezt a nagy szükségletet teljesen kielégíti. A magyar tudós-világ első erői állottak együtt dolgozni, hogy elvégezzék egy egész fakultás munkáját s betetőzzék a „műveltség” közönség természettudományi műveltségét. Egyetemi quadriennium nélkül tisztába jövünk a biológiával, az Élők Világának törvényszerű jelenségeivel. Az előadás módjában a „Műveltség Könyvtárának” immár tradíciói vannak: a legnehezebbet is könnyedén.

A nagy műnek tán legvonzóbb része az élőkről való megismerésünk története. Egy okkal több, hogy a görög géniusz iránt érzett bámulatunk csak fokozódik. Aristotelestől kezdve (Kr. e. 4. század) jöformán a Krisztus utáni XVIII. századig alig produkált igazán újat az emberi elme e téren. Az élők fokozatos fejlődésének gondolatát, a modern kutatás e legtermékenyebb gondolatát, minden burok nélkül tisztán és világosan megtaláljuk Aristotelesnél. Plinius csak vizenyős szószaporító mellette, Albertus Magnus pedig, a tizenharmadik század legnagyobb természettudósa, még a dajkamesék világában él. Albertus Magnus még félelmes komolysággal írja meg, hogy a nők hájszálaiból kigyók fejlődhetnek! És nem csábos szirének kigyózó fűrtjeire gondol, hanem valóságos kigyókra. Groteszk meséknek és szándékos misztifikációnak kellene tartanunk a középkor bizar fejlődéstanát, ha nem tudnók, hogy komoly meggyőződés és tiszteletreméltó tévedés sugallta azt. Aristoteles szerint nemcsak alsóbb állatok, férgek, rovarlárvaik keletkeznek öntermődéssel, hanem még az angolnákról is azt állítja, hogy iszapból lesznek. Ugyanezt mondja Ovidius a békákról. A méhek Virgilius „Georgiconia” szerint dögusból keletkeznek. Bochartus 1675-ben megjelent Hierozoicon című munkájának tanúsága szerint már azt is tudja, hogy a dolgozó méhek tulok, a herék lovak, a lódarazsak öszvérek, az apró darazsak pedig a szamarak holttestéből lesznek. Athanasius Kircher (†1680.) korának híres tudósa pedig pontos receptet ad arra, hogy hogyan lehet szárított kigyókat porából szorgalmas öntözéssel apró kigyókat termelni. A vízbe hullott lószőrök is megelevenedhetnek és mint Gesner 1557-ben írja, a közfelfogás szerint ezekből lesznek a hurférgék (Gordius), amelyeket viziborjúknak is neveznek.

Ennyire nem ragad el a tudatlanságunk. Egészséges skepszisünk, a pozitív eltévelyedés ily szertelességeitől megóv bennünket. De van-e művelt embernek, aki nem szakbeli természettudós, halvány sejtelve például arról a végtelen bonyolult fejlődési procezzusról, amely megfejt, hogy miként kerül a májmétey a legelők mocsarából előbb mint parányi lárvá egy kis csigára, melynek bőrében át beüríti magát és eljut a csiga májába, ahol állandó tanyát üt, megvedlik és átalakul csiratömlővé. Hogyan vándorol az ebből származó új nemzedék előbb mint hosszutestű, izmos farku lárvá, mely később farkát elveszi és gömbbé huzódva betokozza magát s várja a lószerecsét, hogy juh vagy más, fejlődésére alkalmas emlős a füvel vagy az ivóvízzel elnyelje, melynek májában végre megtalálván dus táplálékát, hihetetlen gyorsan kifejlődik ivarérett méteyiféregg.

Van-e egy is, aki e sorokat olvassa és nem szakbeli természettudós, aki ismerné a váltólázt okozó és plasmodium néven ismeretes spórák állatocská fejlődésének meglepően felfurángos útját? Ez a parányi sejtocskó a piros vérszövetben gyorsan növekedik, oszlással feldarabolódik, fajok szerint változó számú, apró csupasz spórákra, melyek a széteső vérszövetet elhagyva, más vérszövetbe fúrók be magukat. A spórák szétraajzása egészen szabályos 24, 48, 72 órai időközökre esik, innen a mindennapos, másodnapos, vagy harmadnapos hideglelés. A nemzésre szánt sejtek nem az embervérben, hanem a vérzívó nőstény szunyogokban (a hímek tudvalevőleg nem szívják vért) kelnek egybe. A megtermékenyített állatocskák befúrók magukat a szunyog belének falába; itt erősen megnövekednek, magukat betokozzák, hogy plasmatestük végre nagyszámú apró spórára essék szét, amelyek a felpukkant tokból a szunyog testüregébe jutnak, innét pedig a szunyog nyálmirigyének sejtjeibe fúrók be magukat, ahol

*) Az Élők Világa szerkesztették: Entz Géza és Mágocsy-Dietz Sándor egyetemi tanárok, Budapest, az Athenaeum r. t. kiadása.

finom orsóalaku szálcscskák alakjában egész kévélk várják a kedvező szerencsét, t. i. azt, hogy a szuró szunyog nyálával az ember véérébe jussanak.

Van valami tragikus annak a tudásában, hogy az ember fölfedezte a halhatatlanságot nem a maga számára, hanem a parányi, egyséjti ázalék állatkáknak. Ezek ugyanis nincsenek okvetlenül alávetve a természetes elmúlásnak, hanem életük csak különböző ritmusban lüktet és amikor már-már kialakulóban van, az egybekelés varázserejétől, mint a gyermekmesékben a vén anyókváa büvölt csodaszép királyleány, megifjodik.

De nemcsak elvont rendszerek ismeretéhez vezet el bennünket az „Élők Világa”. Megtanulunk nézni, megtanulunk látni. Színüket különböztetünk meg, amelyek iránt eddig vakok voltunk, formákat, amelyek merészek és ujak és felülmúlják a teremtő művész képzelő erejét. A radiolárok és szifonofórák kompozíciója, a kigyózó vonalak e hihetetlenül fantasztikus és mégis harmonikus elrendezése gazdagságával kiapadhatatlan forrása lehet a dekoratív motívumokat kereső művészek. Há e kelet egy zseniális művében, „Kunstformen der Natur”-jában ráirányította e kincses bányára a művészek figyelmét.

De elbizakodottság volna e pár hasábon még csak vázlatát is adni e hatalmas kötetben felhalmozott és világosan elrendezett ismereteknek. Van benne rendszeres biológia. Van benne teljes növényi, állati fiziológia. Rendszeres áttekintését adja az állat növényvilágának és ezek fejlődéstanának.

Az önmagában is nagybecsű bevezetőt Entz Géza írta, a növénytan történetéről Klein Gyula, a test alaki tulajdonságairól Filarszky Nándor, a növények belső szerkezetéről Tuzson János, a növények életfolyamatairól Mágocsy-Dietz Sándor ad rendszeres áttekintést. Az állatvilág ismertetése Entz Géza, Gorka Sándor és Sóos Lajosnak a műve. Kiváló nevek kiváló munkája. Szakjukban kutató tudósok, akik tudnak a nagyközönség nyelvén szólni. Soha nem unalmasak, hanem színesek a szóban, ötletesek az anyag elrendezésében. Nem kívánnak előzetes tudást, mindent sorjában előadnak: ab ovo et cellula. És fel tudják ébreszteni a sacra famesat, a természet megismerésének szent éhségét. Ezt tartom én a Műveltség Könyvtára legértékesebb és legmaradandóbb kultur-munkájának.

Az Élők Világa kötetének anyaga, technikai állítása elsőrangú. A színes képekre büszke lehetne Európa akármelyik officinája.

Dr. K.

* Kuthy Sándor verseiről. Tavasszal jelent meg egy verseskötet és „Levelek hullása, daru távozása idején”, igazán mostanra illik ez a könyv, mikor az ősz finom, violás tónusai a csöndes, meleg, intím érzések befogadására preparálják az embert. A legrokonszenvesebb fiatalok közül való poéta könyve. Külsőjére is előkelő, fehér, egyszerű s amelynek különböző ciklusai között az első hely az Otthon-nak jutott. Talán a „Kisanyám”-hoz szóló naiv vallomások a legszebbek a kötetben. Pedig vannak formailag sokkal értékesebb dolgok is benne. Például az Én ciklusból az „Új Prometheus”, — a Mesék közül „Hedvig”, „Az utca”, — a Változatok néhány darabja, (Vannak dalok, Az elhagyott kert), egytől-egyig olyanok, hogy nyomot hagynak az olvasó lelkében és emlékezetében. Szerelmi lírája megoszlik Délibábkisasszony és Margit között; az előbbinek 20, utóbbinak 11 dal van szentelve, amelyek közül alig egy-kettő emelkedik felül az átlagos nívón. De ahol meghaladja ezt a mértéket, ott szinte klasszikusan szépet ad! (Utolsó találkozás. Szeretem puha, hófehér kezéd . . . Végig mentünk a csillámló köruton). Kuthy Sándor könyvéből, mely Singer és Wolfner kiadásában jelent meg, — itt adunk mutatót.

Ultra coelos.

Ha így szólna egyszer az Isten hozzám:
„Egy kívánságod teljesítem én!” —
Ékszerre, kincsekre nem vágyakoznám.

Nem kívánnám egy tiszta lány szerelmét,
Nem a nevem halhatatlanságát,
Nem költőimnek hőszíni selymét.

Csak ezt az egyet: Legyen május este.
S ott ülünk mind, a mi kis családuknak,
Az orgonák alatt elmerengve.

S eltelvén szívünk nagy, szent szeretettel,
Egymás kezébe simuljon kezünk
Meghatottságtól könnyes szemekkel.

Akkor szálljon le ránk az örök álom
S a kék bolton tulrepülve lelkünk
Találkozzék egy új csillagvilágon!

Vagyunk néhányan . . .

Vagyunk néhányan, borus emberek,
Kik nem is tudjuk, hogy mi a gyönyör.
Akiket egy régi álom árnya
Egy életen át elkísér, gyötör.

Vagyunk néhányan, kik virágszirommá,
Dalokká tépjük lelkünk szeretszét
S hideg szíveknek mondunk borus őszszel
Virágfakasztó májusról mesét.

Vagyunk néhányan, kik járunk az éjben,
Szent hittel várva: felpirkad napunk —
S mikor nekünk dereng a messze égen:
Akkorra már mi — meghalunk . . .

Uj Idők. Szerkeszti Herczeg Ferencz. Az e
feti szám a szegedi Erzsébet-szobrot hozza mellék-
letül, művészi reprodukcióban. A képek közt van
Linek Lajos, Egry József eredeti rajza, Pia Monica
hercegnő, Mühlbeck Károly humoros fejlécei stb.
Novellát az új számba Herczeg Ferencz, Czöbel
Minka, Krudy Gyula, cikket Cholnok Viktor, Far-
kas Pál, verset Telekes Béla, Nil és Petri Mór írtak.
Mindezt a gondosan szerkesztett mindenféle rovat
egészíti ki. Az Uj Idők előfizetési ára negyedéven-
kint 4 korona.

(*) Versek. Ezen szerény cím alatt gyűjtötte
össze költeményeit Valéria, mely név mögött egy
előkelő, a fővárosi társaságban is sokat megfordult
urnő, dr. György Gáborné, született Czikle Valéria
rejtőzik. A kötetet — mint írja — nem szánta kritikus,
bonczoló elméknek, hogy semmivé tépjék, — pedig a
bírálatot könnyen kiadja. A versek igen csinosak, van
bennük szín, az író a különböző érzelmek tolmá-
csolására mindig megtalálja a kellő hangot és szava-
kat. Költeményei tárgyát leginkább a saját érzel-
világából meríti és így a közvetlenség, az őszinte-
ség benyomását keltik. Hol az indulat jobban hatal-
mába keríti, ott van erője ezek visszaadására. Több
sikerült költemény közül itt adunk egyet mutatónak:

Lehet-e? . . .

Lehet-e a felhőt megállítani útján?
Sasnak parancsolni merész szikla csúcsán?
Lehet-e villámot megragadni kézzel?
Lehet-e kacagnod, ha sebekből vérzel?

Lehet-e embernek, hitnek és törvénynek
Gondolatim titkát, mik feléd röpülnek,
Vas békóba verni? . . . Nincs hatalom erre!!
Egy világ választ el — s enyim vagy örökre!

*** Fátum.** Zsirus István főhadnagy háromfelvo-
násos drámája, mely legutóbb a Nemzeti Színházban
sikert aratott, most könyvvalakban is megjelent a
Franklin-Társulat kiadásában. Ára 2 korona 50 fillér.

*** Modern festők** című vállalat ismét egy sereg
műtörténeti nagysággal s híres modern mesterrel
ismerteti meg a magyar közönséget. A műtörténeti
alakok közül magyar szempontból kétségkívül Mé-
szöly Géza, oly fiatalon elhunyt klasszikus tájfestő-
nk a legérdekesebb, akit az „Utazó szegény csalá-
d”, a Szépművészeti Múzeum e kis kabinetdarabja
képvisel méltóan. Ám pompásan vannak képviselve
a világhírű külföldi mesterek: Meissonier és Leibl
is. Az élek közül ezuttal Ciardi Guglielmo, Gay Wal-
ter és Steinhansen Vilmos. A művészileg reprodu-
kált képekhez a szerkesztő: dr. Térey Gábor írt tö-
mör magyarázó szöveget. A Franklin-Társulat ki-
adásában megjelent új füzet ára 3 korona 60 fillér.

*** A Magyar Közélet** e heti száma Bródy Sándor,
Szomahazy István, Thury Zoltán, Anatole
France, Szabolcska István közleményeit hozza; ezen
kívül vezérezik és az ötletes Jegyzetek-rovat teszi
változatossá a lapot, amelynek szerkesztősége Wel-
selényi-utca 72. Ára 50 fillér.

*** Az Akadémia I. osztálya** Révai Miklós halála-
nak századik évfordulója alkalmából, 1907. október
7-én, hétfőn délután az összes-ülés után ülést tart,
melynek tárgyai: I. Dézsi Lajos l. t.: „Révai Miklós
emlékezete”. 2. Melich János l. t.: „Révai Miklós
nyelvtudománya”.

*** Az élet tövisei.** Szántó Ferencz dalköltő és író,
akinek nemrég megjelent az **Ő s z i r ó z s a** című
novella-kötete, legújabbán két regényt írt: Az élet
tövisei és Myrtus címmel. A két regény egybekötve,
diszes kiadásban november hónapban jelenik meg
Bernáth József, a Révai-czég tisztviselőjének kiadá-
sában. Ára diszkötésben 3 korona 20 fillér lesz. Az
előfizetéseik és gyűjtő-ívek legkésőbb november hó-
nap elsejéig a szerző címére (Budapest, IX. Üllői-ut
59. II./3.) beküldendők.

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János.

128. számú játszma.

Játszották a karlsbadi mesterversenyen 1907.
augusztus hó 23-án.

Vezéresel.

Világos: Sötét:
Cohn E. Mieses.

1. d2—d4 d7—d5
2. Hg1—f3 e7—e6
3. c2—c4 e7—c5
4. e2—e3 Hg8—f6
5. Hb1—c3 a7—a6

Egyike a legjobb védelmeknek. Sötét most fe-
nyeget d5×c4 és Ff1×c4-re tempónyeréssel játszani
b7—b5 s utána Fc8—b7-et. Sötét ezen tervét azon-
ban világos a következő cserével megghiúsíthatja.
6. c4×d5 c6×d5
7. Ff1—d3

A futár rendszeren ide szokott fejlődni, de jelen
állásban ez most nem egészen jó; ha világos nem
akar addig c5-re ütni — ami különben szokásos e
helyen — mig a sötét futár nem mozdul, úgy most
7. Ff1—e2 volna a helyes.

Hasonló állásban Exner a győri versenyen Gaj-
dos ellen 7. a2—a3-at lépett, hogy 8. d4×c5 s utána
9. b2—b4-el folytathassa, rovatvezetőnk azonban
7. c5—c4! újítással válaszolt és a vezérszár-
nyon tulsulyba lött.

7. Fc8—g4
8. 0—0 Hb8—c6
9. Fd3—e2

A futárnak vissza kell menni, hogy a lekötés
alól felszabadítsa magát; a megtámadott gyalog
ugyan rögtön is üthetne c5-re, de világos tempót akar
veszíteni a sötét futárral.

9. Ff8—d6
10. d4×c5 Fd6×c5
11. a2—a3 0—0
12. b2—b4 Fc5—a7!
13. Fc1—b2 b7—b5
14. h2—h3

Jobb volt azonnal 14. Vd1—b3; a gyaloglépés
gyöngíti a királyszárnyat.

14. Fg4—f5
15. Vd1—b3 Vd8—d6!
16. Bf1—d1 Ba8—d8
17. Fe2—d3 Ff5—e6
18. Hc3—e2 Fa7—b8!
19. He2—d4

Meg kell akadályozni a fenyegető d5—d4-et.

19. Hc6—e5
20. Hf3×g5 Vd6×c5
21. Hd4—f3 Ve5—h5
22. Hf3—d4

Fenyegetett Fe6×h3 és d5—d4 is.

22. Fe6×h3!

Sötét az egész játszmát erőteljesen vezeti. A
futárléte teljesen korrektnek látszik.

23. g2×h3 Vh5×h3
24. Fd3—f5 Fb8—h2†

Nem volna jó 24. Hf6—g4, 25. Ff5×g4,
Vh3×g4†, 26. Kg1—f1 miatt, mert világos meue-
külhet.

25. Kg1—h1 Vh3—h5
26. Kh1—g2

Fenyegetett 26. Fh2—c5†, vagy Fh2—g3† is.

26. Fh2—e5
27. Vb3—d3

Fenyegetett 27. Fc5×d4 s utána Vh5×f5
figuranyerés. A tett lépésnél azonban sokkal jobb
volt 27. Vb3—c2.

27. Vh5—h2†
28. Kg2—f3 Hf6—e4!

Sötét az f-vonalat akarja megnyitni a támadás
erősítésére.

29. Fd3×e4 d5×e4†
30. Vd3×e4 f7—f5
31. Ve4—c6 Vh2—h5†

32. Kf3—g2 f5—f4
33. e3×f4 Bf8×f4

34. Vc6—e6† Kg8—h8
35. Hd4—f5?

Elnézés, melyre világos rohamosan veszt; sötét
azonban egyéb folytatásra is nyerne.

35. Vh5—f3†
36. Kg2—g1 Vf3×f2†
37. Kg1—h1 Bf4—h4†

világos föladja.

129. számú játszma.

Játszották Londonban, az angol sakkszövetség
versenyén 1907. augusztus havában.

Skót megnyitás.

Világos: Sötét:
Blackburne Ward

1. e2—e4 e7—e5
2. Hg1—f3 Hb8—c5

3. d2—d4 e5×d4
Staunton idejében nagyon divatos volt 3.
Hc6×d4, 4. Hf3×d4, e5×d4 játékmód.

4. Hf3×d4 Ff8×c5
Ez a régebben kedvelt folytatás napjainkban már
ritkán fordul elő. Szokásosabb a Schmidt által aján-
lott és elemezett 4. Hg8—f6 védelem.

5. Fe2—c3
A legjobb; az angoloknál egy időben nagyon
kedvelt volt 5. Hd4—b3, Fc5—b6 6. c2—c4 stb. foly-
tatás. 5. Hd4×c6-ra egyszerűen 5. Vd8—f6 kö-
vetkezik, ellenben rossz volna 5. c2—c3, mert 5.
Vd8—e7 6. f2—f3, Fc5×d4 7. c3×d4, Ve7—b4† után
világos gyalogot veszít.

5. Vd8—f6
Nem egészen jó 5. Vd8—h4. 6. Vd2—d3 miatt.
6. Hd4—b5

Az előtt 6. c2—c3 szokott történni; a tett lépés
ujabb keletű, melyet először Blumenfeld játszott,
Cohn W. ellen 1904-ben.

6. Fc5×e3
7. f2×e3 Vf6—h4†

7. Vf6×b2-re következnek 8. Hb1—c3; és
7. Vf6—c5-re 8. Hb1—d2. A múlt évi szent-
pétervári versenyen Blumenfeld ellen Hellbach
7. Vf6—d8-at játszott.

8. g2—g3 Vh4×e4

Cohn W. az említett játszmában, valamint ké-
sőbb Spielmann is Niemzovits ellen 8. Vf6—
d8-al folytatták. A szöveglépés gyöngébb, mert vi-
lágos gyorsan kifejlődik, sötétnek pedig nehézsége-
ket megküzdni.

9. Hb1—c3 Ve4×h1
10. Hb5×c7† Ke8—d8
11. Vd1—d6 Hg8—f6

Sötét kénytelen odaadni a bástyát, mivel Hc3—
c4-et nem szabad megengedni.

12. Hc7×a8 Hf6—e8
13. Vd6—f4 f7—f6
14. 0—0—0 Hc6—e5
15. Hc3—d5 Vh1×h2
16. Ff1—b5 He5—c6
17. Ha8—c7 Vh2—h6
18. Hc7—e6†!

Világos állása tulerős, az öreg Blackburne e
csinos kis játszmában a régi kombináló tehetségét
csillogtatja.

18. d7×e6
19. Hd5—b6† Kd8—e7
20. Hb6×c8† Ke7—f8
21. Vf4—f3 f6—e5
22. Vf3—c4 Vh6—g6
23. Ve4—b4† föladja.

Sakk-hírek.

Charousek Rezső korán elhunyt világhírű sakk-
mesterünk nagytétényi sírhelyét diszes emlékekkel je-
lölte meg az utókor. A síremlék felszentelése vasár-
nap délelőtt folyt le lélekemelő ünnepség keretében.
A Budapesti Sakkör, melynek tagjai sorába az el-
hunyt mester is tartozott, a felavatáson testületileg
vett részt; az elhunyt mester régi tisztelői és ismerő-
sei közül Schuster Zsigmond elnök vezetése alatt ott
voltak: Bláthy O. Titusz, dr. Jacobi Samu, Maróczy
Géza, Havasi Arthur, Kornfeld Dávid, Hoffer Márton,
Lehner Vilmos, Forgács Leó, Balla Zoltán, Erdey
Aladár rovatvezetőnk és még többen. A székesfehérvá-
ri sakkosztályaság nevében megjelent Cseh István
titkár és Szokoli Dezső, továbbá az óbudai sakkör is
képviseltette magát Szombathelyi György elnök vezé-
tése alatt. A nagyszámú tétényi közönség között
volt özv. Charousek Károlyné, az elhunyt mester
édes anyja is. A felszentelést Tetty József tétényi
esperes-plébános vezette, utána pedig Schuster
Zsigmond, a Budapesti Sakkör elnöke megható szép
emlékbeszédet mondott, melyben visszaemlékezvén a
személyes mester rövid, de fényes pályafutására, me-
leg szavakban méltatta érdemeit és változta azt a
csapást, mely halálával a magyar sakkozókat érte.
Nagy-tétényi közönséget pedig arra kérte, hogy gon-
dozza az emléket, mert a jövő sakknemzedék sűrűn
fogják oda zarándokolni. Végül a Budapesti Sakkör
gyönyörű koszorúját elhelyezte a sírra. Utána Nagy-
tétényi közönsége nevében Főző László községyi jegyző
szép beszéd kíséretében átvette az emléket s letette
Nagy-tétényi közönsége koszorúját. Merl Sebestyén a
szociálista sakkozók nevében tett le a koszorút a sírra.
Koszorút helyezett el még a székesfehérvári sakkozó
társaság, a III. kerületi sakkör és Balla Zoltán. A sír-
emlék Hitzl Jakab sírkőgyáros diszmunkája.

Sakk-üzenetek.

B. Béla. I. A székesfehérvári mesteri cím még
nincs eldöntve, miután az aspiráns közötti matchet
még nem játszották meg. 2. Ugyanaz; Johner Pál
frankfurti, de Newyorkba költözött. 3. A Budapesti
Sakkör estélyei mindenkor 8 óra után kezdődnek
szombaton. Vendégek is részt vehetnek, illetve szíve-
sen láttatnak.

Rézbutor, Vas-szoba Butor és gyermekkocsi

gyártmányaink modern, stilszerű kivitelben városi üzletünkben kiállítva megtekinthetők. Eladás jutányos árak mellett. Arjegyzéket ingyen és bérmentve küld

PAPAI ÉS RATHÁR gyermekkocsi-, vas- és rézbutor-gyár 7557

Budapest, VI., Andrásy-ut 2. (Fonciére-palota).

DIESEL-motorral
a tényleges lóerő
óránként csak 1 fillérbe kerül.

Felvilágosítás és díjmentes költőgyűjtemény
készségesen szolgálunk

Fegyver- és Gépgyár R.-t.
Budapesten.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 98.
Ezt a legújabb és legkorszerűbb gépet ajánljuk

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakaszalók, lóerő-cséplőgépek, lóerő-csécip
szűrő-rosták, konkolyozók, kaszálok és aratógépek,
szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planst. k.
gépek, szeszkavók, répvágók, kukorica-
morzsolók, daráló, őrlőmalmok, egyetemes
szűrő-akák, 2- és 3-vasú csék és minden
egyéb gazdasági gépek.

Pénzszekrények

egy darabból álló köpenyvel legelőnyösebben beszereshetők.

BECHER ÉS HILDESHEIM
cég pénzszekrénygyártának és trezorépítő-üzemének magyarországi vezérképviselői:

NEY ÉS EPSTEIN cégél, BUDAPEST, VI., Podmaniczka u. 4.
Képviselek minden városban keresetnek.
ARJEGYZÉK ÉS TERVEK DÍJMENTESEN.
Régi szerkezeteket csereképen átveszünk.

ABBAZIA

GRAND HOTEL BRISTOL

Ujjonnan épült, minden kényelemmel berendezett, elsőrangú fényes szálloda. Nagyszerű szobák, lift, központi fűtés, villamos világítás, telefon, melegvíz-vezeték stb. A déli és keleti nyíló összes szobák erkélyvel ellátva. Kávéházi étkező, olvasó- és zenetermek. Pompás kilitás a Quarnero egész vidékére.

A Bristol-szálloda Igazgatósága

RUDOVITS W.
tulajdonos.

1900. Párisi világkiállítás Grand Prix.

Kwizda Ferencz János korláti gyógyszerész Kornenburg, Bécs mellett. Cs. és kir. osztr. magyar, román királyi és bolgár fejedelem udvari szállító.

KWIZDA-féle szabadalmazott szorító szárvédő-szalag ruganyos szorító szárvédő légvánkossal ellátva

mmiből

A szab. szorító szárvédő-szalagok szürke, fekete, barna és fehér színben, 4 nagyságban készülnek és pedig 20-22 cm. átmérőtű megf. az 1.60 sz. nagyság

22-24	2-ik
24-27	3-ik
27-30	4-ik

Egy darab ára:

Szürke színben darabonként 1. sz. 5 K 50 f., 2. sz. 5 K 60 f., 3. sz. 6 K 40 f., 4. sz. 7 K 30 f.
Fekete, barna, vagy fehér színben: 1. sz. 6 K 60 f., 2. sz. 6 K 40 f., 3. sz. 6 K 80 f., 4. sz. 7 K 70 f.

Kapható: Duloz A. IV., Egyetem-utca 2., Fraund és fia IV., Koronaherceg-utca 3., Glass József IV., Koronaherceg-utca 9., Hejli és Stassnér VIII., Múzeum-körút 10., Hazella M. IV., Váci-utca, Keleti J. IV., Koronaherceg-utca 17., Kuischora B. VII., Kereszt-ut 32., Oth. Ich L. VI., Teréz-körút 6., Westely István IV., Váci-utca.

KÜLÖNFÉLÉK.

Október 6.

Temetünk e napon minden esztendőben — Jó félszázad óta — gyászban, feketében. Temetjük az osztrák szegény-gyalázatot! Temetjük, hiába. Nem marad síriába! Csak visszatér egyre, mint kísértő halott: Recrudescunt vulnera . . . !

Behegeszt az idő minden vérző sebet. Csak a mi sebünk, mely soha be nem heged. Gyógyítgatjuk pedig már ötvennyolc éve: Gyógyítjuk, hiába. Nincsen balsam rája. Sőt ma tán még mintha jobban fájna, égne. Recrudescunt vulnera . . . !

Megbántást feledve, boszut félretéve. Békeiobbot adtunk a hóhéri kézbe; Keblünkre öleltük, úgy, mint jó barátot: S mint rabló, lesbe! Alkalmat kilesve Orgyilkos ököllel az arcunkba vágott. Recrudescunt vulnera . . . !

Nem lehet feledni. Mi akartunk mégis, Hátha jó testvér lesz még az ellenség is? Beh nagyot csalódtunk! Atkos bécsi szóra, Ujra évről-évre, Jóságunknak bére: „Végtelen nyomor és szenvedések sora.” Recrudescunt vulnera . . . !

Azt a híres fátyolt a vérező sebre Takargatjuk folyton takargatjuk egyre

Hasztalan takarjuk. Széjjeltépi ujra Mostoha testvérünk, Örök ellenségünk, S fönja a kötelet abból a nyakunkra. Recrudescunt vulnera . . . !

A sebünk feliakad... Türelmünk megszakad... Hej, ha az a kötél a kezünkbe akad, Amelyet számunkra fon az ellenségünk: Ugy elbánunk vele, A saját kötele Halála lesz néki, feltámadás nekünk. Recrudescunt vulnera . . . !

Kováts László.

(A törökökről.) A török életét — mondja egy angol utazó — mindennek felett a mély vallásosság jellemzi. Szigorúan követi Mohamed tanításait, abban a biztos meggyőződésben, hogy engedelmisségét Allah a paradicsomi boldogsággal fogja jutalmazni. Ez a hit adja meg a török parasztnak egyszerű méltóságát, a mely nyugodttá és megelégedetté teszi. Ha a szultán egy nagykövetet fogad kihallgatáson és közben elkövetkezik az imádság órája, az audienciát addig felfüggesztik, míg a szultán elvégezte imádságát. A szultán vallásossága szolgál példaként minden töröknek.

A török parasztnak hite szorgalmassá, mértéktelenség és megelégedetté teszi. Allah akarata, hogy szorgalmasan dolgozzék; de a jutalom bizonyos. Próciája tisztaságot követel. Minden vallásgyakorlat előtt a hívő megmosakodik. A török háza mindig tiszta s rikkó ellentétben áll a hasonló sorban élő görög vagy örmény házával. A vidéki kerületekben a mértéktelenség szabály és nem kivétel. Hűség, engedelmisség, türelem és férfiaság veleszületett erénye minden töröknek; még a keresztény községekben is a falu rendőre mindig török ember, mert a keresztények is jobban megbíznak bennük.

A török családi élete többnyire rendkívül vonzó. Egyszer — írja az angol utazó — társaságunknak szolgálja, egy angolul beszélő török ember elvesztette egyetlen gyermekét. Minthogy nagyon szegény volt,

megfizették a temetés költségét, majd vigasztalni próbáltuk, mert keservesen sirt. „Nem a magam bánata a legnagyobb baj, mondotta sirva. De szegény feleségemre gondolok. Hogyan fogja a csapást elviselni?”

Egy alkalommal egy basa meghívott magához. A mikor már fekete kávéra került a sor, kinyílt az ajtó és belépett rajta egy komoly kis fiú, még komolyabb testvérétől vezetve. A szokásos üdvözlés után a két gyermek atyjához rohant és ölelte, csókolgatta. A fiúcska kivette atyja óráját a zsebéből, a leányka szakállát simogatta. De a leglármásabb és legjobb kedvű maga az atya volt.

Vendégszeretet dolgában a törökök fölülmulják a többi nemzeteket. Egy alkalommal egy előkelő udvari tisztviselő meghívott reggelire. Bort ivott és előre figyelmeztettek, hogy ritka fajtájú, hamisítatlan rajnai bort fogok kapni. Véletlenül azon a napon egy török pap is hivatalos volt az ebédre; a basa vendége kedvéért ezért nem ivott bort, de európai vendégeit azért megkínálta künön borával. A mikor dicsértük borát, így szólott: „Sajnos, utolsó üvegeim voltak!”

Bizony nem sűrűn talál az ember vendégszerető házat, a hol az idegent, aki véletlenül kerül a házhoz, a legjobb borral megkínálják. Üzleti ügyekben sokat érintkeztem törökökkel, de nem akadt, aki szavát megszegte volna, vagy be akart volna csapni. A tisztviselők távolról sem olyan megvesztegethetők, mint a hogy mondják. A baksis elfogadása szokásos s aki ad nekik borraalót, azt azután nem is hagyják cserben.

(A legnagyobb „felhőkarczó.”) New-York régi városháza már régóta szűk a roppantul fölszaporodott forgalomhoz képest. A város tehát új városházat tervez, különálló toronnyal. A városház nem kevesebb, mint negyvenöt emeletre van tervezve, tehát 15 emelettel magasabbra, mint a mostani legmagasabb ház New-Yorkban, mely „csak” 30 emelet magas. A rengeteg épületnek saját külön pályaudvara lesz, melynek révén összeköttetése lesz New-York összes vasútaival.

A csodák csodája

mint hódította meg rövid néhány év alatt a magyar közönséget az alföldi Cognacgyár

Kecskeméten.

Az alföldi fehér-keresztes SÓSBORSZESZ

páratlan a maga nemében, méssé hatású, sokoldalú megbecsülhetetlen háziszser, Kiállja a versenyt bármely háziszserrel, sőt mi több, a babért az alföldi fehérkeresztes sósborszesz nyeri el.

Nincs palota és kunyhó,

.. nincs ház és lakás, ..

nincs város, se falu, hol nem volna kapható. Nincs már senki ez országban, ki ne ismerné el, hogy a legkitünőbb az alföldi fehér keresztes sósborszesz.

Az Alföldi fehérkeresztes sósborszesz egyedüli gyártója az

Első

Alföldi Cognacgyár

részvénytársaság

Kecskeméten

0 os. és kir. fensége József főherceg kamarái szállítója.

Kapható mindenütt.

Postán utánvétellel, vagy a pénz előzetes beküldése után.

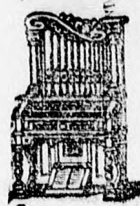
ARAK:

Oriási próbaüveg

40 fillér.

Orgona-harmoniumok

mindkét rendszer szerint, legolcsóbban szállítatnak

Pajkr Rezső és Tsa
Budapest, X., Delsz-utca 11/H.
(Tiszvárszék-telep).

Fedőlos harmoniumok pontos orgona méretekkel.
Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomáig.
Taneóknak és felkészültek külön számlák-engedélyre.

Arjegyék ingyen és bérmente. Részletfizetés engedélyezve.

6 évi jótállással 6

ÓRÁK

arany- és ezüst-lánczok,
ÉK SZEREK

CSEKELY

RÉSZLET-
FIZETÉSRE.

KOCH J.

BUDAPEST,
IX., FERENCZ-KORUT 41. SZ.

Képes arjegyék ingyen.

Csekely részletfizetésre.

GUMMI

Valódi francia és amerikai évs különlegességek eredeti csomagolásban.

Orvosiilag alkalmazható feltétlen biztos GUMMI és halálhőlyag. Árak: tucatszámra k. 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14. Női évesen, Pessarinna celszalvum. Mensinga tanár szerint, k. 3-5. Ujj Astó vaginal spray! a legbiztosabb a legényelmesebb női különlegesség. ára k. 18. Irrigátor, sebészkezdő, bidek stb. gyári árak mellett.

Kérje ingyen és bérmente legújabb arjegyéket, zárt horvátokba titoktartás mellett.

KELETI J. orvos-sebész mű-
Budapest, IV., Koronaherezeg-utca 17.
(A magy. kir. főposta mellett.) Alapítva 1878.

BIZTOS

gyógyulást keresőknek
kik bármily

nemi betegségekben szenvednek

Dr. Garai Antal

V. os. és kir. osztály főorvos országos hírű és a legérgebb 33 éves fennálló rendelés intézetét
Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.
Rendelés naponta 10-4 óráig és 7-8-ig este. Időit huszadik évszázad hajók vizsgálatára villamos húgyvesztő (Koch) segítségével.
Vidékiek levelekre kimerő választ és szakorvosi tanácsot nyernek, gyógyszerrel gondoskodva lesz. Titoktartás biztosított.
Nőknek külön váróterem.

Toalettek és kosztümök

eredeti párisi modellek

ujjonnan érkeztek

HOLZER - divatházába -

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 9. sz.

Gagedois Albert, Donban, a 22751 számú

„Eljárás növényi rostanyagok fehérítésére” című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szívesen szolgál bővebb felvilágosítással.

Kelemen M. István
szabadalmi ügyvivő iroda Budapest, Royal szálloda B.

HASZNOS KÖNYVEK

című vállalatban az alábbi művek jelennek meg szép, csinos kiállításban ::

1. Várkonyi: AZ ÖNSZÁMOLÁS MŰVÉSZETE.
2. Gerő: ÁLTALÁNOS MAGYAR LEVELEZŐ.
3. Dr. Bálint: SZERELMI LEVELEZŐ.
4. Gerő: ALLGEMEINER DEUTSCHER BRIEF-STECKER.
5. Dr. Hojtás: ÖNÜGYVÉD.
6. Komlófi: ILLEMTUDÁS.
7. MAGYAR-ANGOL BESZÉLGETÉSEK, a mindennapi életből.
8. Balázs: TÁRSASJÁTÉKOK KÉZIKÖNYVE.
9. Széplaki: MAGYAR FELKÖSZÖNTŐK (TOAST-TOK) KÖNYVE.
10. KÁRTYAJÁTÉKOK KÉZIKÖNYVE ÉS SZABÁLYAI.
11. Marki: SAKK-ABC. — VEZÉRFONAL A SAKK-JÁTÉK MEGTANULÁSÁHOZ.
12. L. Györy Mariska: SZAKÁCSKÖNYV.
13. Lukács Sándor: HÁZICUKRÁSZAT.
14. L. Györy Mariska: ARANY KINCSTÁR.

Minden kötet ára GO fillér.
Megrendelhetők az Elster-féle könyvkiadóban, Budapest, VII. kerület, Miksa-utca 4. sz., valamint minden hazai könyvkereskedésben.

A GYOMOR egészségben való megőrzése

És az emésztés megtartásán, előmozdításán, szabályozásán és az emésztési zavarok elhárításán alapul. Egy kipróbált, a természet által a legjobb és hatékony gyógyszerekből gondosan előállított orvosság, emésztés előmozdító és erősítő. Legjobb háziszser, mely a méregtelenítés mellett a gyomortisztítást, a gyomorsav, a gyomorsav és a gyomorsav által okozott zavarokat, mint gyomorfájást, székrekedést, emésztési zavarokat és gyomorsav túlzott mennyiségét és megakadályozza.

Dr. Hösa-féle gyomorbalzsam,

Fragner B. prágai gyógyszerésztől,
FIGYELEM! A csomagolás minden részén a törvényben előírt védjegy van.

FRAGNER B. orvos és kir. udvari orvos a „Fekete Sas”
Prága, Kleinzelts 208. Széchenyi-utca.

Nagy üveg 2 kor., Egy kis üveg 1 kor., Az üveg előlapon beküldés után 1 kis üveg k. 1.50, 1 nagy üveg k. 2.50, 3 nagy üveg k. 4.70, 4 nagy üveg k. 6.— 14 nagy üveg k. 22.— Ausztria-Magyarország bármely részében hárm. kibocsát. meg. Kisküld. Ausztria-Magyarország gyógykúrában. Főraktár Tübbk 1-nél Budapestben.

Teljes közlőműberendezések

valamint egyes alkotórészek. Győrfűtésű, valamint Kellérendésben

IPAR- és MEZEI VASUTAK

m. p. sínek, kocsik, váltók, fordítók, kocsivassalutrészek stb.
Motorok és lokomobílok
benzin-, gáz- és gőzfűtésű. Garancia mellett beszerelve.

SCHLESINGER ALAJOS-nál

BUDAPEST, V., Váci-körút 30. SZÁM,

Megjelent a „Műveltség Könyvtára” ötödik kötete:

AZ ÉLŐK VILÁGA

NÖVÉNY ÉS ÁLLATORSZÁG

SAKIFÉRFIAK KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL SZERKESZTIK:

Entz Géza és Mágócsy-Dietz Sándor
egyetemi tanárok.

817 szövegképpel, 35 színes és fekete műmelléklettel. A Műveltség Könyvtára további kötetet fél évi időközökben jelennek meg. m

AZ ÉLŐK VILÁGA CÍMŰ KÖTET TARTALMA:

- Bevezető Irta **Entz Géza.**
- A növénytan története Irta **Klein Gyula.**
- A növényi test alaki tulajdonságai . . . Irta **Filarszky Nándor.**
- A növények belső szerkezete Irta **Tuzson János.**
- A növények életfolyamatai Irta **Mágócsy-Dietz S.**
- A növényország rendszeres áttekintése. Irta **Tuzson János.**
- Az állattan feladatai, ágazatai és története Irta **Entz Géza.**
- Az állatok szervezete, élete és fejlődése Irta **Gorka Sándor.**
- Az állatok rendszere. Irta **Soós Lajos.**
- Az állatfajok származása Irta **Gorka Sándor.**
- Betűrendes név- és tárgymutató.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRA ÓRIÁSI SIKERE PÁRATLAN A MAGYAR KÖNYVPIACON. A VÁLLALATNAK NAGY KELENDŐSÉGE LEGJOBBAN BIZONYÍTJA, HOGY A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRA A MAGYAR KÖZÖNSÉG SZÜKSÉGLETÉNEK TELJESEN MEGFELEL.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRA a következő kötetekből áll:

Első sorozat. Természettudományi, technikai és társadalomtudományi ismeretek.

- MEGJELENTEK! I. A technika vívmányai.
- MEGJELENTEK! II. Az ember.
- III. A világegyetem.
- IV. A Föld.
- V. Az élők világa.
- VI. A társadalom.

Második sorozat. Irodalmi, történelmi és művészeti ismeretek.

- SAJTÓ ALATT! I. A művészet könyve.
- SAJTÓ ALATT! II. A magyar irodalom története.
- SAJTÓ ALATT! III. Az ókor és középkor története.
- SAJTÓ ALATT! IV. Az újkor és legújabb kor története.
- SAJTÓ ALATT! V. Magyarország története.
- SAJTÓ ALATT! VI. A világirodalom története.

Egy-egy kötet ára díszesen kiállított félbőr-kötésben . . . **24 K**
 Egy-egy sorozat ára hat kötetben félbőr-kötésben . . . **144 K**
 A tizenkét kötetből álló teljes munka ára félbőr-köt. **288 K**
 Megrendelhető bármely hazai könyvkereskedésben havi 4 koronás részletfizetésre.

Kérjen az egyes kötetekről, vagy az egész munkáról külön prospektust bármely könyvtárnál vagy a kiadó társulatnál, Athenaeum Irodalmi és nyomdai r.-t., Budapest, Rákóczi-út 54.

A Műveltség Könyvtárából eddig 60.000 kötet adatott el

Ez idén rendkívül nagy választék

valódi perzsa szőnyegekben minden létező fajta és minőségben

Agobián és Adorján

IV., Váci-utca 36. (Klotild-palota).

Eredeti Indiai, Perzsa, és Török himzések.

AGRARIA

Kérje minden gazda az összes

Gazdasági Gépek
árjegyzékét

Levelezim.

AGRARIA

Budapest, Váci-ut 2. sz.

ekék, vetőgépek, gőzcseglők, motorok stb.-vel

AGRARIA

Háló-étkező-és buffet kocsik közlekedése.

A magyar királyi államvasutak vonalain 1907. évi október hó 1-től kezdve.

I. Háló-kocsik.													
Tétel	Vonal	Indul			Erkezik			A hálókocsi pótjegyek árai					Jegyzet
		honnan	óra/perc	száma	hová	óra/perc	száma	vonalrész		I. oszt.	II. oszt.		
			kor	vonal		kor			kor.	áll.	kor.	áll.	
1	Budapest k. p. u. — Wien Bruck-Királyhidán át.	Budapest k. p. u. Wienből	10 30 9 05	12 11	Wienbe Budapest k. p. u.	6 32 6 40		Budapest k. p. u. Wien vagy viszont	9 60		7 20		A hálókocsik csak I. vagy II. oszt. menetjegyekkel bíró utasok által megvásárolhatóak. A hálókocsi pótjegyek vásárlása mellett az utasnak hálókocsi helyet is foglalnia kell. 1) Csak bez. november 15-ig közzelkötik. Brassón birta csak I. oszt. menetjeggyel vehető igénybe. 2) Csak I. oszt. menetjeggyel vehető igénybe. 3) Csak I-55 osztályú menetjeggyel vehető igénybe.
2	Budapest ny. p. u. — Wien Marcheggén át.	Budapest ny. p. u. Wienből	10 00 10 05	118 117	Wienbe Budapest ny. p. u.	6 20 7 45		Budapest ny. p. u. Wienbe, vagy viszont	9 60		7 20		
3	Budapest k. p. u. — Brassó	Budapest k. p. u. Brassóból	9 15 2 45	502 501	Brassóba Budapest k. p. u.	2 00 7 60		Budapest k. p. u. Brassó vagy viszont Kolozsvar Kolozsvar—Brassó vagy viszont nappal	14 40 9 60 4 80	10 80 7 20 3 60			
4	Budapest k. p. u. Bukarest Arad, Piski, Predealon át.	Budapest k. p. u. Bukarestől Predeáról	2 00 5 00 9 12	602 601	Predealra Bukarestbe Budapest k. p. u.	6 11 11 30 1 10		Budapest k. p. u. Bukarest v. viszont Predeál Brassó Arad nappal	17 40 14 40 14 40 4 80				
5	Budapest k. p. u. — Piski (Saját)	Budapest k. p. u. Piskiről	10 10 4 12	608 607	Piskire Bpest k. p. u.-ra	10 41 6 10		Budapest Piski v. viszont Arad - Bukarest v. viszont Arad - Predeál v. viszont Arad - Brassó v. viszont	9 60 13 60 9 60 9 60	7 20			
6	Budapest ny. p. u. Bukarest Temesvár-Verciorován át.	Budapest ny. p. u. Bukarestől Verciorováról	2 25 5 25 2 18	704 703	Verciorovára Bukarestbe Budapest ny. p. u.	1 20 11 50 1 15		Budapest ny. p. u. Bukarest v. viszont Orsova Temesvár Temesvár nappal	16 60 9 60 9 60 4 80		7 20 7 20 8 60		
7	Budapest ny. p. u. — Versecz	Budapest ny. p. u. Szegebről Verseczről	10 10 2 05 5 02	706 705 704	Verseczre Bpest ny. p. u.-ra	8 05 7 15		Temesvár Orsova v. viszont Bukarest	4 80 12 80	3 60			
8	Budapest k. p. u. — Fiume Dombóvár—Zágrábon át. (Vegyes)	Budapest k. p. u. Fiuméből	6 35 8 10	1004 1003	Fiuméba Budapest k. p. u.	7 10 9 05		Budapest k. p. u. Fiume v. viszont Zágráb	12 9 60		9 7 20		
9	Budapest k. p. u. Zágráb Újdombováron át. (Saját)	Budapest k. p. u. Zágrábról	10 45 7 45	1008 1005	Zágrábba Budapest k. p. u.	9 05 8 05		Zágráb - Fiume v. viszont	9 60		7 20		
10	Budapest k. p. u. — Poprád-Felka Kassán át. (Vegyes)	Budapest k. p. u. Kassáról Poprád-Felkáról Kassáról	8 45 5 30 8 45 12 10	1510 8 7 1509	Poprád-Felkára Budapest k. p. u.	8 38 8 15		Budapest k. p. u. Poprád-Felka v. viszont Kassa	9 60 9 60	7 20 7 20			
11	Budapest ny. p. u. Berlin	Budapest ny. p. u. Berlinből	6 55 4 30	1400 1403	Berlinbe Budapest ny. p. u.	11 22 9 25		Budapest ny. p. u. Berlin v. viszont Breslau Oderberg	13 11 20 9 50		10 20 9 7		
12	Budapest k. p. u. Konstantinápoly	Budapest k. p. u. Konstantinápolyból	3 20 7 55	904 903	Konstantinápolyba Budapest k. p. u.	7 47 1 00		Budapest k. p. u. Belgrád v. viszont Konstantinápoly	frank 6 29	frank 4 50 21 25			

2. Étkező-kocsik.

3. Buffet-kocsik.

Tétel	Vonal	Indul			Erkezik			Tétel	Vonal	Indul			Erkezik		
		honnan	óra/perc	száma	hová	óra/perc	száma			honnan	óra/perc	száma	hová	óra/perc	száma
			kor	vonal		kor				kor	vonal		kor	vonal	
1	Bpest k. p. u. Wien Bruck-Királyhidán	Bpest k. p. u.-ról Wienből	2 10 8 00	4 1	Wienbe Bpest k. p. u.-ra	6 45 1 45	1	Bpest k. p. u. Wien Bruck-Királyhidán	Bpest k. p. u.-ról Wienből	9 30 2 15	2 3	Wienbe Bpest k. p. u.-ra	2 00 7 10		
2	Bpest ny. p. u. Wien Marcheggén át	Bpest ny. p. u.-ról Wienből	5 15 9 05	108 103	Wienbe Bpest ny. p. u.-ra	9 15 1 40	2	Bpest k. p. u. Wien Marcheggén át	Bpest ny. p. u.-ról Wienből	8 5	104 107	Wienbe Budapestre ny. p. u.	12 00 9 05		
3	Budapest k. p. u. Kolozsvar	Bpest k. p. u.-ról Kolozsvarról	2 30 5 25	504 503	Kolozsvarra Bpest k. p. u.-ra	10 30 1 35	3	Budapest k. p. u. Uj Dombóvár	Bpest k. p. u.-ról Uj-Dombóvárról	6 55 5 45	1004 1003	Dombóvárra Bpest k. p. u.-ra	9 50 9 05		
4	Kolozsvar Brassó	Kolozsvarról Brassórol	6 11 2 45	502 501	Brassóra Kolozsvarra	2 00 10 50	4	Budapest k. p. u. Debreczen	Bpest k. p. u.-ról Debreczenből	7 25 4 42	604 1701 603	Debreczenbe Bpest k. p. u.-ra	13 04 9 35		
5	Budapest ny. p. u. Karánsbesre	Bpest ny. p. u.-ról Karánsbesről	2 25 5 21	704 703	Karánsbesre Bpest ny. p. u.	10 15 1 15	5	Budapest k. p. u. Csap	Bpest k. p. u.-ról Csapról	2 15 5 23	404 409 401	Csapról Bpest k. p. u.-ra	9 45 1 20		
6	Budapest k. p. u. Piski	Bpest k. p. u.-ról Piskiről	2 00 5 03	602 601	Piskire Bpest k. p. u.-ra	10 01 1 10	6	Budapest k. p. u. Kassa	Bpest k. p. u.-ról Kassáról	7 00 5 16	1502 1503	Kassára Bpest k. p. u.-ra	11 44 10 20		
7	Budapest k. p. u. Zimony	Bpest k. p. u.-ról Zimonyról	3 30 6 20	904 903	Zimonyra Bpest k. p. u.-ra	10 16 1 00	7	Budapest ny. p. u. Zsolna	Bpest ny. p. u.-ról Zsolnáról	7 30 3 14	1404 1405	Zsolnára Bpest ny. p. u.	1 35 9 45		
8	Budapest k. p. u. Fiume	Bpest k. p. u.-ról Fiuméből	7 55 8 15	1002 1001	Fiuméba Bpest k. p. u.-ra	7 45 9 15									
9	Budapest ny. p. u. Pozsony	Bpest ny. p. u.-ról Pozsonyból	6 55 6 10	1496 1493	Pozsonyba Bpest ny. p. u.-ra	10 05 9 25									

Jegyzet: Az étkező-és buffet-kocsik étkező-termeit I. vagy II. oszt. menetjeggyel bíró utasok vehetik igénybe, külön illeték fizetése nélkül.
A buffet-kocsikban levő ülőhelyekkel bíró külön szakaszok azonban csak I. osztályú érvényes menetjegyekkel, illetve menetigazolványokkal bíró utasok által.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

A LEGJOBB
KÁLYHÁT ÉS KANDALLÓT
 SZÁLLIT CSÁSZ. ÉS KIR. UDVAR SZÁLLÍTÓ
HEIM H. Budapest, Thonet-udvar.

Különbözőségek, családi házak, iskolák, kaszárnyák, irodák stb. részére. — Százasnál több van belőle használatban.

Valódi csak ezzel a védjegyvel.
MEIDINGER-OFEN H. HEIM

Prospektus és kísérletet ingyen és bérmentve.

Eredetiben kaphatók csak fenti helyen v. Bécs, I., Schwarzenbergstrasse 8.

Szalloda
 Az „ARANY BÁRÁNYHOZ”
 BÉCS, Wieden, IV., Hauptstrasse 4
 Elsőrangú szálló. — A magyarok találkozó helye. — Szobák 2-60 koronától felfelé.
 3 percznyire az Operától és Kärntnerstrassétól.
 Világos szobák. Világos szobák.

DÓSA KÁROLY
 első budapesti ablak és lakástisztítási vállalata
 Budapest, VII., István-tér 16. sz.

Elvállal minden e szakba vágó munkát, agymint padlóbeürítést, ablaktisztítást, fűrengestisztítást stb. a legolcsóbban és teljesen megbízható eredménnyel.

Porter Safety Seal Co. cég Chicagóban
 a 25880 számú „Ólomzár létesítésére szolgáló készülék” című és a 25881 számú „Újtás ólomzárakon, pénzes vagy más zsákok, bőröndök, ládák, hordócskák stb. számára” című magyar szabadalmak tulajdonosa magyar gyárosokkal összeköttetést keres, szabadalmait esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyeket ad.

Bővebb felvilágosításokkal készséggel szolgál:
 Harsányi Jenő okleveles gépészmérnök, okl. vegyész, hites szabadalmi ügyvivő, Budapest, Akadémia-utca II. szám.

Az **1849 október 6-án** dicső vértanú-halált szenvedett hőseinknek emelt díszes irodalmi emlék az **Aradi vértanúk Albuma.**

Szerkesztette VARGA OTTÓ.
 87 Ára díszkötésben 6 műmellék-képpel 15 korona. Lettel.

A szabadságharc eseményeit a tizenhárom aradi vértanú személye körül csoportosítva írja le a szerző, megkapóan ecsetelve a szomorú utolsó napokat és a nemzet újrabérelését. A művet Zichy, Manheimner, Papp és más hazai művészek illusztrációi díszítik. Az 5. kiadás remek díszkötésben jelent meg és havi részletfizetésre is kapható.

Magy. kir. államvasutak.
 210568/1907 sz.

Pályázati felhívás.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága által elfoglalt VI., Andrassy-ut 73/75 sz. házban szükséges falvakolat javítási munkák végzésére nyilvános pályázatot hirdettünk.

A feltételeket tanulmányozó ajánlati ív és költség számítások a rendes hivatalos órákban a magyar királyi államvasutak igazgatóságának A I. é. ügyosztályában (Andrassy-ut 73 sz. földszint 26 ajtó) kaphatók.

A feltételeknek megfelelően kikötött és sajátkezűleg aláírt ajánlat egy koronás a mellékletet képező költségvetések irénki 30 filléres okmánybélyeggel ellátva, legkésőbb f. év október hó 22-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak igazgatósága A I. é. ügyosztályában nyújtandók be s a lepecsételt boríték: Ajánlat a VI., Andrassy-ut 73/75 sz. házban végzendő falvakolat javítási munkákra címzéssel láttandók el. Az ajánlatok ugyancsak október hó 22-én tognak nyilvánosan felbontani.

A bánatpénz 150 koronában állapított meg. Ez a bánatpénz legkésőbb az ajánlati tárgyalást megelőző napon tehát f. év október hó 21 déli 12 óráig készpénzben vagy óradékképes értékpapírokban a magy. királyi államvasutak főpénztáránál (Andrassy-ut 75. földszint) teendő le. A letéti jeget az ajánlatokhoz nem csatolandó.

Bánatpénz nélkül, elégtelen bánatpénzzel vagy elkésve benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és a részletes módzatoknak betartásával állítanak ki, végre a melyeken vakarások vagy javítások fordulnak elő, figyelembe nem vétetnek.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok felett szabadon dönthesse.

Budapest, 1907 évi október hó 2-án.
 A magyar királyi államvasutak igazgatósága.

KOSSUTH LAJOS ÉLETE ÉS MŰKÖDÉSE.
 Irta Gracza György. Ára 5 korona.

Aradi fogságom alatt írt adatok az 1849/49-iki szabadságharczából.
 Irta Cautak Kálmán. Ára 3 korona 20 fillér.

1848—49-iki szabadságharcz története.
 500 képpel és műmelléklettel. 5 kötet díszes vászonkötésben a budavári honvédszobor dombornymatu képével ékesítve.
 Irta Gracza György. Ára 70 korona.

Magyar nemzeti vértanúk.
 Irta Jókai Mór. Ára 80 fillér.

1848 és 49-ből.
 Élmények és benyomások. Okiratok és azok magyarázata. Tanulmányok és történelmi kritikák.
 Irta Görgey István id. 3 kötet 20 kor. 80 fill.

Kaphatók Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénycárságánál Budapest, VI., Andrassy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Szerencsés menekülés!

A dobsinai jégbarlangot a napokban egy nagyobb, előkelő társaság kereste fel. A rekkenő hőségben eltikkadt és alaposan megizzadt társaság a legelembb egészségügyi óvintézkedésekről is teljesen megelégedve, a barlangba lépett, anélkül, hogy a hőség és gyaloglás okozta természetes felhevülés csillapítása szempontjából egy kis pihenőt tartott volna.

Ez a könnyelműség felette káros következményekkel járt.

A kirándulás után heves és szinte elviselhetetlen reumatikus fájdalmak kezdtek gyötörni a kiránduló társaság majd minden tagját. A baj mind erősebbé, mind veszélyesebbé vált s a hét beteg közül hat ágyba dőlt. A hetedik már negyednapra viruló egészségben kereste fel a gondatlan kirándulás áldozatait.

A nehéz betegségben sanyalódó kirándulók ámulva és az irigység bizonyos nemével fogadták szerencsésen kilábolt társukat.

— Könnyű neked, — sóhajtották, — téged csak a szele érintett a gonosz veszedelemnek.

— Nagy tévedésben vagyok, — mondta mosolyogva az egészséges bajtárs. — Én éppen úgy áthültem, mint ti. Csakhogy én egyszerűen Dianasósorszesz bedörzsölést alkalmaztam. Ha ti is így tettetek volna, ma már ti is olyan egészségesek volnátok mint én. Azonban még mindig nem késtetek el.

Bizonyára fölösleges mondani, hogy az ágyban fekvő nehéz betegek megfogadták a jó tanácsot s nem csak azt érték el ezzel, hogy néhány nap mulva viruló egészséggel hagyhatták el az ágyat, de megmenekültek a reumatikus fájdalmaknak, ennek a rettentő betegségnek egy egész életre való gyötrelmeitől.

A MÜLLER J. L.-féle **Kaliptrós** LEGJOBB FÉLÉPÉZ

Az egész országban mindenütt kapható.

Felülmunkálatlan, a fogakat fehérvíti és éppen tartja. Kis tubus 50 fillér, nagy 1 korona.

MÜLLER J. L. 43. és 44. kir. udvari székfűző. Epegy, Károlyi utca 13-14. sz. Mindenütt kapható.

ORVOSI SZOBA-GYMNASTIKA

Az egészségtől és győgygymnastikail szabad gyakorlatok rendszere. Minden életkorú és nemhellyegének számára. Schraiber műve után fordította és előző gyakorlatokkal bővítette dr Bognár Antal

Ára díszes egész vászonkötésben 2 korona 40 fill.

Kapható az ATHENAEUM r.-társulat kiadóhivatalában, Budapest, VII., Akadémia-utca 64. sz. és minden hazai könyvkereskedésben.

Jegyzet

hálókosik csak I. osztályra...

Csak hex. november...

Csak I. osztályra...

Erkezik

óra	perc	kor
2	00	
7	10	
12	00	
9	05	
9	50	
9	05	
13	04	
9	20	
9	40	
1	00	
11	44	
10	20	
1	30	
9	45	

oszt. menetjegy

csak I. osztályra

Eredeti Meidinger
kályhák és
Caloriferek

cseréppel való
burkolásra v.
befalazásra

Eisler és Vértés, Budapest

Telefon
16-12.

kályhagyára
Andrássy-ut 41.

Szállítók minden
nagyágban.

1902. 1903. 1904. évben 10 első díjjal kitüntetve
KALLAI LAJOS motorgyára
BUDAPEST, VI., Gyár-utca 28. szám.
(Régi házszám VI., Gyár-utca 50. szám.)
Teljes jótállás kitünő eséplésért!

KALLAI LAJOS-féle
bírnévs villamos benzinko
mobil eséplőeszközök,
melyek gépez nékül bárki álta
könnyen tüzben tarthatók, legjobban ajánlhatók.

GOZGÉPEK BECSERLÉTTETNEK.

Ezen motorok több 100 példányban kitünően mű-
ködnek az ország minden részében. Többek között:
Kosma József Kádarút, Somogy megye.
Tóth Péter hegyi földbíró okos, Csantavér, B. B. m.
G. Bló József földbíró okos, Czegléd, Pest megye.
Olcsó árak részlete. Árjegyzék ingyen.

Estélyköpenyek és paletok
eredeti párisi modellek
ujjonnan érkeztek

HOLZER - divatházába -
csász. és kir. udvari szállító

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 9. SZ

PADLÓ-BEERESZTÉST
lakás- és ablak-
tisztítást elvállal

LÉVAI E., Lipót-körut 25/e.

6 évi jótállással 6
ÓRÁK
arany- és ezüst-lánczok,
ÉKSZEREK
CSEKÉLY
RÉSZLET-
FIZETÉSRE.
DIAMANT S.

BUDAPEST,
JÓZSEF-KÖRUT 9. szám
az udvarban.

Képes árjegyzék ingyen.
Csekély részletfizetésre.

HA FÁJ A FEJE,
ne főtörvénnyel hanem használja azonnal
Beretvás-féle **MIGRAIN**-pasztillát

24 pasz-
tillát tar-
almazó
doboz 1 kor.
20 fill.

Minden
gyógyszer-
tárban és
drogériában
kapható.

Főak-
tár: Beretvás Tamás gyógy-
szorosznói Kispest, Rákóczi
utca 8.

Ingyen postal szállítás 3 doboz rendelésnél.

Gummi óvszerek
a legbiztosabb vegy-
tisztító francia, angol
és amerikai gyártma-
nyu különlegességek:

Gummi-hólyag 12 db fin. min., kisebb - 1.- frt
12 db nagyobb - 1.20.
12 db legfin. vékony és nyúló-
kony, minden db saját véd-
jeggyel ellátva - 2.50 és 3.- frt

Neverrip eredeti védjeggyel,
12 darab 3.- frt.
JUNO legfinomabb, legvéko-
nyabb és a legerősebb
amerikai hólyag,
törv. védelem, mely óvszer kizárólag csak nálam kapható!

6 darab 2 forint,
12 3 frt 75.
Capot amerikai (rövid) 12 db legfin. - 2.- és 2.50 frt
Hálhólyag 12 db legfinomabb - 2.-, 3.-, 4.- és 5.-

MINTAGYŰJTEMÉNY
csészereu összeállításban 12 darab 2.- frt, 25 darab 4.- frt
angol acél rugóval,
Sérvkötő, drbja - 2.-, 3.- és 5.-
(heretartó) drbja 25,
50, 80 krajczár és 1.-
Diana-óv (havihaj ellen) 6 db betét-
tel, darabja 2.50 és - 3.50.
Irrigator 1.50 és - 2.-

Használati utasítás, valamint részletes bőárjegyzék kívánatra
ingyen és bérmentve. Szétküldés titoktartás melletti bérmentve.

TROPP MOR 84
Bpest, VII. Kerepesi (Rákóczi)-ut

Újdonság! Most jelent meg! Újdonság!

**PÓRA FERENC A MAGYAR
ROKONÉRTELMŰ SZÓK ÉS
SZÓLÁSOK KÉZIKÖNYVE**

Tartalmaz harmincezer szinonim szót és
szólást nyolcszáz logikai csoportban.

Póra Ferenc egészen modern példák után
indult; könyve összeállításánál főkérvése a
magyar nyelv kincsének rendszeres csoport-
osítására irányult. Nagyon érdekes és hézag-
pótló munka ez, melyhez hasonló eddig
magyar nyelven még nem látott napvilágot
s mely mű előreláthatólag ott lesz minden
tollforgató ember asztalán.

Ára díszes vászonkötésben,
kilenc jelzőszalaggal ellátva 12K.

Megrendelhető a kiadó Athenaeum irodalmi és
nyomdai r.-t. könyvkiadóhivatalában (Budapest,
Rákóczi-ut 54.) és minden könyvkereskedésben.

Zongorakészítők Első Productiv szövetezete

Főakár és kölcsönző-intézet
Bpest, IV., Kistóf-tér 7.
Igazgató: Cecelius János.
Központi igazgató Koschut W.

BUTOR
késszépért vagy részletfizetésre legjutányosabb áron
Ehrentreu és Fuchs testvéreknél
Budapest, VI. Teréz-körut 8F. sz
Telefon 88-59.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Egyenruhák
és egyenruházati cikkek.
Polgári ruhák elegáns és futányos
kivitelben

BLUM SÁNDOR
perza császári, szeb királyi és orosz császári nagy
hercegi udvari szállítóhál,
Budapest, IV., Váci-utca 15. szám.

Az én ujságom
Képes heti gyermeklap.
Szerkeszti Pósa Lajos.
Előfizetési ára negyedévre 2 kor.
Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrássy-ut 10.

ÉRTELMEZÉS NŐKNEK
legbiztosabb bonyol és idős folyószónál befelcskendezés nélkül
legbiztosabb gyógyszernek a

SANID TOKOSKAK
bizonyítottak. Egy dobozt (100 labdaos) használati utasi-
tással 6 kor. utánvét mellett. Kezdődő gyengeség (s impo-
tenciának egyedül biztos szer a híres Dr. TIMKO-féle
erősítőszerek 1 üveg ára 10 korona, küld s

MAGYAR KIRALY 576 gyszertár, Budape-
st, V. Károkkői-u. 8. sz.

HETI MŰSOR.

Október	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vígyszínház	Király-Színház	Nepsz. nagy (Vi.-Opera)	Magyar Színház	Varoshegyi Nyári Színház	Uránia
7 Hétfő	Hamlet	-	Josette kisassz. felesége	A vig Nibelungok	A Sárga dominó	-	-	A tenger
8 Kedd	A hálás utókor	Lakme	Nincs elvámolni valója?	A vig özvegy	A sárga dominó	-	-	A tenger
9 Szerda	Monna Vanna	Az álarcos bál	Josette kisassz. felesége	A vig özvegy	Carmen	-	-	A tenger
10 Csütörtök	Egérke	Lohengrin	Nincs elvámolni valója?	A vig özvegy	Bolond istok A sárga dominó	-	-	A tenger
11 Péntek	A nászinduló	-	Josette kisassz. felesége	A vig özvegy	Carmen	Unnept nyitány Szent Péter esernyője	-	A tenger
12 Szombat	A három testőr	Pillangó kisassz.	Nincs elvámolni valója?	A vig özvegy	A Sárga dominó	Szent Péter esernyője	-	-
13 Vasárnap 2 d. u. este	Mary Ann A hálás utókor	Rigoletto	Nincs elvámolni valója? Josette kisassz.	A vig özvegy A vig özvegy	Bolond istok A sárga dominó	A harang Szent Péter esernyője	-	Az élet komédiája A tenger